

De triplici regione claustralium et spirituali exercitio monachorum

<https://hdl.handle.net/1874/334563>

Original Copy of the
Manuscript I

AN
G W

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

N°. 252.

Handwritten notes:
N°. 252
N°. 17

307 (*Eccl.* 282, *antea* 292p.) *Charta*. 4°. 115 ff. *Saec.* XV.
Joannes Trithemius, *Opusculum de triplici regione claustralium*, fol.
1—74.

Pars operis (fol. 39b—43b) deest. In fine: *Explicit tercia regio claustralium*.

Ejusdem *Modus et forma quotidiani exercitii monachorum*, fol. 75—105a.

Fol. 75a. *Incipit secunda pars principalis opusculi triplicis regionis claustralium que continet modum, cet.* Fol. 105a. *Finis adest exercitij spiritualis claustralium per me fratrem Gerardum Craen, cet.*

Ejusdem *Spiritualis exercitii compendium*, fol. 105a—110a. (111 vacat.)

Franc. Petrarcha, *Septem psalmi poenitentiales*, fol. 112—115.

In fine voluminis: *Tractatus Bonaventurae de corpore Christi et de preparatione ad ejus devotam susceptionem, cet., impressus s. l. et typ. nom. (Daventriae, per Jac. de Breda), 1499.*

„*Ad Regulares in Traiecto.*”

Hs.
4 G 17

n°. 253. p.

N°. 292. P.

A Epia iohannis tritemij abbatis spa-
hemensis i opusculu de triplia regione
claustraliu.

Reuere[n]d^o i xpo p[re]s[bi]t[er]o, d[omi]n[is] p[re]s[iden]t[ibus].
diffinitorib[us] et ceteris abba-
tib[us] capli a[n]alis. ordinis s[an]c[t]i bene-
dicti vnionis et obseruancie bur[s]is-
feldensis frater iohannes tritemius vocatus ab-
bas i spanhem eiusde ordinis et cōgregacionis
magitine dioc[es]e reuerenc[ia] et charitate. pa-
rui p[re]ceptis v[ost]ris colendissimi p[re]s[bi]t[er]o. et opuscu-
lu de triplia regione claustraliu vna cu[m] exer-
cicio sp[irit]uali monachoru p[er] venerabile p[re]m-
dum iohanne abbate bur[s]feldense nup[er] editu
sicut mihi p[re]cepistis assumpsi corrigendu[m]. Et
reuera nisi me aucto[r]itas v[ost]ra cōpulsisset nūq[ua]m
ad tā[m] p[re]s[bi]t[er]o p[re]lariū op[er]i manu[m] fuisse ausu ap-
ponere quē constat me longe doctiore et sanc-
tiorē optime scripsisse. Quid enī corrigere vbi
oīa p[er]batissimā inueniūt. Vir bon[us] et deuot[us] nō
aliter scripsit q[uam] viuūt et deuit. Veru[m]p[er]tū vt
satis facere tā v[ost]ro i[mp]erio q[uam] p[re]s[bi]t[er]o i[mp]ius aucto-
ris totū opusculū breuiorib[us] quidē licet nō pau-
riorib[us] sententijs reddidi et illud auct[orit]atib[us] desc-
ribens i meū scribendi more et stilū quātū potui
reduxi. Ordine v[est]ro et mat[er]iā prioris volumi-
nis tenui formā et dūcē cōsuetudinē penitē-
t[ie] imitauī. Multa q[ue] m[ihi] videbāt[ur] vtilia penē i oī-
bus locis addidi pauca subtraxi verba nō sensu
i singulis alterauī. Hoc enī vt auerere et ius-

~~N. 36 A~~

suo vā contulit et p̄fati p̄ris ip̄ortuna petitiō p̄
suasit. Voluistis nāq; ut ex veteri materia op̄
nouū facerē adderē q̄libz mihi visa congrua
reserārē sup̄flua alterarēmutāda. **Sc̄i q̄**
potui mādatis v̄ris obediui opus iūitū pro
viribus īgenij mei que **tenes** tenues sūt re
scribendo cōsumāui. **Suscipite** nūc igit̄ amā
tissimi patres opus nō meū sed vestrū nō a
me rōpositū s; potius rescriptū. **Si** vobis pla
tuerit labor p̄dicti patris laudate īgeniū. **Si**
autē p̄t̄ vilitatē displicuit meū corrigite ī
p̄fectū qm̄ qui materiā ad sp̄uāle edificii op̄
timā ex īpensis alterius habui p̄ īpericiam
meā structurā īceptā fabricāui. **Si** stultus
frūs sū vos cogistis me. **Si**nc ergo placeat o
pus siue displiceat mihi satius est īcepto scri
bendo v̄rū obediēter suscepisse īperii q̄ cont̄
obediētiā tenuisse silentiū. **Confido** tū nō viri
bus p̄rijs s; meritis alienis. qm̄ opus qd̄ cha
ritas edidit nulli deū amāti displicebit. **Opto**
paternitates v̄ras ī ch̄ro sc̄p̄ manere felices.
Ex spanhem xiiii kalend' septēbris Anno dñi
re īcarnatiōis. **M. CCC. XLVII.**

2

Inap^t liber de iplia regione claustra-
liu et de spuali exercitio nouicioru.

Quoniam vite monastice statum huiusmodi
ad mentem reuocato eius calamitati ve
hementer condolere quoniam feruor spua
lis exercitii qui olim fructus in or
dine sancti patris nostri benedicti uberimos protulit ne
a monachis ut plurimum defecit. Cernimus enim
claustrales moribus redire ad seculum cotemni
videmus a multis regularis obseruancie instituta
et religio que instituta ad cotemptum seculi a principio
fuerat ad pompas seculi per monachos ipsos
denovo reuocatur. Cecidit corona capitis nostri inte
gritas regularis discipline corrupta est et pristina
nisi sancte conuersationis feruor iterum. Ordinis nostri
monasteria cotplura in deformitate pessima ca
tere sepulta cernimus. que reformata ad puri
tatem regule paucissima videmus. Huius autem ex
cidi regularis institutionis causa est spualium exer
citiorum negligencia. quoniam mox ut spiritus feruoris in
mentibus claustralium desipuit caro prius per abnega
tionem sui ipsius mortua renixit. et mundus qui deu
tis cordibus aridus et despectus ante apparuit
in mentibus carnalibus rursus florescere cepit. Enimvero
cordis humani cogitatio ab adolescentia ad malum
prona nisi cotidiano spualis exercitii freno ad
feruorem spiritus incitata fuerit in pristinas negli
gencias mox recidens a sancto proposito tepescit. Nam
sicut noualis ager cultoris diligenti cura des
titutus succrescentibus spinis cito in solitudinem

puorem reuertitur. ita mēs humana quātūli-
bet pura sit vel scā ī vepres vicioꝝ cito redi-
gitur nisi cotidiano deuotiois exercitio ad fer-
uorē spūs renouet^r. **H**ac cōsideratiōe ducti
pres obseruācie nrē burpsfeldensis deuoti au-
tores nobis et posteritati verbo et exēplo mā-
darūt vt qui manere ī feruore spūs cōstantes
p nrā fragilitate nō possum^s. saltē recollē-
tione serotina post cōpletoriū diurnas neg-
ligēcias accusantes. mentis nrē statū ad fer-
uorē scā ppositi renouem^s. **Q**uisq^s autē cotidia-
ne īstitutiois exercitiū obmisericit ī pfidū tor-
poris cadit. quēadmodū sapiens ī ecclesiasti-
co dicit. **S**i nō ī timore dñi tenueris te īstanter
ato subuertetur. domus tua q̄ ītelligit^r bona
cōsaencia. **A**d hui⁹ exercitiū tā vtilis tāq^z neces-
sarij cōmeatū regula scāssimi pris nrī bñdicti
monacho videtur sufficē quā cōstat onē ma-
teriā exeratioꝝ tā spūaliū q̄ corpaliū ad custo-
diā regularis discipline necessariā monachis
cōtinere. **E**t idcirco om̄i monachoz exerci-
tia cōstitutioib⁹ regule humiliter submitte^{da}
sūt qm̄ quicqd^a nobis vel ab alijs p īstitutioē
monachoz p̄cipit^r totū ad obseruāciā noꝛme
monastice deputat^r. **N**ā totius religiois nrē
sūma q̄ cōtinuatiōe spūalis exercitiū acq̄ritur
ī regula monastice traditiois quasi ī radice p-
cōpendiū habetur. **O**m̄e igitur vel spūale vel
corporale monachoz exercitiū quo mēs ad
humilē obediēciā et abnegatiōem sumpius ex

3
amore iducatur institutis sc̄e regule cōformat
q̄ quāto monachū bonū et humilē proximū
deo exhibere dignoscit tāto cōceptoris supbi stu-
dijs aduersatur. Huius exercitij sc̄a mysteria
cultoris sui mētē inuisibili magisterio ad a-
more dei tāq̄ ad debitū finē securo tramite
dirigit eterne deuotiōis grām mirabilē acq̄-
rūt faciūtq̄ monachū oīa terrena veluti nihilū
cōtinere et ī seruire spūs oī tpe dilāt ardere.
hoc salubre deuotiōis exercitiū aiālis hō non
p̄cipit hoc studiū monachū vanū et curiosus
nō intelligit hanc sciētā oīb⁹ p̄ferendā supbius
nō admittit. felix q̄ secreta huius exercitij pe-
netrare didicit. felix q̄ hoc donū sc̄e cōpūctiōis
a dno ampe meruit qd̄ quicūq̄ semel p̄fē-
cōsecutus fuerit nulla adūsa huius mundi formi-
dabit. Illud vero exercitiū qd̄ debito fine des-
titutū mētēs homī claustraliū ad obseruāciā
mādatoꝝ regule nō dirigit spūs discipline sc̄o
nō ifūdīt qm̄ vbi subiectiōis obediēcia despi-
citur nullū ab omnipotente deo mun⁹ acceptat.
Scriptū ē enī. Melior ē obediēcia q̄ victime
et auscultac̄ magis q̄ offerre adipē. Et quis
multa spūalis exercitij a diuisis cōposita iucian-
tur opuscula qz̄ tū nō omīb⁹ cōueniūt oīa visū
ē etiā nobis ad cōueniēciā regule sc̄issimi patris
nr̄i benedicti aliqd̄ edere quo magis et vicinius
ad puritatē regularis obseruācie nosmetipōs
possim⁹ excitare. Itaq̄ p̄sens opusculū de opti-
mi patris theoderici quondā nobis burgfelden

sis abbatis exercitius collectū i duas ptes pū
cipales diuidim⁹ quaz p^a i cōsideratiōe i
stitutiōis monastice ponitur secūda cura
exercitatioꝝ spūalis vite occupatur. In pma
tempm iuberis cognoscere. i secūda mētē a ter
renis ad celestia eleuare. Igit^r ad ppositū
cōsideratiōis nr̄is p virib⁹ accedentes. primū
tractatū i tres ptes diuidim⁹ secūda tripli
tem homi claustraliū statū quoz pmos sen
suales secūdos racionales tertios spūales pos
sum⁹ appellare. Ex hoc tripliā homi statu
huius operi titulū cōueniētē assumim⁹ qd
de tripliā regione claustraliū nūcupam⁹
In his tribus regioib⁹ oīs turba monacho
ꝝ cōcludit^r quē admodū i sequētib⁹ dicit^r.
De prima regione aīe in qua cū bestis
monachi vsantur carnales multis passio
ribus iardinati in regione ifima sensualit^r
conuersantes.

Prima igit^r aīe regio sensualis i
fima et animalis dicit^r i qua radi
ces om̄i maloz cōtinet^r. In hac re
gione tenebrosa cōstituti hoīes cū bestis i
quē suo picipant quippe qui mores vt ita
dicā bestiales obseruat dū ratioi ā nihil ā
~~par~~ parū deseruit s̄ omiā sensualitati vt bestie
cōcedit. Nā i ista regione ifima tres aīe vires
sensuales p̄sident quaz pma sensibilis circa
obiecta quīq; sesuū exteioꝝ diffundit^r. cōcupis
bilis altia i carnalib⁹ delectat^r. terra iasabi

4
lis voluptatibus carnis contraria fugiendo p[er]sequit[ur]
A Et hec regio ifima celo copat[ur] aereis qm sicut
i aere grandines niues fulgura et varie tēpes
tates generat[ur] ita et i mētibus homin[um] carnalium h[ab]et
tenebrosā regionē ihabitātū varie sciunt tēpes
tates vicioz. De monachis carnalibus q[ui] h[ab]ent re
gionē tenebrosā ihabitāt i qua motus frequēs ē
scelerū tēpestas cōtinua voluptatū. Hi sūt mona
chi passionibus aiālib[us] dediti q[ui] rationē sensualit[er]
subiūnt q[ui] sciendū tunc i desiderijs bestialibus vi
uūt. Manifesta aut[em] sūt opa carnis i hoc ifima
regione degentis q[ui] sūt fornicatio imūdia ipudi
cia luxuria idolorū seruit[us] veneficia iuriam e
mulatioēs ne rixē dissensionēs secte iudic. homi
cidia ebrietates cōmessatioēs et h[uius] filia de quibus
scitis p[ro]phetat ap[osto]lus qm q[ui] talia agūt regnū dei
nō consequēt[ur]. Hec sūt op[er]a ifime regionis in
diana. hec mentū carnalium monachoz mortifere
tēpestates. qui i religioē irreligiose viuūt q[ui] tra
ditioēs scōz patrū despiciūt qui p[re]cepta scōz
p[re]dita p[re]sumptioē cōtēnūt. Hi sūt ifime regionis
imūdi culroēs vitios et cōruptioēs carnalibus
dediti q[ui] deū nō curāt habere i notia q[ui] volup
tatibus carnis i seruiūt qui votū sc[ri]pt[ur]e religionis
q[ui] p[ro]fessi sūt cōtūmant frangūt q[ui] aiāz suaz
cōtemp[er]ta salute grām dei vorātē sequi despiciūt
Propterea tradidit eos i reprobū sensū et in fal
sū iudiciū vt malū existimēt bonū et q[ui] i ver
tate pessima sūt ipi optima cō falso arbitrat[ur]
Hi sūt de quibus scitis p[ro]phetavit ap[osto]lus mona

chi caruales susurrones detractores deo odibiles
cōtumeliosi supbi elati iuctores maloz maiori
b9 nō obedientes isipietes irōpositi sine affectiōe
absq; federe sine misericordia repleti em̄ iūq̄ta
te malicia nequicia cōtēnoē dolo et maligni
tate q̄ nō iustitiā dei cognoscāt nolūt intelligere
qm̄ qui talia agūt digni sūt morte p̄etua et
nō solū qui illa faciūt s; etiā q̄ facientib9 ea
cōsentiūt et qui maloz studi9 se officio minūt iō
traditūt. **E**nīcō rōi aīaz q̄ deliquētes subditos
nō corrigit alienis se danandū scilicet inolūt
corūq; sociis tūcēdo offiat. **Quisq;** quozā cul
pas danandū subsequet. **Quisq;** enī pastor aīaz
positus emēdāe scōrdū regūā canonica p̄cātes
negligit etiā si delicto t̄rcat p̄prio nō apud dī
trictū iudicē p̄ merito iōdēpnabitur alieno.
Dicit nāq; sūm9 pastor ad p̄phētā. **F**ili hoīō
speculatorē dedi te domui israel et audies de
ore meo v̄bā et annūciabis eis ex me. **S**i ergo
dicente me ad ipiū morte morieris nō cū annū
ciatis neq; loquity facis vt aītat a via sua
ipiā et vīnat ip̄e quidē ipiū i iūq̄tate sua
moriet9 sanguinē v̄cō eius de manu tua requi
rā. **E**t benedictio p̄ n̄ i regūā. **S**ciat iūq̄t
abbas culpe pastoris iāibere si qd̄ min9 v̄lū
tatis paterfamilias i omib9 suis potuit iūc
nirc. **P** sentētia tūctis s; metūcda pastor
b9 qua nō solū praua cōsūtiō subditoz
rectori ascribitur s; etiā de minori p̄ficiū
corūcō v̄cōs apud iūctū iudicē habetur.

5

Quid nos miseri pastores in illo districto exami-
ne dicturi sumus qui monachos nobis commissos mul-
tipliciter delinquentes emendare secundum regulam neg-
ligimus qui iacentes in infima regione ad superiora
non vocamus sed carnaliter cum carnalibus in umbra mor-
tis ordo punitivo torpescimus. De omnibus in hac regio-
ne tenebrosa manentibus quam nisi penitentiam egerint
cum illis deputandi sunt qui tenebras geritiores habi-
bitat ubi nullus ordo sed perpetuus horror inhabi-
tat. Nam sicut monachi secundum regulam spiritum abie-
latis in celo cum sanctis angelis sine fine felicitate coro-
nandi sunt ita contra normam institutionis monastice
in hac infima regione carnis usque ad mortem perse-
uerantes pagani deterioribus cum demonibus in infer-
no carnaliter sunt cruciandi. Peraciter enim
dixit ille beatus. Sicut nunquam vidi meliores
his qui in cenobio profecerunt. ita non sum ex parte de-
terioribus illis qui in monasterio defecerunt. Pro-
fectio enim monastica spiritualis vite perfectionem
exigit et ad summam virtutis quasi ad summam fi-
nem debitum tendit. Quoties autem quisque ab hoc
conatu proficiendi in monasterio constitutus dese-
ccit tanto longius a proposito monachi recedit.

Quemadmodum monachi carna-
les huius infime regionis tunc inordinati
sunt in multis articulis.

Quamvis descriptio huius infime regionis
carnalibus quibuscumque hominibus in-
pensis et sceleribus cum vestibus morantibus
ignanter conveniat tamen ut magis curemus de clau-

stralib⁹ tepidis et carnalib⁹ loqui itendim⁹ bo-
nis ac deuotis nullā penit⁹ iuriā irrogātes
Dem⁹ enī et ī oīb⁹ mores bonoz claustralū itar-
tos et illesos pmanē volum⁹ quotiens de ma-
lis studijs p̄uoz disputam⁹. Malos itaqz clau-
strales et mores p̄uoz rep̄hendim⁹ bonos ho-
norātes itiqz vt decet tollaudam⁹. Et qd̄ aliud
q̄ malū de malis dicē possum⁹ ī quib⁹ nulla
q̄ dicam⁹ bona inuenim⁹. In ordine s̄o īordina-
te viuūt traditiōes senioz despiūnt v̄ba saluis
nō admittūt. Tanta v̄o monachoz īfime re-
gionis īordiano ē vt faalius sit meo iudicio
publicanū cōuertē q̄ īordinatū monachū ad
penitēciā reuocāc. Hāc autē īordinatiōez carna-
liū monachoz ī octo articulis cōp̄hendim⁹ q̄p̄
cos ī multis alijs īordinatos cē nō appozem⁹.
Et p̄mo quidē rices hui⁹ īfime regiois mona-
chi bestiales īordinati sūt ad deū. deinde ad suū
plātū. tercio plātus ad subditos. quarto mēbra
ad iūcē. cursū quito īordinati sūt ad semetip̄os
deinde ad res monasterij. septimo ad cōruptū
mūdi. cōsequēter ad penitēciā peccati. Iste sūt
p̄cipales īfime regiois īordinatiōes cuiū he-
bestiales affectiōes carnaliū monachozū qui
mēte et corp̄e ī īfimis habitāt q̄ p̄ficere ad
sūma nō festināt. Has itaqz īfime regiois īor-
dinatas cōditioēs p̄ ordinē breuiter curabo exp̄
mē et q̄ longe sūt a deo carnales monachi p̄
viri⁹ demōstrāc. **N**ā sicut ait psal̄ta longe a p̄o-
rib⁹ salus.

Quocumodum cuncti huius isime regionis
ordinati sunt ad deum. Ar. 9. prim.

Igitur monachi carnales huius isime re-
gionis isani cultores multipliciter ordina-
ti sunt ad deum cum amoris dulcedine nã
q̃ sentiunt nullã timoris diuini cõpunctionẽ ad-
mittunt i affectioib9 suis bestiales et tumidi i vo-
luptatib9 suis carnalib9 oĩ tpe sunt imundi. **Et**
p̃mo q̃dẽ eoz ordinatio ad deũ ex ignorãcia su-
mit originẽ dũ passioib9 aiãlib9 dediti nõ curãt
deũ habere i noticiã nec illa q̃ ad timorẽ eiũ idũ
rũt aĩm cogitãcõ consentiunt s̃ malis desiderijs oboc-
cãt i cogitatioib9 suis euanescaũt. **Ued** quid aut sc̃p̃
tura i. **Cum** ignorat ignorabit. **Solut** intelligẽ vt
bene agant a facie districti iudicis nõ formidãt sine
penitẽcia i malis uigilãt p̃seuerãt. **Enĩ** uerõ more u-
mẽtoz i voluptatib9 suis cõputrescaũt nõ metuent
patientia dei uocantis ad penitẽcia nõ attẽdũt nisi
el aliud q̃ carnis sue cõmoda iquirũt. **Et** tpe i
p̃cis maximis sine aliquo timore abulãt sc̃c̃
vias dñi cõtumãter reuicãt. **De** futuro iudicio
aut nihil aut parũ cogitat penas peccatorib9
pparatas i inferno nõ formidãt nũq̃ corda eoz
cõpunctionẽ grã penetrãt quoz mentis dei amor
nõ i flãmat. **Nulla** eis de deo cura e de morte
pauor nullus. **Uenti** magis q̃ deo obediũt uicẽ
s̃m carnẽ oĩ tpe cõcupiscũt et dũ salutẽ pp̃ã
turpiter negligũt ad infernũ cũ demonib9 des-
cẽdũt. **Enĩ** uerõ q̃ deũ oblitũ uotũ sc̃c̃ **religioũ**
quercãtioũ monasticẽ male custodiũt ad p̃mi

a celestis vite iustis tribuenda non petunt. **P**rimo
ordinati sunt ad deum carnales monachi ex profes-
sione stolidi quoniam secundum regulam permittunt vivere quod
tamen veraciter non curant adimplere. Et quid magister
ordinatum quod domino deo vite factitate permittit et in terri-
tudine poris vite permanet. Insuper omnipotentis dei est
non monachus quicquid in monasterio aliter quam regula
docet monasteria quisat. **Q**ui multos hodie in
claustrales viuunt seculariter terminant quod plures profes-
sionis sue propositum negligunt videmus quod regularis discipli-
ne obseruanciam variis modis violant quod dei bonita-
te sancter ignorat quod penitentiam agere recusant.

Tercio multi claustrales huius in fine regno
ordinati sunt ad deum ex debite seruitutis incuria quod
suis affectibus et desideriis carnalibus variis mo-
dis deseruiunt et sepe distracta mente ad dei seruicium
accidunt. Ex his nonnulli ad choram sine aliqua de-
uotione occurrunt tepidi. alii necessitate compellente
accidunt inquit quodam cogitationibus exterioribus dissipati
diuinis iteris corpore sed foris per diuersas officinas
vagantur in mente. Alii falsas occasiones non me-
tunt exquirere quibus se a choro quasi licet valeat
absentat. Sicut grauem dolorum capitis simulat
nunc hoc nunc illud medanter allegant et dum
seruitute deo omnipotenti debita fallaciter sub-
trahunt eterne maledictionis obprobrium negligenti-
bus debitum incurrit. **Q**uarto sunt complures
ordinati ad deum ex operatioe consuetudinibus
qui et si maledictione negligentium aliquid carereat
nunc quod tamen ad fructum eterne deuotionis appropinquant

Nam ad servitutē dei accedūt ex sola cōsuetudinē
 nec ī aliqd bonū opus mouētur ex deuotione.
 Alij sub graui necessitate cōstitutū mādatū fugio-
 rū iūti satis obediūt et penas tyales potius
 q̄ iudiciū dei ptimescūt. Hi tunc dñi cū symo-
 ne ī angaria baiulat q̄ tāq̄ vitula effraim
 dorta ad triticiā sola cōsuetudinē bonis opibz
~~iffant~~ istant. Bonū aut nō bñ faciūt qui ad
 dei seruitutē itēnoē nō debita accedūt. Reij q̄q̄
 iusti sine mēde iusti p̄ficiūt q̄ ī opibz bonis et
 iustis volūtatē bonā nō assūmūt. ¶ Quāto a-
 ues ifime regiois iordinati sūt ad deū p̄ vicū
 īgratitudinis qd̄ ē scelus maximū iordinare
 volūtatis. Et sepe quidē tentationibz vane atq̄
 grauiissimis suo demerito flagellādū expositi
 qui de p̄cipis beneficijs īgratus dñō iūcti. Et
 ideo bñficiū qd̄ accepit meretur amittē q̄ se gra-
 tū tanto benefactori negligit exhibē. Et que
 maior potest esse īgratitudo q̄ ī religione nō
 religiose viuē votū frangē p̄positū solepniter
 assuptū turpiter violare. Monachi enī qui
 vicijs carnalibz semetipm̄ inoliūt qui viuē s̄m
 regulā quā p̄fessy ē negligit maximū īgrati-
 tudinis vitū volūtariē taurit.

¶ Quēadmodū mōchi huius ifime regio-
 nis iordinati sūt ad suū plati. Ar. 9. ij.

Hid plati suū monachi carnales ml-
 tipliciter iordinati sūt tūq̄ vitā cōti-
 nuis detractionibz lacerat pastoralī of-
 ficio cōtūmari p̄ctore derogant filialis diler-

tiōis affectū ipendē suo pastori s^m regula
recusant. Varns enī voluptatib⁹ carnis ob
cecati monachi hui⁹ ifine regiois cui⁹ vic
gerat ī monastio abbas dedignat^r ispirē
et quē velut rhu vicariū humilit^r venciari
debuerāt tāq^m sibi silon ex ifirmitate nullo
dignū honore putat. Sub hui⁹ iedi iordinatē
rduerfanois laqueo antiquis hostib⁹ mona
chos carnales decipit quos varns modis ī
sui pastois displicentiā i ducit. Maxima
nāq^m ptās sciendi ī gregem monastiaī dia
bolo rredit: dū is qⁱ p^{est} a subditis oditur.
Nā sicut sanari nō p^t ifirm⁹ qui medicū de
testando nō sinit accedē sic saluari nō p^t mo
nacho qⁱ p^{pt} auisionē tētarocōs suis pastori nō
vult aperire. Quō enī potit ovis ifirma dentes
lupi rapans euadē si pastois p^{sentia} nō p^t sus
tinere. ¶ Pmo itaq^m monachi iordinati vita
sui pastois vituperat^r et facta et dicta totū
maanter amusat qz dū rōrē i redē s^m tradi
tioēs s^m patrū rōsiderat corrigi ī suis p^{uita}
tib⁹ formidat. Semp enī qⁱ apud rephas mē
tes vita bonoz ī suspitionē trahit. Ip^s alienis
virtutib⁹ iuidia torquet^r et monach⁹ qui se vi
gare conūfanois odit. ¶ Secūdo hui⁹ aut^r auēs
hui⁹ tenebrose regiois iordinati sūt ad suū
platiū cū ei⁹ officio derogat^r quē ad p^{sidendū}
ī monastio a deo ordinatū nō ignorat.
Contra eū facili oratione murmurat ei⁹

mādata nō obseruat et q̄ se armis fr̄e obediē
 tie p̄ dei amore iam p̄dem subdiderāt nūt
 more sarabaitaz cōcepta obediētia volūtati
 suaz sibi p̄uicōsū dominū vsurpat. Abbatē
 prauis suis cōueniētē morib⁹ habē desiderāt
 sōm et vtilē recusāt. Si remissū et iertē pas
 torē tuenerit multis eū veniens adulando
 iroxiat patre optimū et piissimū vocant
 eiq̄ se nō hūiliter s̄ libent⁹ subiūnt a quo
 nullā p̄uitatis sue correptionē p̄timeant.

Tercio monachi carnales iordinatos se ad
 suos pastores exhibet dū eis affectū filialis a
 moris subtrahūt et obediē fr̄ regulā cōte
 nūt. Perūptū cū monacho abbate suū tāq̄
 r̄hu vicariū sincero affectu teneat⁹ dilige nō
 poterit eū sine grauisiōi scelere odire. **Illū**
~~itaq̄ itende~~ Enūcō qui pastore suū amo
 re r̄hu nō diligit verus amator danō existit
 Nā r̄hs q̄ etiā inimicos vult diligi suos vi
 carios quō p̄mittēt odiri. **Illū** itaq̄ itende
 qui tibi abbate p̄esse vice sua voluit et cau
 sa displicencie contra eū iā demerps nō est

Quarto r̄ues iordinati vallis vmbrose
 pastois sui reuerēcie derogat dū ei honore ex
 regula debiti nō solū cōtemnūt ipendē sed
 qd̄ peius ē nō metunt etiā cōtumeliā iro
 gare. Regula eū p̄hibet abbate vice r̄hu
 i monastio gerere cui oēs monachi tāq̄ ip̄i
 r̄ho debet humilit⁹ obedire qm̄ obediētia q̄
 maiorib⁹ ipenditur r̄ho exhibet⁹. **De d̄ p̄si**

claustrales de p̄sidentia p̄latoꝝ sp̄ iꝑrati **ordina**
claustrales ordinatioi diuic̄ cōtumaciter obuiare
nō metuūt. mandatis sc̄e regule obedire cōtēnūt
abbatēq̄ suū cū oēm reuerēciā exhibere debue
rāt. odio et detractioib⁹ lacerantes ihonorāt. Quic̄
quid fecerit. quic̄q̄ ordinauerit. quic̄q̄ dixerit tāq̄
male factū eis despiciet quippe qui cōiūsanōi eius
om̄i tēpore detrahit ei⁹ cōtempto officio. nihil ma
gis q̄ cōfusionei sui pastoris oues morbide iquirūt
Ex his nōnulli abbatē suū ī om̄i iudiciēs despici
ūt alij ī facie ei⁹ cōdicūt. qui dū reuerēciā suo pas
tori exhibē negligūt. dñc̄ discipline obseruāciā
cōfidūt. **H**is sp̄ ē familiaris elatio carnis amica
turpitudine qm̄ qui se ab affectu pastoris volūtariē
subtrahūt ī temptatioēs abhominabiles et scelē
pessima cadūt. Quisq̄ enī th̄i vicariū ī mo
nasteriō despicit seuēdi ī se p̄tātē diabolo tradit
et vniōnē corporis mystica cōfēdit. ¶ **Q**uidō mo
nachī carnales tōrdinati ad suū pastoreē ei⁹ auct
oritatē derogant. dū nihil ei licere nisi cōsen
serint ip̄i ī cenobio putāt. Virtutē humilita
tis elata reuere despiciūt. subiectioē regularē
sp̄nūt redē meliorib⁹ cōtēpūt. Omnib⁹ nego
cijs et causis se volūt imittē. sibiq̄ consilij p̄cū
pati v̄sūpac̄. vt abbas nihil agē vel disponere
audeat nisi p̄us de eorū cōsensu negotiū p̄e
dat. **B**ed quid dicit legislator b̄ndict⁹ ī regu
la. **A**udies iquit abbas cōsilia fr̄m tractet a
pud se. et qd̄ vtilius iudicauerit faciat. **E**t itē
Dic aut̄ dent fr̄es cōsiliū cū oī hūilitatis s̄b

ictioe . vt nō psumat pnat' defende' qd eis vi
 sū fuerit s; magis i abbatis pdeat arbitrio .
 vt qd salubris eē iudicauerit ei ricti obediat .
Et rurq; de ordinādo pposito dicit . Nos puidem
 expedie p'p' charitatis pacisq; custodia i abbatis
 pendere arbitrio ordinatioem monasterij sui . **H**
 utq; ordinatio istitucioez deservuōezq; oim
 officialiū monasterij respiciat . q nō consensū
 frim s; consiliū deū timētū requirit . Deniq;
 oib; regula mandat agendū s; volūtate ab
 batis . nihilq; penitus eē psumēdū qd ab eo nō
 fuerit iurctū . **H**ac ei; auctoritate monachi carna
 les p'p' volūtatis temerarij vsurpatoez varijs
 modis conat' i fringē locisq; monasterij ordine
 et charitate p'urbare . dū agendū rēdū nihil
 existimat nisi qd ipi rōm putat . **S**z dicit nō
 regionis i fine supbi cultores qui volūtate vram
 s; statutis qui vobis ius aleni vsurpatis . **H**ec
 sine eē obediēcie vob; . nolle maioris i perio cede
 s; p'p' iudicio p'tinant' iherere . **N**on sit vobis vi
 uendū sicut p' i regula statuit qui vos i oimib;
 sequi volūtate abbatis iussit . **M**axiā enī virtus
 monachi obediēcia eē quā dū p' nō vsq; adeo
 cōmēdāe voluit qd bonū op' sine volūtate abba
 tis merito carere dixit . **V**nde et p'piciens ita cō
 cludit . **E**rgo cū volūtate abbatis oia fiant et
 nullq; i monasterio p'p' cordis sequat' volūtate
Quod si nō videat' ad ordinatioez monasterij
 p'udēcia rectoris sufficēb; monachis carnalib;
 i putādū eē qui sibi nō idoneū volūtate p'fē

terunt. **S**ep̄ odio habet stulticia prudentia et ab
bate monachi p̄m̄ detestant̄ sapientē. Cui
ergo sibi stultū sancter p̄ficiūt ei ordinari
et volūtatī n̄cario subiacēbūt. Nulla deniq̄
ī sufficiētia pastoris obediētia subditoꝝ de
bet extingui. cū regula nos iubeat etiā iūbili
obedire. **D**icit em̄. **P**receptis abbatis ī oībus
obediēdū ē etiā si ip̄e qd̄ absit aliter agat
Sed nobis ī obediētia redarguētib⁹ monachi
carnales obiciūt. **R**ec̄ā īquirit et bona it̄nōc
her facim⁹ qui perire substantiā monasterii p̄
malū regimen videm⁹. **S**ed vobis cōtradicit
ap̄l̄s qm̄ nō sūt faciēda mala ut veniat bona
nec p̄t̄ dāpnū rei tēporalis deserenda ē subiectio
humilitatis. **N**ā ubi it̄ dāpnū substantiē tēporā
lis et regularis obediētiē p̄culū aliqd̄ sub
cūdū occurrit melius ē p̄ire substantiā q̄ le
di obediētiē puritate. **N**on em̄ pecunias de ma
nib⁹ m̄nd̄ deus requirit s̄ aīās. **E**nūcō q̄
verus monach⁹ ē oīb⁹ reb⁹ m̄ndi v̄tutē obediē
tiē p̄fert. **C**uius aut̄ hui⁹ ī fine regionis mo
nachi carnales variis modis v̄tutē obediētiē la
terāt. arma sc̄e humilitatis īpugnat̄ ut mihi
facilius videat̄ nouū de seculo monachū īstitu
ere q̄ istoy ignavia posse emēdāre. **S**ed ex fut
tib⁹ eoz̄ quales sūt manifeste cognoscim⁹ app̄e
qui pacē et charitatē ī monasterio violat̄ con
cordiā unitatis turbat̄ iter fr̄es et abbatē discor
diā semināt obediētiē mādatā regulē cōtumaci
ter recusāt. **H**ec sūt oꝝa maloy claustralium

hec sunt idia cuius ifimoz qui ppe voluntate i-
 pbissimi defensores arma se obediencie piciunt.
 carne no spu viuunt patru statuta aut nihil
 aut poy defruunt sans consilijs no acquiescunt
 quoz dāpnatio iusta ē. Nā sicut ipossibile ē
 igne flāmāre no sursum ascedē ita no ē possi-
 bile monachū sine obediēcia reli serena pene-
 trare.

Quod admodum pastores huius ifime
regionis iordani sunt ad subditos. Ar. 9. m.

Quonia vero monachos coplures ifime
 regionis iordanos ad suos pastores of-
 fedim? nuqd plaroz iordanos erga
 subditos quasi nobis pantes no ostēdem? Sicqz
 nomey abbatis quey scifiat neqz imēti pas-
 toralis tunc pminētia saluat. Cū ergo multi-
 tū platos motē ifime regionis tū bestis terre
 thabitēt neqz a nobis silencio sūt trāscūdi
 Coplures eni rōres claustraliū iordanos se
 subditis exhibent. qui no solū cōmissas sibi
 aiās secūdu regulā pasce negligunt s; eas
 varijs modis lacrat et omdit. Quotiesadē
 ved i pastore alijs de ifima regione assumi-
 tur i pēi pūoz studia roborāt. In abbate
 igit pmo uēdus ē vir bon9 et diligēs deū q
 hac ifimā regionē dudū supauerit q carnis
 passioēs domae nouerit q ascedē ad supmā
 illā regionē spūs et uelit et possit. Oportet eni
 abbate monachoy aliois ēē meriti q monachos
 qm qsqz rector aiāz cōstituit. nā ē ut multas
 uirtutib9 adornet. Nā si pastor ifim9 ad huc

in ista regione cum ouibus habitant debiles negligendo iterficiunt non confortant. Secus enim si ducantur recto prebentur non est ut cum eo sicut in foueam cadat. Pastor autem qui se ordinatum erga subditos suos secundum regulam non exhibet. non pastor sed mercenarius dicendus est. et in domo domini non manebit eternum. Multe autem sunt ordinationes prelatorum carnalium que tanto amplius ouibus nocent quanto rariius emendantur. Et primo quidem ordinatus est rector ad subditos si mercenarius fuerit si neglectis ouibus propter carnem l' autem commodum querit si ut voluntate sua consequi valeat. nihil petentibus contra regulam negat. Inuenio qui mercenarius est oues veraciter non diligit propter gloriam querit alijs posse desiderat potestesse secundam regulam non curat. gaudet se dici abbatem non nouit exhibere pastorem. Mercedem ergo vanitatis sue vanam recipit que non dei sed suam gloriam querit qui animas subditorum suorum precitius premitteret quam abbaciam alteri meliori resignaret. Mercenarius est et non pertinet ad eum de ouibus. Non est verus monachus non est pastor bonus non est dei amator sicut qui preesidet monachis inuoluntarius est redere. si consilio timendum deum sit visum fuerit expedire. Cura respiciunt animarum elatum hominum despicit humiliter et resignatum deo ad omnia requirit. Si ergo vis pastor bonus et verus monachus inueniri taliter iteratione tua omni tempore formadam memineris ut patius sis ex amore dei animas tibi commissas pro viribus humiliter pacare. patius sis etiam pastorale officium ad in-

11
bituū dei et bonoz hoīm ex cordis integritate
resignare. Hāc itationē si seip̄ i mente tua
pmanētē seruaueris et tibi et alijs bonus
pastor eris. Si uero i cura pastoralī honorem
diligis p̄riū. si tuū cōmodū utilitati p̄fers
subditoz adhuc cū bestijs i regione ifima ha
bitas et q̄ sibi iordinati cordis manifestas.

A Deinde pastor aīdē iordinatō erga subditos
effiat si animū eī nimis aude i reb⁹ tēporalib⁹
occupet. si maiore sollicitudinē gerat p nego
cijs secularib⁹ q̄ p cōmissis sibi aiāb⁹. Hāc uero
nimia rez tēporaliū cura scū pater bñdict⁹ i
regula phibet aiās q̄ rationales omib⁹ rebus
seculi merito iudicat p̄ferendas. Aut oīa iquit
ne dissimulās aut p̄pendēs salutē aiāzū
sibi cōmissarū plus gerat sollicitudinē abbas
de reb⁹ t̄asitoris terrenis atq̄ caducis h̄ se
cogitat qm̄ aiās suscepit regendos p quib⁹ i ra
tionē redditur⁹. Cōsequēter cū de necessarijs
corpis p̄uis pater certificat si deū amans pu
ra mente colat. Et ne forte iquit auferat de mi
nore substācia meminerit scriptū. Primū q̄
rite regnū dei et iusticiā eī et h̄ oīa adiac
t vobis. Et iter. Nichil deest timētib⁹ deū.
Sed pastor monachoz iordinat⁹ auariāe
spū seducit mente tāq̄ nō sentiens excreat⁹
dñi a se timorē p̄nit cū archab venūdatus
sub peccato ad auxiliū sceleris currit pmissa
p sōm patre de cōsequēdis inārnīs iōfidētia
Septimū plus q̄ dicit monachū i exteriorib⁹

occupat. Impulso iam demerps auaricie stimu-
lis mandata dei et sancte matris ecclesie despiciat dies festos
non custodit rebus terrenis totus immergit nihil
aliud quam temporalia meditat. Mandatum domini stultus cum
facile transgreditur expiari se victimis contra o-
bedientiam fatuus arbitrat. Denique aut rebus a-
turis secularibus irassatus et dilatatus in omne las-
civiam et dissolutionem plenius labitur regularis
discipline observantiam detestatur et dum coherceri
a malis studiis auctoritate capiti metuit dissolu-
tionem sancte unionis querit. Deinde typibus cum facile
effecto phitonisse consilium tuoratur. obedientiam
reformationis suo monasterio danabilem clamor
absolui quatoribus a submissioe sancte confeder-
ationis desiderat ad hoc multa falso et men-
dacier narrat. Sed cum auctoritas capituli a
malis impune despiciatur restat ut observantia mo-
nastica naufragetur. qui amor dei bonos in
disciplina regulariter continet et timor correc-
tionis praeuos a malis operibus cohercet. Cuiusque ar-
subterfuge unitate capituli nititur diabolum
imitatur. Sic imperator bulgarorum subditos sibi chris-
tianos conventum in ecclesia celebrare sub pena capi-
tis prohibet quibus tamen credendi quicquid voluerit
licentiam indulget. Nonuit enim callidus homo
sinceritatem christiane fidei non diu posse sub-
sistere si contigerit publicum exhortationis officium
desse. Hunc christiane fidei adversarium torquina-
ty et carnalis abbas quantum potest imitari niti-
tur qui mandatis tamen necessarij capituli reluc-

12

tas. Sola enim capituli auctoritas et que regularis
discipline observantia in ordine continuat que si
rupta fuerit nulla conservatio monasterii ite
gritas permanebit. Et in fine regionis multos abbas
ordinatus contra regularem observantiam causas
fingit innumeras conditiones monasterii sui men
tibus contrarias antiqua privilegia supponit et que
ritur subditi sui et nobili alicui dedignatur.
Sed ut ordinatus homines per quos ab hac sacra
tissima congregatione vel unum congreget renobium
amitti. Denique hec avaricie pestis abbatem non
solum ordinatum facit ad subditos sed etiam sibi met
ipsum contrarium et a deo penitus aversum. Cupiditas
enim omni malorum radix est que tollens servum dei nu
mistrum facit esse dyaboli. Abbas ergo qui men
te sua hunc vicio submisit non pastorem sed in
renarium se ostendit. Semper lucris terrenis ibi
de profectu animarum nihil curat sacre lectionis rodes va
ro vel nunquam in manibus eius respicitur registra resuum
crebrius renoluunt. In unum agro copulat. auzum et
argentum in unum thesaurum sepeliendum coponit et dum ab
dare monasterium suum rebus temporalibus nimium deside
rat predam raptorum parat. frequenter enim fustis domi
ni temporalis pecunias monasteriorum devorat quas
numma cupido monachorum et nobilium implet. Ne tibi
pastor avarie claustralis que maiorem generis solli
tudine de beatis animalibus que de commissis tibi animalibus
Infirmat equum et mox parat remedium perit anima
et nullum putas imminere periculum. Egrotat bos et
asinus tuus copateris absorbetur tristitia frater et

non occurris. Tu ergo mar mercenarie nō pastor q̄
fr̄m tuoz īfirmatibz cōtūmari pectore despicias qui cōstitū
tis ī amaritudine non succurris nō p̄sumas te manus
dñi posse effugē tuos oues p̄mittis tā nequiter ite
rūre. ¶ Tertio tōrdinatq̄ ē rōr ad subditos cū eos q̄
tra septa monasterij sollicitē seruacē debuerat nō
sine p̄iculo ī extraiobz locat. Enīuidē dū cenobita īfir
mū ad regimēn monialū vel ad ecclesiās secularēs
exponit regulā obseruācie ītegritas violat qm̄
qui adhuc ī regione īfima cōsistit spiritū carnē sub
hac nō didicit p̄sidere alijs sine suo p̄iculo nescit.
Pastor autē tōrdinatq̄ qui p̄r cōmodū rei rēp̄alis mo
nachos suos tāto p̄iculo nō timet exponere om̄ aiā
tali oratione p̄dicā reus ē et apud īternū iudicē
ad restitutionē om̄ obligat. Non ē de p̄fessione
monachi seculariū ecclesiās regē nō expedit īfirmos
cenobite monialibz p̄sidere. ¶ Quod. Ergo ne mona
chus īperio se pastoris debet opponē si cū voluerit
cū monialibz aut ī ecclesijs seculariū residere. Nan
dat cū regula nihil obediēcie p̄ferendū. Nescio
sane quid huic īterrogaciōi respondeā ut p̄uā dū q̄
utrobzq̄ īminere tenet nō īcurā. Nā si veritate
dixero subiectois obediēciā videbor īfringē si mo
nachos p̄iculo exponēdos cōsensero fatcor me peccāre.
Dicā tñ pauca quod sentio quāq̄ p̄iturā odiū vel
tate nō ignoro. Dicit monachus de necessitate sua
p̄fessionis ī om̄bz q̄ sūt secū dū regulā monasticā
suo sēp̄liciter tenet obediētiā pastorū ita plāty cōpellerā
monachū ad ea q̄ sūt sup̄ regulā maxime salu
tis p̄iculo īfringēte nō p̄t sine ip̄ius voluntate. ¶

ecclesias regere mulcibus p̄esse extra cenobium p̄
 residere nō ē sc̄dū regulā obedire. Non irascam̄
 michi patres si veritatē dixi nolite fronte contrahere
 si quod mihi videtur exp̄ssi vos nichilomin⁹ qd̄ vo
 bis videt̄ etiā me reclamāte q̄s̄ facturi. **Corrupti**
 oro nolite monachos vros̄ p̄iculo castitatē expo
 nere nolite aliquē ad monaliū et ecclesiaz p̄
 rothaliū regimen volenter cōpelle tū plures q̄
 hec officia ambrosie appetat possitis invenire. **Do**
 na quidē ē obediētia s̄ veritatē et aut saluti nul
 latens ē p̄ferenda. Cū enī de salutis p̄iculo agit̄
 melius ē obediētia humilit̄ excusando p̄ponē
 q̄ castitatis naufragiū subire. **De monachoz**
Platis qui cenobis suis ecclesias seculariū t̄oz
 porant qui auaricie faab⁹ simi cupidinis lax
 ant qd̄ dū se b̄n̄facē postulant existimat̄ multos
 p̄ occasione dāpnant. **Quarto** r̄oz mona
 choz iordinat⁹ ad subditos suos effiat̄ si turbu
 lentis et angustis tuent̄. **In** pastore aīaz pia et
 prudēs discretio valde necessaria ē ne aut zelus
 discipline sit nimis aut modus cōpatendi nimis
 laxitate remissus. **Sed** r̄oz iordinatus q̄q̄ p̄
 idiscretū furorē h̄zānū se monachis exhibet
 q̄q̄ p̄ idissolūtā cōpassionē ad grauiorē scelera
 velut insensibilis tacet. **Resat** iusti moderamen
 regimini feruorē i se nō expit̄ fraternē carita
 tē s̄p̄ **Quo** d̄m̄ se monachoz existimat̄ pa
 tre et sorū humilū ignorat. **Quid** hoc regi
 mine ferocius quid sceleratius p̄tate vbi nō
 deus nō ratio nō intellect⁹ s̄ bestia p̄cipat.

Enūco ubi deus et intellectus gubernat imperium a rā-
tione legis nature p̄sidentiu iudicia nō recedūt
Inordinatū vero et anxius rēō varijs passionib⁹
bestiarū ifiat̄ semp̄ male de monachis suspicatur
qui dū regimē modū p̄p̄tā dirigit anxius se
amittit̄ regnū tū herode p̄mesat. ¶ Cūto pas-
tor claustraliū iordiatū ad monachos dicitur
si i erogandis monasterij rebus aut nimis aut
obstinatū habeatur. Nimis aut̄ dicitur est
si i distribuēdo fuerit p̄dignū aut i discretā lar-
gitione diffusū. Obstinatū vero dicit̄ si que don-
da sūt oportune nō dederit aut necētia subditiō
tenaciter ipeudit. Obstinatū et̄ dicitur ē q̄ timorē
dñi p̄h̄t qui suo sensu nimis cōfidit q̄t agen-
dis quibuslibet nulla sapientiā cōsilia admittit
Et quidē iter pastores auidax cōphores hac cogiti-
dine minus iordinati sūt qui res monasterij
aut nimis iuide erogant aut nimia tenacitate
cōseruat. Cōmūa suis adulatōrib⁹ lautissima
p̄parant alijs vero quib⁹ sūt auersi eadē mi-
nima negant. In domo hospitij vel in abba-
tia sua pastores iordinata cōuersatione d̄p̄ua-
ti vsq̄ ad trapulā aliq̄ comedūt de vino se p̄
optimo bibūt s̄ paup̄cib⁹ monachis qui vigi-
lando et cantando pondus portant diei et estus
vix tenuiter necessaria concedūt. ¶ Dexto p̄-
latus monachoz valde iordinatus ostenditur
si contra deū auidax iudicia ei p̄uipendendo
i supbiā eleuat̄. Enūco tū pastor a subditiō
corrigi nō possit p̄ sūm̄ pat̄rē benedictū ad

14
iudiciū dei remittitur sicut ī multis locis re-
gule habetur. Nouerit iquit abbas se de omibꝫ
iudicijs suis deo reddere rationē. **Et itē.** Or-
dinatus autē abbas cogitet sē quale om̄i sus-
cepit et tū villicationis sue reddetur ī rationē
Et rursū dicit. **Vox** ut om̄i vicia ceperint
cū charitate illa āporet nō cū tyrannide. Et
alio loco p̄monet dicens. **Ipc** tū abbas cū timo-
re dei et obseruācie s̄c̄e regule oīa faciat sicut
se pauldubio de omibꝫ iudicijs suis cāssimo iū-
dici deo rationē redditurū. **Bed** tōrdinatus rōr
monachoz hanc sc̄ssimi legislatozis cōmū-
nācē exaudire velut aspis obturatis auribus
despicit. dei longanimitatis paciēciā cōtēpnit
nihil de futuro examine cogitat donec sibi
tandem iratus iudice ī facie dicat. **Hec** fecisti
et tacui. **Sicut** itaqz redde rationē villicationis tue
resigna ī oues hereditatis mee michiꝫ nō
tibi quondā ī corpe cōmissas sine mora resti-
tue numez corz itēqz repone quarū si vel
vna te negligēcie itērit facie meā tua cū
icēnū nō videbit. **Quid** tū respōdebis sumo
pastori rōr iūalis vbi nō solū a te p̄cūcū sōg-
uis exiegit s̄ etiā ratio minꝫ p̄fectū postu-
latur. **Ecce** nūc ī securitate pessima sp̄cto dei
examine ābulas oīa tibi licere q̄ placent ī
corpe putas et tū s̄c̄o rationē daturus de oibꝫ
aliqū nō cogitas. **Cito** venice dñs om̄i cui
te ministrū īfidelē nō times ostendere cui
tibi honorē nō metuis arrogare. **Nisi** itērea

penitentiā egens nisi vitā in melius emendauis
tū demonib⁹ in inferno sine fine ardebis. **S**ep-
timo cōtingit iordinatū erga subditos esse pas-
torē si neglecta vtilitate cōmuni ppriū cōmodū
viciosa itentioē q̄sierit si p̄sident in monastio
nō deo s̄ suis vtilitatib⁹ seruit. dū se pp̄ carnis
p̄niciosas libertates consequedas gaudet cō-
plati sibiq; fraudulentē ex rebus monaste-
rii p̄uidet in futurū. **H**ec autē iordinatio illis
maxime qui cōdit officio qualibet occasione
cōspiciat⁹ quib⁹ p̄ mercede villicatiois sue ac
si fuisset episcopi annua pensio de reb⁹ mo-
nasterii assignat⁹. **N**ō ē modus iste querētū
dñm nō ē via heretice vitez monachoz. **D**ū re-
dit officio pastoralis pp̄ deū redē simpliciter
noli p̄ter victū et vestitū quicq; exigere si nō
vis tu pp̄tariis peccare. **M**onach⁹ es. mona-
ch⁹ p̄uisq; fieres abbas fuisti. monach⁹ p̄
officiū p̄manebis. **E**ur ergo pensioē exigas
qui te monachū nō ignoras. **C**uicāmodū ē
mendo p̄laturas viā symonie cōmittit⁹ ita
pensioē exigendo p̄ resignatioē abbacie in
regulā peccatur. **Q**uid ergo. **D**ānam⁹ cō-
p̄uisiones annuas de rebus monasterii recepe-
rūt. **A**bsit. **N**ecessaria nō interdiciunt q̄ sup̄
flua denegant. **P**eruptū q̄ ver⁹ monach⁹
et dei amator ē chā post abbaciā p̄uisione
regulāri cōtēto est. **Q**uicāmodū mōnā-
ches in fine regionis sit iordinā ad iuitē

Quocirca istius regionis **lib. 1. m.**
 monachi et homines carnales multos
 et variis modis sunt iordinati ad
 iurē quā qui passioib⁹ aiālib⁹ more bestiarū
 cogitant semetipos ad rectū iudiciū rationis
 nō dirigūt mirādū nō ē si fraternē cōuer
 sationis ordinē puerūt. **S**emp̄ em̄ p̄sunt
 seua p̄turbata cōsna et mala mēs nūq̄
 gaudia pacis habet. s̄ cōtinuo vinoꝝ me
 rore cōtuit̄ sempiternis ignib⁹ scelerū ito
 ruant̄. Itaq̄ monachi tunc tenebrose re
 gionis malis et iordinatis affectioib⁹ ob
 tetat finē monastia p̄fessionis nō cōside
 rant nihil aliud q̄ p̄sentis vite cōmodū a
 mat salūtē p̄iā negligūt ad cōtuitatis a
 more nō assurgūt. **P**rimo igit̄ ad iurē
 valde iordinati sūt dū intellectualē res
 p̄ctū i fr̄es habendū abiciūt dū ima
 ginē dei i hoīe nō aduertūt dū cōmuni
 cōdonande non cogitant nec fraternē cō
 federatiois dilectionē sibi mutuo exhibere
 curat̄. **V**ivūt iurē sicut equus et mulus
 corpali sc̄mate concordēs quī quicqd̄ sen
 sualitati gratū ē diligūt quicqd̄ ratiōni
 cōtuit̄ non admittūt. **D**iligūt̄ alter ab
 altero non quia homo ē s̄ q̄ dilectōi suo
 i affectione sensualitatis similis ē. **H**omo
 em̄ carnalis amat i hoīe nō v̄itū nō
 religionē nō deniq̄ ip̄am naturā s̄ carū

si saguiter si corpis qualitate. Cū ergo amor
carnaliū sit carnalis ex finali cōmuniōe mi-
tabilis. Cuius em̄ huius ifime regionis mores
venerāt consilēs et monachos monachi sp̄
affectioē cōplectūt̄ euales. Quē deus ab
eterno dilexit iōdinatū renobim p̄sequit̄. quē
ille p̄t̄ demerita legit̄ iste vt s̄m̄ venerat̄.
A Secūdo sūt iōdinati claustrales ad iū-
cā ratione dissimilitudis. dū vel seniores auste-
ritate et supbia cōtūti suos iuniores des-
piciūt. vel iuniores se suis seniorib⁹ cōtūma-
citer opponūt. Et hec iōdinatio s̄c̄ regule
valde p̄bat̄ contraria q̄ seniorib⁹ mandat iū-
iores ex paterna affectioē dilige et iuniorib⁹
p̄cipit suis seniorib⁹ p̄t̄ deū humiliat̄ obedie
sed cū seniores huius ifime regionis cūct̄
paternū affectū iuniorib⁹ subtrahūt i graue
odii in iuniores iarde scūt. et dū se cōtēpni
iuuenēs ab illis iūste considerat̄ eoz mores
ip̄bos quotidie acusat̄. Disūt ergo ifirmi
iuuenēs mores nō rectos seniorū et vt i p̄blio
dicat̄ sicut canere maiores cōsiderat̄ sic q̄ p̄
minores saltant. **T**ercio male ad iūce
ordinat̄ monachi qui zelū bonū et mutūā
obediēciā abiciūt qui malū et a regula p̄-
hibiti zelandi gen⁹ assumūt. Verbis et fac-
tis sibi iūce varias cōmittūt iūrias. alter
alterū emulandi studio i malū obseruare
nitit̄ ad cōtumeliā iferendā alter ab altero
puorat̄. Infirmiores suas mutuo sibi ipe-

rat ad viditā sēp ābelant. **Regularis**
 Regularis discipline zelus despiciat' idig-
 nanōis et amaritudinis passio dūatur. A-
 ueris vultib9 sibi iurē obuiat quāhī la-
 teat i pectore odiū. Ap'tis idiomis manifestat
 Non sic ipi nō sic qm̄ quisquis odio fren-
 suū psequit' homicida et regno dei indignus
 d'p'atur. **O** misera s' carnaliū monachoz
 condicio que tanto t'ferno ē p'xima quāto
 a timore dei fuerit aliena. Imitant' em̄ nō
 angelos s' demones quicūq' p' zelū malū
 i schola pacis delectat' cē discordes. Enūco
 sicut aiat brutū nature sue fertatē nō de-
 serit sic monachus bestialis a zelo pessimo
 nō recedit. **¶** Cūc admodū mochi tūcō i h-
me regiois ad seipos iordiat. ff. de v. v.

Q ues ifime regiois monachi carna-
 les ad nihil magis iordinati sunt
 q' ad semetipōs. Omne em̄ cōsede-
 ratiōem suūp'ius abijciūt i quē sint finē
 n'can nō attendūt qz dū se vniūq'usq' for-
 dib9 vicioz polluit a conditiōis sue origina-
 li ratiōe mēns ip'a recedit. **R**ec mirā
 dū si ad alios iordinatōis foris cultoz ifime
 regiois effiat' qui p' varias passiones
 carnis a semetipō cōfusus iterius dissipatur
 dicit em̄ scriptū. **¶** Qui sibi malus ē au bo-
 nū erit. **R**ectq' humane conditiōis ordo car-
 nē spū subnācda i'hibet spū iuber' cē s' b'
 iccty illi a quo essendi formā accepit. **¶** Sed a

puer carnales mentes ordo ratiois punit dñi
taro spiritu dñat et ratio q̄ p̄m ista sibi
vim intellectus omni gubernare debuerat cur
nis voluptatib⁹ suffocata ad ratiōis iudi
cū p̄ iperū nō festinat. ¶ Sūt igit̄ ad
seipos monachi carnales iordinati p̄ curio
sitate vitū qm̄ iquēdo vitā alienā curiose
diuiduat et p̄pā omib⁹ iquinatā vicijs nō c̄
mendant. Magna ī seipis seclā corripē
nesciūt qui tñ ī minimis deliquētes alios
supbe rephendūt. Festinā ī oculo fr̄is dilige
t̄ cōsiderat et trabem suā herentē oculis rāp̄
nihil sit excusat. Quē affectioes suas sensua
litate subijāt. Spectoz recte ratiois iudicio
carnaliter sicut bestie viuūt quos frequent̄
ad nō passio cōtat iudicē furor cōtra pri
mū iēlamat. Vindictā ī fr̄is anxio p̄ a
nimo expostulat quā sepe nimio furore
obscati nō sine iōmodo p̄o reportat. ¶ Sed
dū latere ī occulto tūc iordinati nequūt
qui quāto sibi p̄ elationē mētis manēt irog
niti tanto p̄ rēū iudiciū alijs fiūt ma
nifesti. Quē enī supb⁹ et iordinat⁹ p̄mū
semetipm̄ ignorare dicit̄ qm̄ si veritatē
seipm̄ cognosceret nullaten⁹ supbiret. Cū
vero suspensio iordinatio de supbia sumat
origine nō possum⁹ hāc peste melius deseri
bere q̄ si radice ei⁹ p̄ gradus descendētis
ad inferos curem⁹ aperire. Nā sicut vite spi
ritualis sūma ī duodecim gradib⁹ hūmū

17

tatis recluditur. ita totus ordinatio monas-
ticæ sicut in bisseis supbie gradibus continet.
Primus itaque gradus supbie curiositas di-
nitur qua male ordinati ad seipos monachi
vitā et mores suos negligunt et aliorum vel facta
vel dicta iugiter inquirunt. **O**mnitpe frim neg-
ligentias arguunt vitā pastorem reprehendunt qui
quāto curiosius aliena foris scire appetunt tāto
a semetipis longius recedunt. **M**onachis autē
vitā curiositatis periculosissimū ē quia mētē
suā semel inuasit oib9 virtutib9 spolians vicio-
rū dominiū facit. **P**erissimū infirmitatis sig-
nū ē aliorum facta discere et p̄ter rationē officij
et alienis se culpis occupare. **M**onachus enī
qui secundū nobis sui definitionē seipm̄ solū cu-
rare p̄cipit nō sine salutis sue manifesto periculo
aliorum frā p̄suntat. **Q**uiaq; autē se vicio cu-
rositatis subiacet ī secundū moy gradū supbie
descendit. **S**emp enī vñ disponit ad aliu nū-
lūq; solū dñat elatis monachis peratū. **E**t
ergo supbie gradus mentis leuitas ē et vagi-
cordis instabilis occupatio. **H**ūc ordinatē cōfusā-
tionis gradū monachi carnales p̄ affectiones
varias indūt quas ex curiositatis vicio sensua-
liter cōtraxerunt. **O**portet autē verū cenobitā ī
scō p̄posito p̄sistere stabilem qm̄ tū leuitas men-
tis admittitur virtutis cōstantia ī corde dissipat.
Inordinate mentis idcirco ē p̄ varias rez im-
pines discere et nouas s̄p̄ affectionū sensualium
formas percare. **T**ertius gradus supbie

Tanto leticia dicitur quod de leuitate mentis tor-
nati hominum paratur. Componunt sibi monachi car-
nales varias affectionum imagines quod dum gratie
sensualitati occurrunt letantur dum sensus euenerit gra-
ue indignationem contrahentes in reprobationes varias pla-
bunt. Sed non est vera leticia quod aliunde quam de deo sumit
exordium nec dum perseuerant gaudium quod ex dei amo-
re non habet pressum. Et ideo homines torridi per
vanam leticiam in agitata iactantia corrumpunt. dum sibi gra-
dia mendaciter ascribunt. **¶** Quartus itaque gra-
dus superbie quemadmodum diximus etiam leticia
ortur qui stulta iactantia nuncupatur. Hunc mona-
chi carnales cadunt. cum se contra alios magnificantes
extollunt. Si quod boni fecerint audaces in medium profe-
runt sepe mendaciter proponentes etiam quod non fecerunt
Sancti docti prudentes et nobiles videri appetunt
multaque per ingenium veritatem fingunt quatenus hominibus
gloriosi foris appareant qui se itibus a merito viti-
tibus vacuos non ignorant. Si quicquam laudare contra
eis reperis mox in contrarium se erigunt multa in
illius vitiosa dicunt quia dum se solos laudabiles
ostendere cupiunt nullam laudari contra se alium
permittunt. **¶** Quintus gradus superbie singularitas
accipit qui de iactantiae tumore generatur.
In hunc gradum superbi claustrales corrumpunt qui
se vel merito vel scientiam preminere alios per iactan-
tiam presumpserunt. Unde nec ceteris per conuersationes
appareat similes ex sola se superbia in omnibus ex-
hibet singularitatem. Sed singularitas ista in reprobis
reprehenditur ubi viuere in contra omnes secundum regulam

iubent. **S**upbi aut monachi diuo testante b^o nardo. dū se alijs virtutib9 et sapiētia p̄ferūt ī tantā arrogāciā temeritatis cadūt vt plus sibi de vno icūnio blandiant. cōdentib9 tēteris q̄ si alijs septē dieb9 icūnassent. Deniq̄ cōmodior illis videt̄ vna oratiūcula singularis q̄ psalmodia tota vnius noctis. Inter p̄ā dēdū oculos p̄ mensā sepe cōferūt et si quem min9 cōdere viderūt īgemiscūt seq̄ dolere vntos tāpiūt subrahentes sibi crudeliter qd̄ n̄ario victui p̄viderūt. Hi supbi claustrales ad singulāria sua sūt strenui ad totā pigri. In lecto v̄gilant ī choro et ī lectiōe regulāi dormitant.

Sextus supbie gradus de quito sumit exordiū qui dicit̄ arrogācia supboz. Enī uero cū iordinati claustrales p̄ singulāritatē studiū alijs apparere foris tāpiūt ī maiore arrogācie vesaniā t̄ardescūt et quodrūq̄ ī eoz laudē ab hoib9 dicit̄ verū fatū arbitrat̄.

Miserāda supboz stulticia qui cū ī oib9 reb9 alijs nulli pl9 credant q̄ sibi de se solū sibi min9 credūt q̄ alteri. Cūiqd̄ de se laudatū ab ip̄eritis audiūt nō ignorācie vel beniuolēne laudatous s̄ suis meritis ascribūt. Sed quicūq̄ humanis laudib9 delectabiliter pasat̄ om̄i v̄tute vacuus et arrogācia plen9 corā dnō habet̄.

Septim9 gradus supbie de p̄ādente nascit̄ qui supboz p̄suptio appellat̄. hūc̄ dōnc̄ arrogantes iudūt qui se esse aliqd̄ magni singulariter credūt. De quib9 dicit

bernardus. Qui se alios prede existimat quod plus
de se quam de alijs non presumat. Primum in consilio resistit
in consilijs primus respondet non voratim accedit non
iussus se committit reordinat ordinata refutat
ab alijs facta. Quicquid ipse non fecit aut ordi-
nauit non recte factum nec pulchre existimat or-
dinatum. Iudicat iudicantes punitur iudicaturis.
Cui enim deus in corde non fuerit sufficit frustra in ex-
terioribus solacium querit. **O**ctauus gradus super-
bie peccatorum defensio dicitur que de presumptione semper
generatur. Monachus enim presumptuosus se omnibus
meliorē semper existimat primum si quod commisit
aut pertinaciter negat aut si convictus fuerit multi-
pliciter excusat. Quomodo namque culpam suam confiteri
humiliter poterit qui se reum non agnoscit. Hinc
tale si per delictis suis castigari volueris se deter-
riorē facis. Quicquid ergo per qualibet re corrup-
tus in verba malicie declinauerit quicquid argu-
enti se excusationes proferat opponit. In hunc modum
defensum quanto humilitatis gradui oppositum cadit
Varius autem modis peccatum suum presumptuosus ex-
cusare nititur que in hunc superbie gradum corruisse iur-
natur. Aut enim dicit non feci aut feci quidem
sed bene feci aut si male. non multum male aut si
multum male. non mala intentione. Et si convictus
de malicia fuerit mox in sui excusationem alie-
num consilium assumit. Sed qui praeter eam ap-
et manifesta negare vel defendere non metuit nam-
que omnia secundum regulam abbati suo reuelabit.
Cum vero ad confessionem venerit veritatem simulato

aiō palliabit q̄ vt ip̄e cōfusiōe possit euadere
alioꝝ studet ī mediū negligētiā p̄ferre. **I**ūg
male ordinatꝝ sup̄bꝝ et p̄suptuosꝝ culpas ī
cōfessiōe palliat p̄as cōfiteitur alienas.

Demp̄ ī quietꝝ apud se alioꝝ facta examināt
ōnes vna sentētia dānat neminē rē ī renobio
viuē cōqueritꝝ nullā cē iter fr̄e charitatē arbi
tratur. **Q**uod si vana p̄suptio eiꝝ p̄ cōfessori
idustriā dep̄hensa fuerit mox aliū cōfessorem
querit cui si abbas cōtradictꝝ vel leniter repe
rit ī nonū sup̄bie gradū clatus monachꝝ p̄ men
tis ī quietudinē cadit.

Nonꝝ aut̄ sup̄bie gradꝝ
murmuratio vel īpanēna desarbitꝝ q̄ carnalibꝝ
monachis vt plurimū dnāt. Enūcō autꝝ simu
lata cōfessio ē vna leui cōtūmēlia vel penitē
tia tacta mox ī aptā sup̄biā erigitur humili
tatis simulatē dolus aperitꝝ nec se mēis facta diu
rius p̄t̄ abscondē s̄ ī publicū quicqꝫ itus lakt
cōpellitꝝ p̄ferre. **J**am dem̄tēp̄s ī rōpōs sui factus
renobita sup̄bus ad oīa murmurat iudiciū pas
toris quōuis iustū cōtūmantē acusat dentibꝝ
fr̄endet cōmotꝝ irasatꝝ sine ratione velut ī sanꝝ
p̄tinēbatꝝ.

Monachꝝ autē sup̄bus murmura
tioni deditus quarto gradu humiliatōis cōcepto
decimū sup̄bie descensū īadit p̄ quē ad ifernū
currit. **D**ecimꝝ gradus sup̄bie murmura
tione sequitꝝ qui rebelis nūcipatꝝ. **H**ūc mo
nachi sup̄bi et carnalēs īadūt qui adhuc ī regio
ne ifima cōmorantēs murmuratoibꝝ ītēdūt
Unde bernardꝝ. **N**isi īquit murmurantem

Deiua miseratio respiciat vt tandē rōuersus
qd talib⁹ valde difficile q̄t alioꝝ iudicijs tantū
acquiescat moyse frontosus et ipudens effert⁹ tan-
to ī hūc gradū detrius corruet quāto desperā-
tius animi motus nō cohercet. **H**ec ad peio-
ra p̄greditur et qui pius fr̄es suos arrogans
latenter cōtempserat iā etiā qd̄ grauius ē se con-
tempnē mḡm apte manifestat. **S**ed hūc sup̄-
bie gradū diuini examinis animadūsiō diu-
tulā transire nō patitur. dū rebelles suis pas-
torib⁹ monachi frequenter cō et miserabili mor-
te cōsumūtur. **A**lii enī recedentes ab ordine a-
postatant. alij p̄pter graua scelera carceres
sedant nonnulli de cenobijs expulsī vagi et
miserabiles exulant. multi horribilit̄ p̄cissi a
dn̄o desperati ad inferos festinat. **Scriptū ē enī**
Qui potestati resistit dei ordinatiōi cōt̄diat
Et itez dn̄s ait de pl̄atis fidelū. Qui vos
spernit me spernit. Quid ad ista dictis mo-
nachi rebelles? Iura mihi allegabitis quozū
veritatē deprauatis? H̄z audeo dicē qd̄ vtrūq̄
vos pudeat audire. Non te monache rebelles
ī districto dei saluabit examine p̄sup̄to iuris
qui nūc sup̄bie cōtemnis obediētiā subiectionis
sus obediētiā p̄cipit subiectionē humilē ī or-
dine requirit. **U**ndecimū sup̄bie gradū q̄
ē libertas peccandi cōsequenter monachi rebel-
les iudūt qui nō solū fr̄m s̄ etiā pl̄atoꝝ cor-
reptiones et hortamenta cōtempnūt. **E**nimō
dū rebellio contra p̄ceptorem assumit̄ auda-

na peccandi generat quoniam qui contemptis correptionis auctoritate despicit iam quasi licentia omnia scelera committit. Amor dei bonos tenet et a peccatis voluntarie prohibet et timor infirmos cohercet. Vbi vero nec amor dei nec metus correptionis monachum penetrat iam mens per rebellionem et consuetudinem peccandi inferno appropinquat. Dicit enim scriptura. Impius cum venerit in profundum malorum contemnit. Quid contemnit? Deum contemnit homines spernit desperatque sine sue salutem querere nescit. **¶** Duodecimum ergo superbie gradum intrat qui per audaciam peccandi in mala consuetudinem currit. Hic est primus descensus ad inferos hinc semita inferni hoc iter velociter ad regionem operum mortis caligine. Quicquid hunc gradum consuetudinis peccandi semel intraverit non nisi in manu misericordie dei valida resurgit quia dum consuetudini non resistitur moribus peccandi generat. Semp enim in peccatis malicia proficit et semp ruens profundius cadit. **¶** Ecce isti sunt superbie gradus duodecim per quos ad infernum descenditur quos quisque cupit evadere semp se studet in humilitatis observantia custodire. In his duodecim malis omnis indignitas vitiorum tenetur obnubilat ad se inordinatum monachum causat moribus hominem in bestiam ferocissimam commutat. Finis horum iteribus est et nisi ante mortem carnis penitentem remedium iterum malorum graduum arsurum sine fine monachum damnat. Quisquis autem inordinatus ad se in primum gradum superbie semel tenderit nisi per penitentiam quatenus surgit studeat

mox i secundū et cōsequenter i omnes p ordine se
metipm p̄cipitat. Inordinatiōis vero carnaliū
monachorū ad se sūma i his gradib9 clariois
exprimitur p quos cūcō i fine regionis iordina
ti demōstrant. Quē autē de monachis iordinatis
atq; sup̄biis dixim9 etiā de platis i fine regionis
intelligi debem9. Quē admodū cūcō i fine re
gionis mōchi carnales iordinati sūt ad res mōsterij

Quicūq; i monasterio Ar. vi.
cōstitutus affectiones suas interiorib9
ordinare ad puritatē s̄i p̄positi neg
ligit p̄sequer. etiā i exteriorib9 enormiter ex
cedit. Monachi enī iordinati ad deū p cōsc̄p̄
ad oīa iordinati p̄hibentur. Nā sicut bon9
renobita diuine volūtati p amorē vnitus oīa
secūdū rectū ordinē rationis simplicia oculo
cōsiderat sic a deo p affectiones iordinatas a
uersus etiā i bonis quibus male vtitur peccat.
Sūt igitur monachi carnales i fine regionis
cultores nō solū male iordinati ad aūm s̄
etiā ad substānā monasterij tēporale. Interio
rom nāq; cōfusione mentis exterior p̄turba
tio corpis sequit9 et vna p aliā demonstrat9.
Et p̄mo quidē ad res monasterij cūcō i
fine regionis male ordināt9 dū eas nō recto
ordine sibi conadi expostulant aut pl9 q̄ vsus
regularis istitutionis p̄mittit quomodolibet
vsurpant. Regula enī nr̄a que monachis
dari oīa nr̄aria p̄cipit penita sup̄flua i dō
nit. Secūdo male vtit9 rebus monasterij

qui contra prohibitiōz mētrū dare et accipere
 nō metuit vel qui i cōmissis dolū et fraudē
 ifideliter cōmittit. Monachū enī qui res mo-
 nasterij p suo libitu sine causa rationabili cō-
 tra regulā quo uis modo sine licentia dissipat
 in regulā sicut p̄ictarius ifidelis et falsarius
 peccat. **T**ercio iordinatos se monachi vel ab-
 bates ad res monasterij exhibent dū illas vsibus
 nō licitis iudulent. Furtū et sacrilegiū simul
 cōmittit cū res monasterij exhibent ~~dū illas~~
~~vsibus nō licitis~~ i vsus illicitos cōtūtur. Sub-
 stancia enī monasterij deo dicata tāq̄ vasa s̄c̄a
 altaris custodiri p̄cipitur ne quouis modo p
 negligēciā dissipet. Cui aut res claustralū
 iuhiliter vetat expendere eas nullatenū p p̄o
 i vsus turpes concederet erogare. Quid r̄n
 debuit monachi et rectores ifime regionis le-
 gislatori mō i districto examine qui res mo-
 nasterij parentib⁹ cognatis nimis hystronic⁹
 et hoib⁹ turpibus i occasione et p̄mū peccati
 nō metuit dissipare. **Q**uarto i rebus mo-
 nasterij abbates et monachi carnales grauitez
 peccat qui eas cū detrimento diuine chari-
 tatis et p̄ie salutis nimis auare cōportant
Inensi nāq̄ sanb⁹ auaricie nihil aliud q̄
 luua et penurias cogunt dies festos violantez
 nō obseruat s̄c̄p̄ augere sp̄alia n̄p̄it charita-
 tis damna nō aduertit. Plus dolent p morien-
 te peccare quā p peccante peccatore. Tam vero ten-
 dit oēs iordinati claustrales vt auariciā pruden-

tiā exstiment diuicias reformationē putent
Agrū agro copulant questū pietatē vorant
et ubi abundare spalia cōspiciunt ibi optimā ob-
seruari disciplinā dicunt. Exponere p̄ rōmani
bono ordinis chā pauca rēnuūt qz vere chari-
tatis ordinē intus amiserūt. **S**trukturas tūctes
curiosas et dānabiles ī altū erigūt vestes et or-
namenta p̄iosa diuinis min⁹ nācia seruijs
emūt sacra auro vestiūt paupes chī nudos de-
reliquit. **N**on decet hec auara curiositas mo-
nachos qm̄ qui scōs imitūi veteres sapiunt
vendere hec p̄ sustentatione pauperū iubernur.
Monach⁹ autē cupidus et abbas auarus tam
longe sūt a sancte religionis p̄posito q̄ diabol⁹
a celo. ¶ **Q**uōto monachi carnales ī rebus
monasterij peccat dū eas orōibus nō rēcipi-
sunt. **E**lemosinas fīdclīū oēs hilariter re-
cipiūt s̄ pauca dantib⁹ orationū suffragia īpen-
dūt. **E**x hīs multe ciues ifime regionis cū ad
ordinē venerint nō deo s̄ ventri deseruiūt plus
q̄ mātās requirit ubi potus ac vestimētōrū dāi
sibi cōcupiscūt et qui ī seculo vix panē et holera
ī cibū habere poterant nūc monachi effecti oīa
et pisciculos recusant. **M**agnos varios dū-
sos ac delictos sibi dari pisces īportune expet-
tulant p̄ cōcupiscentia carnis murmurantes
cū filijs israhel ī deserto ad duā clamant
oua et pisa rēdere se nō posse asserūt s̄ deli-
ciosa cōcupiscūt. ¶ Quē admodū ciues ī-
fime regionis sūt male ordiati ad gēptū sibi.

Regnum dei vim patitur et violenti rapiunt illud. Quicumque Ar. 19. vii.
 ergo per arma sancte obediencie super
 num regnum terrarum desiderat quicumque sub regu-
 lari satisfactione deo vivere optat oportet ut vo-
 luptatibus carnis vim inferat et mundum cum omnibus
 suis vanitatibus fortiter contempnat. **Et** monachi
 carnales istius regionis civibus qui tam ad deum quam
 ad seipsum male ordinati sunt contra ad contemptum
 seculi male ordinati sunt. **Et** primo quidem istius
 a concupiscentia carnis qui se per ardentem tendunt
 voluptatis. In cibo et potu reperiuntur superflui in
 lectulis et balneis contra regulam delicatam car-
 nis desideria salutem autem preferunt iterum concupiscentia
 rionis dulcedinem non requirunt. Carnem suam mi-
 nis delicate nutriunt per quod in variis concu-
 piscenciis iniquitatem tardescunt. Nemo enim veraciter
 mundum potest contempnere qui carnis appetitum esse
 in minimis negligit refrenare. Si ad sanctitatem
 concedit mundum veram non contempnere. Primum
 namque mandatum quod contemptoribus mundi imponitur
 abstinentia solidatur. Si autem usque ad sanctitatem
 ab ventre replentur continuo aut libidine
 aut graviter acria incurrunt. Concupiscentia
 ergo carnis mentem renouare contempnere retrahit
 ne mundum contempnere possit. **Secundo** iudicia
 sunt ad contempnendum seculum propter vanam concu-
 piscenciam oculorum. Monachi enim qui veri ho-
 noris fidelium animas obliuiscunt in pompis mu-
 dialibus et ornamentis penitus curiosis delectantur

tur. Enimvero qualis vnusquisq; iterius apud
semetipsum lateat exterior apparatus mani-
festat. Circūferre ī dignis anulos ī orarijs
corallos. olfactoriola ī manib; et plicās ī cap-
pis monachū nō ostendit s; milic nō reno-
bitā humilē s; supbū exhibet secularē. Iste
aut ornatib; ī monachis nō p̄t placē alijs q̄
replis qui etiā sepe inuenit; displicuisse supbis
Hec vobis īordinati claustrales qui p̄ rōcup-
tenciā duplicē oculor; ad ifernā descenditis dū
videre ī alijs q̄ nō expedit cupitis et videndos
vos ceteris aliter q̄ oportet exhibetis. Quid
vobis claudia seculi qd̄ curiositates mūdi. Cito
he pulchritudinis diuo testante bernardo am-
masculinū effeminat ato honestates iste foren-
ses virile p̄positū enervat. Similes sūt isti pu-
eris p̄anosos qui p̄pter vnā exulē exilē rubicā
ligā manice laterate affixam valde se pulchros
et decios existimat et corā se positū alijs op-
time vestitis quasi nudi sint proteriter insultat
Vident hi claustrales pomposi alios ī humi-
li habitu īcedentes mūdū ī spiritū paupertatis
cōtemne eosq; p̄terea et deo et hoib; placere
se autē a sapientib; et p̄incipib; despici et
quandocūq; etiā ad colloquid nō admitti. Per
videntes supbi et si quasi p̄ iūria grauit do-
leant tū deponē fustis penitus recūsant.
Tercio ciues ifime regionis male ordi-
nat; ad rōcup̄tū seculi p̄t supbiā vite qz nō
solū sūt iferti ad vanas cōplacencias carnis

s; etiā supbi p timore mentis. Omnes enī
 qui carnis desideria sequūt iānter se sup
 se erigūt alios q̄libet meliores cōtēpnūt
 pari equales nesciūt superiores nō admittūt
 hi magnū sibi apparatus seruoꝝ letant' as
 sistere i consilijs primi contendūt residere bi
 deri hominib9 glorioſi appetūt pompose p
 publicū iādūt. Inflat supbie spiritu monas
 teria se glouant' ex fūdatione possidere iſig
 nia rebus t̄p'alib9 opulenta denodis structu
 ris et priuilegijs curiosa. Paupes monachos
 vel abbates exiliū renobioꝝ clato corde despi
 ciūt se p̄ferre meliorib9 nō erubescūt qui quā
 to gloria i rebus exteriorib9 venari cupiūt
 tanto a vera gloria cū fatiūt viginibus recē
 dūt. Quēadmodū tunc hui' iſime re
 gionis sit iordinati ad penitētia. de. viii

Quoniam homo natus de muliere hū
 viuens t̄p'e multisq; repletus misē
 rijs i codē statu p̄manē diu nō va
 leat nra ē vt se omī studio quotidie reformā
 do ad finē debitū conuertat qm̄ q̄dū quis
 viuere i hoc mūdo p̄mittitur. I vtrāq; p̄tē
 mutabilis p̄hibetur. Quisquis ergo i hac
 mutabilitate constitutus venire ad imutabi
 litatis gaudia desiderat suam fragilitatē
 humiliter agnoscat semp̄q; p̄ lapsū peccā
 ti ad penitētię remedia rōfugiat et iocere
 i scelere etiā ad momētū p̄hincrat. Vita
 omī monach9 s; i penitētia saluari debet

consistere et aduentū iudicis nū timore s̄cō iugiter ex
spectare. Dicit enī bñs ihero. Monachi non docen-
tis s̄ plangentis habet officium qui vel se lugeat vel
mūdū et dñi pauidus p̄scolatur aduentū. Et i fine
regionis iordinati claustrales hor remediū salutē
despiciūt tēpus acceptabile ī vanitate cōsumūt et q̄ ad
oīa male ordinari nō metiūt etiā ad agenda peni-
tētiā valde se iordinatos ostendūt. Primo quidē sūt
male ordinati ad penitentiā p̄ mentis iurā dū quan-
tū displicat oīpotenti deo peccatū illigē negligunt
nū p̄caue volūtatis arbitrio cōtradit nō p̄timeſcant.
Sicut nox tetra diei opponit̄ sic peccator diuine boni-
tati quersy et adūsarius habet̄. Quod putridū ra-
dauer facere solet. ī cōspū hoīm hor suo modo p̄m̄
iropabiliter facit ī cōspū angeloz. Sed monachi
carnales dei honorē despiciūt et ideo cōtumeliā pec-
cati nō aduertūt. Emendac̄ venialia negligūt qui
quasi licenter mortalia cōmittūt. Dicit enī scriptura
Qui minima negligit paulatī decidit. Hinc nos
bernardi monet sententia dicens. Nemo fr̄s di-
cat ī corde suo leuia sūt ista nō auro ea corrigere
nō ē magnū si in his mancā venialibz minimissq̄
pecc̄. Hec ē fr̄s īpenitentiā. Hec ē blasphemia in
sp̄m s̄cōm irremissibilis. Nemo enī pecc̄a maiora p̄t
subterfugere si minora cōtēpserit emendac̄. Nichil de-
terius iurā mens. Secūdo monachi carnales
i fine regionis amatores ad penitentiā nimis iordi-
nati sūt qui contagiū peccati non aduertūt. Nā si-
cut ex morbo contagioso plezq̄ homo sanz ificitur
ita ex vno peccato ī aliud homo iclinat̄. Et enī vni

p[ro]m ad aliud disponē dicit nisi p[er] cōtritiōnē q[ui]n
 totius emendetur. **Ut nāq[ue] p[ro]ph[et]a.** P[ro]m peccavit
 iherusalem idcirco instabilis f[ra]t[er] ē. **Et alibi.** Qui in
 sordibus ē sordescat adhuc. **Huius autē morbi cōtagiū**
 sufficienter ostendim[us] i[n] gradib[us] sup[er]bie q[ui]n sicut vni
 oriri s[ed] ex alio dixim[us] sic hoiem ex vno peccato fieri
 lubicū i[n] aliud p[er] i[n]iuriā sentim[us]. **¶ Terno monachi**
 carnales ad penitentiā i[n]ordinati pessimū languore
 p[er] cōsuetudinē peccati cōtrahūt dū p[ro]nuosa caritatem
 mentis i[n]currūt. **Omne vitium sepe commissū vilipenditur**
 et p[er] cōsuetudinē leuius estimatur. **Quocadmodū** grana
 mente illuāt ita rationē p[ro]m frequentia exerceat. **Dip**
tū ē enī. **Exera** cor populi huius et aures ei[us] aggraua
 ut videntes nō videant et audientes nō intelligant ne
 cōuertant et sanē eos dicit d[omi]n[us]. **Impius enī cū venerit**
 i[n] p[ro]fūdū maloz contēpuit. **Nullū p[ro]m adeo magnū**
 est q[uo]d nō leue et p[ro]nu p[er] cōsuetudinē videat. **¶ Quor**
 to i[n]ordinati claustrales p[er] cōsuetudinē mali obrepati
 ad gratiā vere cōpūctiōis nō veniūt ad cōfessionē ex
 cōsuetudine sola superficialiter accedūt volūtate p[ro]uā
 nō deserūt emendatiōis p[ro]positū veracit[er] nō assumūt
De illis q[ui] i[n] cōsuetudinē peccati sepulti districti ex
 animis censura nō metiūt q[uo]d a caritate mentis p[er]
 cōtritiōis remediū nō recedūt q[ui]n sicut mūt lon
 gaminitatē bonitatis dei despiciūt sic i[n] illa hora
 terribili eterne mortis sententiā subibūt. **Quid p[er]**
 desse poterit confessio eius vbi nō ē vera contritio cor
 dis. **Non ē sine contritione salutaris confessio nec**
 p[otes]t sine p[ro]posito emendatiōis esse contritio. **Iudiciū cō**
 tritiōis ē nolle āplius peccare. **¶ Quis i[n]ordinati**

regiones ifime rices p̄ cōfuetudinē peccandi cōpo-
tentis dei contemptores effecti grauiora semp̄ aīe p̄-
cula indūt dū ad fāssima corp̄is et sāguinis dñi
sāra mysteria semp̄ male accedūt. Confessionem
sup̄ficiale ex cōfuetudine faciūt bestias vitoz̄ gnan-
des ī cōfessionib̄ suis curre p̄mittūt. Jam vero dan-
teps quasi iferno cōfederati deū nō metuit̄ emen-
dationis vite semitas cōtēpnūt bene se ordinatos ex-
istimant quantis intriūt pleni sūt viciis nō tu-
rant. Interdū fantastica deuotione sensibiliter af-
fecti iam adesse sp̄m sōm reputāt se dilectos deo
et scōs affirmant. Diuinis quoq̄ mysterijs ipuden-
ter se īgerūt corp̄ et sāguinē dñi nō diiudicātes
ad iudiciū et cōdepnatiōem sibi assumūt. Deniq̄
hi tales idigne ~~mandantes~~ cōmunicātes grauius
obdurantur q̄ dū se valde securos et bene cōuersos
existimant mūdare cōfessionē a vicis debite nō
curāt. Sic iudas apostata malū traditiōis qd̄ p̄-
uit vt quidā ait ī saluatorem verebatur effundere p̄
huicellā ītrocut̄ ī ip̄m dyabolo audacter sine
verecūdia non timuit explere. O q̄ multi sūt
huius ifime regionis rices monachi carnales dā-
sup̄bi iudi mūmurosi et varijs p̄cis modati q̄
rū cōfessionia p̄ verā cōfessionē raro h̄nūq̄ mūda
efficit qui t̄ ad altare fāssimū ferme quotidie
accedē nō verent̄. **E**te q̄ mala societās om̄
I hac ifima regione morancū quoz̄ finis iterū
ē quib̄ p̄ mortem corp̄is descensq̄ ad iferos p̄ant̄
Hec ē regio longinqua bestialis et dissimilitu-
dinis ī quā filius ille p̄dignus abijt qui portone

hereditatis sue in meretricibus luxuriose dissipavit. In hac regione aues morantur carnales de qualibus scis prestat apls. Nescit aialis homo q sunt dei. In hac regione tenebrosa mortisq opta caligine nihil boni spualis thabunt i qua non pax s discordia bestialis regnat dicit phis. No e pax ipse dicit dñs meus.

De his qui viam regioni huius ifime sepius i ea p mentis irostantia rlabunt.

Quia iter pma regione maloz et scuda bonoz ppe nullu sit mediu sut m non nulli qui iter vtraq sepe vsant du ex ifirmitate modo sut tepidi modo ex irostante mentis vident ee deuoti. Hi sut hoies ifirmi qui licet no sint i regione ifima submersi sut ei tamen p negligentiã valde viani et frequent quide i cam p mala cõsuetudine tradit q ab affectib carnis p posse no reredit. De quib i quoda sermone dicit bernardus. Pniciosa tepiditas qz piculosa e qz molestissima et plena miserie et doloris ac plane iferno prima umbra mortis iure censet. Na ne iuenire e hoies pusillanimes et remissos deficientes sub onere vinga et calcarib idigentes quoz remissa e leticia pusillanimis tristitia qz breuis e et rara cõpurchõ tñ aialis sit cogitacio tepida cõsatio quoz obediencia sine deuotione sermo sine aruspetchoc oratio sine cordis ientione lectio sine edificatiõc. Hos demqz sicut videm vix ichenne metus thibet pudor rohibet vix finat ratio vix disciplina coheret. Huiusmodi autẽ

si diu ita manserint sub onere aut opprimunt et succu-
bunt aut quodammodo in inferno sunt ut nunquam ad ple-
num respiciant in lucem miserationum domini nec in libertatem
spiritus qui sola facit iugum suave et onus laeve. Inde autem
tamen perniciosa tepiditas manat quia voluntas eorum non
diu purgata est nec bonum sic voluit sicut noluerunt a
propria concupiscentia abstracti et illecti. Amant enim in
carne sua terrenas consolatiunculas sive in verbo sive
in signo sive in facto sive in aliquo alio et si heri inter-
rupit aliquando non tamen penitus ~~corripit~~ rumpit. Inde
est quod raro affectiones suas dirigunt in deum eorum
concupiscentia non est continua sed horaria. Impleri autem
visitationibus domini anima que his distractionibus subiacet
non potest et quanto magis illis euacuat tanto
amplius istis implebitur. Si multum multum si parum
parum. Vel fortassis si magis probas nunquam illis iste
miserari poterunt eternum. Non enim spiritus et caro non
ignis et tepiditas in uno domicilio commorantur profer-
tim cum tepiditas ipsa soleat domino vomitum puorare
Quicunque ergo fugere de medio babilonis deside-
rat quicunque venire ad regionem spiritus optat sive
a se torporem mentis auertere et repellere et in seipso propositum
per irrendium divini amoris iugiter ardere. Nichil
adeo nocet deo servire volentibus sicut mentis
tepiditas a se in principio ex qua quadam negli-
gentia oritur sed nisi statim auertere summissime mira-
bilitate augetur. In viam autem reliquos istius
constitutum in eandem sepe relabitur quam ferre concupis-
centis pristinae carnalis adhuc eius voluntate subtiliter
occupant et fervorem deuotionis debile faciunt

occasione perturbant. Sed nemo ex perfida inferni pt
 tu tepida voluntate resurgit nemo consuetudine sine
 consuetudine contraria potest superare quam nisi quaedam vo
 lentia iteruenerit super vitium consuetudo peccandi ro
 borabit. Rite autem ista haec regio inferni dicitur quod
 quadam similitudine perturbatiois et auersionis in
 inferno comparatur. Sunt autem per haec vitia tres animarum ma
 fionem quae ex tribus regionibus tunc suis emigran
 tes ex hoc mundo suscipiunt. Prima enim mansio
 inferni dicitur et haec istius regionem comparatur. Sicut
 inferno nullus ordo habetur horroz inhabitat ita
 in hac regione ista omnia sunt vitia obiecta
 affectionibus carnalibus perturbat. In inferno omnes sunt ma
 li et in regione ista usque reperitur boni. Quicquid
 autem ad infernum corrumpit de regione ista fuerit
 Semper enim tunc suis ista regio mittit ad inferos
 nisi penitentia ducti viuente operibus mortuis re
 nunciare curauerit. Secunda mansio purgatorum
 dicitur et haec regioni secunde rationali comparatur. Quae
 admodum enim purgatorum animas purgat et perficit
 purgatasque ad regnum celorum transmittit ita secunda
 haec regio tunc suos perseverantes in se per totum
 exercitium a sordibus peccatorum abluunt et ad conscientiam re
 gionis terrae in spiritu dicitur disponit. In hac man
 sione omnes sunt boni sicut boni ut meliores fiant purgandi
 et in regione secunda usque sunt mali sicut tamen
 ut meliores efficiantur per exercitandum. Haec regio
 tunc suos morientes in se mittit ad purgatorum
 quam ~~fine purgatione~~ et si omnes sunt boni nondum
 tamen ad regnum sine purgatione temporanea videntur

vident. Enimvero qui hanc regionem mediam inhabitant quāvis sup̄me videntur esse primi non tamen a pulvere inferioris adhuc penitus sunt remoti. Tercia vero atque separatā mansio regni celorum dicitur et hęc sup̄me regioni spiritus correspondet. Hinc enim in illa celesti patria requies summa et pax habetur: eterna ita in regione spiritus tranquillitas est mentis continua.

Expliat regio prima

Præfatio in secundū tractatū prime partis qui agit de media regione videlicet rationali Australi

Sed iam nunc dimittam aliqui hanc tenebrosam regionem carnalium in qua turbamur manet sceleris et tempestas continua vitioꝝ. Pans illi concessimus et plusquam positi fuerat nostri circa illa immorati sumus. Dimittam ergo mortuos sepelire mortuos suos redam tenebris lucē vite spiritualis pererem. Exeundū nobis est de egypto tenebrose regionis ad sup̄mū verticē spiritus per mediū rotā sedulo festinandum. Aggrediam ergo nunc tandem regionem autem mediam per quam successivē venit ad sup̄mā. Hęc autem regio sane congrue rationalis dicitur in qua continuus labor perquirenda summa veritate habetur. Cives huius medie regionis feruor mentis erigit se ad altiora nititur: frequenter ad infima seueniens turbis motus carnis inferioris

mitas conatur. Hinc labor cōtinuus hinc sus-
 piria oriūt^r et gemitus qm̄ corp⁹ qd̄ corrūpit^r
 aggrauat aīam et desinit terrena thabitanō
 sensū multa cogitante. Hec arcta via ē q̄ ducit
 ad vitā et pauca ābulat p̄ eam. In hac regio-
 ne cōcupiscentijs carnis violentia tam diu īpōit^r
 quousq; spiritui volūtas ad nutū subijciat. Di-
 cit em̄ ī euāgelio dñs. Regnū celoꝝ vim patit^r
 et violenti rapiūt illud. In ista regione bellū
 certaminis deo seruatur indicat^r sic vir sapiens
 testat^r. Fili iquit accedens ad seruatur^r dei sta in
 timore et p̄para aīam tuā ad tēptacionē. Quante
 sint ī hac media regione tēptaciōis p̄ exercitiū spi-
 ritualis difficultatē quotidie discim⁹ dū varijs
 modis impulsī manere diu ī feruore spū non
 valem⁹. Nam nos a p̄ficiendi studio īfirmitas
 carnis reuocat nūc hostis āliqui tēptaciō hecat
 iā primorū conuictō īpedit nūc mūdi fallana
 seducat. Volentib⁹ igit^r ī hac regione laboris
 proficē maxima fortitudine opus est q̄ nemo tēp-
 taciōib⁹ suis p̄t vsq; ī finē resistē nisi vim sibi
 quotidie studeat īferre. Quicūq; aut ad hanc
 regionē se p̄uenisse existimat de suis viribus
 non p̄sumat qm̄ sicut grā dei ut bonū in
 nobis operet^r volūtas nre arbitriū exigit ita
 volūtas grām nreio requirit. Nemo em̄ sicut
 p̄ribus suis. Nemo igitur de se audeat p̄sumē
 b̄ qui stat videat ne cadat. Militia ē vita hoīs
 sup̄ terrā qm̄ p̄ multas tribulaciōes venit ad
 regnū laboribusq; ītū arduis arq; relū

Cūtes iquit ppheta ibant et flebant mittentes
semina sua venientes aut venient cū exultatione
portantes manipulos suos. Enīuē qui semi
nant ī lachrimis ī gaudio metent. Si quis autē
defecerit ī semine certe non gaudebit ī messe.
Cū ergo p̄ cōtinuos exercitijs spūalis labores mēs
a puluē prime regionis purganda sit noli
ī hac media regione oīū querē noli quietē
negligentiā amare quia nemo hic stare suffi
cit nisi qui s̄ ad laborē cōtinuū fortiter acci
git. Quisq̄ ī hac regione media non s̄ ad
meliora p̄fiat mox ī negligentiā potius vite
cadit ibiq̄ cadit deficiendi p̄iulū vbi amisit p̄
ficiendi appetitū. Hic locus ē cōtinui certamētis
ī quo pugnare q̄ negligit vinctus retro cedit

Explicit p̄fatio

**Incipit secūda regio anime q̄ ratio
nata dicitur ī qua sub multis laboribus
hoīes versantur.**

Secūda igitur aīe regio rationalis di
citur ī qua mēs p̄ īquisitionē sūmme ve
ritatis labore cōtinuo exercet̄ que
quanto se ab īfima longius segre
gat tanto sup̄e magis app̄quat. Et hęc
regio certis modis celo etherico assimilando
p̄ponit̄ ī quo situs astroz et motus cōtinuus ha
bet̄. Nā sicut motus ip̄e ordine primi motoris
causante s̄ ī celo disponit̄ sic labor cōtinuus ī
regione media versat̄ quatenus vnaq̄q̄ intellectua
lis potentia suū obiectū p̄fiat et ab ordine

sibi naturaliter indito nullatenus veredat. Sūt autē
 huiusmodi potentie aīe tres memoria intellectus volūtas
¶ Et hęc memoria similitudines rez et fantas-
 mata colligit seq̄ circa arduū extendit. Intellectus
 autē fantasmata ipā discernendo considerat et
 hic verū iūstīgat. Volūtas vco p̄batū ab intel-
 lectu ordinatū amplectit et her̄ circa bonū cog-
 nitū versat̄. Cū tres iste aīe vires ordinē suū
 recte custodiūt spūm ī fide ad celestia p̄ducūt.
¶ Regio autē ista scanda celo cōpat̄ etherco in
 quo sicut motus cōtinuus et situs ē sydez sic ī
 hac regione media motus et labor cōtinuus est
 contra certamina vicioꝝ. Et sicut motus sydez indit
 tū sibi a natura ordinē officij p̄fiat ita et in hac
 regione fieri rectitudinis equitas requirit quatenus
 vnaqueq̄ aīe potentia dū suo obiecto subyat̄ quātū
 viatoribꝝ contingit p̄t ad finē ordinatū sibi p̄feratū
 Non autē simpliciter aliqua ipāz p̄t ī hac regione
 ad plenitudinē p̄fici cū nono in hac p̄fectione
 tam p̄fecto sit qui nō cōt̄ ī suo ordine p̄fectior possit
 scā et si memoria ī suo obiecto qd̄ ē arduū om̄i cre-
 aturaz similitudines et fantasmata collecta possit
 aspici nō sciat̄ nisi eaz p̄ncipiū qd̄ ē deus pos-
 set apphendere s̄ hoc oīno ē huc regioni īpossibile
 ī qua de deo nulla possunt fantasmata vel simi-
 tudines formare. Intellectꝝ quoq̄ recte ut ita dixerim
 volūtatē cōsiliariū circa verū extendit̄ sed
 quantūcūq̄ suū cōsideret obiectū nō sciat̄ donec
 oīm veritatē possit apphendere et ad cognitiōnē eter-
 ne sūme et īfallibilis veritatis sine op̄nionē f̄

~~ita~~ **ta** iustice speculationis puenie. **Sed** ista p
fertio nulli e viatori possibilis qua diu vsatur
i coepe mortalitatis. Voluntas etia i suo obiecto qd
e bonu satari et veraciter iocundari no potest nisi
ad illud tcomutabile et sumu bonu pueniat qd
nulla viassitudinis i stabilitas obabrat. **Summa**
veritas et tcomutabile bonu deus e qui ad moyses
dixit. Non videbit me homo et viuet. Et sume
veritatis discipulis ait. Deu nemo vidit unq. **Sed**
et ppheta dnm alloquens dicit. Vere tu es deus abscon
ditus. Quamuis aut pdicte tres ac potencie sui obiecti
ni no possint i hac vita pfecte rphonde nulla h a
suo debet officio cessare ne ibi iuratur deficiendi pua
lu ubi conandi deposuit iustitiam. **Ciues** ergo hui
midie regionis malas i se affectiones modificant
continuis se virtutibz ornat oia opa sua rra
itencoe dirigunt a rahois officio minime rradit
¶ **Pur** aut ciues hui regionis viri scholasticu
speculatiui et actiui diuersis et quide honestis ar
tibz dediti qui rahois vires sensuales seu carna
les subiiciunt q hat ptes potencias ac ab oibz ob
iectis illicitis mudee no obmittat q sua itencione
se ad pme debitu reformant. **Cenobita** ~~et~~ igit h
emudacionis amator qui ad tercia regionem spua
rupit ascendere sequentes articulos pncipales
consistens i regione media debet custodire.
¶ Summarium veritatis hui regionis
in septem articulis pncipalibz exprimit.

Quiaqz i hac regione media secundum
pffessionis sue votu exoptat pffice sequen

tes articulos sedulo curet obseruare quos si cui
 todie neglexerit se non medie huius regionis
 adhuc et tunc ostendit. **N**am sicut super diximus
 nemo in hac regione media sine continuo proficiendi
 conatu potest consistere in qua non proficisse desit
 et non ascendisse descendere. **M**onachus ergo qui
 regione tenebrosa superata tandem ad media hanc
 puenire domino auxiliante pmeruit cauendum sibi no
 ueat ne conatu proficiendi vel ad modicum desinat
 sed se ad ulteriora se extendat memineritq; admo
 nitionis viri sapientis qui dicit. **N**isi te constant
 et timore domini teneas cito subuertetur domus tua et co
 scientia. **I**mpossibile namque est quepiam in terra conuulsa
 ratione proficere qui conatu proficiendi se timore domini
 quotidie neglexerit inouare. **E**ffectus autem inuatio
 nis huius hinc ordinatus ostenditur cum veritas artium
 loz regionis medie debet obseruari. **P**rimus ergo ar
 titulus est diligens reuoluitio finis itenno. **S**ecundus est
 debita virium sensualium restrictio. **T**ertius potentiarum
 fidelis emundatio. **Q**uartus operum istius regionis et
 senta reformatio. **Q**uintus ordinata veri reuolui
 tioni profectus institutio. **S**extus ad ingressum tercie re
 gionis potentiarum adaptatio. **E**t septimus predictorum
 omnium exemplaris vel experimentalis tractatus.

**De continua et diligente finis reuolui
 tione quifandis intentione. Articulus primus.**

Quia finis primus sit in intentione sapientis et
 vni quodam in suo genere tanto reuoluit
 profectus quanto plus suo fini ~~appropinquat~~ appo
 piat se monachus cultor huius medie regionis

consideret quare ad religionē accessit et si i-
tentionē suā ordinatā tūenerit cā cōtinuare stu-
deat s; sin vob corruptā tūenerit reformāe ad
vertitudinē finis debiti non omittat. ¶ Sed no-
ta qd finis et exercitijs spiritualib; duplex ē de-
scribit; p̄ que vltis cōuersatiōis monastice meritis
auget. Prim⁹ ē charitas qui p̄cipalis et vlti-
matus dicit; ad quē oīa exercitia monastica q̄si
ad p̄mā causā ordināt. Quicqd boni faciū ad
hūc finē sēp et p̄cipaliter ordinādū ē qm̄ nul-
lū op⁹ virtutis p̄cipit manū nisi s; charitas de-
bitū constituat fidamētū. Deus t̄quit iocō chari-
tas ē et qui manet i charitate i deo manet et
deus i eo. Oīa aut qui i deo manet nō peccat
Secūda finis dispositiū ad p̄mū p̄cipalem
quasi p̄ mediū aliquod aptū dirigit; et hūc se-
cūdariū vel min⁹ p̄cipalis appellatur. Hūc finē
monach⁹ semp debet attendē et p̄ eū suā exercitiā
ad vltimū finē ordinare. Nemo enī ad finē cha-
ritatis p̄cipalem p̄t p̄tīgē qui mediū negligit
obseruare. ¶ Finis aut iste dispositiū ad vltimū
quātū ad cōuictas p̄tinet secūda iōanē cassianū
i collatiōib; patū ē om̄s curā mūdi a se pe-
nit; abire suasq; volūtates mortificāe oēm quocq;
dispositiōem suā et curā p̄sidenti cōmittē et nihil
de crastino cogitāe. Oportet om̄ cōuictā i hac
regione mediā p̄ficē volentē penitus sūmptū ab
negationē assumē ac deinde se totaliter i man⁹
sui p̄sidentis resignare quaten⁹ apud semetipsū
itū sit mūdus ab om̄i p̄ue volūtatis puluere

et fons ad seruendū dno liber ab omni seculari
 occupatione. **E**nūcō n̄ ad hūc finē renobita
 m̄ puenit nequaq̄ verus ē monarchus qm̄ ad
 huc ī carne corruptibili corruptionē seminat et
 virtutē suā p̄fessionis minime obseruat. **H**ec
 autē p̄e volūtatis monastice abnegatio p̄cipua
 liter ī trib⁹ videtur cōsistē sine quib⁹ nemo se ve
 raaciter dicend⁹ ē abnegasse. **E**t p̄mo quidē p̄e
 volūtatis mortificatio requirit ī monacho era
 dicationē p̄prij iudicij qm̄ quicūq̄ suo iudicio
 vel cōsilio imitatur humiliter subesse alteri dedit⁹
 natur. **R**adix em̄ ex qua defensio p̄prie volū
 tatis oritur cōsiliij vel iudicij p̄prij adhesio nūcupa
 tur. **Q**uicūq̄ autē ī renobio cōstitut⁹ iudicio p̄o
 iherere desiderat vt p̄prie volūtatis vsurpator ī
 regulā grauit̄ peccat. **D**ebet em̄ renobit⁹ alic
 no potius ip̄erio p̄ p̄prio viuē si ad vitam eternā p̄
 obedientie meriti desiderat puenire. **E**nūcō p̄prij
 amare iudiciū maxima anime lepra ē que tanto
 secūdu bernardū t̄ p̄niciosior quāto occultior fuerit
 qua quāto aliquis abudat tanto sibi sanior esse
 videtur. **S**ecūdo volūtatis mortificatio requirit e
 uacuationē p̄prij affectuū quia nemo iter adū
 sa & cōmodosa ordinatus et deo vacat⁹ subiect⁹
 stare sufficit qui suos affectiones carnales nō
 fortiter resistit. **T**ercio ad mortificationem p̄e vo
 lūtatis paupertas illa sp̄us requirit⁹ ne ī rebus v
 sualib⁹ virtutē amittat ac terribis affectus monachi
 captiuat⁹ qm̄ quisq̄ isto minui diligit se amare
 p̄e volūtatis contra regulam ostendit. **O**portet

enī cenobitā verū hui⁹ medic⁹ recipiōis cultore⁹ doctri-
nē humilitatis feruenter iſiſtē oīa mūdāna p̄ dei
amore libentē cōtēnē et p̄t̄ deū nihil penitus amāc.
Si quid habet ī vſu regula p̄mittente taceat affectū
cordis ſui aponē ſitq; p̄atus p̄ arbitrio paſtoris
et ſim̄ utilitate oīa placido corde reſignare. **S**p̄
q̄ ſimplia et viliora ſūt eligat. deo grās t̄ oīb; a-
gat ī quo ſolo ſp̄e et ſufficiētiā ſuā ponēs hiliter
dicat. In te dñe ieſu oīa habēs p̄ tuo amore oīa li-
bentē deſpicio de tranſitoris nil penitus curabo.

Aſſigitur cenobitā nō deuoto ad finē hui⁹ iſtitutiōis
monaſtice iſtentiois ſue oculū fideli ſp̄e cōſideratiōe di-
rigat ab eīd iſtitu nūq; recedat qm̄ q̄ſq; ī actōe
vlīmi finis obliuſcat⁹ quaſi nauis iſperit⁹ et cecū-
ſiter p̄cellas maris mox p̄litur⁹ euadat⁹. **A**ſſimit⁹
ergo monach⁹ fidelis nauā deuotione p̄cūſū ut
quēadmodū ille ſp̄e portū habēs p̄ oculis illar nauū
dirige iſtenta ſollicitudine nitit⁹ ſic mens hoīs boni ad
deū ſēp̄ quaſi ad līnis et vlīmū finē dirigat⁹. **P**a-
gulari⁹ certū ſibi aliq̄d ſignū cōſtituit et ne viſus diſ-
ſipat⁹ a ſimio p̄fixo unū oculū claudit. **D**icit autē ſa-
gitta iacientis ad ſignū dirigat⁹ ſic itēno mona-
chi boni ad deū ſp̄e ordinat⁹ ī qua eadē ocul⁹ iſferuōis
affectiois clauditur ne acūmē ſupioris cōſideratiōis
p̄ iāma diſſipat⁹. **O**pōrtet enī affectū terrene auar-
ſimias et iſtellectū ſapientie carnalis q̄i neſaciōdo claudē
ſimēntis iſtitū ſēp̄ ad finē debitū cupim⁹ eleuāc
Et ſicut aquila iſtrūberatis oculis ſole iſtici dicit⁹
itā monach⁹ dei ſerū finē iſtitutiōis monaſtice ſine
iſmiſſione cōtēplat⁹. **Q**uēadmodū prudēs viator

31

mansionē quo tēdit delectabilis p̄cedo cōsiderat
sic bonū tenobita ī oīb; q̄ facit semp̄ n̄ feruētē desi-
derio ad finē suū qui de d̄e principalit̄ anhelat.
Sicut aut̄ viator ē q̄ cōstitutus ī itinere mānsionis ad
quā tendit obliuiscat̄ et aliosū errās īpedimētis in-
uis facit̄ īplicat̄. Et monachus q̄ destinatioe sue
finē nō studiosē cōsiderat p̄fecto temp̄e ī itinere obce-
rat. ¶ Monachus ergo bonū et ip̄e salutis amator
conatus suū bonū ī exercitijs sp̄ualib; nō negligit
s; s; affectū ad aliorū sc̄i sac̄ opib; exercitando
sustollit. Conatus aut̄ bonū ē nihil eorū q̄ de d̄e māda-
uit obmittē. pastoris p̄ d̄i amore ī oīb; humilit̄ obe-
dire s; affectū a terrenis clōgātū ad memoriā su-
p̄noz erige. et p̄ continuū exercitiū sp̄ualis cōsa-
tiois s̄m̄ p̄positū quod die īnouare. Quicquid boni fa-
cit tenobita deuotus s; op̄otē d̄o fideli attentione
offerat. oīa terrena forti aīo cōtemnat. soli d̄o pla-
cere cōcupiscat. ¶ Sit fidelis s; tenobitū ītenio
vt nihil aliud q̄ d̄i laudē et honorē velit cōcupiscē
sit diligēs attentio. vt oīs sens; corp̄is et affectioes
aīe ad d̄i seruiciū nouerit cōuocare. quatenus suo-
d̄o fideliter seruiat. et illius gloria nō p̄ā req̄-
rat. ¶ De īstricōe debita viriū sensualium
Quam vtile s; n̄āriū sit nobis vices sensua-
liū passionū restringere. ¶ Ar. 19. n.
¶ Inter monachos p̄sertim existimo nemine ig-
norare. Emuō quisq; ad finē regularis cōsuetud̄is
debitū quē descripsim; ī hac regione cupit p̄fice
op̄otet eū mores et motus n̄ales cōordinatos pri-
denti cōstātia domare quia nemo se resignare

alterius sperio veratit sufficiat qui sensualium passionum
vires non fortiter restringit. Oportet enim perficere cupiscere
et motus et prudentiam carnis animo constanti relinquere
et diuine se gratie non carnis et sanguis filium exhibere
Dicit enim scriptura. **¶** Si secundum carnis sperium vixeritis
moriemini. Enimvero qui seminatur in carne de carne et me-
tet corruptione. Caro autem et sanguis regni dei non possunt
suscipere. **¶** Sed quod dicit nobis saluator. Inimici inquit horum
domestici estis. Et qui sunt isti domestici nisi vires sensua-
les qui spiritum aduersant. Concupiscentia enim et irascibilis
luas unius in omnia in nobis mala aduersum spiritum conatur et
domum conscientie variis passionibus continue perturbat. Quoad
enim iste vires sensuales suos naturales motus et causas
in homine parat ipsam ad libertatem spiritus ascendere non permittit
Concupiscentia in sensu carnis delectabilibus fructus et
vis contrario irascibilis penalibus corporis detestat. **¶** In
tertia qua dicitur hoc bellum carnis in homine agitur in quiete
carnalis et istinc regionis auctor monachus habetur.
Quicunque ergo venire ad vitam eternam desiderat necesse est
ut has inordinatas sensuum vires fortiter in omnibus restringat.
¶ Studeat ergo renobiscum fidelis ut concupiscentiam
ad penalibus que deo sunt accepta dirigat et omnia sua af-
fectio ad dei beneplacitum reformet. Si hoc fecerit con-
fidenter ad dominum orabit. Corruptum autem meum desiderare
iustificationis tuas in omni tempore. Et illud sepius dulciter
lachrymando clamabit. Quocumque desiderat terrenum
ad fontes aquarum ita desiderat autem mea ad te deus.
Deum ut irascibilem deo adherens delectationibus sensualibus
prudenter discat opponere causas ad vitioque odium sedulo reformare.
¶ Sic autem ad suum ordinata principium diuina gratia

pro dei amore nō metuit peccā et oīb; cōcupiscentiis
 carnalib; foris p̄ vī irascibile tāpēt̄ rēluctā. Et
 tūc renobita deuon; claudē se spū clamabit. **Remittit**
 cōsolari aīa mea. **Et illud ap̄li.** Oīa arbitrata sum
 vt sterora. **Ad em̄ q̄ deū vedat̄** diligit oīa p̄ ipm̄
 cōdēnit. **¶** Ex hīs autē duab; virib; oīs affectio iōz
 dinata orit̄ et bone fitit̄ p̄ oppositū hīs generāt̄.

¶ Ad de cōcupisibili gaudū et spes sumūt exordū et
 irascibilis dolorē p̄turit et metū. De hīs sūt ita dicit
 bernardus. Totū cor hōis quatuor affectioib; ē per
 uersū. q̄ si ad deū reditū totū cor hōis ē iūstū.

¶ De hōis potētiar; emūdanōe. Ar. 9. m̄.

Sed restringē vires sensuales nequaq; suf
 ficiant nisi etiā potētiās intellectuales fide
 fidelit̄ emūdem. Ad hāc emūdanōem
 magna et continua diligētia op̄ ē qm̄ reno
 bita qui negligētiā torpore resoluit nūq; a viciōsis af
 fectioib; emūdat̄. Qui em̄ corruptis potētiis seminat
 nihil aliud q̄ corruptionē de suis circūspōtat. Op̄z
 ergo renobitā hui; medic regionis cultorē potētiās suas
 itiores ab omī iōrdināōe corrigē si velit ī studio p̄
 faciendi iugit̄ p̄manē. **¶** Dūt aut̄ he potētiē intellectuales
 talit̄ emūdanōe. **¶** Primo quidē illius ab omī yma
 gināōe vanaz silitudinū purgand; ē quaten; se ab
 vniuersis materialib; cūpētis sursū sine aliqua yma
 gināōe similitudinib; ad suū p̄cipū erigat et
 suo p̄udēt̄ obiecto itēz se totū ad sūme veritatē
 radiū conuertat. **¶** Memoria dem̄ suā renobita
 noster fidelis ab omī occupatione rerū illicitar; emū
 dare nō negligat nullas cogitacionū turpiū vel mūd

utilium species admittat studeatq; fantasmatum passionum
irrationabilium p[er] se[m]p[er] meditationes repellere & quanta sui p[er]
nihil stultum cogitac[i]o[n]e. **V**oluntas etiam ab omni i[n]ordinata
affectio[n]e purganda e[st] ut nihil velit nisi quod r[ati]o
volendum suggerit nihil rep[er]bet nisi quod illa secundu[m]
veritatis iudicium sibi i[n]terdicit. **H**ec aut[em] restrictio virum
& emundatio potentiar[um] sicut dixim[us] nulli penitus nisi p[er]
diligentia[m] magna[m] discretam & continua[m] i[n] pugna forti co[n]
ceditur scientes q[uo]d regnu[m] dei vim patiat[ur] nec hosti sibi
quisq[ue] p[er] subire nisi qui contra ip[s]u[m] a[n]i[m]at[ur] & p[er]severat
volucrit dimicare. **N**am b[eat]o pontifici augustino p[ro]hibente
cognovim[us] q[uo]d q[uo]s homo bene no[n] moritur nisi viam
et concupiscentis ante[m] moriat[ur]. **S**ed h[ic] nemo veniat
inter hos moriat[ur] nisi qui suis voluntatib[us] p[ro]labore co[n]
tinua[m] i[n] lachrimis seminat[ur] reluctat[ur]. **M**undus ego
salutarib[us] doctrinis e[st] animi fortitudo patientie i[n] oib[us]
assumenda e[st] q[ui] sicut hosti armati nudus et i[n]p[er]
cus laboris no[n] p[er] p[er]severat[ur] i[n] monachis sine armis
spualib[us] et quada[m] continua pugna di[vi]n[us] violentia pok
nas suas i[n]tellectuales no[n] p[er]ualit emundat. **A**ma v[er]o
spualis militia quag[ua]m i[n] suo p[er]tinet s[un]t plurima tra
i[n] monacho principalit[er] s[un]t assumenda. **E**t p[ro] q[uo]d
tenobit strenuitas i[n] oib[us] q[ui] agit n[on]na e[st] quate
n[on] aggr[ess]i contraria carni fortiter audeat & nullo
vniq[ui]s i[n] p[ro]p[ri]o i[n] s[er]v[er]o p[ro]p[ri]o p[er]sistat. **D**ura eni[m] et penit[us]
contraria s[un]t carni q[ui]erant sp[irit]us i[n] quib[us] constare
p[er]severat no[n] sufficit qui strenuitate fatissime arma
i[n]due co[n]te[m]p[er]it. **S**i ergo o[mn]i affectio[n]e suas sp[irit]ualit[er]
cupis subire si vis contra carnis vitia feliciter pug
nare tunc tibi violentia[m] prudētissimam facere et te

contra oia fortiter armare. **¶** Deinde scia queda seueritas
 tibi assumenda pponit^r p qua oia contraria et adusa
 istius mundi quasi nihilu portat^r. Enimvero quisquis
 hac animi benigna seueritate p dei amore celestiq de
 sidaro semel veracit^r assupserit nulla ia deinceps adusa
 carnis formidabit s tanta iterius diuine renunciaciois
 consideracione pfunditur vt plus i adusis q^o i pspicis
 occurrib⁹ sibi delectari videat. **¶** Sed seueritas i fir
 miorib⁹ nequaq^o e placida nisi benignitas dulcedit
 fucit aliquatulu temperata. Idcirco consequenter ipa be
 nignitas militi mo assumenda e vt du p infirmitat^r car
 nis i prelio temptatus vel etia vulnerat^r quadoq^o ti
 tubat p penitenciam mox pugnatur⁹ fortius denuo re
 surgat. **¶** Potest em milit^r xpi si ceciderit i bello p
 coruacione et alia penitencie remedia iteru pugnaturu
 tones resurgit quousq^o tade aliqui adusariu misera
 te deo valeat superare. **¶** Si septies i die cadit iustus et
 resurgit quo venia peccator si ia penitens no spera
 bit. **¶** Surgit tones iteru pugnaturu o ~~no~~ militis quo
 tionscuq^o adusario vincet^r ceciderit^r fortius sp de nouo
 i staurat milia vt hoste que iterimere fortitudie
 no sufficientis p seueratia tade superetis. **¶** Noli des
 perare victoria o renobis fidelis p^oterea p sepe
 victus a temptacione vicioz cecidisti i laqueu noli du
 nus iacere pstratus quia te sentis infirmu s mox
 tonco resurgit quoties laps⁹ fueris et confide qm mi
 sericordie habes dnm cui⁹ auxilio tade victor cot
 adusariu eris. **¶** Scemo em repente fit sum⁹ nec
 i tantis militib⁹ stati victoria de timore creditur
 ne p^oteru grauis i supbia cleuet^r. **¶** Charior sp

rei difficulter acquisite possessio et bonū quod labo-
riose acquiritur cū maiori diligentia custodit. Tandem
pius pater deus tēptationib⁹ adūsariū victos nos pmit-
tit t̄ foucā peccati p̄ thallū viciū adūsariū rade quod
usq; t̄ firmitate mē cōsij distam⁹ nichil t̄ mē viciū
s̄ t̄ ipiū grā solūmō sperare. Tu at̄ homo qui
p̄positū sepe it̄ viciū peccando nūq̄ tardes r̄surge
qm̄ et si hostē tibi nō potes p̄ferte subiicere bonū t̄
tibi erit si te vltima die t̄a p̄ sepe iteratū ruina
stante et pugnate potuerit t̄uenire. eos vob̄ quibus
miseratio dei v̄tute et grām debelladi adūsariū cō-
tulit hoc cōsiliū nō r̄soluit. Perūpti qui stat vi-
deat ne cadat. **De operū prime regionis
attenta reformatione. Articulus. iij.**

Quoniamquidē sicut t̄ fine p̄mi tractatus docu-
m⁹ regio hec media p̄me ex t̄fima p̄te ē
prima t̄ qua renobita si aliquātilū negli-
gens et remissus fuerit mox sine medio t̄ priorē
iterū cadit. Et ideo qui t̄ ista regione p̄faciēdo cupit
p̄siste s̄p̄ attenta vigilācia t̄fime regionis opera
studeat reformare. Et ne simus p̄lexi quisq; h̄c
t̄ se reformationē exercere desiderat opa t̄ hac re-
gione octo articulis p̄me cōtraria assumat. Nā
sicut medicorū traditione p̄cipit cōtrariis cōtraria
curat. **Tunc igit̄ hui⁹ medie regionis monachi
fideles hoc p̄mū iubet̄ iſpice vt se ad deū studeat p̄
omib⁹ ordinat. Hec aut̄ ordinatio t̄c bene fieri dicit̄
si deus ex toto corde scdm̄ legē sup̄ oīa amatur.
Quēde ad plātū suū renobita deuot⁹ se ordinatū
exhibeat humile ei reuerentiā t̄pendat studeat illi**

Sincera charitate diligere et omnia que precepit secundum regu-
 lam custodire. **R**ector quoque animarum tunc ordinatus ad
 renobitas intendere sequi pastorem oculis vix non meretur
 exhibere salutem animarum sibi commissarum non negligat scilicet
 sua spiritualibus non proponat. **D**einde fratres sibi iuncti tempore
 unius capituli membra cohercant in vera charitate **O**mnis
 dei se mutuo diligant et a bono zelo non recedat. **O**mnis
 enim qui pro fide christi venire ad vitam eternam bonis opi-
 bus existendo confidit christi summi capituli membra
 sumit. **C**uiusque autem fratrum suum malo zelo vel odio et
 aliis malis affectionibus persequitur se primum a capite
 dividit ac deinde iniuriam christo facit. **C**onsequitur ad
 seipsum unusquisque se ordinatum exhibeat omnibus pro christi
 amore se humiliter subdat alios sibi pro humilitate
 preferat sequi omnibus indigniore monarchis credat. **I**n
 usu regule monasterii pro institutione regule cavet ex-
 tendere se ordinatos se ad omnia et fideles ubique studeat
 exhibere. **N**ihil contra voluntatem abbatis habere ap-
 petat nullam in usu regule voluptatem animi admittat
Curabunt deinde renobite fideles se iuxta re-
 gulam institutionis ordinari ad contemptum seculi quatenus
 nihil in hoc mundo diligant sed omnia pro amore dei ven-
 tate contempnant. **A**d penitentiam se diligentissime ordi-
 nati non negligant ad humilem excessum suorum confessionum
 sepe recurrant quoniam sicut in hoc mundo sine peccato
 vivere nemo credit ita penitentiam omnibus necessaria est mo-
 narchis iudicat. **B**onum ergo renobita pro redemptione
 studium ad penitentiam se desinat recurrere sequi de sub ex-
 cessibus in capitulo humiliter accusare penitentiam iuncta libe-
 ter peragere et se in omnibus fidelibus commendare.

A dicitur vitia.
 Diligat fratres et se in
 deo et bonis exc-
 plare exhibeat.

**De ordinata institutione veri perfecti monasterii
et gradibus humilitatis. Capitulum .v.**

Maxima virtus monachi humilitas est et gra-
uissimum in cenobita scelus superbia. Mo-
nachus enim tumida mente superbius diaboli
imitator et seruus efficitur. omnibusque virtutibus si quae
habuerat spoliatur. quoniam nulla potest virtus in mente subsi-
sistere in qua superbia contingerit residere. Igitur cenobita
qui in hac regione media cupit proficere ad ve-
rum perfectum institutionis monasterii per humilitatem se
distat ordinare quod nemo veraciter humilitatem
sequitur nisi qui studiis spiritualibus imoratur.
Verus autem perfectus regularis institutionis oculus musas
adulterinas excludens ex gradibus humilitatis oritur
qui per suas radices in regula duodecim ponitur.
Radix vero huius perfecti ex studio sacre lectionis
pervenit que hinc paulatim ad timorem domini perducit
Ex lectione meditatio spiritualis oritur ~~qui per suas~~
~~radices in regula~~ ex qua sancta copunctio generatur.
Optimior autem modus cenobitic meditationis consistit
in memoria passionis domini et in consideratione beneficiorum
dei. Porro qui hac regionem mediam excedentes ad
tranquillitatem spiritus perveniunt suas meditationes per
contemplationem divine maiestatis et excellentie sub-
limiores reddunt. Et de his quidem suo loco dicemus.
Duc autem radices iste ab assidue oratione irriguatur
lacrimata suscipiunt et in robur firmissime plantae
convalescunt. Nulla enim sine oratione meditatio
proficit et studium sine illa non salvabitur. ~~Et~~ Ex his
tribus radicibus spiritualis perfecti timor domini quod est primus

gradus humilitatis out^r ex quo ceteri gradus p ordinē
 succedentes parant^r. Monachi autē qui salutare
 studium scripturarū et s^mo meditationis cū assiduis o
 racōib⁹ negligunt ad hūc p^mū humilitatis gradū
 minime p^higunt. Qui v^o p^mū gradū humili
 tatis nō p^t ascendē qⁿ ad alios poterit puenire.
 Secūdo cū nūq^m ascendit^r si p^mū negligat^r. Et
 go qui v^o negligit nullū ascendit. **Hanc autē**
 lectiois studium nō ad vanitatem mūdi neq^z ad vo
 luptate^m seducte mentis assumēdū ē quia nūq^m
 ad cōpunctionē lectio p^hiat quā carnis aut vani
 tatis delectatio corrumpit. Monachi autē p^r studium
 hanc lectiois ad deuotionē nō p^t p^higē nisi oēs
 curiositates ī seip^sis spiritū studiat cōmutare.
 Quisq^z ergo ex lectiois scripturarū ad cōpū
 ctionē p^hia desiderat quisq^z ascendē ad hū
 militatē p^r iudicis timoris optat nō quālib^z lec
 tiois materia debet eligē s^z cā dūtaxat q^m m^o
 ē ad dei amorē āplius p^t exercitā. Ad hāc rē
 lectio cōsuetudinē s^mo m^ohi satis videt^r idonea
 q^z sepe ad amorē dei mens iacens erigit^r dū
 vita seruoq^z ei⁹ ad memoriā reuocat^r. **Quarūla**
 quoz et reuelaciones formidū seu gaudioy aīa
 vū separant^r catholice fidei cōformēs libere ad
 mittim⁹ quib⁹ corda torpētia sepius puorari
 ad cōpunctionē cepti sum⁹. Deniq^z passionē
 s^mo marty^z feruore deuotionis nō mediocrit^r
 exant^r ī quib⁹ dū charitate īsupabile^m chū ad
 mēte^m reduam⁹ cōpūcti exēplo late cōstante qⁿ
 quoda^m incendio amoris tacti de m^oā p^hfectio^m sus

piram. Ex lectioe meditationis materia sumitur et
qualis illa fuerit talis ipsa erit. Non poetarum turpia
carmina non phozz curiosa dogmata non rhetorū tur-
gētia scripta feruore deuote cōpūctiois i monachis
exantat s; cōceptū potius suffocant. Si ergo vis bonis
meditatioib; isiste noli aīz tuū alijs lib; q; sacis
et deuotis omipare. Emūcō nec vna de spūis colligit
nec cōpūctio ex vanitatis studio generat. Qui p; sac-
cia hui; mūdi frudet ea legat q; sibi ad auiditiōe
cōueniūt qui vob; cōpūctioem querit illa cogit q; ad
amōre dei p; timore aīz accendūt. De nouissimis igit
q; nos manet lectio frequēs sumat exordiu. dem; scōz
legant; gesta patz quaten; memoria futurorū ad ti-
more dei mēte cōuertat et scōz exēplare cōuersatio
imitadi desideriu accendat. **Aut em; vir sapiēs.** Me-
morare nouissā tua et ieternū nō poteris. Conu-
satio scōz patz nobis i exēplū ponit; et malorū it-
ritū ad disciplinā nrām nobis recitat; vt vbi; re-
munerata desideriu moueat. et iiquitas punita per-
candi licētia iudicat. Semp; ergo cōnoblita deuota ex-
pla et vtiū scōz ad memoriā reuertit; prauoz bec-
uē voluptate s; cruciatū eternū cōsideret quaten;
ifelicitate timēdo mercat; euade et illoy ppetuū gau-
diū iustendo vtiū obtinere. Non leuis ē bonoz
malozq; discreta cōditio qm; ieternū vtrorū māsura
describit; nec vilo fine fiat;. O eternū iustis s; pa-
uēdū mortalib; i quo p; hāc vitā cōsumatiōis ti-
mor nullus ē iustis et liberatiōis spes nulla pūsiō
Cogit q; p; qd sit eternū vbi nullus ē finis qui
audet imaginat; terminū et cū i eterno nihil aliud

q̄ eternū tuenerit itelligat q̄ nihil sit de corp̄ quo
 i hoc mūdo uiuit. Enūvero spūs carne semel exutus
 hāc eternitatis abissū nō dēo subire cōpellit et condi-
 tiōē quā p̄ meritō suis semel adeptū fuerit sine
 fine p̄ferens i aliā nō mutabit. Nā qui boni dei
 charitate moritur vitā eternā p̄ meritō sortiet̄. Qui
 aut̄ malus et sine penitēte rēdōlacione ab hac vita
 semel decesserit cū demonibz i inferno sine fine cruciā-
 dū p̄manebit. Ex his meditacionibz timor i mēte ser-
 uilis aut̄ p̄ quē paulatī ad amorē puenit. Ut aut̄
 renobitū p̄ has radices ad charitatē possimz successiue
 p̄dūre placet nobis p̄ ordinē gradū humilitatis i re-
 gula descriptos huius explanāci.

D Similitaz gradū humilitatis p̄ sōm bndictū i
 regula timor dei describit̄ qui uicū sapientie
 appellatur. Timor aut̄ dñi triplici distinctione tradit̄
 seruilibz viz iudiciali ac filiali qui et casti nūcipat̄
 Et triplici hac distinctione tres radices dicit̄ p̄cedi
 scēdū quas meditacionē suas renobitū sapiens debe-
 rit ordināci. Habet enī siquē radices suas medita-
 tiōē p̄riā et cū vna rē disponit̄ sē alia melior grā
 p̄. Ex seruili nāqz timore nō seruilit̄ tñ s̄ prudēt̄
 et virtuose assumptō meditacionē horrois et p̄nāz
 pueniūt que cohibentes a peccato anī paulatī filialē
 iroducūt. Enūcō dñi cōsideracione p̄nāz nōcō i
 horrore cōuertit̄ peccādi audacia cohibet̄ quā seruū
 qui vbera metuit p̄cepta dñi custodit. Timor aut̄ iste
 seruilibz ad p̄uicēdā hereditatē pat̄nā solus nō suf-
 ficit s̄ hō iudicialis effectū ad filialē q̄ ē sufficiēs dispo-
 nit. **I**udicialis enī timor mediū iter vniūz p̄dit̄

et de seruilis et filialis facile commutat. Iste timor uic
lis meditationes de nouissimis recipit et tunc penas
terre q̄ dulci amittit patriam p̄missat. Et hic la
tus in regula poit. ubi etiā radices ei⁹ describit.
Timor aut filialis meditationes suas in amore cō
plectit. dū nihil aliud metuit nisi ne pater delat⁹
offendat. De hoc timore dicit uir sapiens. Timor
dñi gloria et gloriatio leticia et ratione exulta
tionis. Timor dñi delectabit cor et dabit leticia et
gaudium in longitudo dier. Et itaq. Timor dñi
erit in extremis et in die desuetudinis sue laudat⁹. Iste
quoq. timor cast⁹ dicit. quia nō metu penarū sed
amore solo mala detestat. **E**x hoc triplia timore
trēs exercitioz spiritualiū latitudines circa q̄d
humilitatis videm⁹. **E**xurge siq. timoribus
exercitia siq. timore conuenire. **A**li⁹ em timor serui
lis sua exercitia parit alit⁹ uicialis uirtutib⁹ iustit
atq. multo alit⁹ filialis in suis operib⁹ preedit. **N**ā
sicut affectio cordiū vario modo pueniūt ita
exercitia unius timoris diuisimode fiūt. **A**li⁹ em
memor suoz sceloz publican⁹ sententiā iudicis tē
muit alit⁹ se audire uocē tube mortuos ad iudi
ciū uocantis hieronym⁹ dixit. **A**li⁹ em de illo sc̄m
euangelii. **S**tas a longē publican⁹ nolēbat o
culos suos ad relū erigē s̄ p̄nticā peccā suū dice
bat. **D**eus p̄cipuus esto m̄ peccatorū. **S**z hieronym⁹
ille beatus dicit. **S**uue uibe suue cōcedo s̄p̄ tubā illā
aurib⁹ meis. **T**sonatē audire me puto. **E**xurge
mortuū uenite ad iudiciū. **P**riusq. cōpunctio ex
timore orit⁹ s̄ nō ex unius affectiois desiderio

utraq; generat. Publican9 em̄ reatu p̄ccōz suoz
 terribus iusti iudicis sententiā timuit et ideo cōpūct9
 dixit. Deus p̄cūsus esto m̄ p̄ccōz. Hieronym9 vero
 nō ex q̄scentie reatu timore r̄cūct9 s; fidat9 ī
 charitate seruūq; se reputat̄ iūble diuine iusticie
 abyssū r̄cūct9.

Aquid9 gradus ē volūtate p̄ā p̄ dū amore
 relique et suū velle ī nullo cōtra regulā
 amare. Iste grad9 ex p̄mo as̄esu humilitatis o-
 rit9 et ī tertiū eleuat9. Eūmō qui dēū timet et
 ab eo separari penasq; subire veracit9 metuit nihil
 amplius q̄ p̄ā volūtate odit. Prouit em̄ renobita
 fidelis p̄ omē p̄m̄ ex sola volūtate p̄ā oit9
 et ideo illā ut inferni ianuā dēstat9. Veracit9 nāq;
 dixit ille beatus. Tolle volūtate p̄ā et eā nō erit
 infernus. Nichil em̄ ī inferno ardet nisi volūtate
 p̄ā nihil gratiā dēi amittit nisi volūtate m̄
 p̄ā. Quisq; ergo dēū veracit9 timet ad gratiā
 amittē metuit p̄ā volūtate ut īspidiatorē nūc
 sue p̄timeat. Cōsidētiō aut̄ piculi volūtatis p̄e
 facit renobitā suū velle cōtēpnē et semetip̄m sibi
 abnegare. Et abnegatio hęc p̄e volūtatis et
 suūp̄s trib9 modis p̄ficiat̄r quēadmodū ī
 sequētib9 dicit9. Et p̄o quidē seip̄m sibi ab-
 negat qui studet secūdū doctrinā eterne sapiē-
 tie et nō secūdū p̄p̄os motus viuē et dīo sibi
 humilitate p̄sua dēnti ī oib9 obedire. Dicit q̄
 renobit9 saluator. Si v̄s semetip̄m negat tibi et
 m̄ sequi auerte oculos tuos ne videat noxia
 aurē ne audiat vana et p̄ dulab9 hū9 mūdi

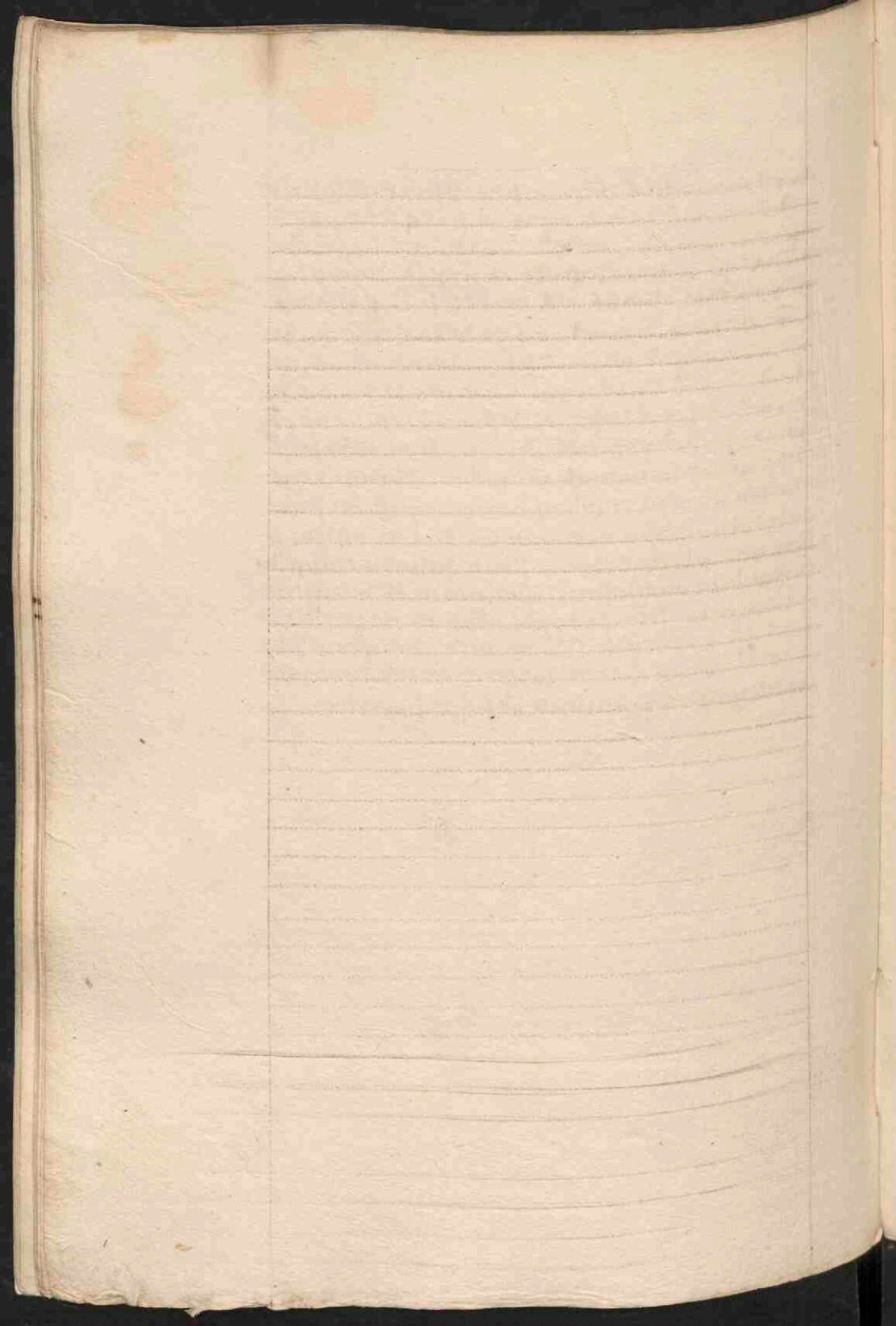
sume amara. Corpis tui dolores discere contempne hanc
quillitate et parte cordis amare oia tribulationes p me
amore patitur et gaudere recipere et vultu despici
bilisq; videri ab oib; concupiscere. **C**onsequet dicit vo
luntate tuas i oib; frangi concupiscere ^{carne} moichisrae
oia firma contene et vita tua quantum fieri potest con
satori saluatoris tui p vultu reformae. Qui enim
se dicit i xpo manere debet sicut ille abulavit
et ipse abulavit. Qui ista fecerit superim bene abne
gavit. **S**ecundo ppe voluntatis abnegatio tunc va
pstat du aliena comoda ppe pponit. **D**icit enim sct
apostolus. Non que sua sunt queritis sed qd aliorum. **S**u
perim bardi sctia tota aia p hunc potest quod
eoy comoda ppe vultu p amore dei pferunt
Tercio ppe voluntatis resignatio pfectio
plenitudoq; accipit du renobita concupisio ac
deo totaliter mancipata ei gratis sine ulla
mercedis servit ex amore concupiscit. Et ista sal
sima ppe voluntatis resignatio homin; deo pri
mu efficit et i ei amore se requiescit. **E**t
admodum vero hoc ~~sup~~ supius resignatio
de secundo gradu humilitatis subsistentia acci
pit ita et eterna resignatioq; omnimoda ad
voluntate dei i oib; necessario requirit. **D**icit
enim i euagelio dñs. Non veni facere voluntate
mea sed qui misit me patris. **P**fecta igitur
resignatio e qua voluntas humana totaliter
voluntati divine subijcit et ex amore ita
conformatur. Ita enim dñs ipse orare nos do
cuit. fiat voluntas tua sicut i celo et i terra

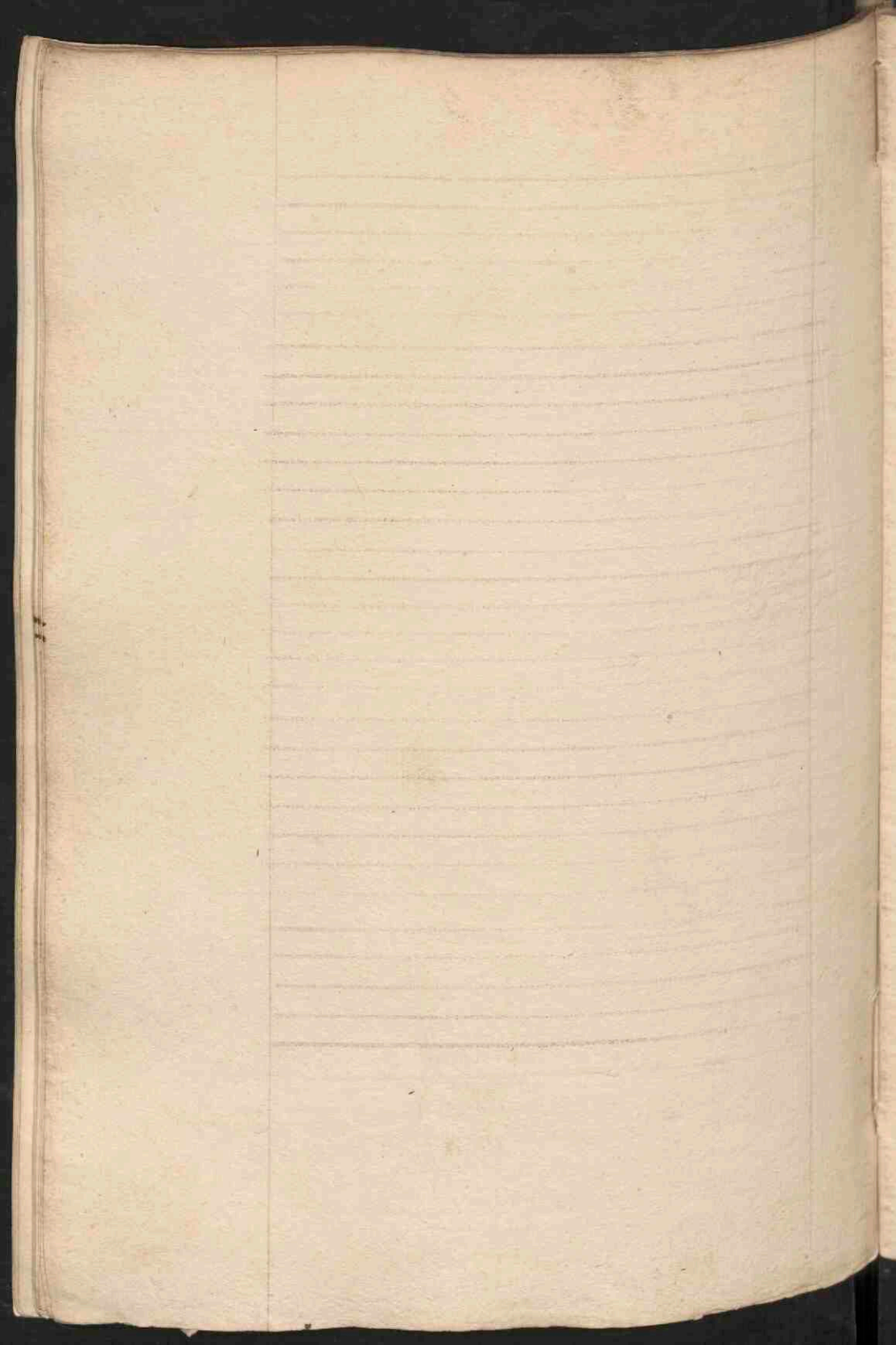
Et illud psalmographi. In manu tuas domine
 deus spirituum meorum. Nam in hoc mundo securius
 vivit qui se humana voluntate deo perfecte sub-
 iicit. **A** tunc sumpsit perfecta resignatio
 qua inobita voluntate sua veraciter deo subicit
 rectam viam ad summum bonum sine medio ostendit
 dum hic melius tranquillitas maxima testatur
 diuinitatem quam animus qui se deo perfecte studet
 subire nulla huius mundi contraria nisi solus
 propter amplius poterit formidare. Quicquid ad
 se habet ingruent dno adiuuante didicit vincere
 quod comoditate desiderat in solo se dno itelli-
 gere posside. Quia adusa per eum amore respicit
 omnia bona in eum dilectos collocavit. **Q**uid dicit
 enim dixit ille deuorum. **D**imittite omnia et uenite
 ad me. **R**eliquie cupiditate et uera iuuenit par-
 tem. **D**emum ut hoc ipse voluntatis resignatio pro-
 mittere consummationem recipiat huiusmodi
 mundi suffragium ut ita dixerit in plorat. **A**pp-
 et ut tunc perseverantem ponit ut voluntas semel
 abnegata nunquam resumatur. **D**icit enim ad huius
 suffragium. **S**criptores scribit ille lucida. **U**t
 quid rursus vos de vobis in omittitis qui semel
 natura deliberatione voluntate vestram nobis
 tradidistis. **M**onachus enim qui voluntate sua
 semel deo in manu abbatis tradidit ea sine
 sarcophagi crimine non resumit. **A** tunc ad
 ad perfecta resignatio requiritur. **V**t tunc
 remittat. **H**ic ad tepida animam in apostolus
 dno dicit. **H**abeo adusa te pauca quia prima

charitate & seruuore huius reliquistis. **T**ercio resig-
natio voluntatis p[ro]fit[ur] si n[on] p[ro]feratur. **Dicit**
en[im] saluator. Cui p[er]seuerauerit vsq[ue] i[n] fine salu[us]
erit. Cui ergo videris renobita inquietu[m] seu ira-
comotu[m] noueris totu[m] n[on] p[ro]p[ri]etate[m] mole[m] ex m[er]ito sig-
natio[n]e p[ro]di[n]e ut vng[ue]m tuabis huius morbu[m] exp[er]i-
dimo nisi prius p[ro]sua deas resignatione abn[on]gare
voluntatis.

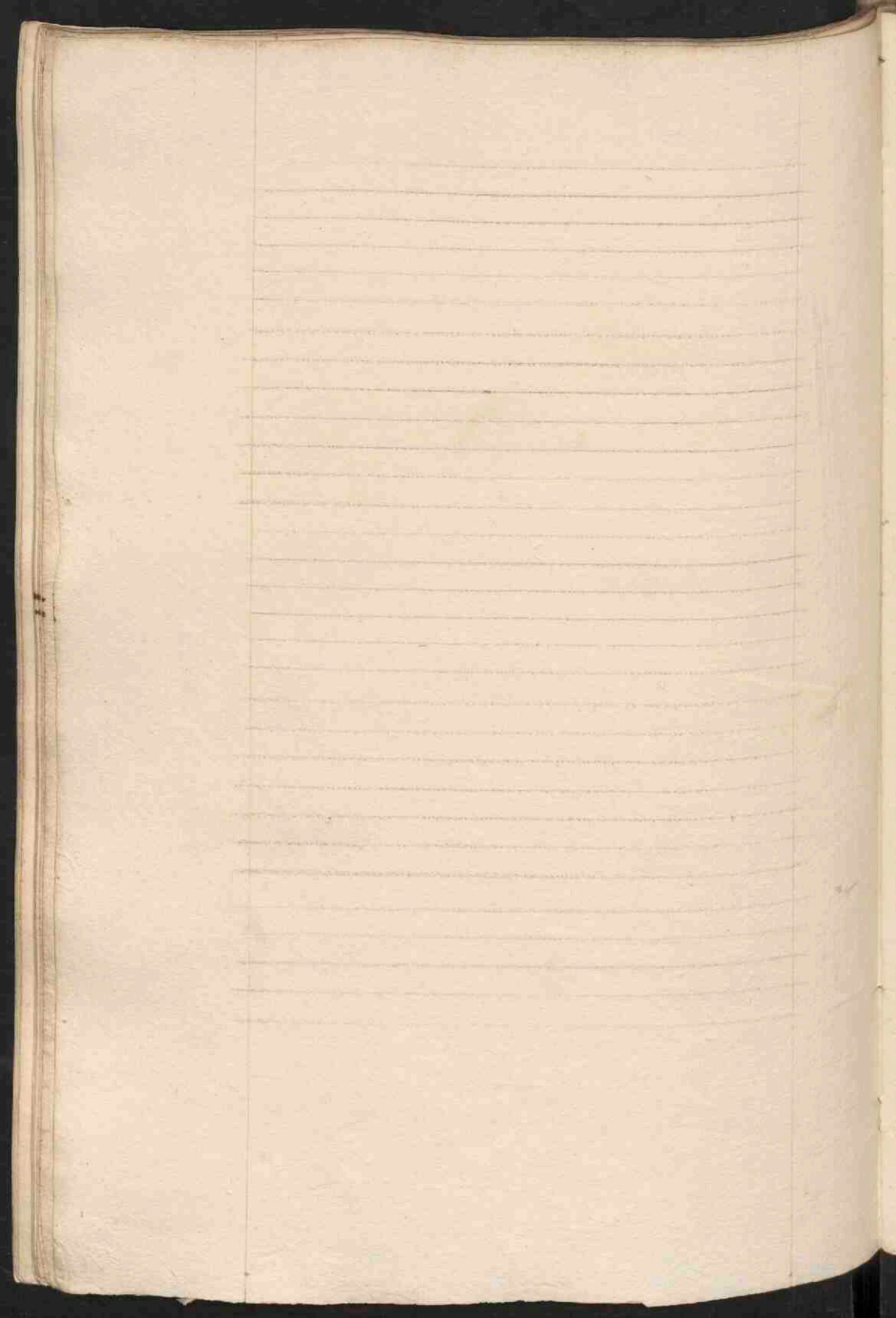
Quartus gradus humilitatis e[st] se i[n] om[n]i obedi[n]tia
maiori p[ro] dei amore subdere et se i[n] i[n]i[n]ta[m]
clia[m] q[ui]b[us] n[on] verbis s[ed] i[n] exhibe[n]s de quo s[er]u[us] dicit
ap[osto]lus. factu[s] e[st] obediens vsq[ue] ad mortem mortem aut[em] crucis
Iste gradus ex secundo sumit exordiu[m] et vsq[ue] ad ter-
tiu[m] suu[m] obuat assensu[m]. N[on] sicut secundu[m] voluntas
p[ro]p[ri]a abn[on]gato moru[m] sicut sic iste p[ro] humili sub-
i[n]tione s[ed] op[er]is s[ed] d[omi]n[ic]a locat. Ille se totu[m] vo-
luntati diuine subijcit iste p[ro] amore dei i[n]tra h[ab]itu[m]
obedit. Quintus gradus custodia sine alterius obser-
uatione i[n] monacho n[on] f[ac]it sufficit nec voluntas i[n]no-
bit ordinati diuine subijcit. Q[ui] obediens maiori
i[n]peria dedignat. Sextus ergo renobita d[omi]n[ic]a gra-
d[u]m suu[m] i[n] v[er]itate s[ed] obedi[n]cie tollat i[n]plere i[n] v[er]i-
voluntate sui pastoris i[n] i[n]t[er]u[m] maximu[m] putat q[ui]a
ne dapnu[m] nec se credit t[er]re si extra obedi[n]cia
vel modicu[m] se i[n]uenit et comisse. **De[us] en[im] fidelis**
deuotione[m] r[ati]ficat q[uo]d d[omi]n[us] i[n] eu[an]g[e]lio dicit. Qui
vos audit me audit. et q[ui] vos sp[irit]u[m] me sp[irit]u[m]. H[uius]
b[ea]t[us] alle[n]suard[us] dicit ad monachos. Quisq[ue] vice
dei p[ro]p[ri]e homo n[on] alit[er] i[n]p[er]e d[omi]n[ic]u[m] e[st] q[ui] si p[ro] se de-
i[n]t[er] p[ro]p[ri]e. H[uius] igitur obedi[n]cie subiectione[m]

Verus monachus ut sacrificio proficiat nihil cogit
 cui iniquitate peccato agat et si in qd scriptum e
 apud semetipsum iugiter dicat. **Melior e obe-**
dictio qd victima. Unde et **regula** dicit. Ergo
 in voluntate abbatis oia facienda sunt. **Gradus**
 aut iste sicut dixerunt ex sermo dicitur qm qui p
 dei timore ppa voluntate pfecte deserit ia nihil
 aliud qd illa i oibz sequi i hoc mundo querit. **Et**
 quia deus semel loquitur et idipsum no repetit no p
 homo firmo voluntate stare altissimi iudicio se co
 mpsit ipsius in manus sui prelati. Obediat ergo
 cunctis secundum regulam vicario christi: et sine
 dubio adimplebit voluntate dei. **Hec** autem o
 bedientia prelati debetur stricte secundum euangelium
 et regulam monasticam: quoniam et si mutu
 a obedientia firmi sit bona: nunq tu imperio ma
 ioris est preferenda. **Stoichi** vero obedientia sibi
 iuram discretam iubent impendere: et saluis pre
 ceptis maioru qd mutuis obsequiis puenire.

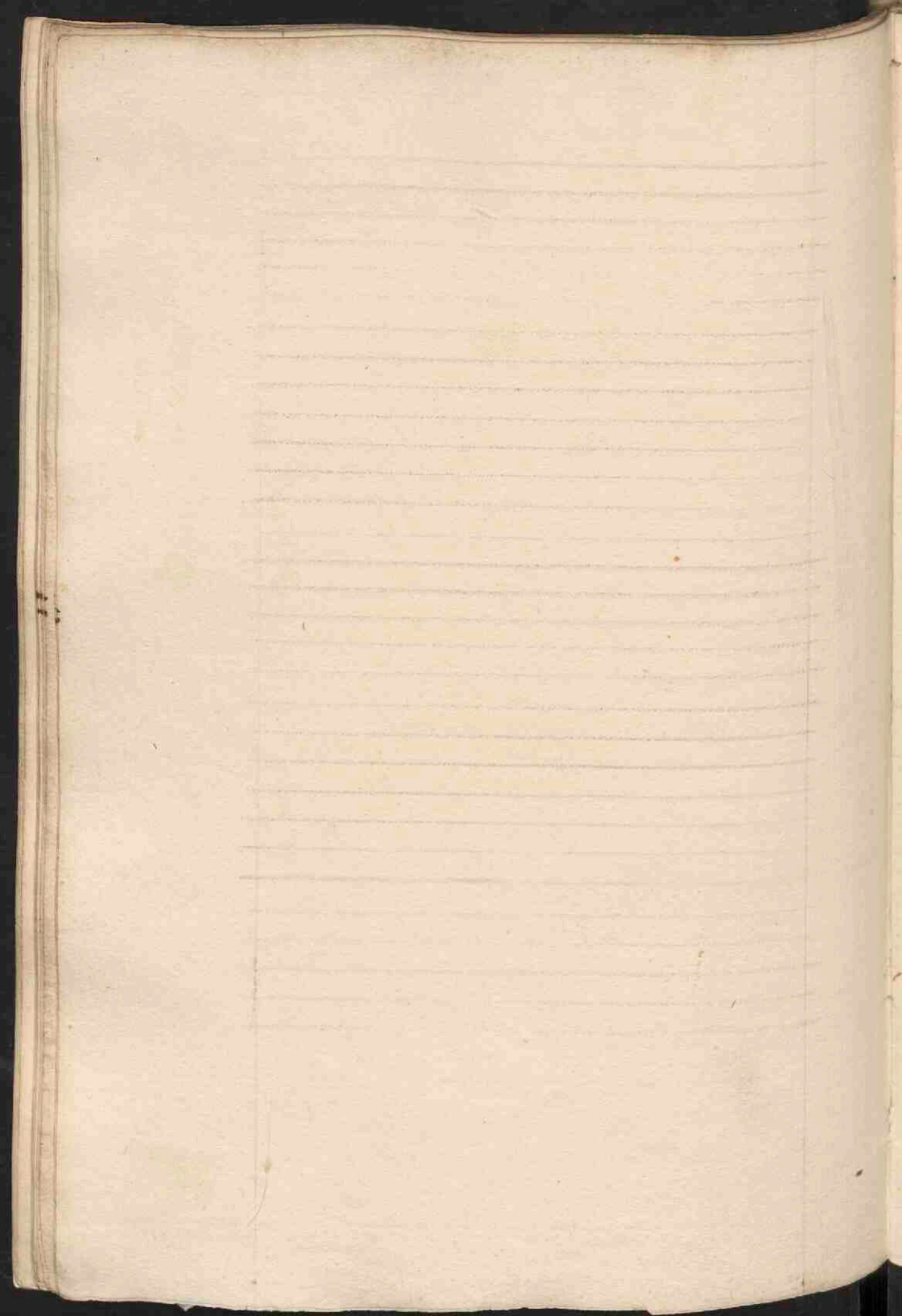

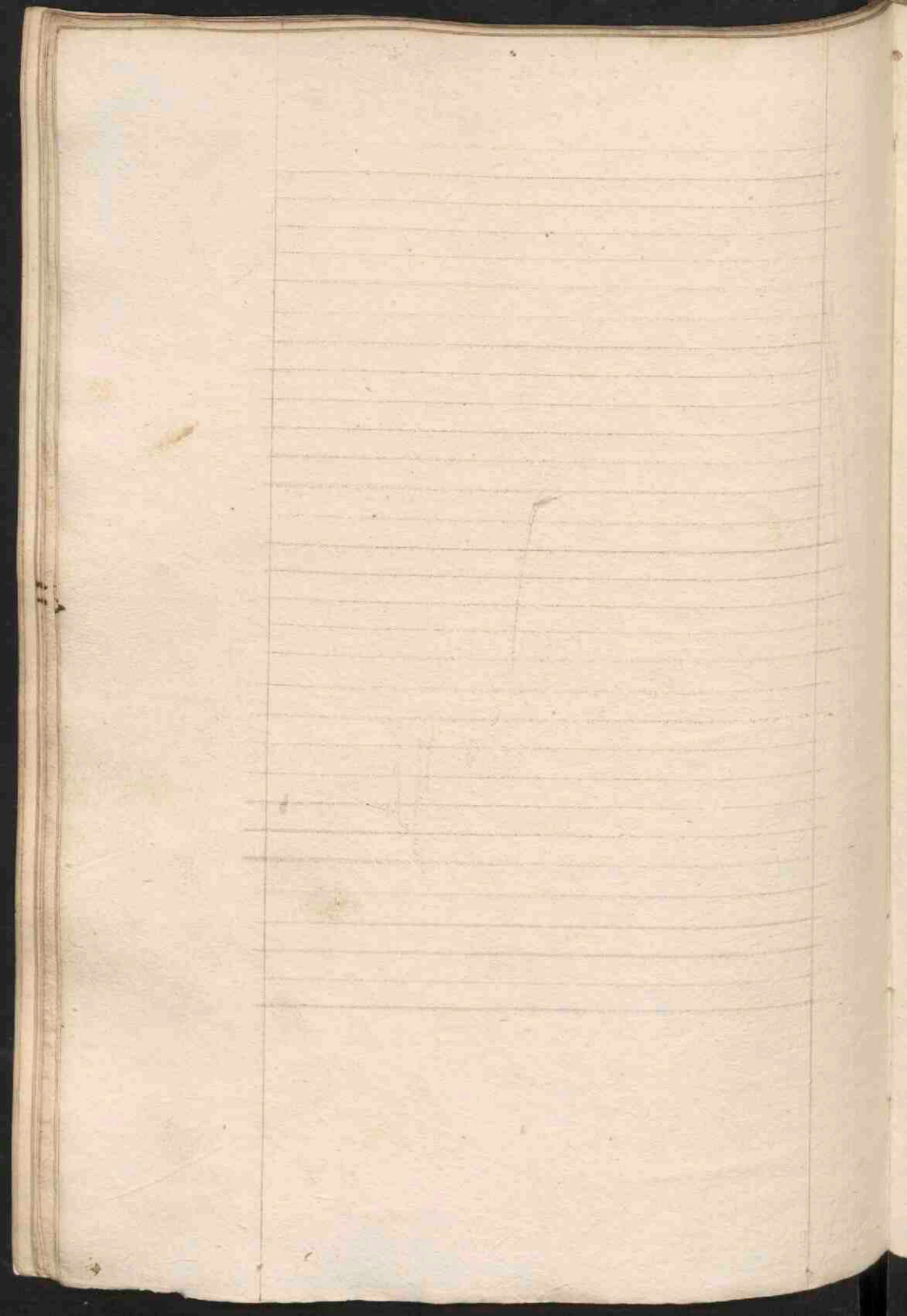

[Faint, illegible handwriting on a ruled page]

The table is a large, empty grid with approximately 25 rows and 2 columns. The lines are faint and the paper is aged and slightly curved. There is no text or data within the table cells.

dānt n̄ p̄ iusticiā. Invidia h̄i ut grām dei con-
 sequam̄ bono voluntatis nr̄e studiū requirit. sic
 ne qua grātia ī nobis nihil ad meritū operat
 Nā et si nemo s̄c̄i viribz suis tū bonū nullū
 bene fecit iustus. Ita em̄ grātia dei et libertas ac-
 tū si habent ad iurē ut vni sine alio ad sal-
 uandū hoīez nō possit sufficē. h̄ utriqz nō dicitur
 debet ad virtutē operationē cōmūec. Cū ergo
 sine grātia dei nihil bonū possum̄ facē nos vlt̄
 et indignos ad oīa debem̄ estimare quatenū dū nos
 deo ī humilitate submittim̄ maiora sp̄ ip̄sūm̄
 et deo se h̄b̄e iis gradus confessiois ē meritū
 et om̄z p̄dictū vnicū fudamētū. Quōdū em̄
 nobilita ī ip̄o gradu humilitatis p̄manserit
 firmus ī prioribz stabit.

Humilis gradus humilitatis ē se nō solū ex
 timo cordis affectu oibz vilis ē a eodē h̄
 cha ut alij hoc de se credat et loquat̄ sup̄bia nō
 desiderare. Ista humilitatis sic cōditio ī alto po-
 nit̄ et a paucis hoc tempore monachis amat̄
 Prima em̄ cōditio huius p̄fide humilitatis ī
 hoc videt̄ cōsistē ut se monachū oibz vilis ē ex
 corde debeat estimare. Secūda ē ut se vile et ab-
 ectū estimari ab oibz gaudeat. Et hoc ex istius
 cordis affectu sine fictiōe cōcupiscat. Tercia cōdi-
 tio ī alioi mōsione ponit̄ ut viz monachū ex
 eodē affectu tractari vilissime et cōculari ab
 oibz delectet̄. Radicēqz ī hac humilitate re-
 nobilita opobitū et cōtumelia diligit cōtēp̄m et
 vilissime abijci nō p̄miserit qm̄ se totū ī dei

amore submissis humilit' collocat et ad quædam
quasi ad opulas in hilaritate maxima festinat
sed ut veritate huius septimi gradus intelligat
sequentes considerandos legat. **¶** Primum consideratio
mentis ad spem diuinam amoris dirigit que ex qua
dã pia cõsideratio surgit. Quædam enim nascitur hõ
vitiũ amore vel odio digni sit in qualib; et dispo
sitiõ cordis sui alibi ut a quosã quid de partu
suo bono vel malo debeat sentire. **¶** Secundo
considerandũ est hec dispositio cordis bona et o
nati voluntatis ad deũ amoris dei et bonorum op
rã approbatiõis et signũ. Sic enim nati in carne
dno angel' conuenit. Pax i pace hõib; bone
voluntatis. **¶** Tertio notandũ est sicut bono dispo
sitiõ cordis meli' et scã exercitiõ ad timorẽ dei
et operandõ vltimũ spẽ ordinat et puerat sancte
dispositiõnis iocunda ad vitia et acidiã maxime
trahat. Huius aut' diuersitatis consideratio cõtra
hunc facit. **¶** Quarto considerandũ est quod mala cor
dis dispositio contra dei et merita i hõie impedit et
evacuat quia diuinũ velle ignobili et degenerã
efficit et spẽ ad grauiora ac pessima disponit.
¶ Quinto radix malorum ligum et operis venit ex
malo cordis sicut patet i sancte multisq; similib;
¶ Quinta consideratio est quod malũ opus et ligum nã
q' bñ dicitur nisi prius malũ cordis versat fuerit.
¶ Unusquisq; aut' cor suũ melius q' aliud potest digne
et qualis apud semetipsum lateat considerare. **¶** Tercio
hic igit' nã alterius cura nõ est cõmissa sufficit
cor suũ diligenter inspici et se i sanctissimo corde alie

in nullatenus occupare. pastor autem monachorum
 cui cura animarum committitur. etiam cognoscere vultum pe-
 catoris iubetur. **A** Sexto notandum ex his quod valde te-
 merarium est cor alienum velle discernere et ex verbis
 et factis istiusmodi fratrum iudicare. Sicut dominus in super
 eius non habet rationem et absque ratione officium alieni cor-
 dis iudex temerarius officiat. **S**eptimo notandum
 quod primum quod cor dicitur malum plus scienti nocet in
 proprio quam magnum ex suspitione dubitanti de corde
 alieno. Illud enim deplendum est quod incipit et cognoscit
 istud pro excusandum quia ignotum. **O**ctavo consi-
 derandum ex quo vniuersis multas infirmitates in cor-
 de proprio videt quas in alienis non potest agnoscere proprio
 se iquantur super obicit gratie infirmitate debet estimare
 In quantum vero deturpant animas se vitiose aliquid des-
 piciat. etiam si publica eorum crimina cognoscatur. **E**t
 vero cum radice cordis eorum sibi penitus sit incongrua
 scire non potest qualiter circa eum diuina electio ab eterno
 fuerit ordinata. **Q**uis latrone crucifixum cum domino
 electum ab eterno crederet si eum per opera iudicaret.
Quia electi ad bonum perueniunt quoniam ubi peccatum a
 habundasse carnis sepe diuina electione volente
 gratia maior inuenit. **A**mor enim diuinus electos
 suos ab eterno respicit et amplectitur eosque non secundum
 misericordiam et quia nunc sunt sed secundum futuram gloriam
 electos iudicat. **C**aveat ergo tenobita alijs detractis
 tunc alios iudicare si mouerit etiam ex operibus eundem
Quis enim est hic ut seruum alium diiudicet. **N**on
 domino soli consistat iudicandum. **A**ffertur autem huiusmodi sepe
 tum gradum pro clausula illa ex ultimo cordis affectu

tripliciter radice originis sue possidet veritatis scilicet
spei et charitatis. **E**nuicid videri tenobita fidelis
q̄ esse suū a seipō nō habeat si quātū ex se nihil
veraciter putat et ex cōsequētī eodē respectu opa
sua quātū ex se qui nihil ē nihil cōsiderat quip
pe qui nihil fieri ex nihilo nō ignorat. **C**on
gaudet ergo veritati monachus qui se et opa
sua ipso respectu nihil existimat quia viciā su
sitate timet tuerre si se magis aliquid crederet
esse. **E**t ideo recedēs a seipso deficit et suū cō
vinci et posse ī solo deo ponit. **S**ecūdo affectū iste
ex spe maioris gratie acquirēde oritur quia cū
homo ex humilitate a seipso deficit ad dei gra
tia propius accedit. **T**ercio humilitatis huius
affectū ex dei amore sumit exordiu et cōtinuū
illo accipit incrementū. **Q**uisq̄ em̄ deū p̄ se diligit
nihil aliud q̄ ei honorē, oibz querit nec se ī
aliquo nouit extolle^r s̄ p̄t deū oibz desiderat sub
iacere. **P**rimo iste p̄ opprobria et iniurias de
p̄mit^r tanto gaudet āplius ī dno letat^r. **G**au
det se cō miserū quatenū ī se dnm̄ p̄dicet glōsū
Qui dnm̄ suū veraciter diligit nihil aliud q̄
ei gloriā querit. **A** **S**icut ex hīs q̄ diximus
q̄ p̄fecta charitas q̄ hīs dētibz p̄ gradus humi
litate p̄mittit^r ī hoc septimo exhibet^r. **A**li
em̄ quinqz gradus ī recula sequēt^r ad p̄fer
tionē īterioris hoīs ī septimo existentis nihil
adhuc s̄ exteriorē patius ne īteriorē dissipet
cōponit. **P**enit^r ex septimo gradu noue sp̄s
ascensus humilitatis possent^r erige^r et ī cū cō

gradus ceteros altius eleuare. Timor enim filia
 lib. fructuosa in eo respicit qui latitudine alioq a
 plius p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. **A**loquib[us] ita usq[ue] ad gradu[m] de
 uotio ascensionib[us] cordis cogit[ur] reuolub[us] quo
 studio quo conatu qua p[er]seuerantia i[n] h[is] exercit[is]
 se debeat ut ad gradu[m] h[uius] amoris septim[us] p[ro]p[ri]a
Cui uis i[n] h[is] gradib[us] humilitatis no[n] s[ed] conat[us]
 p[ro]p[ri]a mouerit se i[n] regula peccat[ur] et nisi conatu[m]
 sanctu[m] penit[ent]ie receperit damnationis se[ntent]ia[m] ir[re]
 rit. **D**ic[itur] enim regula dicit. Quod si aliqu[is] alie se
 rit sciat se dampnadu[m] ab eo que irridet. **N**am
 si inu[er]o i[n] religione p[ro]p[ri]a quisq[ue] uult duna in
 dicio credit conatu[m] p[ro]p[ri]a deseret quid aliud
 p[ro] se[ntent]ia[m] damnationis suscipere meret. **I**lli enim de
 inu[er]o p[ro]p[ri]a etia[m] ita conat[us] p[ro]p[ri]a i[n] alio s[ed]
 regula ponit[ur] o[mn]i conatu[m] p[ro]p[ri]a i[n] d[e]p[re]h[en]dit
 monachi sine dubio p[ro] se[ntent]ia[m] iudicis dampnat[ur]
Et ergo damnationis p[ro]p[ri]a no[n] uis i[n]currere p[ro]p[ri]a
 conatu[m] p[ro]p[ri]a sub regula inquit custodire.

Quonia[m] alios quinq[ue] gradus humilitatis ad
 custodia[m] interioris ho[m]i[n]is p[ro]p[ri]a dixim[us] etia[m]
 alios breuit[er] exponam[us]. **M**onachos enim q[ui] morib[us]
 suos exteriorib[us] co[m]pone[n]s se[m]p[er] i[n] regula negligit
 no[n] diu co[m]positus i[n] interiorib[us] stabit. **N**am sicut corp[us]
 uelut i[n] d[e]p[re]h[en]dit i[n] d[e]p[re]h[en]dit ita humilitas sine
 morib[us] euacuat[ur]. **O**ctau[us] igit[ur] gradu[m] humi
 litatis ita i[n] regula ponit[ur] si nihil agat mona
 chi nisi q[uo]d co[m]mune reuolub[us] regula p[ro] maior[um] ex
 pla co[m]p[ar]at[ur]. **I**n hoc gradu[m] singularitas exterioris
 co[n]u[er]sationis contra regula[m] monachib[us] i[n] d[e]p[re]h[en]dit.

si interior singularitas maioris charitatis et humilitatis nulli prohibet. Nemo ergo aduersiones suas sine regule preerat nemo suas consuetudines exemplis maioris anponat quam stare in septimo gradu non sicut fuit qui regule communitatis non custodit. **¶** Non gradus humilitatis ex regule sequitur que loquatur in omnia prohibet. Oportet enim monachum seruare silentium maxime dum residet in medio sermorum. **¶** Eiusmodi qui non interrogatus loquitur per fatuos in cruce habet. **¶** Decimus gradus humilitatis facultas risus et lenitas prohibet quam stultus et alius a dei timore committit quisquis in risu delectatur. **¶** Undecimus gradus humilitatis modestia et maturitate monacho populi in eum oportunitas et breuitas loquendi conceditur cum humiliter grauitate sine risu et stomacho loquatur. **¶** Fuit sermo monachi raris breuis et rationalis quia non dicitur cum inutilia dicitur qui altissimo vult placere. **¶** Duodecimus gradus humilitatis docet monachum exteriore hominem in visu et apparatu ex humiliter componere et quod deuotus sit iterum christi exteriori compositione demonstrare. Et quantum gradus iste in ordine omnium sit ultimus in executione ipsius impiebat in primis. Et ideo Bernardus hos duodecim gradus humilitatis describit ab isto dicitur et ad unum ascendendo ut ita dixerim per ordinem descendit. Nemo enim iterum facile ad compositionem cordis et dei timore proficit qui mores exterioris non componit. **¶ De potentiarum apertione deuota per hanc regionem ignis. Ar. 9. vi.**

Quoniam ex gradibus humilitatis maxime interioris hominis potentie aut purgatione sunt

damentiter et reformati fuerit in mundum val
 de in monachus dicitur ut per ingressu regionis bene
 deuotius adaptentur. **H**ec autem seculitas conuerti
 ad aliorum renouate sunt diximus in uia est quoniam
 ubi conatus proficere deponit: ac si ubi ubi oino dissi
 pat. Nemo scire in hac regione secunda punit
 fit si ois ad terram per conatu totum ascendere
 iubemur. **E**nius hic motu totum ignauos
 quosque et tepidas in prima regione carnis punit
 humiles et fructus desiderio su ad terram sine
 uolentia dulcor spellit. **Q**uisque et ego potentia
 suaz informacione obtinere a dno per humilitate
 meruit tunc regionis spiritus in proximo existit et
 ut ea ingredi potenter ualeat non est quater po
 tentias aut sue diligentissime aptado singulis opo
 rationibus componat. **I**ntellectus autem tunc recte per ingressu
 regionis terre aptatus dicitur quoniam ad cognoscenda
 summa ueritate iuxta sua capacitate illuminat
 Ad idem memoria componit: quoniam ad tenenda fouendaque
 summa ueritate plene absorbet. **V**oluntas autem
 si ad amandum summa bonum quod est deus afficitur per
 ingressu spiritus bene adaptatur. **P**er autem renouata
 uoluntatis intellectualium purificatione consequi ua
 leat non est ut moribus mundo ab omni tumultu
 interiori et exteriori mens pacifica requies
 rat. quatenus in a summa diuini amoris sepulta
 remaneat et nunquam ab iternae unionis dulcedine
 recedat. **I**d hoc requies mentis quattuor gra
 dibus pertingit: qui in bona uoluntate quattuor
 modis radicitur. **P**rimus gradus bone uoluntatis

virtutū ponit exordia qui dicitur voluntas recta.
Anima cui q̄ legi dei consentiens deo p̄ rectā volū
tate subiicit. etiā si adhuc videat̄ infirma ad
tatis transitū ordinat̄. Nā carne repugnante
vlt̄ p̄ficiat̄ et quō rē sit voluntas ex violentia sp̄s
p̄bat̄. Peccē tū voluntas rē et bona dicit̄ etiā q̄
min⁹ valida iuuant̄. Bonū qd̄ diligit nō sp̄ p̄
p̄ficere malū qd̄ odit p̄ infirmitatē se dolēt p̄cessisse.
In fine regionis nimis p̄ infirmitate carnis ē prima
q̄ ex rectitudine itentiois et conata p̄ficēdi ad
libertate sp̄s iugit̄ accensa. Corp⁹ cū qd̄ corru
pit̄ aggrauat̄ acq̄ et terrēna inhabitatio sēsit̄
deprimūt multa cogitāt. Quis pugnat̄ hūc
inter sp̄ritū et carnē posset desinat̄ vbi sp̄s
ip̄e carnē sibi p̄ voluntate rectā subiugat̄ desi
derat̄ et caro infirma sēs p̄ desideria contraria
sp̄m repugnat̄. **Secūdo** gradus ē voluntas
~~recta~~ ē rectitudine valida vt et malū quod
odit cōtra ip̄ctū carnis fortit̄ fugiat̄. et bonū
qd̄ diligit licet cū labore agēdo valide cōphendat̄.
Tercius gradus ē voluntas deuota qua mē
dilatato corde viā mādatorū dei āplectit̄ et i
cis sicut i oīb⁹ diuicijs delectat̄. Emūco vo
luntas nō diu p̄manet̄ valida si i mādatis dei
nō fuerit̄ deuota. **Quart⁹** grad⁹ ē voluntas
plena quaten⁹ virtut̄ suas oīno nō diuidat̄
s̄ se totā p̄ abnegationē oīm i deū suū iugit̄
extendat̄. Ad hūc gradū tria sūt nōariā vt
bona voluntas i nobis efficiat̄ plena. **Prim⁹**
ē plenaria suiip̄ius abnegatio qm̄ voluntas ad

huc eē iſtina cōiūtiō q̄ p̄ abnegatiōē ſuā ōmo
 dā nō mortificat. ¶ Secūdu qd̄ ad plēnā vo
 lūtātē bonā requirit̄ p̄fecta reſignatiō p̄hibet̄
 quā ſi quib̄ apprehēdē deſiderat̄ terciū humilitatē
 gradū ſeruide aſcendat. ¶ Terciū mēbrū ad
 quartū gradū bonē volūtātē neceſſariū volū
 tātē ī deū totalē exteſio dicit̄ p̄ quā aīā ī di
 uinū amorē admiſſa et dulcī ardeō ī eūdē qd̄
 amodo trāſmutat̄ et ī regione terciā freq̄t̄
 admittit̄. ¶ Demq̄ iſta trāſmutatiō ī diuinū
 amorē ſecūdu Bernardi ſcētēriā amorē dilectio ad
 heſio cōiūctio charitas ſive fructio ē ad quā nemo
 p̄t̄ p̄tingē niſi q̄ oē affectiōē ſuā ī ſeruire ſpū
 didicit̄ ymortificari. Spū em̄ hoīō tū ſuū habentib̄
 ī deū p̄fecta volūtātē dicit̄ et tū deo dulciſſimo
 ſedere vnit̄. In hiſ ergo bonē volūtātē gradib̄
 renobita fidelib̄ conatū ſuū ſine it̄miſſione de
 bet̄ ſuū dūrigē et quātū p̄ficiat̄ vel deficiat̄
 p̄ prudētī ſtudio examinare. Dicit̄ em̄ ſcōl̄ b̄
 nardū. Perit̄ cōdēpnatū ē qui ī volūtātē vicio
 ſa p̄manet̄ ita īphēnſibilis ē q̄ p̄fici ī alijs nō
 ſuidet̄. Vbi em̄ p̄ficiendū conatū exponit̄ de hoc di
 uulū ſubitur. De p̄dōrū om̄ exemplari
atq̄ experimētali cōtitudie. Ar. 9. vii.

Quālibet homo vtrū amore t̄ odio dignū
 ſit neſciat̄ p̄t̄ tū vnūq̄ſq̄ cōſciētiā ſuā
 diligēt̄ diſtribūdo agnoſcē quid de cō
 ditione ſtatū ſuī debeat̄ ſentire. Qualis v
 nūq̄ſq̄ itū apud ſemetip̄m̄ latet̄ teſtimoniū
 cōſciētiē p̄prie manifeſtat̄. Et ergo renobita ſtatū

sui ordinis luculenter possit discernere tria in sua
consuetudine secundum iocem castellansem super regulam debet
observare sine quibus nemo bonus christiana efficiat nec
bonus homo aut monachus iudicatur. **Primum** igitur
quod ad bonum horum requiritur est bone consuetudine testi-
monium ut nullum viz in consuetudine mortale lateat peccatum
Nec enim in reatu peccati mortalis polluitur quod malum
sit consuetudine statim testificatur. Oportet ergo ut se mona-
chus assidue diligenter examinet et de culpis suis commissis
secundum ecclesie ordinationem sedulo expurgat. Qui vero
consuetudinem suam examinando mundam a peccato mortali iucne-
rit humiliter deo laudes exhibeat et sequentium examinem
subiungi non omittat. ~~Si vero multitudine et varie-
tate operum impeditur deum homo.~~ **Secundum** itaque ne-
cessarium ad bonum horum est deum in omnibus operibus prae-
sentialiter intendere et omnia ad eius laudem et honorem per viribus or-
dinare. Si vero multitudine et varietate operum impe-
ditur deum homo non solum actualiter per oculis habere
praesentia sed et habitualiter intentione sua vivendi secundum
gratissimam dei voluntatem huius desiderio conformet.
~~Tercium~~ ut in omnibus operibus prae-
sentialiter intendat ad eius laudem et honorem per viribus ordinari deo
et sancti matris ecclesie placetque sibi ipsius obediat et a
recte ac illuminatae rationis tramite non recedat
quoniam quisque hanc typicam obedientiam despiciat fide nega-
vit. **Necessarium** est igitur parvam huiusmodi ordine recte
exhibere obedientiam secundum institutum rationis ut vita
monachi sine timore in actibus suis permaneat non
responsibilis. **Hec** tria cum humiliter sinceritate pos-
sessa bonum horum efficiunt et statim consuetudine bene spe-

rantis t̄ dno ostēdit. Homo aut̄ cui unū istoz de
 fuerit p̄fecte bonū nō ē etiā si bonū ē videat̄. Si
 vero penitēs de peccatis suis her̄ tria demerit̄ ad
 plere p̄posuit iā bonū et deo graty efficit̄ quātrūq̄
 malū ante habeat̄. Porro ut ex bono hoc bonū re
 ligiosū sine spiritualis nascat̄ alia tria scādū p̄
 dictū casillense requirūt̄. **¶** Prīmū qđ ad bonū
 religiosū faciendū requirūt̄ ē ut puritas cordis ab
 omī emulacōe seu intatione carnis p̄ discipline
 studū expurgat̄. Her̄ aut̄ puritas nūq̄ melius ac
 quit̄ quā si mūdū cū omībz vicijs cōtēminat̄.
¶ Secūdu p̄ quod bonū hō bonū religiosū efficit̄
 libertas i deo spiritualis nūcupat̄. Her̄ rerū omī
 fantasticalibz exclusis se i omībz exercitijs suis ex
 pediat̄ sursum i deū p̄ erigē et i graty actōe cum
 deuotis orōibz sine impedimento iugit̄ deuare. **¶**
 modo bonū homo spūalis bonū efficit̄ qđ p̄ amoris
 desiderii spūs cū deo rectis gradibz vnit̄. Duo ita
 vltima renouat̄ m̄m spūalē faciūt et ad rursū
 eronis hunc sepius itroducūt. Quicūq̄ ergo de
 cōsuetudine sue testimonio bñ cupit cōfide se i p̄dictis
 humilit̄ studeat exerce quia nūq̄ prudēt̄ de
 securitate p̄sumit̄ cū piculū nō vitat̄. Et quid
 tā piculosū p̄ p̄ i negligentibz et p̄m̄ vicijs et
 cōmissos errores nolle em̄ dare. Iustoz cōficta ex
 testimonio bone cōsuetudine orta sp̄ ē optima et deo i
 humili seruitute iugit̄ subiecta. **¶** Et ip̄ et p̄tōres
 seius actōbz p̄urbati contra deū se erigūt et de
 cōsuetudine testimonio nō cōfidūt sed inanit̄ potius p̄
 sumūt. **¶** De quibz septē iudices diuini timoris

q̄ i primo gradu humilitatis fundamētali ponit

Qum her secūda ratio tenobitā p̄ q̄ itur
da humilitatis ex timore dei p̄cedens per
ordine p̄tēti iſtat nō zū ē illi radi
tes ip̄s timor luculent agnosca. si velit ad amo
rē dei ascendendo puenire. Et ergo domū hanc
spūale ad p̄fectū possim) cōstruere. radice ip̄as
p̄ ordine debem). i fundamētō collocā. Eas aut i p̄
gradu humilitatis ideo nō digressimus ne ordine
dicēdoq̄ nimia p̄lixitate cōfuderem). Sūt ergo ti
moris dei septē radice p̄ quas tenobitā ad cōpūctio
nē iduit) et i vera humilitate p̄ficendo ~~for~~ fortius

Prima radice timoris et amoris dei radicat.
ē itenta meditatio i cōp̄hensibilis diuine ma
iestatis q̄ tāto min) cōp̄hendit) q̄to ab hōi curio
suis inq̄rigat). Dicit em̄ p̄pheta. Vere tu es deus
abstrondiq). Her meditatio diuine p̄fectionis ad
mirationē generat. admiratio reuerentiā causat
ex reuerentiā timor maiestatis orit) et ex timore
cultu p̄creat). Meditatio vō sūme bonitatis i
septē cōditiones scdm̄ p̄positū n̄m̄ diuidit) q̄ septē
dieb) hebdomade vel etiā septē hōis canonice
nō cōgrue coaptāt). Et quāuis sūma illa et p̄
fertissima bonitas nobis ad meditationis materiā
abūdant) sufficiat quā tū paucorū ē ad inuisibi
lia sine visibilib) posse cōscendē volum) p̄ agnita
mentes iſt̄m̄ ad i cōgnita eleuare. Dicit em̄
sc̄it̄ apl̄s. Inuisibilia dei a creatura mūdi p̄ ca q̄
facta sūt i illis cōspiciūt). sc̄piterna quorū ca) v̄tus
et diuinitas ita vt sūt iexcusabiles. ¶ Primo i

mira virtus dei potentia laudabilis est et principali opere
 creationis quippe quod omnia ex nihilo produci potuit et tam
 magna tam solida tam varia et nobilia sola voluntate
 creavit. Ex hac consideratione admiratio diuine
 virtutis oritur per quam homo ad timorem dei provocatur. **Secundo**
 prudentia dei sapientia laudabilis est quoniam universa facta ordi-
 nat et omnia que creavit per suam prudentiam gubernat.
 Omnia novit omnia intelligit suo consilio omnia disponit omnia
 suo tempore concludit. **Secundo** ut dixit quidam amator sapien-
 tie mundi deus species est cuiuslibet ubique est et misericors
 tam misericors. Intra omnia est nec includit extra omnia est et non
 excludit. infra omnia est nec opprimit supra omnia est et non
 portat. Ipse omnia includit que ubique totum cum sit nullo in loco
 concludit magnam et immensam nulla quantitate terminat.
 Ipse omnia sicut vult ordinat in se stabilis se immobilis
 nec variabilis mutat bonis eterna prima sine pas-
 sione animi misericors parat iniustus sine perturba-
 tione iratus dampnat. Magna sine magnitudine in-
 mensa sine quantitate. terminum rebus posuit que
 lucenas mundum omnia disponit. **Tercio** misericors
 dei clementia in nostra redemptione laudabilis est quod per
 hominum ad imaginem suam condidit tam misere lapsu et
 poena damnationis tam misericorditer restauravit. **Quod**
 reddidit summe et incomprehensibili maiestati
 miracula ego imo nihil factori meo comparatus qui
 me cum non essem sua virtute condidit cum perissem
 pro me factus homo moriens in cruce me redemit.
Quid tibi rependa mediator dei et hominum iesu mi-
 sericordis saluator qui cum suis deus excelsus et estimabilis
 homo factus pro me vilissimo tam vilis et indignus

na subire voluisti? Ecce cor meū tibi loquitur tibi
oīa viscera mea inclināt: quā vox nulla p̄t exp̄me
q̄ de passione tua inōcētissima fidelib⁹ tuis in cor
de dag sentire. ¶ Quarto ī ope iustificandis mē
benigna dei patientia laudabilis ē quā peccatō
nō solū mōdicit̄ tolerat s; etiā iustificandos ad
penitentiā p̄missis eternis gaudijs vocat. Quis
hac indulgentissimi patris clemētia laudat sufficit
qui reuertētes ad se peccatōres tā misericorditer
iustificat grām p̄m̄rendi p̄ lapsū donat oīa
siones bene viuēdi multiplices ordinar sacramēta
sua quasi quāda vasa gratie penitētib⁹ subministrat
Deniq; ad cōpūctiōnē cruditiōnē cōsolatiōnē et
gratiaz actionē sp̄m̄ s̄m̄ suis infudit fidelib⁹ ami
cos et filios facies de iūnis. Non aditit qua
lis peccatōr antea fuerit solū ut dem̄t̄ps sibi fide
lis p̄maneat q̄rit. Magna diuine miserationis
clemētia q̄ penitētib⁹ tā misericorditer ad veniam
suscipit quib⁹ etiā p̄ culpā magna p̄m̄ia p̄mit
tit. ¶ Quinto p̄fida dei iusticia ī dāpnatiōe re
boy laudabilis ē quia nullū malū īpunitū tran
sire patitur prius p̄dōrōn bono qd̄ amittit̄ per
tado stultū nō veretur. Deniq; ut nost̄o more lo
quam⁹ sūma p̄dei iudicia ī hoc laudabilis oīa
tur q̄ omne p̄m̄ et viciū tāq̄ cadaver putridū
abominat⁹. Sapientia quoq; ei⁹ ī dāpnatiōe ī ip̄o
rū laudabilis ē agnōuim⁹ q̄ bona de malis cō
ficiēti sibi eos seruire cōpellit ī pena q̄ cont̄ iusticiā
peccantes subesse volebat ī culpa. ¶ Sexto lar
ga dei munificētia laudabilis ē ī beatorū glōsifi

ratione qm̄ p̄ merito suo electos suos tā ineffabile
 si mercede remunerat tāq̄ immortalē cū angelis
 suū munere donat. **S**eptimo inq̄phensibilis dei
 excellētia i seipsa laudabilis ē q̄ oīa secūdu p̄vide
 riā suā ordinat et i se quietissima se p̄ sine motu
 vel tempore imobilis p̄seuerat. **H**uius cōsideratiōis
 septime speculatio ad sabbatū eterne fructuatis
 p̄tinet i quo iā nō est laboriose cōuersatiōis ope
 ratio s̄ felix eterne mansiōis et quietis beatitudo
Eūm̄o sicut deus creator om̄i die septimo oc̄ op̄
 suū p̄fuisse ac quiescere legit̄ sic nō op̄ s̄ quies
 eterne i seip̄ sabbato iustis i ponet̄. **N**os ergo si
 p̄uenire ad celestes illas mansionis felicit̄ cupim̄
 i deo solo q̄scram̄ i quo rationalis creatura q̄s
 cendo p̄fuit̄ p̄fecta p̄ amoris adhesionē cū dno
 iestabili unione et gaudio letat̄. **I**am ad lauda
 dū deū nihil demit̄ps̄ extra deū pura q̄rat deuot
 iō qm̄ deus ip̄e omnipotē p̄fect̄ ac sapientissim̄
 p̄ materia sue laudis oīb̄ sufficit dūc̄q̄ laudē i
 fimb̄ p̄fectoib̄ excedit. **D**icit em̄ scriptura. **L**au
 date dñm̄ quātū potestatis sup̄ualabit̄ adhuc. **M**a
 ior ē em̄ oī laudē et ideo potius i se et p̄ter se q̄
 ex creaturis a nobis humillime ē laudandus.
Aex p̄dictis cōsideratiōib̄ de deo multiplex et
 varius deuotionis affect̄ orit̄ p̄ quē etiā oīōis
 dignior affect̄ secūdu affectiōis desiderii generat̄
Cū em̄ de maiestate dei vel potentia meditatio cor
 dis assumit̄ admiratio reuerēda p̄recāt̄. **C**ū ved
 de tenarrabili sapientia ei meditari iōpim̄ de stulta
 p̄fessione nr̄a q̄fusi nos ipsos accusam̄. **H**ic con

sequitur ex consideratione misericordie dei spes venie
suscipitur de patientia eius amor cordis generatur.
ex iusticia nascitur humiliatio ex meditatione mul-
titudine gratitudo. Quicquidmodum enim secundum qua-
litatem lignorum ignis accensus in magnitudine proficit in
secundum varias de deo meditationes ardor devotionis
in omnibus deum amantibus exurgit. De medita-
tione quod in reparatione passionis domini nostri ihesu christi.

Secunda radix timoris et amoris. Radix 2a.
vis dei in meditatione redemptoris nostri ponitur
quod in vita moribus doctrina et passione domini
nostri ihesu christi per exercitium sedulitatem generatur. Inter
omnes meditationes habet nobis esse utiliore medium in qua
continetur salutem eternam et eterne felicitatis summam scien-
tiam. Et nota quod passio domini quantum ad passum fuit iusta
quantum ad modum ignominiosa quantum ad dolorem acerbam
et quantum ad effectum fructuosa et ideo in memoria sepe
est habenda. Primo quantum ad passum fuit iusta quod
de virgine nata nec coheraxit peccatis nec fuit nec
dolus tuum et in ore eius. Hic enim pro nobis infli-
git sed iusti mori non potuit quod sine omni peccato se per-
iusum et innoxium fuit. Denique contra legem humanam
occidit si mortis sententiam in hominem nec confessum nec
convictum de crimine fratricide. De tribus enim accusatis qui
in pilato saluator quod se regem appellans tributum cesari
diceret cesari tercio quod filium se faceret dei de primis
duobus evangelium loquitur et accusatio falsa demon-
stratur. De primo enim constabat manifeste contraarium cum
regnum suum christus diceret non esse terrenum. Falsitas quoque
secundi pilatum non latuit quod danda cesari quod fuerat re-

factis iesu precepisse non ignoravit. De tercio iter
 rogatus a p[re]sente respondit quia pilatus audire diuina
 generatione ihesu sicut etiam humana naturam
 indignus fuit. Passio uero etiam contra consuetudinem ex
 hibuit quod nullam dilationem tempore accepit. In carcere ex
 consuetudine non ponitur nihil in causa deliberatur
 sed capto mox ad iudicium mox subyugatus trahitur fla
 gellatus corpus et multis affectibus iuris plagis et ini
 iuriis in cruce condanatur. Tercio fuit legi nature
 contraria et ex obstinato corde odio peruersa. Vel
 tunc natura scilicet in mortuum et horret nouis
 plagis corpus lacrare percussu. Mortuus namque in cruce
 redemptor noster terra transfixus et contra legem nature
 defunctus ab impijs vulneratus. Quarto passio xpi quod
 tunc ad modum ignominiosa fuisse dicitur propter sex cau
 sas que sequuntur. Primo propter exile precium quoniam sanguis
 irredimibilis precium pro triginta argenteis a discipulo ven
 ditur pro quo agellum suum vendidit nemo dignaretur. Et
 propter ignominiosum officium quod vulneribus plenus cru
 cem suam portare semimortuus compellitur quod de
 nullo factum latrone iugit. Tercio propter indigni
 tatem loci quoniam extra civitatem in loco saluaticie
 crucifigitur ubi latronis et scelerati hominide pro
 suis demeritis puniuntur. Quarto propter ignomi
 niosum supplicium quoniam in cruce nudus suspenditur que
 pena solis latronibus et sceleratis hominibus debetur.
 Quinto sicut scriptura dicit morte turpissima
 redemptor mundi redemptor fuit. Sexto propter ig
 nominiosum ludibrium quoniam tota die multitudinem
 nudus in cruce suspenditur et lapsus saluatur et in san

ab oīl' blasphemat. De quo psalmista dicit. **T**er-
die recorda mea contra me est. **D**ixit pp̄t ignom-
mosū cōsuetū quia cū secleratis depuāg i medio
suspendit' laborū. **Q**uid nūc agis o aīa xp̄iana
Ecce saluator tuus et labores in dūb' suspendit
et in prima reside i cōsilio nō formidas. **13**
sissima pp̄t passio pp̄t ad dolore acerbissima et
fuit pp̄t septē canōis. **P**rimo pp̄t caput ei delica-
tam vīuāriat' q̄ i cōplexione naturali fuit optima
et ideo i doloy p̄ssione grauiss' afflicta. **P**lura
cū dolet caro delicata q̄ naturali cōditōe q̄ ossa
Cū ergo caro ch̄i subilis et delicata fuerit iudo
nō i orto saginēū misit. **S**ecundo pp̄t qualitatē
omidēū quia nō ab extrānis suis d̄sus oridit'
s̄ a suis pp̄t cōsanguinis et p̄ximis sicut d̄ra
p̄ p̄phetam cōqueribat'. **P**opule mei quid feci
vbi. **T**olerabilius em̄ quib' ab extrānis et iūm-
ris quā a suis patit' cū saltē amor ex saginē
vicinitate cōparat'. **T**ercio pp̄t passio acerbissimā
qm̄ i illis locis magis affligit' i quib' dolor pp̄t
nervos āplius scurit'. **E**levat' nāq̄ i cruce ma-
nib' et pedib' cōfigit' felle et ysaia sicut vni-
suy d̄ra ponit'. **D**icit em̄ de eo psalmista. **F**oderūt
manū meas et pedes meos dimmerauerūt oīa
ossa mea. **Q**uibus dolore s̄ssimi cordis tui o boni
iesu meo possit cōpare qm̄ clavi d̄ssimi ma-
nū et pedes tuos tā crudeliter cōperūt p̄forare.
Vtinā se aīa mea gratā tibi s̄p exhibeat. **V**inū
recordatio s̄ssime passiois tue a memoria mea
nō recedat. **f**acile d̄ram meay effectū a te poterō

sequi si me i exercitio passiois tue sine iherus
 sione congerit oblectari. **T**entat unusquisq; qd potest
 ego oib; exercitijs memoria passiois tue pfero p
 qua me quicqd salum congruit acceptum i oib;
 fido. **Q**uarto p; dicitur in trib; passio d; a
 terribissima extitit qm ab hora captivitatis sue vsq;
 ad mortē p i acerbissimo cruciata fuit. **T**ota die i
 quit iherusam incredebat et no esamtas i mne
 mea. **Q**uinto p; generalitate passionis qm in
 quibuscuq; pati d; potuit passio singularit; fuit.
In fama v; pati qm falso accusatus ab ipso
 blasphematus. **I**n reb; quib; passio e qua nudus
 et expohatus i ligno suspendit; cui; vestimenta per
 sock; iher; milibus dividit;. **I**n aia pati; quia
 passiois acerbitate p; sentit; vsq; ad mortē trissabat;
In toto corp; passio e qm a planta pedis vsq; ad
 vna; capitis nulla i eo sanitas fuit. **I**n amara
 pati; qm a discipulo tradit; et desert; ab oib;
 et a pena publica negat;. **I**n i passione q; q;
 matris affligit; cui; tristissima aia; doloris gladi;
 p; h; fuisse memorat;. **E**x ignorantia multo; pas
 sus e quia mortē qua oib; copando sustinuit
 p; d; e multo; rebus p; sciunt. **D**eniq; i oib; sen
 sib; passio e sicut ex euangelio docemur. **I**n o
 culis pati; q; multo; lacrimis effusis p; niculo
 vclant;. **I**n auditu pati; cu; multo; iuris et
 iudicib; iurisus blasphematus. **I**n olfactu pati;
 qm fides iudeoy spuit; deturpat;. **I**n tactu pa
 ti; qm i oib; membris corp; torquet;. **I**n gustu
 pati; q; sicut felle et aceto potatur. **S**exto p;

passiois causam q̄ sola fuit iudeoy iudicia cū dno
pateret sine culpa. Enimvero quisquis iuste patit̄
quamp̄liū i aīo torquet̄. Imores aut̄ dei filius
p̄ mīd p̄mō mouit̄ p̄ mīd sc̄leibz torquet̄ sicut
i ysaiā legit̄. Vere lāguores m̄os ip̄c tulit. Dep̄
tino p̄t̄ oīs cōsolatiois iopia qm̄ nullū d̄m̄ i p̄p̄
sione sua reperit cōsolat̄. Dicit em̄ i psalmo. Eō
grasti a me amicu et primū et notos meos a mi
seria. Enimcō non cū alonde p̄terit̄. **¶** Cū h̄o
passio xpi quān̄ ad effectū fuit fructuosa q̄ i t̄bz
p̄cipalit̄ cōsiderāda. Primo em̄ fr̄ i p̄mō
remissio sc̄ndo gr̄tie collatio. tertio gloriē exhibi
tio. Et h̄c tria t̄nūz cruci affix̄. T̄dicat̄ q̄ ut cū
gelysta dicit̄ causā passionis iesu cōtinebat. Iesū
nazarenū rex iudeoy. Nā iesū peccatores saluā
quoad primū nazarenū f̄iorē gr̄tie cōf̄tes q̄ ad
sc̄ndū rex iudeoy se cōf̄t̄bz regnū exhibet̄ c̄
lesti quo ad tertū. **¶** Cūq̄ i hac radice sc̄da
meditatio de passioe d̄ni ad singulas horas sept̄
diey hebdomade ordināim̄ q̄ p̄ fine terce
regionis idcirco posuim̄ ne ordine d̄ca d̄oy hor
lorō nimia p̄licitate carūde turbarem̄. Nā q̄
m̄c digessimus potius ad lectioē q̄ ad medita
tioē p̄tinere sc̄im̄ et ideo illas postergam̄.
¶ De meditatioe beneficoy dei Radix terra.

Quia radix diuini timoris et amoris in
meditatioe dei b̄nificoy figit̄ p̄ quā ad de
uotioē gr̄am uenit̄. Enimcō p̄cipū de
uotioē i meditatioe b̄nificoy dei ponit̄ ex quoy me
morā dilectio generat̄. Mediu uic̄ tāq̄ i ipsa

mediano progressu nihil aliud q̄ deo plac̄ super
 oīa desiderat a quo se ī multis p̄iūctū beneficiis
 sine merito nō ignorat. **S**im̄ aut̄ deū flagrant
 desiderio sup̄ oīa puro mēte seruoīe diligit illiq̄
 soli iugit̄ adherere sine medio cōcupiscit. **E**t quōiū
 mōis deus vniūq̄ nr̄m specialit̄ multa cōp̄at
 quia tū nō vni s̄ multis hec nr̄a sp̄t̄emata sci
 bim̄ nō p̄t̄ularia s̄ p̄p̄ia s̄ q̄d̄alia oīb̄ collata
 beneficia p̄duc̄ breuiter debent. **P**ub̄ numero
 ergo septenario potiora cōphendim̄ ut p̄ septē
 dies hebdomade vel ch̄a ī ip̄is horis mōmōis
 m̄t̄ia quodidie meditādi ī p̄m̄ta habeant̄.
Si q̄ aut̄ ī aliorū p̄ cleuandū mēte ī deū iam
 habuit ista m̄t̄ia nōmōis p̄posita nō requirat. **Q**ui
 vero p̄p̄t̄ m̄t̄ia nōmōis sic ad sup̄mū illū d̄ct̄
 th̄one nō valet ascendē. **S**tudet se ī istis medita
 tōib̄ beneficiis del̄ fructus exercere quatenus
 dū humiliora diligit cōtinuat ad altiora purgari
 fortior ascendat. **M**eminerit ergo renouita de
 uot̄ quid a d̄no deo accepit ut se grati exhibē
 possit. **R**eddat deo q̄ accepit. si bonū cōcupiscit.
Dedit enī nobis deus p̄mo corp̄ et anim̄ cum
 oīa mēte suis et quos ad ymaginē suā intellectua
 les condidit ch̄a ad regna celestia miserūduci
 vorauit. **Q**uid nobis donare āplius potuit q̄ creari
 nobis cū nō essem̄ semetip̄m dedit. **Q**uid quid cōditō
 mō reddē possum̄ q̄ ex nr̄o merito p̄t̄erit et
 īfirmi sum̄. **R**eddam̄ q̄ sum̄ reddam̄ q̄ de
 bent̄ fidele s̄ seruitutē p̄ corp̄ q̄ a d̄no accepti
 m̄ et sincerā dilectionē p̄ aīa quā ad ymaginē

dei creati sumus. Sic enim propheta nos admonet
in psalmo. Servite domino in timore et exultate ei
in tremore. Servite fideliter diligite reuerentur
Ex parte corporis fideliter creatori vestro seruicium impendite
Sicut ipse quod ex parte anime totis viribus amate. Ser-
uite illi quod potestis et magni est dominus diligite quia
bonus. Potestatem enim in caratione vestra ostendit boni-
tatis in reprobatione declarat. Quoniam vos cum non essetis
creantur per suam pietatem fidele meritis seruicium
reprobis lapsos per suam bonitatem sincere meritis de-
lectionis affert. Emundus per me est per amorem domini
Et per inapprehensibile potestatem. **A** Secundo fide nobis
dedit cum sanam mentem quam sicut nos sine voluntate nostra
reddidit ita ad fidem sine nostro merito vocauit. Dicit
enim ad suos discipulos in secundo euangelio christus. Non vos
me elegistis sed ego elegi vos. Per fidem ad suam animam
principium christiana reducit sacramentis renouat
Christo igitur incorporati per fidem et sanam mentem reddidit
perpetua adhesionem nunquam impendere et in seculo
fructum in gratia permanere. **S**ed in baptismo diabolus et
omnes pompas ad comparandum per nos adhe-
suras christo ymnisimul leuantes nos de sacro fonte per
nobis fidem ostendit totam dominum in fide per se ostendit
Duram ergo se per se de se per se. **E**t ubi ad hunc
deus bonus est ponere in deo deo se in manu. **T**er-
tio dedit nobis ad potestatem deus certissimam certitudinem
et donum veritatis. **N**on huiusmodi creatori
nostro fidele operationem et perpetuam sine fraude ser-
uitutem. **I**ubemus ergo in primis omnia ad laudem dei
facere et deo ubi quod facimus operari in manu ad ipsius

honore principaliter eleuare. **P**ola enim itemo bona
 i deū dīferunt opa solus amor facit fructuosa.
 Erre nature nobis artificium ad laudandū se dñs
 cōtulit. documēta ī sup salutis p lege dedit. laudē
 a nobis et amorem sup oīa requirit. **E**xecram⁹
 ergo ad honore dei collatū nobis artificium et
 fact itemois pur⁹ ocula p lege documēti.

¶ Quarto nobis mōis pater mūdū cū demē
 tis naturis cōtulit p quib⁹ syncreā a nobis
 speculationē sui debitā requirit. **Q**uicquid ī hor
 mūdo terminū ad memoriā dei nos debet iducē
 et ad suū creatorē sup oīa diligēdū ingit pno
 tare. **H**ic dicit exercitatus ī sacris l'uar d⁹. **I**nteger
 et dei ver⁹ amator quocūq; se vertit admonitio
 nē habet familiare sui creatoris rebusq; p spe
 culo vntur et a creaturis ad creatorē sic cogi
 tas eleuat⁹. **D**e sigulis em dicit. **E**i ista bona pul
 chra et dulcia vident⁹. **¶** **A** creatā cū tēpore mūdū
 tur et trāscūt. quid bonitatis pulchritudinib⁹
 et dulcedinib⁹ habet auctōr ipōy deus īternū
 manē qui sibi his īppabilē meliorū reserua
 uit. **H**ar cōsiderationē reū homo deuot⁹ oēs bonō
 simplici oculo mētē quasi dei imaginē simili
 tudinē respicit et corpis formā placēt⁹ vel displi
 centē ī eis curiose nō attēdit. **C**onsidēat em ī
 hoc nō qd videt extrinsec⁹ s creatoris imaginē
 quā felicitatis eternē mouit esse consortē. **¶** **Q**uinto
 dei filius semetipm ī tormētis p nobis obtulit p
 duosq; nos de īternū mortis pectus suo sanguine
 redemit. **H**uic saluatoris mī charitati veniēda

imitatione iubem' imitari si ad ad regnum cupimus
peruenire. Dicit enim princeps apostolorum fidelium. Christus
passus est pro nobis vobis reliquit exemplum ut sequamini
vestigia eius. Quid retribuam tibi o bone
iesu pro his tunc beneficiis tam magnis tamque im-
mensis. Copabatur eade copabatur opere imitabor
et affectuibus meis pro mea possibilitate. **Sexto**
tempore perueniendi vitam eternam peccator nobis contu-
lit corpus et materiam nostram dedit. Hic enim
nobis incipit debitorum existimus qui meritoz
nobis acquisitione in hoc tempore debemus. Cur ergo
dus salutis tam negligenter et sine fructu me-
ritorum expendimus qui tempore pernosus nil habemus.
Fate sub breui meo tempore eterne felicitatis opor-
tuna perueniri possumus et oculo operari quod bonum est
dissimulamus. De nobis sultis et insanis qui nihil
in hoc mundo pernosus tempore accepimus et tamen nihil
vilius expendere solemus. Quis enim tempore acceptabi-
le nobis contulit nunc dus salutis indulgentiam in quibus
operibus sanctis cum maximo fervore debemus insistere et mo-
tus horum se peruenire. **Septimo** aliam nobis deus
omnibus rebus gaudiis proposuit et semper cum omni
in eo contentis in primis promisit. Pro hac
munificencia saluatoris nostri sanctis meis operibus
debemus insistere et nos imitatores dei per virtutibus
exhibere. Ad hoc nos hortatur in sacris euangelii
libris dominus. Estote misericordes sicut et pater vester
deus misericors est. In fine quoque mundi cum dus in
dici aduenerit misericordes ipso domino promittentur
dabit in vitam eternam. quoniam qui misericordia fecerit

miser cordia consequetur. Et ne quis mihi dicat
 ex monachis misericordia nulli possu ipendere
 cu me religio nihil diuino pmittat possidere
 nouerim iter opa misericordie nra spualia
 ee potiora. Et monach9 vob ee mo9 deu ora
 pro miseris salutare ipende doctrina iperitis.

A Prima ipit meditatio bñficioy dei trib9 ex
 creatis imitt9 i quib9 pñcipal9 tota cōtinet9. In
 primo quide oia deo nō nobis debent9 attribue
 t secūdo nosmetipos memorādo dei beneficia in
 amoris studio gerere in tercio sp de preptis be
 neficijs ex puro corde grās agere. Et aut istis
 beneficijs ex creatis cor nrm ad dei amorē volum9
 attende sex cōditioes i ipis donis dñi debent9 cōsi
 derare. Primo cōsida q donū dei penitus ē nobile
 secūdo qm tibi maxime fructuosū et vñle tercio q
 varū multiplex et crebrū iteratū. Et hoc tūc do
 nū i se ordinatū cōsiderat. duo q sequūt9 dantis
 psonā respiciūt vltimū conditionē natat accipiē
 quarto itaq cōsidera magnā donātis i te affecto
 nē. quinto tēpñabile ad dignitatē sexto q accipi
 endū tu magna a maximo vñle est et cōceptibilis
 et ad oia idignū. Ex his cōsideratioib9 bñficioy
 amor dei i mentē hoīs deuotē cōsuevit exurgere
 et rectis gradib9 pñcipē spiritū ad theoria ele
 uare.

De cognitiōe sumptus. Radix in
Quarta radix diuini pñcipē amore cog
 nitio sumptus dicit vñlis valde si ad p
 cedebit refrat9. Enūcra si quāta nobis
 tābilis dñi tanto ferat ad mē cōsiderādo re

duam q̄ simus idigni viles et p̄sa iuncti ad oīa
cognoscim̄. Ad cognitionē vero sui hoīem quattuor de-
bent iducē ex quorū cōsideraōe nos deū maxie cō-
uenit amare. **Primo** igit̄ cōsideret hō fideliū ac-
tione suā p̄cipū et iueniet se cū nō esset ex sola
dei bonitate creatū. Quis deū rogare potuit qm̄ ne-
mo fuit. **¶** ūmū illud penitentiā iustificabile bonū te
ad imaginē suā o homo cū nō esset cōdidit sue boni-
tatis et p̄cipū ex sola bonitate fecit. **¶** Quid increpiti-
qū nō fuit. **¶** Aut qd̄ cōditio tua cōpotuit deo cō-
modi aspicere potuit q̄ se cōmutabili subsistit̄ i se
nullū accidit̄ admittit. **¶** Nihil deo nouū nihil sumo
et cōmutabili bono p̄t̄ cō atiquū. **¶** **¶** q̄ esse p̄t̄
quia nec optimū melior nec maximū p̄t̄ maior. **¶** Ex
auit te sua bonitate deus nō q̄ tua cōditio et fuit
natura s̄ tibi soli cōmodosa. **¶** Qui hoc dei bonitatis
itenta meditatioē cōsiderat suū peccatū merito lau-
dat. **¶** **Secūdo** ne crepantia i supbia homo cōditio-
nis tue vilitatē cōsidera qm̄ de limo terre factus
es et p̄ paululū p̄ vermes cōsumptus i terra puluicē
reuerteris. **¶** Quid ergo superbia terra et cinis. **¶** Ha-
bet tua cōceptio culpa naturas miserā vitā penā
resolūto mortis angustā. **¶** Homo natq̄ de mulie-
re breui vitā t̄p̄ replet̄ multis miseris et
hic maxime miser est cū se miserū i cœne
nō agnoscat. **¶** **Tercio** cōsidera tue cōceptionis
originē et iuenies aīam tuā feda p̄t̄ originalis
turpitudine maculatā. **¶** Oec̄ em̄ filij ire nascim̄
s̄ grām baptisimat̄is i sanguīe ih̄u x̄pi cōsequi-
t̄ ab originali macula emūdam̄. **¶** **Quarto** sal

uatorum nrm p hac cōsideracōem diligim⁹ tuā
 misericordia ab originali macula mūdan sum⁹
¶ Quarto cōsidia fidelis aīa quāadmodū nimb⁹
 sis facta uilis iheras vias tuas i actu peccati qm
 te xpō sponso tuo exhibuisti adulterā cū sibi te cō
 pulauerit p suū sanguinem penitus imaculatā. Cū
 frās o misera! Cur sponsum tuū amātissimū de
 seris aut quare a tuo principio fatua recedis! In
 carne posita te noueris nō vt uirgē et concupiscētis
 ea cōsentias s; potius p uanois iperū resistas. Quo
 tens em̄ motib⁹ carnis iordinans et diuine recti
 tudini strans tuū cōsensu vt ita dixerū desinim
 lato tradidit toties aīa sumo bono tuoy spōso
 te adulterā ostendit. Caue caue o aīa xpi sanguine
 redēpta ne te carnis amor decipiat qm sicut p m
 homo decipit amore sone mulieris i morte recedit
 sic qlibz aīm⁹ carnis sue voluptatib⁹ cōsensēs a suo
 principio qd̄ deus ē turpit⁹ recedit. S; hui misera
 quō recidisti. Habitasti i terra aliena cōquinata
 es cū mortuis deputata es p̄i descēditib⁹ i infernū
 dereliquisti fontē sapientie quisa es reuersū adulteriū
 cōmissisti. Sed mū audi cōsulū et ad durū puber
 tatis tue iesū quātorius reuertere te totū illi hui
 luter submitte. Misericors ē te reuertē ad se libent⁹
 suscipiet uia remittet et amoris sui gratiā si pe
 teris tpendet. S; oportet te ab affectionib⁹ car
 nis tue recedere si ad cōspectū saluatoris tui deside
 ras puenire. Ergo si reuerteris ad iesū i ueritate
 cōstare quia nō p̄t nisi uerū sumā ueritas amae
¶ Est et aliud cognitiōis p̄e mod⁹ q̄ dei resp̄u

assumit: quoties iter deū et hoīem comparato
pabilis cogitat. De hoc modo dicitur in contemplatione
dicit Bernardus. Nūq̄ se melius deprehendit modus
imperfectiois humane q̄ in lumine vultus dei et spec
ulo visionis diuine. Ibi enī qui plū ē in die et plū
videns q̄ sibi deest emendat in diebus similitudine
quicquid deliquit dissimilitudinē appropinquat ei similitudinē
a quo longefactus ē p̄ dissimilitudinē. Erigamur
q̄o mentis acie ad sup̄lucidū diuine p̄fectionis spec
ulū. nūq̄ illi bono inimitabili submittamur affect
ū quatenus in dei sapientia mān̄ inspiciendā possim
deprehēdi et in eadē potentia mān̄ infirmitatē cōspiciendā

De p̄orū suoz habēda memoria. Radix. v.

Quinta radix timoris dei ē p̄orū me
moria et feditas ip̄a p̄m̄ sepius cogitata
Enūcō qui turpitudinē p̄m̄ mortalit̄
veritatē intelligit p̄ mali huius fouea p̄m̄iscet.
Et autē grauitatē p̄m̄ aliquo modo possit agnos
cere sepe q̄ sequit̄ de hoc cogitacōne. Primo ē
p̄sēda pulchritudinē iusticie dei cui p̄m̄ ē oīno
cōtrariū et ideo maxime fūspēdū. Anima enī
p̄ peccatū a sumo bono penitus auerit̄. et amor
qui naturalit̄ iest ei ad suū p̄ncipiū in odiū cōm
mutat̄. Nā sicut oīa bona sūt a primo bono. sic
oīs amor ad quodcūq̄ bonū ferat̄ actus ē nāt̄
ab eodē. Amor enī n̄r cū in nullis bonis vclut in fi
ne quiescā possit p̄ fine vbi sit quiescit̄ habet
idē bonū quod habuit et p̄ncipiū. Quatenus
ergo p̄m̄ cōtra pulchritudinē iusticie dei cōmit
titur a suo p̄ncipiū animū separat̄. Deus enī

tū sit charitas amorē tūc exigit pax pacem
 requirit. simile diligit. dissimile odit. **A**ccidit e
 nominatū pōtē cōsiderā et quātū deo displicat ei
 feditas sedulo pensa. Erre pōtē supbia nobilissimū
 angelū iustitū deus iustū de celo expulit et cum
 suis cōplicitū eternū ignis tūdro dāpnauit. Pri
 mos quoq; mōtē parentis adā et eū de paradiso pōtē
 Tobediciā exire cōpulit tōnq; genū humanū tūc
 scilicet moxē sentētia dupliat iusto iudicio cōdēna
 uit. Dentē reuoluam tōtū veteris et noui testamētū hysto
 riā et iuuenimū a dei iustitā sepe grauitē pūpū
 quod contra eā tenet cōstabat pētrati. Cogitōt
 ergo facile grauitē sceleris si dūbitio cogitōt si
 scilicet vltimū. **T**erno cōsiderā qd graue de pōtē
 scādalu oritū maxime dū cōiā alijs peccat. Cui em
 exēplo suo malo aliquē ad peccādū puocat adūsa
 riuū se dei manifestat. Cū dei aiās sanguine vniū
 niti sui redēptōs saluare p suā volūtatē ex mīa
 disposuit. quos iste p dēre p malū exēplū ex
 auersione dei cōcupiscit. **R**am vō scādali quo
 ad culpā hac ratione grauissimū dicit qm sunt
 diximū deo adūsatū. Quod siū qui occasione
 damni dat dānū dedisse putandū ē tōt se pōtē mor
 tū sentētiā dānandū subiicit qd hōiū suo exēplo
 malo cadere tū mortale crimē fecit. Dicit em i sō
 euāgelio xpūs. **V**e homini p quē scādalu venit
 et itē dicit. Cui scandalizauerit vniū de his pu
 sillis in me ardentibū expedit ei ut mola asinaria
 suspendat tū collo ei et demergat tū p fidū maris
 Rara ē scandalizantē pusillōt vera penitētia

qui cum dāpnū alienū restituere negligit ad fructū salutis penitentię minime ptingit. **Quarto** negligentia tigris cordis tui considera quoniam qui creati ad imaginē dei factorū tui amāre sup̄ oīa debent rās tuās cū peccatis multiplicat. **Choro** dei filio tui sanguine redempti es cōtinuū amoris seruiciū deberes impendē s; plū arnū quā saluatiōis tui iesu nō metus amare. **Bartholomaeus** deniq; passionē ei quā cōpatiente quondam deberes in mentē reuolue et tū nihil min⁹ q̄ illa soles cōpūre. **Iacobus** filios dei p̄ sola misericordiā diu adoptati dignū te uocatione supra ceteros imitatorē deuenias et adhuc iactare i infimis per desideria nō formidas. **Et** ad multa dicit. **Ecce** qui sūt i signis spū cū angelis reputantur et uocantur ad hereditatē filiorū dei ab oīb; sūt iūpatis ad epulas paradisi corpori et sanguini saluatiōis tui iesu xpi quod die p̄cipas et tū modata dei et recepta q̄ p̄misisti ut beatus cōs nō obseruās. **Examina** ergo cōsciētiā tuā diligenter et inuenies quid multa deberes facere bona q̄ obmittis plurimū obmittis mala q̄ cōtra dei b̄nplacitū cōmittis. **Quinto** considera quē peccādo offendis quia nō hominē s; deū nō creaturā s; creaturē. **Quinto** i cui peccasti et i mensa terribilis et glōsiosa cui modestatē tremunt angeli cui virtutē mirantur oīa membra celi. **Sūmo** quidē et i cōmutabili bono deo oīa creature p̄ncipio et fini spū ratio nalis amoris et desiderii adhesionis sup̄ iūllentū humanū debet impendē se q; totū ad illud uolēt

vnu rāq ad suū centū oibz fantasmabz cōpōs
 alius eleuare ad qd tanto se pōt facilius erige
 quāto ceterā oīa reliquā se metipm sibi inducū
 vniū. Virtute cū ipiū vniū vbiqz fit vniū
 nec aliā ob causā similia iūre facilius vniū.
 quā qd i qualitate sūt vniū. Anim⁹ ergo cū ipō
 pncipio vey vno hūc demū vniū rectissime di
 cit qd ipō patissimū i se vniū factū. ab oī mul
 tudine separat⁹ atqz sup oīm imaginatiōem
 rationē et intelligētiā sola euadit sua vniū fru
 ctū p amatozū affectū vniū dei centū suū ut
 ita dixerim copulans cū centū vniū. Cū aut am
 m⁹ ipō human⁹ suo quasi cōugio carnis male cō
 patens ad passioē qzlibz aīales cōdit⁹ iā vni
 tas ipā i multitudine vni soli cōtrariā male
 cōmutat⁹ efficit qz tanto remotis a suo pncipio
 quāto fuerit diuis⁹ a se metipō. Magnā demū
 reuerendi ad vniū illud ineffabile diuinū diffi
 cultat⁹ anim⁹ ipō cōtrahit quotū se metipō cō
 fuso i pncipm apostasie cadit. Cogita nūc qd mag
 n⁹ et ineffabile sit contra cui⁹ honorē pncipm cōmit
 tit et cū magnitudine maiestatis ei⁹ penit⁹ nō
 valeas intelligere ei⁹ poktiā discre humilit⁹ timere
¶ Dexto qd amiseris peccādo cōsidera quāto
 cognita magnitudo dāpnū penitētiā acceleret et
 p diti p lacrimis restāuret. Quid ergo miser
 amiseris peccādo. Audi qd amiseris. Similis deo
 fact⁹ p grām angeloz formā mebrū cōtra et hē
 ret dōne felicitatis elect⁹ fuerat vniū et grande
 sine fine i bonis dñi cū oibz sūo debuisti. Sz qd

factū ē te peccante. Cōparatq̄ es iunctis īspic-
tibus et filiis factis es illis. Cū enī ī honore esse no-
luisti intelligere dereliquisti fontē vite peccando fac-
tus es socius et mēbrū diaboli scelerū antichristi he-
res īfernū. Dereliquisti vultū mortū elegisti sepulchrū
Si times sententiā iuxta voluntatē et iunctis remis-
sionē. **S**eptimo cōsidera quid peccādo merueris
qm̄ si p̄ vno peccāto mortē eterna īstigit qui multa
ne dicam innumerabilia remisit cogita quid me-
rearis. **N**ā enī q̄ peccauerit ip̄a morietur. **N**ec ul-
tū aut etiā p̄ vno mortale peccāto socius sine fine
est diaboli p̄iuari cūq̄ gaudiis celi creemari ī
eternū ignibus īfernū. **H**ec sūt p̄mia q̄ tibi peccā-
tū attulit. **H**ec munitā q̄ p̄misit. **S**icut igitur
eye hīs septē cōsiderationibus implasti fac-
tus vulnerate assume tibi stimulū cōpunctiois
vt ad iudicē puenias timore. **S**i p̄pera nō de-
die ī diem differas qm̄ qui penitentiā humili-
tē cōfessionē suscipit. differenti die castitū nō
spopondit. **N**ā ubi iucnit acceleratio veniā sepe
dilatio ītercipit vitā. **M**ultos specō vite longioris
ad īteritū p̄trahit quia dū se cōspiciunt diuini
posse ī hoc mūdo viuere penitētiā tēp̄ faciūt
sine penitētiā transire. **T**u aut homo si mē-
admittis cōsilium penitētiā nō differas qm̄ qd
tibi sit allatura dies castitū penitētiā ignoras
Temp̄ enī penitētiā meretur amittere qui
penitēdi studiū tunc nō metuit differre.
De vanitate p̄sentū et ciuitate futurorū
Radix. sextus.

Hec radix timoris in mente meditantibus
 erigit si vanitas visibilium et invisibilium
 eternitas studiosa intentione cogitur. Oia
 in que in hoc mundo terminantur. Vanitatem et corrup-
 tionem sunt presens abnoxia et puissima quidem temporis
 duratura. Cuncta sub ancipiti pendet mortalia
 casu. et spondent species mobilitate fugam. Quicquid
 habes hodie cras non fortasse reliquet. aut modo di-
 loqueris desinet esse tuum. Nihil enim in hoc mundo
 duraturum et stabile terminatur sed mutari oia cum tempore
 videmus. **A**scende nunc igitur speculam mentis tue et
 renobita fidelis et considera quod nihil sunt oia que
 sepe cunctant quoniam quicquid visibile nunc terminatur per mo-
 dum corruptum. **T**unc de preteritis considera-
 tionem presentium et vide quoniam quod preterit non est
 et quod modo esse videtur per paululum non erit. **U**bi
 sunt reges gentium ubi principes ubi duces ubi divi-
 tes ubi quondam in seculo potentes. **U**bi sunt omnes ama-
 tores mundi ubi homines qui spreverunt iter arduum
 celi. **Q**uemadmodum ubi sunt omnes illi quondam tibi notum in
 seculo quos mores terra rapuit te existit in
 claustro. **E**cce ab origine mundi et qui multos
 et qui paucos vixerit temporibus oia in sua ge-
 neracione mortui sunt et secundum diversitatem meriti-
 torum christi summa diversa iustitia distantes properant.
Amatores dei preteritas mansiones lucidas gau-
 diis inestimabilibus refertas orationum omnium assonantibus
 percipit et mundi cultores dei mandata complen-
 tes honoribus quondam hic humidi sacra inflati
 divitiis imersi voluptatibus et viciis dediti ad

infernum sine fine fruendi descenderunt. Quid obscuro
me scio in celo nocet quondam laboriosus et cum omnia
vires concepti seculi per quo infernum finit in laeta vi
sione dei. Vel quod prodest me ipse in inferno sepultus
ubi habita solatio carnis per qua me accipit tot
metae eterne damnationis. Hec cogita dum prodest her
meditare dum cavendi oportunitas adest. **R**ursus
altius ascendit intuitu mentis tempta per viribus in abyssu
infinite profunditatis refrigerare et quod longum sit quod eternum
et comparare. Eternum est tempus quod nullo fine concluditur
nullo spacio terminatur. Sancti dei eternum exultabunt
in gloria beati pariter in eternum in inferno ardebit
miseri. O eternum nomen sine fine terribile quis co
gitare se poterit vel dicere sine timore. Revera
qui se cogitat nunquam eternum peccat. Eternum non habet
finem. Audi comparationem et tu non fuerit sufficienter
ad eternum suscipere timore. Si arena poneret aciem
in magnitudine montis olimpi in alia usque porrecta
de quo proderet mille annos unum duxerat granum
parva consumeret avicula nequaquam dicit montis ille
duratur in eternum sed esset fini obnoxius et licet per
innumerales annos in aliquo desineret. Perrupti oc
illud tempus quod remaneret aliquid de monte quaque
esset longissimum tamen respectus nihil videret ad eternum
Quod eternum est nec imaginacione finis recipit nec
speciem consummationis aut terminum admittit. **O**mnis
quod stultus quod fatuus quod insanus et homines qui hanc conside
rationem eternitatis abicit et tempus acceptabile ad
promerendum eterna bona sibi concessu inultu expendit
Veniet hora et tunc que accelerat in qua miser quod sit

eternū eā nō melius facturū dicit. Sed tu tendit
 meus qui cupis eē fidelis abijt a te oem sollicitud
 dñe mudi oem curā tuā pone ad amorē dei nihil
 agas nihil dicas nihil cogites nisi quod te ad amorē
 et creatoris tui p̄tendat vel qd ad edificationē aliorū
 aut purā corpis utilitatē noveris p̄tinere. **S**epare
 p̄ter ab istis ut possis bonis oblectari eternis. **N**lla
 te curis sollicitudo ab eterna mētis tranquillitate
 submoueat te voluptas nulla corrūpat. **I**nde oīb
 quā hū p̄ualis tū deuotione sp̄ iisere et rursū p̄
 affectū amoris rebus eleuare. //

De zelo dei se habedo. Radix vii.

Sextima radix timoris dei zelū dicit i quo
 est nō mediocrit̄ exerce monachū iubet.
 Inimicit̄ enī dñi sui nullū equanimiter
 tolerat qui cū veracit̄ amat. Tu ergo et nobilita
 qui seruū iesu xpi fidelis eē desideras noli zelū
 ei i tempore negligē dei iuriā cū videris noli
 dissimulare quia dñm suū minū amare cōuin
 cit. quisquis illi detrahentibz nō stat reluctat̄
 Tale te sp̄ant hōiū amatores dei et hoste vicioz
 ut corā te loqui mali nō audiat agere quicq
 mali te i spectatē nō p̄sumat. **E**stō rectitudine
 animi cōspiciū vix merito clarus zelo reuerēdū
 Te recti velut dei famulū diligāt vultū ^{tuū} respici
 ut iudicē p̄missat. Nemo i cōspiciū tuo quicq
 alienū a bonis moribz p̄sumat agere quippe cū
 te oē noverit dei iuriā nō posse tolerare. **S**ic
 phinēt sacerdotiū si p̄tinē p̄meruit qm̄ iā dñm
 legē zelando factū placuit. **S**i ordine p̄re i

in nobis videtur si fratrem tuum regulare observantiam reperi-
re quous modo corrumpere noli si dei servus et ad eum vir-
tia taceat. Murum tibi opponere fortiter per domum domini exerce
quatenus pueriles zelum dei deservit consilia malignorum
temeritati obsequi superborum. Si vero dei amator fueris
solo vultu pravorum conventicula dissipabis. Nemo enim
suum coram te nudabit consilium si zelum tuum de contrario
habuerit suspectum. Si autem mali et reprobi presentiam
tua male agentium non metuent per factum tibi et zelum dei
nullum recognoscunt. Ut ergo verum te christi servum exhibe-
bas debet fratrum tuis illatis tibi iniurias per dei amore
libenter remitti et per ipsos iniuriarum deum exorare
Invenit autem dominum suum non est tunc sine ipsius volun-
tate remitti sed potius ex zelo veritatis vindicare.
Cesset in his amor sanguinis cedat pro amicitie sed
zelus dei omnibus est iure preferendus. Sic enim observanda
est amicitia hominum ut zelus dei nunquam preferatur. De mo-
nachis et abbatibus qui dei zelum tam audacter abijciunt
qui familiaritatem hominum divini operis anteposunt qui
vitia subditorum stulta commiseratione dissimulant qui tradi-
tiones sancte regule nec in se nec in aliis observant. Et
quid dicit. Cernimus inter monachos claustrales obe-
dientiam mandatorum despici zelum veritatis spiritum ob-
servantiam regule contempni. Sed duo inter se amicitie car-
nalis sub nomine charitatis duo vel plures contrahunt
Infirmitates suas morbos ac infirmitatibus confidunt et dei
amicitiam per puritatem mentis minime requirunt.
Unusquisque meliorem alteri suum locum existimat alterum
alterum non spernit sed carnaliter deceptus amat quippe

qui affectu suos in deum non elevat nihil aliud quam so-
 lacia carnis amat. **S**ed monachum quem videmus in firmo
 fratri amicitiam querere non dei servum sed amatorem carnis
 debet estimare. Cui enim cor suum in dei amore totum ve-
 ratur occupat nihil de amicitia humana curat.
Amor iesu sibi ad omnia sufficit extra quem nihil amplius
 requirit. Cui autem in exterioribus mentis solacium quaerit
 quod deum ex toto corde non diligit opere ostendit. **A**mor
 dei solitudine diligit tumultus hominum odit amicitiam
 colloquia non requirit. **O** bone iesu quam dulcis est amor
 tuus quam cor amanti te penetrat te videns videre de-
 siderat te habens amplecti animi exoptat. **E**mmvero
 qui te amat semper obliuiscit nihil aliud quam dul-
 tissimam praesentiam tuam meditari. **N**ihil est in mundo quod
 amanti te placeat nihil usquam reperit quod pro te
 animi concupiscat. **Q**uot suspensibus amore vulnerata
 mens angitur quam uberrimis lacrimis in secreto frons
 irrigatur quia quoties dilecti fratres in celo praesentis co-
 gitat torrens se in hunc desolatam plorat. **I**nterea se-
 pe temptat aliquid de suo iesu amantissimo mentis loquere
 amore dicere in cuius amore sonat etiam alioquin puorum
 sed mox ut nomen iesu dulcissimum proferre coeperit pro
 amoris magnitudine nolens obmutescit. **A**mor enim iesu
 nullis verbis exprimitur sed in secreto mentis cum dulcedine
 sentitur. **I**deo qui dicebat. **A**mor meus crucifige
Quis est amor tuus o famule dei? **C**ur ploras? **Q**uare
 exornas? **I**gnacius. **A**mor meus est crucifige et ego
 non lugens. **D**um meus est mortuus et ego cohibeo lacry-
 mas patens. **N**oli flere o fidelis anima nam etsi amor tuus
 mortuus est ut te a morte redimeret sed iam resurrexit

a mortuis ut te in celo coronaret. Esto fidelis usque
ad mortem et dabit tibi coronam vite.

De modo et gradibus divini amoris conclusionem
complectens huius secunde regionis.

Quia nemo repente fit summus nec ad illum super
mum vertitur divini amoris usque subito suis
viribus potest ascendere utile nunc reor modos sine
gradu quos amandi deum certos breviter annotare. Ad
movendum ergo cor humanum in divinum amore passio
domini nostri ihesu christi merito iudicium pro omnibus alijs est effica
cissima si fuerit in mente hominis pura dulciter ferunt
perseveranterque sedulo cogitata. Etenim qui vitam passionis
et mortis saluatoris nostri sepius commemorando et grad
agendo secundum principales maxime articulos ad
memoriam revocat ad amorem divinum ascensum cordis
velociter parat. Et hac sanctissima occupatione mentis
pro passionis domini in secunda parte huius operis principali
opportune tractabimus ubi modum spiritualis exercitii la
tus exponemus. Quamvis vero ad rationem dictorum in
hoc loco pertinet tres modos amandi deum invenio quos
breviter secundum ordinem explicabo. Primum modum
iubet ut diligas amantem te dulciter totum te illi
inigas suaviter ita ut nihil extra deum cor tuum
diligat nihil aliunde requirat. Deus enim totum tuum
sit cor totum solus possidere amatorem desiderat a dis
persis se cogitationibus elongat. Ergo si amare vis
dulciter amantem totaliter. Aut totum enim aut nihil dei
preferat amorem. Meditatio passionis iesu christi salua
toris nostri te totum possideat donec amorem in te dulciter
convalescat. Operatur te totum quod in carne beatus dicitur

cōtempne si ad amore dei desideras puenire. Non em
 p̄t aliquis deū i hoc vita dulcat. Dilige q̄dū aliqd
 i mūdo cōiūctū amore. Amor siquidē mūdi penit
 ē diuino cōtrariū qm̄ ubi alter ad penetralia cordis
 admittit̄ alter adesse p̄hibet̄. Quātā rec̄ dulcidi
 ne quātā suauitatē quātqz m̄tibz letitiā amor dei
 i corde amanti generet nemo p̄sqz itelligit nisi q̄
 sp̄ctis om̄ibz rebz et euentibz mūdi deū solū multo
 tpe amant. Cor deū amatibz nihil eoz q̄ sūt i mūdo
 diligit diuicias honores et fauores seculi cōtempnit
 nulla subire adūsa p̄ amore dñi sui p̄missat. Amor
 dei nūqz ē otiosa sp̄ venire ad suū p̄cipiū deside
 rat nullos i hoc mūdo labores p̄cti recusat. Er
 go qui nō vult fieri desidiosus amet. Proximū
 quoqz p̄p̄ deū dulcat amari ē et nulla ratione
 cōtra deū vel iusticiā offendendū. Fratri suo vnū
 quisqz verbis et factis talē se seip̄ exhibeat quales
 ad se alios expectat. Veraciter em̄ proximū suū
 diligit qui p̄ eo res corp̄ et auiam exponit. Hoc xps
 donuit hoc p̄ nobis dei filius fecit. Enimū qui dicit
 se i thm̄ veracit̄ crede debet sicut ille abulauit et
 ip̄c abulare. Qui veracit̄ nō diligit qui eius
 mandata nō custodit. At em̄. hoc ē p̄ceptū meū
 vt diligatis inuicē sicut dilexi vob. Membra su
 m̄ vnus capitis iesu th̄a i qui hūc credim̄ rē
 ei p̄ceptū de dilectione i deū et ad proximū obser
 uam̄. Diligam̄ ergo proximū nūm quia m̄ibz
 i th̄o nobiscū ē vt quoadmodū vnū m̄ibz i corp̄e
 alteri cōpartit̄ ita frater a fr̄e p̄ amore th̄i hūm
 libz adiunct̄. **S**ecundū modus tibi mādat vt sapie

ter diligas nihilq̄ i diuino amore aliud quā deum
gras. **E**xtende affectū tuū i illud v̄bū qd̄ erat i p̄t̄i
p̄o apud deū m̄tē tuā claud sup̄ omē qd̄ ē creatum
qm̄ nisi temp̄ et oīa q̄ sūt i mūdo deserat venire
ad eū nō poteris quē amas. Deniq̄ si deū sapiens
cupit diligere noli te aliud estimare qm̄ vbi se aliqd̄
esse homo existimat i sapiens amat. **T**ercius mod̄
p̄cipit vt fortis diligas et exponē corp̄ et auiam p̄
dei amore nūq̄ p̄miseris. Non ē dei amator for
tis qui subire mortē p̄ eo p̄miserit. Fortis ē em̄
vt mortē dilectio. Proximū sapiens diligit si nō
homo s̄ viciū oditur. Fortiter aut̄ diligit si om̄i
curia ex animo benefacendi eidem remittat.

Explicit regio secunda

Refano i tertiū tractatū prime p̄t̄i
qui describit sup̄ma regionem spiritus
claustralium.

Scriptur̄ tandem adiunxit dno sup̄
m̄ illā regionē spūs pauore s̄t
et pudore concutor qm̄ et p̄m̄
loqui de reb̄ maxime timē et
docere q̄ nō satis s̄t ex p̄t̄i multū cur̄
vestro. Cui em̄ quālibet exercitū hōis i genū
stam mentis p̄ amore i deo suauit̄ quiescēt agnos
ceret vel quib̄ sermo etiā facidissim̄ oratoris in
terre cōsp̄lacionē secretē dulcedinē excluderet. **E**
nūc huius hanc regionis exercitiū intellectū huius

manū p̄ maiori p̄te exsuperat ī quo mēs p̄uifi-
 cati hōis p̄ feruore diuini amoris suspēmetip̄am
 rapit et ī abyſſo diuine cōtēplatiōis naturali cōtra
 p̄manete mirabili dulcedine soporata absorbet̄. Tā
 tāta suauitate manifestat̄ īterne op̄imit̄ ut statu
 suū nec ītelligē nec eloqui posse videat̄. Opera
 nōe siquidē sensitua deserta etiā ītellectiua penitus
 sup̄gredit̄ et qd̄ ē āplius scip̄am deserens sine p̄
 magnitudine ratione vel ītelligētia supra semetip̄as
 ī sup̄mū illū diuine cōtēplatiōis v̄h̄e p̄ affectū ele-
 uat̄. Cū v̄cō a semetip̄a penitus deserent nō agēt
 quiescat nec ad se reuerſa quid fuerit passa ut
 ītelligē nec modū eleuatiōis suae aliam reuelat̄.
 Tā enī p̄fida m̄n̄q̄ sublimis ē mens ista ī deu
 eleuatiō ut eā nō solu cōp̄t̄ nō possit ītelligere
 s̄ neq̄ exp̄t̄ etiā p̄admodū ip̄a ē eā penitus valeat
 verbis explicare. Ego aut̄ quid poterō de mōte diu-
 ine cōtēplatiōis dicere quē necdū merui penetrare
 Putus enī cōtēplatiōis īterne altus ē ego aut̄m
 īfirm̄ quippe qui nec p̄deam apt̄ hīs aquis attuli
 nec gradus ascensus ad ardua cōgruē parauī. Nō
 decet sicut̄ verba cōposita nec loqui de secretis di-
 uine cōtēplatiōis homo īperitus et frigid̄ debuit
 qui cū īfirm̄ adhuc ī vallibus cōsistit. Solus enī
 fructuose de rebus p̄fudis loquit̄ qui duplicis
 sp̄is radio illustrat̄. Verumpt̄m̄ cū sm̄ homo sub
 obediētia amalis capituli cōstitut̄ m̄datu ip̄ius
 synodi cōp̄elloc assanere et op̄i mihi p̄posuī pro
 virili terminare. Tercia itaq̄ regione clausura
 ducta venerandi pat̄is dñi rod̄nis burſfeldensis deuoti

abbatis i[n] quibusdam . ut q[uo]d ille scholasticus et verum
descripsit eloquio ego ad meum loquendi more pro
posse reduendo videar obedisse capitulo.

Incipit terna regio aie q[ue] sp[irit]ualis
dicitur in qua mentis summa tranqui-
litas habetur.

Quonia[m] sine suprema aie regio sp[irit]ualis
dicit[ur] i[n] qua summa requies mentis et h[ab]e-
t tranquillitas versat[ur]. Et hec regio celo resp[icit]
empyreo quo vera quies e[st] om[n]i et vera felicitas aie.
In hac regione consistens sp[irit]us sub se rationalem
describit et p[er] amorem elevat[ur] i[n] deum mirabiliter ascendit
Quicquid em[en] i[n] hac regione fassima agit[ur] divini
penitus cense[re]. Hic human[us] sp[irit]us supra se rapt[us]
divini illapsu suscipit et soporatus i[n] caligine di-
vine contemplationis abstract[us] ab o[mn]i creaturis sua
inter requiescit. In hac regione om[n]is de[us] sp[irit]us
contemplans se dirigat simplificationis potestas anime
i[n]tellectuales ab om[n]i fantasmat[ur] i[n] cordane reuora-
tas iuxta suas tendencias obiectas p[ro]bat et m[en]tem
om[n]i multitudine exuta ad se unum idu[m] p[ri]ncipiu[m]
i[n] se quodq[ue] unum ne p[er] naturam s[ed] p[er] participationem
gratiosa facit. Cuius hui[us] supreme regionis sunt
h[om]ines vere sp[irit]uales qui contemplans om[n]ib[us] reb[us] et af-
fectibus seculi nihil i[n] hoc mundo p[ro] deum diligunt
nichil i[n]ordinato contempserunt s[ed] p[er] iterum affectu[m] abscip-
ti a divino sp[irit]u deum ipsu[m] vehementer sicut i[n]
ei[us] amore ineffabili desiderio i[n]ardescunt. Tanto em[en]
amoris fervore agit[ur] i[n] deum ut sui semetip[s]os
elevat[ur] o[mn]i p[er]cruisq[ue] operatione[m] i[n]tellectuales descriat

et in diuine contemplationis abyssu rapti nihil penitus pro
 deū admittat vique existens insensibiliter per gratiam a
 mouis vni in deo fiat salua naturay puritate mu
 nere participationis. Dicit enim sanctus Iesus christi apostolus. Qui
 adheret domino vni spiritus est. Et iterum dicit. Qui spiritu
 dei arguitur. hi filii dei sunt. huius quoque scissime regio
 nis tunc se idem apostolus indicat qui philippensis dicit
 mat. **N**ra autem conuersatio in celis est. **Q**uidam enim
 sumus in corpore peregrinantes a domino sicut quasi per somnium
 ad patriam nostram suauiter ducimur quoniam mente et spiritu
 in celestibus conuersamur. **I**n somniis dixerit non pro
 sicut remotis conuersatione. **I**n somniis namque imaginibus
 reorum nobis intelligibilem reseruat speciem et phan
 tasia egredimur in contemplatione propter omnem ymaginatio
 nem puri ad deum mente et spiritu eleuamur. **E**t ideo haec
 suprema regio anime spiritualis dicitur a qua omnes re
 ligiosi nomen spiritualitatis sortuntur. **V**e nobis
 spirituales ab hac regione felicissima dicimur re
 ligiosi dei amatores miramur qui tamen mentis huius
 vici per contemplationis altitudinem non ascendimus sicut
 in infernis sicut in inferni in lectulo desideriorum carnalium
 iacemus. **A**d quid non sancti gerimus qui facti non sumus
Curemus ergo totis viribus per totum medicam regio
 nis exercitum ad hanc supremam verticem altitudinem
 ascendere si nomen spiritualis conuersationis veraciter
 cupimus obtinere. **I**n hac regione charitas tenet
 imperium sapientia consolatur in qua nihil propter deum di
 ligitur nihil inordinat pertrahitur. **H**ec autem scissima
 regio ad celum empyreum pertinet quoniam quod in cunctis
 spiritualiter suscipit ad celi gaudia sine medio trahit

mittit. Nam sicut prima regio carnis cunctos suos mortuos
mittit ad infernum et media ratio ad purgatorium sic ista
perfectos cultores suos decedentes transmittit ad celum. Huius
autem terre ac summe regionis dignitas multis progre-
ssibus exprimitur et in septem articulis maxime comen-
datur sicut per ordinem dicitur.

Quod hec summa
regio spiritus clausuram sit gratia operis. Ar. 21.

Et primo quidem hec terra regio aut gratia
comparatur dicitur quam summo celo empirico
comparatur. Nam sicut in celo empirico tran-
quilla sunt omnia sic in isto summo regione vertice mor-
talis contemplantis deum nullis est turbationibus agitata.
Hic quies summe contemplantis est autem hic nulla visio-
turba inhabitat amaritudo mentis nulla passio appropinquat
In celo siquidem empirico mansuetas dei a sanctis spiritibus
incomprehensibili munere committitur hic in caligine per desiderium amo-
ris super intelligentiam videtur. Vbi deus est omnia in omnibus hic propter
deum nihil placet ex omnibus. Vbi sanctus contemdit a laboribus si-
ne fine quiescere hic motus eterne dulcedinis incommensurabile sua-
vitate permittit quiescendo propinquat. Non est maior quam in
celo felicitas et non est in mundo tam suavis quam in ista regione
tranquillitas. Beati numerum qui hunc motum diuine contemplationis
meruerunt ascendere quod nihil penitus in hoc mundo deliquit
nisi aliud quam se deo adherere contempserunt. Quod secunda est
istorum animarum consuetudo quam consummatio letitia ubi nihil mali com-
mittit nihil aliud quam summum illud incommutabile bonum desi-
derat. Mens enim purificata per diuinum amorem in hac
regione veritatem et perseveranter ascendit nihil carnale
nihil inordinatum concupiscit se totam in contemplatione summe ma-
iestatis per desiderium erigit in solo deo dulcat quiescat. O 21

Terentia dulcedine amanti deū veritas possit exprime
 ubi mō vices et potestas aū a dispersioe multitudinis in
 vnu reuocat et susū ignitis affectibz ī cordane spūs
 leuat. Hic acē sua ad sumū illud īmōtabile bonū
 ꝑ amorē dirigit onē a se multitudinē oratā et crea
 bilē penitqꝛat ī vnu se animū colligit vt vnig sibi
 nichil ad suū p̄cipiū qd vnu ē sine īpedimēto ml
 titudinis assurgē possit. Ad vnu siquidē rez om̄ p̄c
 ipiū vntas sola p̄t attingere ꝑ multitudinē vntas
 refugit vnu vntas requirit. Nā quātū multitudini
 cōspicit tān ab vntate recedit. Mens ergo ī hac su
 p̄ma regione spūs cōmōiatū hoīs vt se ad cōplacōnē
 sui p̄cipiū ꝑ amorē possit erigē onem a se multitu
 dinē ī imaginacōe aut ītelligēcia herentem solet
 abdicare quātū ī sua vntate collecta illi simpli
 amoris affectu ardentē valeat ītendere quē nō
 vit sup̄ onē positōnē cō. Quod ista sup̄ma
regio spūs sit suavis et amabilis p̄p̄itate.

Erudo autē regio ista sup̄ma. Ar. 9. 11.
S spūs dulcis et suauissima ē similitudine
 et singulari p̄p̄itate. Nā tūc huius s̄s
 sime regionis vñ paries duxtat latus vt ita
 dixerim a sup̄nis cūibz separāt quā q̄dū spūs
 carnē inhabitat quasi ꝑ parietē ad celū clamat
 latus aut paries carnis ergastrū ē de quo spūs
 liber ad celū migraturus egredit̄ qñ ꝑ mortem
 a corpore separat̄. Saurius vero p̄cūs spūs qui se
 ad hāc regionē ꝑ purū affectū amoris nō potest
 erigere a celo empirico adhuc diat̄ longius distat̄
 Qui autē ī ista regione quietissima cōmorant̄

relo empirico sunt primi quia nullis partem maculis
pergruam oia terrena et carnalia despicunt mente
et spiritu consari i celestibus semp occupant. **¶** Vm
siquidem et idem habet obiectu illi qd actu empirico i
habitat. et isti qui i terra regione ronoant. **¶** Sed
hoc interest quz deu isti roneplaut i enigmati illi
aut i clara visione. **¶** Quia roneplacu vrbobz sua
uitas hic magna illis maxima hic i desiderio fr
uidi amouit illis i possessione beatissime visionis
¶ In hac supma regione diuine roneplacionis
spiritus rationalis vires et potencias suas i sum
condane reuocat i quo et ipse liber ab oia fantasmat
varat se supra se i diuine caliginis densitate erigit
i quo soporata p amore extaticum suauiter requies
cit. Nulla versat hic cogitacione ipotuna rone
sio. nulla fantasmat ymaginacio s mada mō sursum
erigit sine cogitacione vel ymaginacione qualibet
roneplatur. **¶** Enim qd mens ipa cogitacionibz adhi
reserat rursq ad media regione q rationis i dndere
se manifestat. **¶** Sed m mens hois no valeat spm
veritatis roneplacionis diuine dnoia pferre ne
cessarium e ea sepius ad seipde regione i rone
le exerceat redire. **¶** Si vero i passiois sensuales
plapsa fuerit iam rursq ad regione infima de
scendit. **¶** Animi autem vbi amatoris dei quacuqz
ppter fragilitatem carnis no possit semp i rone
placionis amemitate consistere studet hz sepius
p ignoti affectu se ad illam eleuare quatenus
experiant rationis sit iplcat et dulcedine thone
suauitatis no penitus obmittat. **¶** Qd bonu e

adherere dno qd dulces i soli in dore deo ut mens
 dnm ignem pte omibz sciat. et cu rapti sp igni
 ho desideris rumpit. In hac siquide regione
 consistens celo empyreo e prima et ideo maximis
 desideris amoris ad illud inflammata. O quot ge
 nitibus et lacrimas mens fruens amore rous
 ut emittere qd audent ad celestia suspirare
 qm quato p seculu contemplationis t hac re
 gione suprema consistens celo empyreo e vicinior
 tanto exaudi carcerem corpis effugit cogitatio
 te audentior. Unde et cu scd aplo mens amore lag
 uida i suis ignibus suspiris dicit. Cupio dissolui
 et ee cu xpo. Quod hec oie regio diuina
sit eruditione. Articulus tertius.

Quero supma hec anime regio diuina
 eruditione dicit i qua mens amore di
 uino fruens no ab hoie s a sco spiritu
 docet. Dixit em suis amatoribz i sacro euangelio
 thub. Cu uenerit ille sps ueritatis docet uos
 dno ueritate. Et itq illud pphet. Et erit iquit ois
 doctibz dei. Sed etm sps cor amans ihesum
 thabitat et illud suo inuisibili magistero illu
 minat. In hac regione sps uera sapientia
 mane p optima i silentij tranquillitate legit theolo
 gica mystica i secreto diuine caliginis ineffabili dulce
 dine docetur mens dilecti sui p fruos sanctissi
 mi amoris disposita i occulto loquit et i ipm assi
 due p desideriu eleuat. Hec aut sapia seu mystica
 theologia psuaderi qd pt ab hoie s doceri no pt
 nisi i diuina eruditione. Op em sco sps agitur

quā meō ī veritate ꝫ cōtēplationē illustrat. **¶** Sed
cōsiderādū nobis ē qđ mystica theologia ꝫ exercitiū
affectū purificati acquirat ꝫ amorē trāndū docet.
¶ Speculatiua autē theologia quā scholastica appellat
ꝫ exercitiū illud dicit. dū studio mentē cōtinuō in
seruientiā mācipat. Ad acq̄sitionē mystice theologie
purgatio affectū ab omī inrebtibili requirit. vt volū
tas ꝫ auersionē deprauata ꝫ cōuersionē thim
amoris ad suū p̄cipiū reformet. Emūcō nisi af
fectū ab omī cōcupiscētia iordinata purgati fuerit
ad sublimitatē huius sacratissime sapientie nō asce
dit. Si autē passiones sensuales abiecerit si volū
tas hoīō diuine volūtatē conformata fuerit mentē
ꝫ ignitū amorē sursum erigit et ī diuine caligi
nis cōspicitur anagogicis motibz eleuat. Huius
theologie dulcedinē nemo intelligit nisi qđ accipit ni
mo accipit nisi qui ipam solā ex omibz ꝫ amorē
suspiciā querit. Hāc psalmista querebat quātō
ad dnm̄ orabat. **¶** Quidā dirigant vīc meē ad cō
tōdiuidas iniquitatēōs tuas ī omī tēpore. Tāpō
em̄ desiderij motibz vīc sātō sursum ferbat. ad
diuine volūtatē obsequiū vt ī eodē psalmo cen
tesimo octauodecimo pene nullū dixerit versum
ī quo nō posuerit verbū diuinū equiualeat
iudiciū. **¶** Exercitiū huius purgatiōis ī secūda regi
one capit et ī ista cōsumatur. Labor em̄ nō
p̄mō erigit vt affectū a cōcupiscētijs seculi pur
getur. **¶** Assupto autē spūaliū reformaōis exer
citiō mentē paulatī ī amorē ꝫfectū asceḁdē ad hāc
regionē certō gradibz cōcupiscat ad huius theolo

que inuisibile schola p̄ desiderium accelerat ad ostium
 diuine misericordie cōtinuis gemitibus suspirans
 pulsatur. Sed nichil in secretis huius mystice sapientie
 nō admittit nisi p̄ aliquam purgationem affectus
~~post~~ ab omni creatura ceuat: atq; seipsum sibi
 met. vniat et ab omni ratione vel imagine ad se
 cogitabilem longius recedat. Nisi enim ab omni creatura
 recesserit ad creatorē qui est sup̄ oīa accedit. In hac
 igitur schola diuina eruditione spūs s̄ns p̄sistere
 discipulis creditur qui docet hanc nihil in hoc mundo
 diligere et dei se voluntati in oībus conformare. Felix q̄
 huius magni discipulus esse meruit felix q̄ hac schola
 p̄ amoris desiderium intravit qm̄ in mystico silencio mi-
 randa reperit q̄ deus nō amantibus abscondit.

Quod hec summa regio spūs fundata sit
 simplicitate.

Articulus. iii.

Quarto hec sanctissima regio spūs fundata sim-
 plicitate dicitur in qua mens nō p̄ essentialiam
 sed p̄ adhesionem amoris suo incommutabili p̄-
 cipio vniat. Nam sicut in superioribus iam diximus su-
 mum illud bonum deus vni est ad quod animus noster
 nō potest accedere nisi exiit omni multitudinē q̄ ad ra-
 tionem imaginationem et intelligentiam p̄tinet semetipsum
 sibi penitus vniat studet exhibere. Animi enim ipse ad
 summum bonum p̄tingere naturalis appetit h̄ quāto per
 multitudinē in sua operatione diuidit: tanto ad vni-
 dū se deo minus idoneus inuenit. Multitudo namq; est
 vnitati opposita et quāto se mens ad multa cōtulerit
 tāto ab vnitāte recedit. Vni duo tria quattuor deū sunt
 Recedit ab vno qm̄ multiplicat in numero. Redi ad

omni si cupis habere principium. Vnum namque eorum omni princi-
pium cui si aliquid est non modo addideris mox ab eo recer-
dis. **Quod dicitur vnum dicitur principium.** Si duo dixeris
principium derelinquis. **Ut ergo scilicet passio tua ratione placet**
principium cura te omni huiusmodi exuta multitudine reddere
vnum. **Quia cum omnia bona sint a primo bono et omni**
amor ad quodcumque bonum faciat. ab eodem sit natura
licet accensus non potest amor nisi in illis bonis tanquam in
ultimo fine quiescere nisi ad suum principium mundus et
purus studeat finaliter remeare. **Virtute enim ipsius**
vnius solum fit vnum quoniam non alia ratione factus v-
niri similitudo iuncte dicitur quod quod vnum est in qualitate
videtur. **Animum ergo cum summo rerum principio vno te**
demum posse vnum credit. cum exuta omni multitudine
non sibi incipit vnitus amore fructuosissimo in deum
eleuatur. **Dicitur iterum diuersa qualitate non fit vno**
sic iterum deum et animam in semetipso diuisum non potest esse ad-
hesio. **Vnius enim ad vnum similitudine qualitate fit**
vno et mentis simplicitate et exute ab omnibus per am-
orem affectum erit cum deo adhesio. **Simplicitate enim**
fundata est suprema regio spiritus in qua mens puri-
ficata hinc in deum fruentissimo amoris desiderio erigitur
et suo principio incommutabili per gratiam vnitus
Intellectus et affectus duo sunt oculi anime quorum primus
quidem intellectus ad cognoscendum deum erigitur sed venire
ad montem diuine caliginis non sufficit quoniam operatur
fantasmatibus rerum sensibilium credit. **Affectus igitur aut**
simplicior oculi montem caliginosum sine imaginibus
quibuscumque terredit deum per amorem contemplatur ab omnibus
recreaturis segregatus nihil sensibile cogitat quiescit

i mystico silencio nudus vacat. **I**ste e oculis simplex
 quo toti corp9 lucidū effiatur ist e de quo sponsus
 e canonic gloriat. **V**ulnerasti cor meū sicut sponsa
 vulnerasti cor meū i uno oculo9 moy. **A**ffertū em
 p feruore amoris ad diuine contemplatiōis secretū sine
 ductu intellect9 solus i gredit et ergo i uno et no i
 ambob9 oculis spons9 vulnerat. **Q**uisquis aut
 p exercitiū deuotionis et puritatis ad hāc vniōis
 et simplificationis regionē etho largiente puenire
 meruit disat omni tpe i p̄fida humilitate p̄uē
 tū consistere ne p supbia amittat donū quod se gau
 det obtinere. **D**icit em̄ p̄fund9 et caustissim9 diuinoy
 contemplator bernard9. **O**portet p̄fideare humilitatē
 et de se humilit' sentire nihilo ad aliorū ne dū
 sup se vane extollit' cadat ab alto quo ascendisse
 videbat'. **C**onsistens igit i hāc regione ad grad9
 humilitatis i seruida descriptos prudenter aliquādo
 redeat manere i p̄fida resignatione simplici
 humilit' disat quia mox et abnegatiōem sui
 anim9 cōspicit de altissimo monte i imane p̄ci
 picium ruit. **M**ulti em̄ i inibilo sensualis deuo
 tionis sui cōfidentis decipi sunt qui i mōte huius
 altissimi sine fundamento humilitatis ascendunt
Alij caput9 lesio sensibusq9 destructis stulti facti
 sunt qm̄ nondū mortificatiōis passiōib9 suis caligine
 mystici splendori i gredi p̄supserūt. **A**lij i supbia elati
 dū adhuc sensualitati fuerūt dedit p voluntatis p̄e
 vicium descendērūt i p̄fida infern. **D**icit em̄ de asā su
 p̄m9 veteris scriptura. **V**estis q̄ montē t̄tigit ruit
 lapidib9 lapidib9 obruit'. **T**ur aut vestis tan

gere motu dicit qm homo nondū p exercitiū secūde
regionis purificatū terrā ascendere conat̄. Quā dū
em affectū a passionibz sensualitatibz sue purgatus
nō fuerit adhuc ī eo bestia vivit. Quod si ad
montē dei cū sua bestialitate mens hoīb accedere
p̄sūpserit tot lapidibz obruit̄ quot passionū motibz
vulnerat̄. Dicit nāqz vii sapiēs. In lapide luteo
lapidatū ē piger et om̄s loquēt̄ ī asp̄natiōem illius
p̄ lutū lapidem affectū carnalis exprimit̄ quā
homo luto comparat̄. In iob nāqz scriptū ē. Mem̄
to q̄so quod sicut lutū feceris me et ī pulverem
reducis me. Et ihy dicit. Compatis sū luto et asini
latis sū faulle et cineri. Itaqz luto lapide piger abui
tur qm mens adhuc carnalibz et sensualibz passionibz
imūda ad motū cōtemplatiōis tep̄tat ascendere ī quod
velut ī digna p̄ duos lapides oppositos repulsam
et ruinā cogit̄ sustinere. Nemo em̄ ad hūc q̄cō
simā regionē spūs cōtingere poterit qui se nō
prius p̄ longū exercitiū ī camino medie regionis
expurgavit. Quasi ī tribu aquā haurire nitit̄
quisqz ad hūc passionibz carnalibz deditus hāc
sup̄mā regionē spiritus accēde conat̄. Em̄ vid
hęc regio mentis ī se carnales nō patit̄. p̄ puri
ficat̄ ab oī affectiōe cordibz p̄parat̄.

Quod hęc sup̄ma regio spūs magni
firā sit reductiōe. Artēnū. quintus.

Quāto hęc sup̄ma regio spūs reductiōe
dicit̄ ēē magnifica et ideo sum̄mā ē deside
riū ab om̄ibz appetēda. Hęc em̄ quasi
domū pp̄ia patet ille n̄ alexis inhabitat ad quā nō

exules et peregrinos quasi ad paternam habitacionem
 sedulo vocat. In hac nos cum puerulo filio reuerentes
 clementer suscipit in amplexibus suos per amorem ruit.
 stola prima nos induit charitatis veste amantibus
 concedit. Cur ergo redire quatoribus ad indulgentissimum
 patrem negligimus quem patrem in amplexibus nostris christi per
 correptionem esse videmus. Nos miseri per voluntatis nostre temerari-
 tatem recessimus portione hereditatis nostre cum misericordibus
 carnalium affectionum dissipamus. omni decore et
 ornamto paternum turpiter nudati sumus. Quare non
 redimus ad patrem quem nominamus ineffabiliter esse clementem
Reuertamur saltem absens per culpam quam commisimus vi-
 tare ruina. Revertere revertere sumamus miser-
 sora revertere in affectionibus gratiam captivam red-
 dere in doloribus manifestata. Quid moraris. Cur
 tardas. Revertere o fidelis anima ad ducem pub-
 litanus tuus iesu revertere ad virum prole videri ad pa-
 trissimum patrem ~~tuum~~ te ad amorem desiderio expect-
 tantem. **Ecce enim cum patientia te expectat** huius per
 esaiam prophetam clamat. Revertere ad me quonia
 redemam te. Delam ut nubem iniquitatis tuas et quasi
 nebula peccata tua. Quid est o anima per terra tu-
 miroq est. Invenisti in terra aliena inquinata es
 cum motibus deputata es cum descendit in infernum.
Memoro quoniam opus deus ex nihilo te reddidit cognita
 ad te ad imaginem et similitudinem suam formavit
 memore esto unde exordieris vide ubi peccata tuas
 portos imundarum affectionum pedibus rotularis. **Te**
 conditor tuus in summa hac regione spiritus ab inicio
 posuit tibi amoris sui naturalis exercitum misit

vite quoque se mansure spe cōhibet. Tu aut̄ dereliquisti
faciem sapientie egressa es ī istam regionē diffusi-
mitudinis dissipasti bona pmissa hereditatis. Et
revertere vel sero tandem ad exercitiū venit di-
regionis medic. donec purgata ab omnibz iniqui-
tatibz tuis reditū mercaris ad amēnitatē regionis
supreme. Ibi te pater indulgentissimū letē revertēte
suscipiet solā tibi innotēcē p̄mā recuperatā ī
ducat dabitqz tibi anulū fōssime cōfederacōis ī
manibz calceamētō vere mortificacōis malaz
affortōm ī pedibz quatenū hīs ornāmētō decorata
tūqz sponsa fidelis iugit̄ illi adheras et ab eū
amore demeris nullatenū recedas. Deniqz ī cōtra
saginatū tibi occidet vitulū dapsifer erit ip̄e sit
et cōvinū p̄ amoris magnitudinē rancē suā
dabit ī edulū et p̄mū sanguinē ī potū. Ibi spūs
dn̄i sūb aderit sūb te donis mysticis implebit.
Tunc exultas ī dn̄o cōtābis. Fructz usqz dulcibz
ē gutturi meo qz spiritz eius sup̄ mel dulcis.

¶ Est itaqz hęc sup̄ma regio spūs reductionē
magnificā qm̄ tuis suos quos ī suā habitacōnē
suscipit ad amēnitatē celestis patrie reducat. Cuncti
aut̄ huius fōssime regionis ex fructibz spūs ifallibilz
cognoscim̄ de quibz dixisse sōm̄ apostolū somus.
Fructz aut̄ spūs ē charitas gaudū pax patientia
benignitas bonitas longanimitas mansuetudo fidelis
modestia m̄nēcia castitas. Hos fructz eius huius
regiōnis p̄ferūt qm̄ deo pleni et uniti s̄p̄ liti
ī dn̄o et charitate fructissimū īcedūt. Quisqz em̄
iusto viro ī hoc monte amoris habitacōi arderit

nō cū cōtristabit. Dēp nāq; pacatū et nāquillus
i dei amore animū nullis p̄spicitabilib; erigit. nul-
lū adūsabilib; p̄hūbat.

Quod hec sup̄ma regio spūs sit thesau-
rizatiōe iocūda atq; verissima. Act. 17. vi.

Sexto hec pulcherrima regio spūs thesau-
rizatiōe iocūda dicit̄ atq; verissima quā
quisq; p̄ exercitiū boni op̄is acquiritur
simplicitatē spūs possidet. Animū thesaurū dei
amoz i m̄ f̄uore dū mē purificata t̄ndit̄
ad hāc regionē quasi ad apothecā amorib; p̄uā
clenat. Dicit̄ enī i sacro euāgelio dñs. **Ubi the-**
saurū tuū ē ibi et cor tuū erit. Hic ē thesaurū
agrorū scripturaz absconditū quē qui inuenit
homo abscondit et vadens oīa vendit ut agrū in
thesauro emere possit. Ager ē sup̄ma hec regio
spūs thesaurū ē amor diuinū quē homo inueniē
retra omnia debet cōtēpnē ut agrū in thesauro idē
cūde valeat possidere. Non ē i mūdo iocūdiōz
amoz diuino possessio nō ē i hac vita āplioz
pulchritudo quā quisq; hūc thesaurū amorib;
habuerit nihil āplius requirit. Et sicut ignis na-
turalit̄ sursum agit. sic amor i hac regionē spūs
quasi ad suū domiciliū p̄uā clenat. Hec nāq;
diuino amore succēsa ignitis affectib; i deū se
suspollit̄ et sup̄ om̄em cogitaciōem mirabili i suū
p̄ncipiū dulcedine induit. In exercitiō cū se
cūde regionis purificata se ad ascensū hūc hāc
p̄ amoz iū affectū p̄parat venire ad eū quē de-
ligit quātoribus āhelat nihil aliud q̄ iesū cordis

in thesaurū cogitat illū p̄ amoris magnitudine
ignitō suspensio adeat. Expletō aut̄ summissio
cōplacitiōis officio subito dicitur clabit̄ ad secūde
regionis exercitiū nō amoris lāgūda reuocari
i quo dei verus amator corp̄ quidē cōmorari it̄
hōiū tenet̄ p̄ affectu et desiderio dī suo amāssio
iesu cōsuet̄. **E**t licet analogia ista spū
reāt̄ actō fiat impulsu spū dī oportet h̄ vt̄m̄
p̄ exercitiū secūde regionis purgata sc̄p̄m̄ ad
ascensū p̄moueat et diuino spū p̄ affectū
fructissimū disposita cōcurrat. **E**nuero deus
ōm̄ipotens qui nobis arbitriū libertatē cōtulit nō
minē ad hāc sup̄mā cōplacitiōis sue regionē
nō volent̄ eleuabit. **V**olūtas igit̄ nr̄a ad p̄
salutē requirit̄ amor ad ascensū postulat̄.
Si vis ad hūc diuine caliginis sup̄mū vertit̄
ascendē oportet te plurimū amare. **V**olūtas
amorē purgata suscipit amor plurimū ignitū
extasim facit. **E**rgo si ad montē cōplacitiōis
euolare desideras oportet vt̄ deū fructissimē
amando trip̄m̄ penitē excedas. **S**i aut̄ deum
veraciter diligis et te et oīa p̄ ip̄m̄ vnicū cō
spicis. **I**p̄c̄ enī veracit̄ thesaurū ē aut̄ quē si
quib̄ p̄ amorē adeptus fuerit sp̄ iesu cogitabit.
Iste thesaurū amando acquirit̄ nūc̄ vtilitatē nō
intelligit qui illū p̄ amorē nō accipit. **Q**ui habet
hūc inestimabilem thesaurū desiderat cor suū
i amorē dulcissimi iesu ingiter figat. **E**nuero q̄
amat habet qui habet amat. **M**ens q̄ hūc
thesaurū amoris iesu habere meruit affectu

In hac regione suprema cum ipso iungit consistit.
Quod hec terra et suprema regio aut maxi-
ma libertate spiritus gaudeat. 1. 1. 9. vii.

Hoc ultimo hec autem sanctissima regio magna liber-
tate spiritus exuberat in qua animus liber a
passionibus carnibus deo unitus per amorem
regnat. Dicit enim sanctus apostolus. Vbi spiritus domini ibi li-
bertas. Et iterum. Cuiusque spiritus dei agitur hi sunt filii
dei. Etenimvero consistens in hac regione spiritus liber ab om-
ni inquinamento carnis et sanguinis efficitur. exentibus ab
omni cogitatione factis factis mundus et solus in caligine
nunc diuini contemplationis deuat. Hec vera libertas
animi est in seruire diuini amoris quiescere et nul-
la huius mundi solatia amare. Consideret ergo scriptura
homo et amoris sui diligenter examinet et si inue-
nerit scriptura per affectum ignitis desiderijs etiam sine
pura cogitatione frequenter ad diuinum amoris origi-
nem confidat se inter huius regionis ciues posse laudabili-
ter ascribi. Spiritus enim dei spiritum nostrum testimonium pre-
bet et mentem quam in radium diuini amoris erigit
etiam conditione sui status scire facit. Ista libertas a-
nimus per diuini amoris seruire acquiritur quia tota a-
mantis deum supremus sanctus inhabitat qui veram liber-
tatem amantibus donat. In hac sanctissima libertate diuina
sapientia discitur suauitas diuine bonitatis testima-
bili dulcedine per gustat mens liberrima effera super
se rapit in silentio diuine caliginis quiescere soporatur.
Et hec mystica sapientia in mente eleuata et in deum
purificata consistere dicitur quod nullo obstaculo rursus
rei a suo effectuali pergressu impeditur. Ascendens in

hac regione mentis amore succensa cogitaciones et yma-
gines penitus deserit sola nuda et liberissima euadit
quia cogitaciones ppter officium memorie in media regione
cogunt persistere nec supme regioni spūs que sup onē
intelligentiā ē hoīs nullatenus potuit apparere. Sola
enī affectu et desiderio huc p amore ascendit post
hinc fantasmatia cogitacionū repellit. Nā mox ut
ascendere p cogitacionē mentis incipit in regionē mediā
repulsa cadit. Occupatū p intellectū operacionē astricq
ipē incipit quo mox desinent p affectū consumat. In
intellectū enī amore summi boni desiderium exortat quā
tū pt ei pulchritudine cōmendat s; in affectū exor-
tatur p amore ascendit ad cōplacōne tātū pulchritudis
reperit intellectū p stupore deficiēs obmutat. Mentis
aut cōmitatū intellectū nō sufferet sola et nuda ab
omni cogitacionis imagine liberissima mōk caligi-
nosū suspēdētē ingreditur dilectū nō quidē facit
ad faciē s; in enigmate cōplatur p magnitudinē amo-
ris defat capta in silencio quiescit. **¶** Quondā israheli-
tici ppli dux moyses vocatū a deo mōk caliginosū
solus ascendisse legitur plebē prohibuisse ab accessu mōk
sub iherminacionē mortis memorat; in caligine dñs
apparuit legē ppli p ipm moysen dedit. **¶** Dicit in exo-
do scribit. Totus aut mons synai fumabat eo qd des-
cendisset dñs sup eū in igne et ascenderet fumus ex eo
quasi de fornace. Gratq; oīs mons terribilis et sanctus
tunc paulatim cōstrabat in manū et plerūq; tenebatur
Cuncti aut ppli videbat lapides montē fumantē s;
et pterriti ac pauore cōcussi steterunt paul dicitur qd moys
loquere tu nobis et audiemus nō loquat nobis dñs

ne forte moriamur. **¶** Quia hec sunt plena mysteria quasi
 diligenti consideratione discussa fuerint hac supremam re-
 gionem spiritus magnifice commendabit. Mons enim Sinai
 altitudine huius regionis significat talis firmas id
 contemplationis obiectum representat moyses affectum in amore ar-
 dens exprimit populus turbam cogitationum et fantasmatum
 ostendit. Mons vero ascendere et intrare caliginem solus
 moyses dux populi permittit quoniam affectum diuino inflammatum
 amore solus in veritate summe contemplationis eleuat. **¶** Illi autem
 sub imminatione mortis ad montem prohibetur accedere quia
 nulla intellectus nulla cogitatio nulla imaginatio vel ra-
 tionatio diuine maiestatis secretum potest ullatenus pene-
 trare. **¶** Stat plebs procul a monte pauore perterrita quia dum
 mens per affectum amoris in abyssum contemplationis sola ingre-
 ditur omnibus turbam cogitationum penitus deficiat prohibetur.
 Non audeat intellectus affectum ascendente spiritus accedere sed
 procul subsistens in se pauore confusus cogitatio remanere
 Unde rediens maiestati superioris in prophetia dicit ad dominum
 Vere deus absconditus es tibi. **¶** Existens autem in tacumine mo-
 tis moyses caliginem inuoluit deum lumine intellectus non co-
 cipit sed in contemplatione eius sola per amore et desiderium tra-
 nsit. Moyses et non dominus ad populum pauere loquitur quoniam
 affectum dominicum amoris purgatum ingreditur per quem potest
 deus spiritus illustratur. **¶** Quibus modis vel gradibus
ad hunc supremam huius regionis verticem
sunt ascendendum. **¶** Articulus. viii.

Quamquam in pluribus predictis huius operis locis
 modum ascendendi ad hanc supremam regionem spiritus
 copiosius tradiderimus non erit tamen ut opinor
 inutile bene dicta superius repetere ut ea possimus artius re-

time. Nam nāq; ut mihi videt̄ potest pulchritudine
cōtēplacōis describere nisi etiā modū p̄ue mēdi ad eā
nouerim⁹ cōpūctib⁹ demonstrā. Igit̄ volēs ad amem
tatē hui⁹ sup̄nis regionis p̄ desideriu amoris asande
studeat se ī laborib⁹ medic diligēt̄ exercere qm̄ n̄
ī illa p̄ studiu se cōpūctōis a passiōib⁹ se sualibus
purgat⁹ fuerit ad istā nō sine periculo accedit. Quāsi
exercitij cōsumacōne passiōe dñi nri ih̄u ih̄u sp̄us
ad memoriā reuocet ex cōplacētia diuini amoris
placet discatq; h̄ctū sp̄us passiōis cū attenuacōe
frāquet̄ meditādo transfur̄ ē et ad cōpassiōē sal
uatōis scipm̄ p̄uocare. Et qm̄ corp⁹ qd̄ cōrūpitur
aggrauat aīam ut se mōuē ī ista meditacōe dñre
passiōis valenter possit erigē studeat si op⁹ fuerit
cōgitationib⁹ suis imaginē veracit̄ sensibilē p̄sen
tare. Recedet igitur a turbis ī silencio passiōis or
dinē īcipiat memorādo reuoluē se videat mētē oculis
cū dñō patētē singulis ih̄esse loquet̄ iesu ī imagi
nariōe audiat cū eū p̄ oīa passiōis loca vadat. Dñm
singulis articulis affectiōis suas ex cōpassiōis deside
rio cōspirat. cōstitui autē se iesu patētē fidelib⁹ oculis
itendat flōrē p̄ angustia cordis assuescat ī sp̄itu
quasi p̄sens corpali⁹ alloqui vulnerat⁹ ī colūna et in
cruce p̄ amōis desideriu amplexari. Cito enī mētē
ī amōre dñi iesu accēdi poterit se cōpati p̄ meditacōis
lachrimas illi veracit̄ assuescat. Sed de passiōis dñre
efficacissimo exercitio latius me alibi scripsisse mem
idaro hic breuiter trāsui. Sufficit enī nescientibus
meditandi eā dedisse p̄cipia cū sacent̄ habeat alioq;
Affectu igit̄ ab omni passiōe et cōcupis̄ cū īpedit̄

purgata mens intellectus iuncte cogitare bonitatem et pul-
 chritudinem sum boni aliquantulum incipit deinde apprehendere
 bonum inimitabile concupiscit si tamen se ad cognitionem illius
 subleuante intellectu per admirationem erigit primo opera-
 tio intellectus euascent mes potest ratio affectum vltimum suble-
 qui que videt non aliter quam sola et penitus mundum posse ab
 omnibus eleuari. **Quandiu** vero mens legitime purificata
 non fuerit ad veram caliginem huius montis affectus non perungit
Contemplatio autem aliquam dilatationem mentis patitur quia
 in animo per suam industriam vehementius in meditatione
 sancta extenditur in contemplationem meditatione commutat et iste
 modus contemplationis tribus gradibus consistit exurgere autem
 qua quod nobis agendum sit discernit ex certitudine qua scita
 paginibus attentione qua officium explem. **Alia** con-
 platio subleuante mentis in deum assumit quia cum mens
 super humana industriam diuinitus irradiata fuerit per
 per assuetam super se capta in speculationem diuinorum transit
Iste quoque modus tribus gradibus in aliam contemplationem
 erigitur quia aliquam intelligentiam huius diuinitus insperata
 aliquid accipit quod modum ipse scientie penitus excedit
Secundus gradus mentis super industriam erigit quia aliquid
 diuinitus diuillustrata percipit ad quod nulla humana
 industria perungit. **Tercio** gradu mentis in aliam erigitur
 quia super humane nature et industrie metas in contemplationem
 diuinitus illuminatur. **Intendit** etiam contemplatio aliena-
 tionem mentis in diuine caliginis montem se dirigit quia
 presentium memoria sopita in ignota humane scientie
 statu animo diuine operationis illuminatione transit.
Et iste modus ad hanc supremam regionem spiritus maxime
 pertinet in qua mens veri amatores dei tanto feruore a

mores accensa tenet. ut alienata a se sepius cōpūctur
Aliqñ em̄ p̄ magnitudinē deuotionis extra se rapit.
aliqñ p̄ nimiam admiracionē supra se eleuat. itē dū
p̄pter inmensā exultacionē seipam desert et p̄ amoris
radiū ī sup̄mā cōtemplacionis eleuacionē transit.
Sed hui⁹ altissime et sup̄me regionis amenitatē
homo mortalis nō intelligit qui ad illā p̄ experientia
amoris purificatus nō ascendit.

¶ Explicit terna regio claustralium

Præfatio in secundam partem principalem
exercitii spiritualis claustralium.
felix incipit.

Quonia opusculū de triplia regione claustralū nobis p̄ capitulū amale maḡ iunctū auxiliat̄ dñō mō iesu ch̄o cōplē m̄ rapit̄ nūc ut scōdā p̄t̄ op̄is p̄ncipalē p̄ viribz assumētis quotidiani exercitij spiritualis modū et formā describamz. Sūt nāqz et claustrales multū c̄firmi et c̄becilles c̄ qbz nō nulli p̄sistat̄ ad cōplacōnē dñi amoris libent̄ aspenderēt si modū cōuenient̄ cōpientibz haberet. Om̄ibz em̄ in sancta religione cōstitutis sumope caudū ē ne oro mēs torpē at qm̄ quisqz a cōtinuo labore spiritualis exercitij defecerit paulatim p̄fidū torporis cadit. Nā sicut ignis sine n̄r visibilis sine fomento sibi cōgruente nō p̄t̄ in sua op̄atione subsistere sic d̄t̄ne cōpurchōis amor nō p̄t̄ sine cōtinuo deuotionis exercitio in mētē hōis p̄manere. Hec em̄ ut labor studij spiritualis p̄ negligētā d̄missū fuerit ad cōpurchōis deuotionis paulatim euascat. Nemo siquidē in s̄cō p̄posito stabilis et firmus p̄t̄ p̄sistere qui feruore mentis non quotidie p̄ aliqd̄ exercitij studet̄ inuare. Quādo nāqz fōmētū dñi amoris subtrahit̄ in torpore deuotio cōmutat̄. Dicit em̄ scriptura In desiderijs ē oīs orōsqz. Ne mens ergo paulatim a s̄cō feruore spūs p̄ ignauā defluat oportet ut se quōdā per aliqd̄ exercitij spirituale renouare discat̄ q̄t̄m dū fōmētū amoris s̄gulis diebz impendit̄ desiderij p̄fac̄ di aplius intendat̄. Sic olim p̄fuisse s̄ssimōs p̄cō in ordine legimz sic eos in deuotione p̄masisse sanus

qm̄ humane mētis instabilitatē optime nouerat et ideo
exercitare se ad nouū feruore spūs quōdā solabant.
Alius p̄ lectionis sacre studij mētē suā ad cōpūctiōem
deuotionis impulit alius p̄ meditationē dñice passio-
simetipm̄ excitauit alius p̄ cōfirmationē s̄c̄i p̄fecti
singulis dictis uicinis mortis imaginē an̄ oculos et
nob̄ passit alius p̄ certū modū i auidiōibz simetipm̄
dño cū lacrimis quōdā imolauit. Nullq̄ iter eorū
sine quōdā spūali exercitiō mētis fuisse credit̄ nul-
lq̄ onō dedit̄ iuenit̄ quia regnū dei laborabz i uinea
dñi p̄mittit̄ onōs uero denegat̄. Hor deuoti patres
annalis capituli considerantes p̄sentē exercitiū uiam
miser deuenerūt assumē et p̄cedē suū subditis me-
lora nō habentibz exhibere. Et licet tāta monachoz
multitudo p̄fato capitulo subiecta ad unū exercitiū
facillē restringi nec possit nec debeat oibz tñ i cō-
p̄ponit̄ ut isto qui nō habuit melius exercitiū utatur
Maxime aut̄ cōgruit ut nouiter cōuersi ad ordinē
subiecto se modo exercant donec fudati i humili-
tate p̄ cōpūctiōē ad meliora crescant. Qui uero se iā
ex multo t̄pore i altioribz deuotione assueti cōmorari
existimat. her̄ salē p̄uulsi sine iudicē p̄mittat. Nec
enī dubito cōp̄ures melioribz spiritalibz exercitiis indidē
deditos i ordine uiuē qui nouerūt ex longa cōsuetudine
i sup̄ma regione spūs p̄ amoris diuini raduū p̄manē
his puerilia nra nequaq̄ iegerim̄ quos gradibz p̄fē-
nō exercitiū sublimioris nō ignoram̄. Nos enī p̄fere
cōp̄ientibz ip̄fecti scilicet p̄fectos nō docē s̄ audire po-
tius docēto huius p̄ati sumula.

Incipit secunda pars principalis
opusculi triplicis regionis claustralium
que continet modum et formam quorundam
in exercitiis monachorum.

Quo regi dno nro iesu chizo scdm mo-
nasticam regulam militatur. i primis
fortissima scē obedientie arma hu-
militer et p̄seuerāter studeat assume-
re. Deinde se assuescat in scīs opib⁹ iungiter exerce-
re orationib⁹ sine intermissione cū deuotione consistere et deu-
sup eū amare. Quicquid agit solus dei honore p̄fe-
rat quicquid t̄choat p̄ orationē ad dnm̄ p̄mittat. Cū dno deo loquit⁹ qui se p̄ deuotōis orationib⁹ occupatur
Et aut̄ bon⁹ tenet m̄pt⁹ orandi modū cū deuotione
mentē i p̄mptu habeat p̄m̄ opusculū cū attentōe crebri⁹
legere nō obmittat. Ordinatum⁹ cū i eo ad singulas horas
et officia breues quosdā orationūlas p̄ quas mentē ad a-
mōrē iesu se p̄m̄ erigit et feruor s̄i p̄positi crebri⁹
renouatur.

Ad matutinas.

Exortat⁹ igit⁹ ad matutinas deuot⁹ tenetū mox om̄
a se soporolentie torpore exortiat se vocatū ad militā-
dū suo dno cui p̄fessa ē credat. Studeat ergo regi suo cū
hilaritate occurrere seq⁹ ad ip̄m̄ imortale seruiciū cum
feruore sp̄m̄ hūmilit̄ p̄parare. Confestim itaq⁹ se cū honestate
maxima erigat et sedens i stratu suo seq⁹ cruce signaculo
munici⁹ dicat sequentem orationē.

Oratio.

In nomē patris et filij et sp̄s s̄i Amen
Dixi nomen dñi benedictū ex hoc nūc et usq⁹ i seculū.

Deinde descendens de stratu suo flexis genib⁹ dicat

Oratio.

Hęc orationē

Omnis gratias ago tibi omnipotens deus qui me indignum proderem
hac nocte suscipere dignatus es. **Rogor** te per misericordiam tuam
ut me per hunc diem et omnem hunc in laude tua dirigas mundum
me a peccatis suscipias et in tuo sanctissimo amore dulcoreris. Amen.

Oratio dicat

O adoranda trinitas o veneranda unitas per te sumus facti
vera civitas. per te sumus recepti sumus in charitatem.
Populum tu cunctum protege salua libera eripe et emunda
Et adoramus omnipotens tibi tantum tibi laus et gloria
per infinita secula seculorum. Amen.

Conversus deinde ad beatissimam dei genitricem
mariam virginem dicat.

Ave maria gratia plena dominus tecum benedicta tu
in mulieribus et benedictus fructus ventris tui iesus
christus. Amen. **Membra** te esse matrem sumat per te peccatum
quod pro nobis natus tulit esse tuus. **Maria** mater gratie
mater misericordie tu nos ab hoste protege in hora mortis suscipe

Gloria tibi domine qui natus es de virgine tu per et
suo spiritu in seipsum secula. Amen. **Ad primum signum**

Primo autem insonante signo more renovata interioribus
inhibentibus seculi adeat conscientiam suam mundando di-
ligenter discutiat et se in malis sequentibus ad orationem praeparando
componat. **Primo** quidem studeat mentem
suam ab exterioribus rebus vanis et perituris ac spiritibus
corporis ad interiora reducere et nihil de secularibus
vel temporalibus negotiis penitus cogitare. **Quicquid** enim
Abraham auctorem a sacris litteris stans fortiter abegisse legitur
ita nobis faciendum contra mundanas cogitationes esse
volantes nos in portum sub divinis nostram videtur. **Ad**
hanc oblivionem transferentem mentem suam renovata facilius

potest iduare si radix sexta in sexta regione superius po-
 sita de unitate personarum sepius ad memoriam voluerit
 recurrere. **A**ddo mentis oculos in cognitionem simplicius
 cum humilitate dirigat sciens se sua virtute non posse in
 se feruore spiritus proficere nisi diuina cum miseratione dig-
 netur adiungere. Denique ad laudandum creatorem suum se
 monachum humiliter dignum non esse intelligat et inde Anxi-
 lium a domino et laudis dignis meritis petat. Si vero de
 simplicius cognitione amplius scire desiderat quartam ra-
 diam de notis monachorum legat. **T**ercio volenti domino deo
 et orationibus deuote assistere notandum est mentem cum feruore
 spiritus ad celestia eleuare. Dicit enim in seculo euangelio dominus
 spiritus est deus et eos qui adorant eum in spiritu et veritate o-
 portet adorare. Dicit etiam deuotissimus dei orator Bernardus
 Docendum est christi hinc inde in oratione sua cor suum eleuare
 spiritualiter orare a corporalium imaginibus recedere
 et nihil corpale cogitare. Sed quia non datur omnibus posse
 mentem ad deum inuisibilem super intellectum erigere oportet eam
 infirmis de eleuationis facilius modo prouidere. Unde
 et dicit. Infirmis autem meditantibus vel orantibus imago
 dominice naturitatis humanitatis et passionis vel resur-
 rectionis tutius proponitur in qua mentem ad contemplationis
 lacrimas prouocatur quatenus infirmus animus qui non
 nouit nisi corporalia habeat quibus iuxta modum sue
 capacitatis afficiatur ad diuina. Etenim deus per fidem
 in forma mediatorum deum ab homine non diuidit ad deum
 aliquid in homine perfingit. Valuator enim noster mediator dei et
 hominum iesus christus deus et homo est. Desinat ergo con-
 bita deuotus prima radice diuine cognitionis sepe recul-
 uere quatenus se valeat per amorem altius eleuare.

Quāto enī deus p̄fectius cognoscit̄ tāto ardentius
amat̄ et quāto pl̄s diligit̄ tāto melius laudatur
Taus nāq̄ amoris s̄p̄ ē prima. **¶** Et aut̄ cor tuū
s̄p̄ libere possit̄ ī oratione ad dñm deū erigēd̄ disci nihil
in hoc mūdo singularit̄ amare qm̄ qui ad nullam
rem penit̄ affiat̄ inuēniē euagat̄. Nihil enī sic
exonerat̄ cor liberūq̄ reddit̄ nihil tā libéralit̄ sine
angustia corā dño conuersari facit̄ nihilq̄ tā cito et
leuiter p̄ variōs tumult̄ exēnos homin̄ ad iterio
ra recolligit̄ q̄ ī omib̄ rebus et casib̄ nullo p̄uato
affectu ad aliqd̄ offic̄ s̄ deo et superiorib̄ suis resigna
tū ī omib̄ hūmilit̄ conuersari. Ad hoc quicqd̄ p̄ gl̄ā
dei et conuersatione regularis discipline iunctū taliter
disposito fuerit̄ hoc totū renobita cū humili obedie
tia sine comodosū sit sine molestū syncretit̄ assumit̄
Et hoc animi soliditas tā p̄pera q̄ adusa ḡp̄nē
mentē mirabilit̄ eleuat̄ et ī fructione quondam
amoris castissimi trāformat. **¶** Ad secundū signū

Secundo aut̄ īsonāte signo renobita iā ad iterio
ra sufficienter recollect̄ cellā cū maturitate
exeat̄ s̄p̄ dñm ī corde benedicat̄ cū prudentib̄ vir
ginib̄ sponso festinē occurē signū s̄ magnū regē
excipit̄ audire. **¶** Exiens cellā dicat̄.

Dilecte dñe plebs̄ tuā p̄ signū s̄c̄ amas ab om̄ib̄
desidijs inimicōy om̄ vt̄ tibi gratā exhibeam̄
seruātū et acceptabile tibi fiat̄ sacrificiū nostrū.
Dirige nos dñe ī viā pacis ad gl̄ām nois̄ tuī s̄c̄
piternā. **¶** Ingressus cellā dicat̄.

Beat̄ qui habitat̄ ī domo tua dñe ī secula seculoy
laudatur̄ te. Munda me dñe ab om̄i īp̄māto

mentis et corporis ut te laudare et benedicere in domo tua merear eternum. Transitus coram crucifixo dicit.

Rogor te amantissime dñe iesu p̄ ~~omnem~~ omnem amaritudinem scissime passionis tue quā p̄ me sustinuisti et maxime qm̄ nobilissima aia tua cissa ē de corpore tuo miserere aī mee īgressu suo. Amen. Ad aquā bñdictā.

Aufer a me dñe cunctas iniquitates meas ut ad sctā sedē pura mente merear intrare. Aspice me dñe p̄sopo et mundabor. Corā ymagine bñ marie vrgē.

Oflorens rosa mater dñi speciosa. O vgo mibis O fecundissima vrbis clares auroa p̄ nobis in p̄ter ora. Corā altari transitus dicit.

Gloria tibi dñe qui nati es de vrgine in patre et sctō sūo ī sc̄piterna secula. Ps̄l.

Que patre īgenitū te filiū vngentū te sp̄ritū sctū sctū et īdiuiduū trinitatē laudo bñdico et adoro sine fine. O sūma vritas rex om̄ p̄ncipiū miserere mei propter trinitatē. Corā vñ. sacrificiō

Huc vivēs hostia veritas et vita. In qua sacrificia perisā sūt finita. Per te patri gloria dat. īfinita Per te stat cōm̄ iugiter munita. dona michi p̄mā t̄terna vita. Amen. Ps̄l. O salutaris hostia. Chor. i loco suo ī choro.

Quoniam vero ad locū stacionis sue resurcti ī choro p̄uenit si vacat cogit qd̄ sct̄s p̄ m̄ bñdct̄ de oracionib et psalmodie reuerētia ī regula dixit. Demū psalmody canendorū matria cōsiderat̄ itoneo nē sua illis studeat subijce et ad quid velit signa referre sollicit̄ p̄videre. Si de aliquo sctō matu-

tinale officium cantat: et memoria illius psalmodia cordi
dno dicat. Quod si materia psalmodie passioni dno
mri ihu xpi congruerit et ad memoria referenda erit
sed spiritus copulatio si aduentu affuerit per amorem oia
dormit. Mens enim fructus in amore dei incarnationis sua
optime nouit ad laudem conditoris dirigere et eam
secundu proprietate psalmodie in singulis versibus subito
variare. Ita iuxta materia eorum que constantur
cum voluerit se exercitatur et in humanitate ihu
aplectitur nunc subito in diuinitate eius in alio versu
clenat. Potest nihilominus si placuerit recitata
nostre fidelis sub eodem signo durante fruore sancti
angelorum deum sine intermissione laudantium ad mentem
reducere et se iuxta vires suas illis per desiderium re-
formare.

Adhuc omnes horas.

Qui virtus dicitur incarnationis et passionis dno
sancti merita inopabili exsuperat idcirco a
matre dei ante singulas horas ad deum patrem
hanc orationem cum mente attentius recede vel sic dicat

Oratio

Omnipotens sempiternus deus qui nos cum non essemus
de nihilo creasti cum perissemus misericorditer
redemisti ergo te per incommensurabilem mansuetudinem tuam sus-
cipe has laudes et orationes quas tibi nunc et omni tempore dic-
turum sum in illa unione charitatis et dilectionis qua
unigenitum filium tuum misisti in orbem beatissime virginis
marie et in qua cum patienter et morienter pro nobis in cruce
suscepisti. Amen.

Nota de prefata oratione

Non putet hunc orandi modum esse frivolum nec
humano curiositate aduentum quoniam si deum am-

ros suos p̄ reuelationē multa docere cōsueuisse cre-
 diderit nihil huius forme sanctissime cōtradict. Cū
 potius lege miranda opa dñi q̄ amatoribz suis ex-
 hibuit et iuuenis qd̄ de hoc modo et oradi forma
 merchildi et alijs reuelauit. Michi aut̄ penit̄ p̄
 suafū nouerit̄ oipotēi deo orationē eē gratissimā
 quā deuota mens ī unione passionis dñice deo p̄
 duxerit offerendā. Et hoc oblatio nō solū ī horis q̄
 nominis verū et alijs orationibz missis et quibus
 libet bonis exercitijs vel opibz p̄mitti nōt̄ vel ore
 p̄t. Si vero p̄ obliuionē p̄missa nō fuerit poterit it̄
 orandū interseri vel etiā p̄ rōsumationē addi.

Qualiter se monachus ī horis habere debeat.

Ill p̄ncipio diuini laudis meliora deuotiq̄ magnā
 diligentia adhibeat ne mens imaginibz vel cogi-
 tationibz de rebz trāsitōrijs admittat qm̄ nisi mox ī
 p̄ncipio vane cogitationis repulse fuerit p̄ totū offm̄
 mentionē cordis p̄turbabit. Vnde fidelis orator se
 totū ī se recolligat et nihil diuino famulatu iuxta
 regulā p̄ponat.

Inter psallendū materiā ipsam psalmoz ad
 congruentem it̄nōit̄ sue anm̄ referat sensum
 orationis prudenter respiciat verba distinte et or-
 dinatē p̄ferat mētē sursum tendat.

Post singulos vero psalmos vel lectionis semet
 ipm̄ diligenter cōsiderando examinet et si adhuc
 cōpunctio deuotionis ī mentē frucat exploret. Si
 adhuc feruore adesse inuenierit s̄m̄ eū desiderijs a-
 plius studiat accende et semetipm̄ ad altiora p̄-
 uocare. Sin vero tepuisse affectū vel p̄ cogitationē

distractū senserit mox reprehendat semetipsum hoc vel
similia dicat. **De michi misero qui deū meū tā neg-
ligent. laudo. Ecce dñs meus amarissime p̄ me to-
ta nocte passus nullā requiē habuit et ego una hora
vigilare nō cō nō potui. Adiuua me dñs deus meus
ut tibi prudēt̄ psallere possim.**

A Deniq̄ sub quolibz psalmo semetipsum oportune
p̄ aliqua ardentia verba ad cōpunctiōem feruoris ex-
citet quatenus p̄ mentale exhortatiōem affectu aplius
inflāmet. **Primū** iquirit dñs deus ex toto corde sup̄
oīa te possim diligere et tibi soli iugiter adherere. **O**
bone deus teende cor meū i tuo s̄ssimo amore. **A**mor
meus crucifixus ē et ego quid facio sup̄ terrā. **O** iesu
dulcis amor meus posside cor meū quia thesaurus
cordis mei es rex meus et deus meus.

Post matutinā

Completo matutinali officio cōfessionibz q̄ facit l' au-
ditis cōfitemur horā de s̄a cruce legere nō negligat
quid cōpleta h̄at oratiōculā subdat.

Oratio

Observo dulcissime dñs iesu p̄ dolorē vulnery tuoy
et p̄ s̄ssimū sanguinis tui effusiōem ac incantis
sime mortis tue vltimū miserere mei nūc et i hora mor-
tis mee. Amen.

Adem dicit

Sancte et diuine trinitati iesu xpi dñi nri cru-
cifixe hūanitati beatissime marie sp̄ virginis et
sancte anne et venerabili genitrici nri dñi s̄s sit
sep̄erna laus et gl̄a p̄ i finita secula Amen.

Post cōfessionē

Quā finitē matutinā cōfessionē nra ē ut s̄ p̄
cōfessionē i die celebraturū disponat idcirco

deuota renobita confessione sua quorūq; h̄pore party
mox penitētia sibi iuncta deuote p̄fiat nec ad aliam
nisi confessione sacramentali s̄ p̄missa quātū fieri p̄t
accedat.

¶ In exendo ecclesiam

In exendo ecclesiam p̄ singulas horas officio
diuino cōpleto vel etiā quoadq; t̄p̄ ordinē et
modū orandi i th̄ocho ecclē superius descriptū p̄t
repetere et eūdē ritū i singulis locis suis obseruare
¶ In autē modū hūc variare p̄ maiori deuotōe volue
rit sequētis oratūculas vel filias orabit.

¶ Ante sumus alias inclinans dicit.

Benedicta sit facta trinitas atq; idiuisa unitas
cōspicibilis ei quia fecit nobiscū miāz suam. O
sūma maiestās rex om̄ p̄cipū miserere mei. Amen

¶ Reuersa ad cellam.

Deinde p̄ matutinas et singulas diei horas
reuersa ad cellā deuotū ch̄i amatōr ante strati
sūm ad genua p̄dat. oipotenti deo humiliter oras
agat qm̄ insufficienti ministrū ad suū c̄ seruiciū dig
natū admittere et ibidē filis suis annuerare. Dicit
ergo hāc v̄ simile orationē.

¶ Oratio

Oras ago tibi omp̄ sepieternū deus qd̄ me idig
nū p̄dē ad tuū seruiciū nullis meis me
ritis s̄ sola dignatione meā huc vocare dignatū es
Rogo te p̄ dolorē vultus dñi in iesu xpi vniū
m̄i tū et p̄ sacchissimi sanguinis ei effusionē ac ino
centissime mortis virtutē suscipe hoc sacrificiū ser
uicū mee p̄ gloriā maiestatis tue p̄ peccatis meis
p̄ ecclesia tua sc̄a et p̄ animā om̄ fidelū defūctorū
¶ penit purgatorij cōstitutis i illa unione charitatis

qua eundē dnm̄ nr̄m̄ iesū ch̄m̄ pro nobis t̄rnat̄ sus-
cepisti mouenti et cōcedē mihi p̄ meritū eiusdē passio-
nē t̄ veritate dilige et t̄ tuo ~~seruicio~~ seruicio fidelem
uigila p̄manere Amen. Recollectio matutina

Dēinde cōsentē tue examē parūp̄ ingredi et
si i t̄ conditiones boni daustralis i septimo ar-
ticulo sc̄nde regionis descriptas adhuc habeas vide
Si aliqd̄ deesse cognoueris quātorius reformare nō
negligas. Ne paulat̄ p̄ desidia euascesas. Scrip-
tū ē enī. Qui minima negligit paulat̄ decedit. Et sc̄s
amator dei augustinus dicit. Nullū peccatū adeo p̄u-
tū ē qd̄ nō reser̄ negligenti. Examinata igit̄ cāpsū
et i sc̄o seruoze reformata dicat ad dnm̄.

Oratio pro p̄seuerantia.

Quare de q̄ opt̄ deī p̄ meritū passionis dñi
nr̄i iesu xpi et p̄ intercessionē b̄e marie sp̄
uigilans. sc̄arūq̄ om̄i celestiū virtutū et b̄ozū
patriarcharūq̄ p̄phetarū ap̄lozū martirū cōfessorūq̄ v̄ḡ
nr̄i et om̄i electozū tuozū nobis i tua voluntate p̄seue-
rantiam vt tibi placitū uigil̄ valeam̄ exhibere ser-
uitutē. Per eundē xpm̄ dnm̄ nr̄m̄. Amen.

Innotat lectū signo se sc̄o Ascendit struū.
crucis munit et cū attrōne sp̄s dicit. In noīe
dñi nr̄i iesu xpi me itendo reponere quātū dñi
nr̄i ei⁹ maiestak̄ q̄sietatē possim̄ ap̄liu⁹ p̄ diem col-
laudare.

Sedens in lecto.
Pax dñi nr̄i iesu xpi t̄rigitab b̄e marie sp̄ v̄ḡ
signū sc̄o crucis v̄tū dñice passionis et intercessio
om̄i sc̄ozū custodiat me nūc et sp̄. In noīe patris
et filij et sp̄s sancti. Amen. De signado reponat.

Exercitiū renobite ad p̄mas. Consideratio ñ

Quoniam renobita n̄r deuotq̄ ad p̄mas de mane ex
ataty fuerit. ordinē et modū se recolligendi
et orandi superius positi an̄ matutinas cus
todiat et munitā se siḡno vniūfic̄ quāq̄ dicit. In noīe
pat̄ et filij et sp̄s s̄i Amen. Descēdēs aut̄ de stratu
feruētq̄ ī s̄o p̄posito cuiq̄ ad genua p̄dat et cōplos̄
manibz dicit.

Oratio

Quoniam s̄c̄ sp̄s repli h̄oī corda fidelū et tui amoribz
ī eis ignē accēde qui p̄ diuinitatē liquay cūctazū
gentū ī unitatē fidei cōgregasti. Oratio Emitte sp̄itū tuū
et creabūt. Et renouabis faciē h̄ie.

Oratio

Deus cui cor̄ dñe pat̄ et om̄b̄ volūtibz loquit̄. et quē
nullū lat̄ secretū purifica p̄ d̄f̄sionē s̄c̄i sp̄s
cōgr̄t̄asē cordis n̄r ut r̄ p̄fecte diliget et dignē laudat
mercam̄. p̄ xp̄m̄ dñm̄ n̄m̄ Amen. Addat O flores
rosa et si q̄d aliud valuerit p̄ deuotionē adq̄nat.

Ad p̄mū signū

Hoc p̄mū deinde signū cuiuslibet h̄oī diei vel etiā
ad tactū horologij si alioibz nō fuerit medita
tōibz occupatq̄ dicit. Dicit nomē dñi b̄ndictum
ex hoc nūc et vsq̄ ī seculū. Adq̄natq̄ b̄nēc̄ aliquā ora
tūculā ex mentē ardore formatā hoc vel simili mō.

Oratio Inspice me dulcissime dñe ih̄u.

Oratio s̄c̄i serm̄ p̄fectū ut te s̄z habeā vniū bonū.

Oscuro te demētissime deus da michi ī s̄c̄a religione
tam innocētē viuere ut ad te p̄cipiū et finē oī
boni valeā puenire.

Alia

Quoniam dirigāt vicē meē ad custodiendos iustificatio
nēb̄ tuos ī om̄i tēporē.

Alia

Omnatissime dñe iesu rogo te p̄ meritū sāssime
passionis tue doce me oīa cōtēpnē ut te sūmū ac
bonū iugiter merear iuvenire.

¶ Deinde seruet̄ p̄paratoriū generale ad oīnīs
feruorē superiūs ante matutinās positū et purgetur
cōsuetū si quid cōtra puritatē eius fuerit cōmissum.
Perceptū si mens ī cōtēplacōe diuinū amōrē p̄ iuge
desideriū eleuata fuerit p̄uuloy exaratiōe minus
īdignebit.

¶ Ad secūdu signū

Secūdo signū tā ad p̄morē q̄ ad r̄liquas dici ho
rab īsonat̄ seruet̄ modus superiūs ad matuti
nās positus quātū orandū p̄miserit vnicuiq̄ t̄p̄us
Dū vero ecclesiā tenobit̄ noster ih̄at̄ vel cōgredimur
reuerentiā exhibere deo corā altarib⁹ et crucifixo nō
negligat s̄ humiliter īclinat̄ orationē cōgruentē
ex more dicat. **Nā** corp⁹ modesta īclinatio īteruēt̄ hoīb⁹
fēt̄ ad deū bene ordinat̄ ostensio.

¶ In hoc capitulo

Ingrediens p̄ p̄morē locū capitulū ē. **¶** **¶**
Tenobit̄ deuot⁹ p̄ victoriā s̄cōy martyru dco
grās agere. meminert̄ quos ī maximo feruore sp̄s
cōtēptō suoy corpōm cruciati p̄ mortē testimanū
militasse dñs cognoscat. Cū ergo s̄cōm fortia gesta
legi audieris ora dñm quaten⁹ tibi meritis corū tua
peccata dignet̄ remittere teq̄ ad portandū iugū mo
nasticē discipline pro cōsuetō ipōy cōsequēdo miseri
corditer roborare. Et hoc desideriū tibi assumēdū p̄o
mitur dū lect⁹ eundē passionib⁹ diuinū auxiliū te
ab omib⁹ īuocat̄. In principio quoq̄ dici hec agim⁹
quaten⁹ s̄cōy exemplis ad patientiā roborat⁹ p̄ totū
diē nulla adūsa timeam⁹. Cū aut̄ martyre aliq̄

audis forte p[er]fuisse i[n] agone certaminis hui[us] vel simi-
lib[us] ad e[um] porabis.

Oratio

Sante miles regis eter[n]i rogo te p[ro] amore d[omi]ni m[er]i-
t[us] ihesu xpi qui p[ro] fecit carnis tormenta et mundi hui[us]
infideliu[m] vincte ora p[ro] me ut ad hui[us] co[n]sorti[u]m quato-
r[um] merear puenire.

Si nomen co[n]fessionis aut virginis vel alterius co[n]-
ditionis s[an]c[t]i recitari fuerit facile deuotio dei amator se-
cundu[m] affectus sui ardore oratione ad sanctu[m] quebet ex
tempore variabit. Orationes em[en] affectualis p[ro] omnibus
sunt efficaces.

Ad lectione[m] regule

Quoniam lector passu[m] vnu[m] ex more de regula recitat
deuotio renouetur i[n] corde dicat. Adiuua me dulcissime
d[omi]ne ihesu ih[esu]e ut secundu[m] hanc norma[m] seruatiu[m] benedicti
religiosi possim viuere et i[n] tuo s[an]ctissimo seruicio om[n]i t[em]p[or]e
fideliter p[er]manere.

Quoniam deinde rogetur quomodo sicut regula bonis et deuotio
ad p[er]fectu[m] quotidie legitur sic tepiditas malis seu negligenti-
as ut sint irremediabiles ad dampnatio[n]is amulu[m] re-
mitat. Deinde nouerit se ad fidele[m] conatu[m] obligari om[n]i
que regula co[n]tinet queadmodu[m] tenor p[ro]fessionis habet
sic em[en] i[n] p[ro]fessio[n]e dixit. P[ro]mitto obedientia[m] et co[n]uer-
sio[n]e moru[m] meo[rum] secundu[m] regula[m] s[an]c[t]i benedicti.

Quo[m]do recitant[ur] no[m]i[n]a defu[n]cto[rum]

Quoniam vero p[ro] lectione[m] regule no[m]i[n]a defu[n]cto[rum] re-
citata fuerit p[ro] his et alijs co[m]missis et no[n] co[m]missis
fideliter o[mn]ib[us] no[n] min[us] ex charitate q[uam] ex debito mo-
nachus sic orabit.

Oratio

Observo dulcissime d[omi]ne resu[m] p[ro] doloru[m] vulneru[m] tuor[um]
et p[ro] s[an]ctissimi sa[n]guinis tui effusione ac inuocissime

moche tue vultu miserē his aīabus et oīb9 michi ī oratione
cōmissis ac oīb9 fidelib9 defectis et dona eis requie sepi
terna. Magnū siquidē op9 misericordie ē p aīab9 ī carere
purgatori9 cōhibere apud misericordē iudici9 ītercedere et
eis p memorā dūte passionē ex charitate subuenire. Credo
enī firmiter et pia p̄sūptione cōfido qm̄ oratio q̄ p defectis
ex sola charitate fūdit ī sinū orantis duplicata reuertet
Homo nāqz deuot9 q̄ hic p feruorē diuini amoris orādo
singulāter p omib9 fidelib9 defectis eis ī charitate cōpa
titur mouens iestimabili mercede honorat9. Dicit enī ī
suo euāgeli9 dñs. Beati misericordes qm̄ ip̄i miām cō
sequuntur

De caplo culpazū.

Quoniam nichil sit ī humanis actibus ex omī p̄e p̄ fōm
gaudeat se deuot9 renobita ī īp̄fectionē sue iūc
nise remediū qm̄ quicqd ī renobit9 bene reformat9 ex
humana fragilitate delinquit9 quotidie emendat9. Sa
pientulū enī culpazū singulis dieb9 cōtinuam̄ delicta pub
lica diluit cōfessio sacramentalis quondie iurata p̄ cōm
mionis gratiā occultas negligēcias remittit. Quatuor ī
renobit9 capla cernim9 de quib9 p̄ ordine dicem9.

Primū caplū passimū ē dū hī se p̄clamat vel p̄cla
matur ab alio.

Primū caplū passimū dicit9 ī quo se deuot9 renobita
dñs de negligēcijs suis p̄clamat vel ab alio p̄cla
matur. In hoc caplo dei amator q̄ semetip̄m sibi abnega
uit negligēcias suas humiliter et accusat et accusari ab
alijs patē ne a dño p̄ hac vitā durius iudicat9. Dicit
enī sūo dei ap̄lūs. Si nosmetipsos iudicarem9 nō vbiqz
iudicarem9. Et p̄hera nāū dicit. Non cōsurgēt duplex
tribulatio. S̄m̄uero qui hic p̄ p̄tē suis p̄ dei amore

voluntarie tunc affligit dignum e' ut tunc bene purgatus
 p' rediret miam a futura liberatioe liberet'. **Quia** sunt
 ocs claustrales quatu' eis voluntarie sustinentib' p'la-
 matoe' capitales ad miam vite sepe tunc p'ferit
 ocs accusatoe' et iniurias p' amore dei cu' testimabili gau-
 dio sustineret. plus em' meremur cu' iniurias et adusa
 p' dei amore et fraternis charitate patienter sufferimus
 q' si bonis opib' sustinuit.

Itas igitur i' iudicio monachy deuotio p'clama-
 tiones quascunq' no' metuat p' accusari ab alijs i' me-
 moria dnce passionis corrupit faciens cora' se vlti-
 mis gloria' ee' pposita et humili patientie i' celo cofere' da
 q' frater tunc no' sustineret p'clamatore' frim' q' sortu'
 expectas ageloy. **Abstine** a t' ois indignatio absit mur-
 muratio p'cul' redat clamo'. **Non** em' habes ipatentie cau-
 sa'. **Aut** em' iuste p'clamaris aut iuste. **Si** iuste tunc
 no' sustineret. **Delius** e' hic purgati i' modis q' p'
 hac vita i' multis. **Et** qui peccat publice cora' oib' est
 arguend'. **Si** aut' iuste p'clamaris recordas te mona-
 chy et inuenies ad iniurias obligati. **Du** em' iuste
 p'clamaris p' humile patientia purgadu' te noneris
 du' iuste veru' te monachy ostendis et aplius mere-
 ris. **Qu** ergo p'clamaris quarta et sexta humilita-
 tis gradu' ad memoria' reuoca' et si verus es monachy
 cora' p' accusantib' oia. **Verus** em' dei amator aplius
 p'clamaris se diligit et ei se eode' die aut oratione alij
 aut spenale obsequiu' impendit. **Si** bon' et sapiens es
 no' poterit tibi displicere p'clamatio si vco' malus et
 stultus es om' tpe dign' es p'clamari. **Dicit** em' sp' de sapie'te
 tura. **Corripit** sapient' et diligit te. **De** malis vco'

et stultis dicit propheta. Odio habuerunt corripit in porta
et loquuntur profecto abominati sunt.

Secundum capitulum actuum c. i. q. aliter proclamatur aliter

Secundum vero capitulum actuum dicitur in quo non in
nosmetipsos sed alium proclamandum. Ad actum huius
proclamationis charitas summe est necessaria copulanda
sicut quoque non minus quam disiectio adhibenda. Cum ergo
fratrem tuum ratione charitatis proclamare volueris timore
verbi dei spiritum adhibeas et memorem consortii charitatis vite in
principio dicas. Diligens fratrem meum hoc vel illud commisit rogo
quatenus se emendare velit propter dominum. Quicquid dixeris
fuerit paucis verbis comparando proferat factum simpliciter
dicit culpam proclamati aggravando non augetur presi-
dentis verbum bonum vel malum sit quod fecit sententiam tractus
committat. Qui enim tunc plures solus culpam fratris sen-
tentando aggravat zeli amantitudinis et displicentie
suspensionem ut plurimum reportat. Ergo qui alium proclamare
noluit cavet ne contra fratrem suum amaritudinis zelo
moueat quoniam si charitas proclamationis non interveniat pro-
clamati rancore non emendat. Rursus in deliquente amisa
non proclamationis fructificat quam amor dei et firma cha-
ritas non commendat. Quicquid deus omnipotens tunc sit su-
me bonam proclamationi tue in corde fratris non dabit copu-
lationem propositi nisi te invenierit non ex charitate sed ex dis-
plicitate ad proclamandum te commoveat. Nam ubi charitas
non sine radice invenierit bonum fructum non negabit
Si autem contra fratrem tuum te senseris aliqua indignatione
commoti melius est proclamationem ad te ipsum committere quam
te alieno vulnere in crudelitatis foveare.

Tercium capitulum de primatu iudiciorum

Quoniam capitulum suavitatis humilitatis dicitur quod
 fit a senioribus pro suis negligentibus incipit. **M**an-
 dat enim sanctissimus pater noster benedictus in libro
 capituli regule quod monachus quolibet loco vel tunc prela-
 tatus more ut senioribus sui animam contra leniter commo-
 ferit si debeat ad pedes illius prosternere et ibi usque
 ad insipientem eum humiliter iacere. Hic se excusari vel culpa
 alteri imponere nullatenus permittit sed iacere et se humiliter
~~in~~ re cognoscere monachus iubet. Qui enim vetulus
 monachus est nec iuste correptus murmurat nec iuste
 prelatatus se excusat. In divinis quoque officijs et in
 in conventibus locis more ut tenentur devotus in aliquo
 pro negligentia offenderit se humiliter iuxta consuetu-
 dine tibi satis facit dignitas potius maiore penitentia
 in dubijs agere quam cum minore consuetudine ledere vel fra-
 datu alios gravare. Qui vero se ad hanc humilitatem
 omnino tunc et loco subeunda adhuc gravare et difficile
 intelligit non spiritu ambulat sed ad huc carnaliter vivit qui
 nisi hanc inclusam subiungendo tributum sibi offerat
 nunquam verus et devotus tenentur erit.

Quartum capitulum est tractatum et consiliorum

Quoniam capitulum deliberatum dicitur quod fit pro
 aliqua ardua causa ad consilium vocantur. Quoniam
 admodum hoc capitulum celebrari debeat satis be-
 nedictus de adhibendis ad consilium fratribus in regula mani-
 festat. Humilis ergo et verus tenentur cum ad consilium
 vocatus fuerit cum reverentia et verecundia humiliter acci-
 dit interrogatus quod sentiat pariter loquitur. consilium suum
 consilium et aliena probare minime dedignatur. Quod enim
 sentit humiliter dicit sed aliorum pro consilia suo proferens

et se et suā sententiā dispendiā p̄sidenti veraci subiect^o
hoc cōmittit. Addeo em̄ i humilitate p̄fuda sc̄p̄m
ā nichil ut se p̄q̄ alijs q̄ subim̄p̄i credat cōfiditq̄
melioribz se bonū diuinitz iſpirari cōsilium et tāq̄ vi-
tariū x̄p̄i suū i mēte oibz solet p̄ponere p̄latum
Maxime siquidē ad mortificationē p̄e voluntatis
monachz p̄ficiat qui suā opinionē i cōsilijs dandis
abbati in hylari humilitate om̄i t̄p̄e submittit. Cū
aut̄ deuotz cōnolita cōsiliū suū cōtēp̄i aut iſbari
fenserit grat̄ omnipotenti deo ex vera humilitate re-
ferat et ablata sibi occasione sup̄biendi recognoscat.

Post caplū quotidianū

Hi p̄ caplū culpaz p̄ t̄p̄e redendū fuerit
ad cōfessā modis ordinate orōis superius
i sup̄his obseruet. Si vero ad cellā tuā
de caplō trāseris iterū flexis genibz sicut p̄ ma-
tinas ad d̄m orabis. Deinde si hora p̄m̄ise-
rit deuo se aliquatulu recolligat et debita p̄fessio-
nis sue ad memoriā reducat. Postea cōnolita sic

Domi mihi q̄so d̄n̄s deus i obseruet. Oratio
Quāta mandatorū tuorū sc̄d̄m̄ b̄n̄placitū fassime
voluntatis tue p̄feci et debita p̄fessionis mee iugit̄
normā mihi p̄positā cū feruore sp̄us iugit̄ adimplē-
re. Per x̄p̄m̄ d̄m̄ n̄r̄m̄ Am̄m̄.

Ad priuatas missas cōsideratio breuis.

Quā natura humana vigore ad iſgressum
regni celestis ex seip̄a nō valeat p̄opere pla-
cuit misericordissimo p̄i deo p̄ mortē d̄m̄
n̄r̄m̄ ihs̄ x̄p̄i v̄nigenit̄ sui nobis misericordit̄ sub-
uenire ut qui p̄pter iſirimitatē n̄r̄am accedere ad

maiestatē invisibile nō possum⁹ mediatorē q̄ deus sit
 & homo p̄ nobis accedentē habeam⁹. Eūvero sc̄s-
 sine passionis nr̄i mediatoris merito nobis ad ip̄s
 regnū celestis aperuit spūalis vite alimentū dedit et
 sicut a vite nutrimentū palmet attrahit sic ī x̄po mēt
 nr̄a veraciter vivit. **H**or autē spū nutrimentū p̄cipua
 suavitatē ī sacramento corporis et sāguinis ipsius media
 toris nr̄i p̄cipua quotiens illud ī odore suavitatis deo
 p̄i devotē imolam⁹. **E**t hec sacratissima oblatio corporis
 et sāguinis dñi nō solū nobis ad veniam p̄ccōy p̄stat sed
 eam aīab⁹ defūctoy ī purgatorio cōstituit mirabiliter
 succurrat. **M**agna igit̄ et cōtinua devotioe tā no-
 bile sacrificiū imolandū ē qm̄ opa nr̄a bona ip̄se m̄
 nis sūt vilia p̄ hāc sc̄ssima oblationē deo p̄i fiunt
 gratissima. **E**t ergo cōnobis m̄ devotus imolatio
 hui⁹ p̄iosi sacrificiū fervēt̄ possit īst̄i quatuor velut
 per ordinē notare. **¶ De ministrante ad missam**

Ministrantē ad missā frater devot⁹ cū maxima
 hilaritate et fervore debet occurrē et se ad ministrā-
 dū sacerdoti diligentissime p̄parare. **D**icit enī sc̄s **h**ug⁹
hugo. **A**d missā libenter ministra q̄ officū angeloy est
 et cū ad illud sacrificiū ministras illos tibi familiares
 officios quoy coperator assistit. **S**i iuxta p̄missū salua-
 toris iusti suscipiens ī voce iusti mercede iusti recipit
 q̄ ad missā devotē ministrati celebrantis p̄mū ne-
 gabit. **Q**uisq̄ enī cū fervore divini amoris celebra-
 tibus ad ministrādū se devotē cōsuevit assistere hui⁹
 divina pietas etiā in hac vita solet aliqua specialē
 gratia remunerare morienti quoy sc̄i angeli tāq̄
 familiariter noto credit̄ occurrē et aīam ministri

ihū ad cōspectū eī cū gaudio p̄sentāe. Sic nāq; ad p̄m
orāt ī scō euāgelio filius. Volo pater ut ubi ego sū illis
sit et minister meus. Magna ē em̄ ī hoc venerabili sa-
crāmēto diuine pietatis dignatio qm̄ sicut idē hugo dicit
nihil min⁹ videt⁹ deus facere ī eo qd̄ quotidie dignat⁹
de celo descendē sup̄ altāe p̄ salutē nr̄a qm̄ de celo des-
cendens humanā naturā homo fact⁹ assūpsit. Et sicut
dn̄s nr̄ ih̄sus x̄pus dicit nobis ī memoriā sui amarissimē
passionis hoc venerabile sacramētū ad idē magis
dilectis cōmūit sic eos q̄ se ad suscipiēdū illud vel mi-
nistrādū sumētib⁹ tū humili deuotione et amore
disponat aplius et singularit̄ diligit eisq; ī fide per
illud postulātib⁹ ī om̄i nr̄a succurrit.

Neq; em̄ dur⁹ cē nobis plena fide orantib⁹ iesus
poterit ī celo p̄sidentē qui tā clemēs et pius fuit m̄m̄
postulātib⁹ ī terris abulā. Cui⁹ vni⁹ accessit ad pedes
eī et repul⁹ est. Cui⁹ infirmus sanari petijt qui abu-
lans t̄r horēt nō curauit. Nūq; ergo dn̄s iesus nobis
ī fide postulātib⁹ m̄m̄ negare poterit q̄ ad huc mortuō
ocantib⁹ se tū mōt⁹ fuit. Aut em̄. Quā possibilis sūt
credent. **M**inistrat⁹ itaq; ad missā an̄ oīa se
purigare ab om̄i mala p̄p̄tate et iordinata affectione
studeat se quātū p̄t ad se p̄ amorē iesu desiderū redu-
cat quaten⁹ purificat⁹ dn̄s possit assistere et tā p̄ se q̄
p̄ tāta ecclā vni⁹ ac mortuō efficaciter orare. Stans
igitur sub missa post sacerdotē oportuno t̄pore hō vel
similib⁹ verbis orat.

Oratio ministrantis.

Odulcissime et amarissime dn̄e iesu rogo te p̄ om̄
angustia s̄ssimū cordis tui quā ī passione tua
sustinuisti. rogo p̄ s̄ssimū sanguinē tui effusionē et

p̄ inuictissime mortis tue virtute rogo p̄ sanctorum corporis
 et sanguinis tui mysterium ad cuius tibi immolationem iustis
 ministris assisto miserere mei et purifica cor meum ab omni
 affectione illicita ut tibi digne valeam ministrare. Da mihi
 vera omni peccatorum meorum remissionem et indulgentiam sancti corporis
 hominis gratiam iugem passionis tue memoriam cordis puri de-
 uotionis lachrymarum fonte sereni conscientie puritatem et
 sanctissimi amoris tui perpetuum fructum. Da mihi obscuro et tene-
 brisime amator hominum p̄ dolorem vulnerum tuorum firmum in
 sancto fructum propitium verum quocumque omnium mundalium comprehensum
 continuum relictum patrie desiderium et certum in sancta religione
 perfectum. Concede mihi dulcissime iesu in adiutis constantem
 tribulationum patientiam in moribus disciplinam et veram sepe
 et ubique inuicem humilitatem. Fac me pro te humilissimi
 sacrificii corporis et sanguinis tui perpetuum quatenus minister
 mea presentie tue dulcedine sentiat in tuo amore sudare
 ardeat et a te iherusalem non recedat. Amen

¶ Oret etiam p̄ suo pastore oret p̄ tota congregatione
 ut illi in sua voluntate dominus inuictus dirigat ista sub
 regulari obseruatione custodit ab omni aduersitate defendat.

¶ Insuper oret p̄ vniuersali ecclesia oret p̄ fidelibus et infi-
 delibus quatenus omnes deus credentes in fide custodiat non
 credentes ad fidem catholicam conuertat. Oret etiam p̄ con-
 sistentiam vniuersam personarum ad ordinem p̄ quas et suum monasterium
 in vniuersis statu proficiat et tota obseruatione ordinis in me-
 liores crescat. Non obliuiscat fidelium animarum in penitentiis pur-
 gatorij viam remissionis expectantem sed oras p̄ eis nouerit
 se p̄ paululum ad eam transire ubi oratio nra fusa in
 sinu ordinis remouetur. **¶** Cauet autem deus christi mi-
 nister ne aliquid eorum quae suo iocibus officio quibus amissione negli-

gatur ne celebrantur p̄ suis oratō aut iquē dicit d̄s
trachi reddat. **Q**uō uocatur sub silentio meditari uel orare
poterit d̄m m̄strandū ē debet orare salū uolēt i
mitti et sacerdotē c̄it̄y diligēter ministrando respondere
Sub elevatione sacratissimi corp̄s ēs̄y poterit exēplō
d̄ni thome aquinatit cū attentione ad d̄m dicere.

Tu uice glorie ēs̄y in p̄s̄ sempiternū et filius usq̄ ad
finē sp̄itū hymni. **P**ost elevationē conuertat se de
uotū reuoluit ad d̄m iesū cupiens ex thmo corde tā
mysterij habere cōsactū et tāq̄ cēt cōmunicatū
sūm pararet affectū quō quidē deuotū dei amator
corp̄s x̄pi ex feruore cordis optaret accipere v̄tū sa
cramentū credit accepisse. **D**ixit cū d̄m iesū ad auā
quandā sibi amica. **S**i homo feruēt i amore med
corp̄s meū i die mille uirgū si foret possibile ex desi
derio suscipere optauerit tōcā cū me p̄ d̄m sp̄itū
corp̄s meū desiderium sūm i oīa uerōt cōsequit̄. **E**t
ergo hoc desiderio i mente amatis iesū cōcepto sic
uel similitudo reuoluit d̄ct ad d̄m. **O**ro ministrat

Quā amāssit d̄m iesū tū bene et fructer
dispositū ut licet in m̄t̄ s̄ssimū corp̄s tū i
hoc uenerabili sacramento suscipere uimū licet mihi sa
cra h̄t cōmunionē i die sepius iterare. **O** dulcedo
m̄a o cordis mei uimū suauit̄is o spes mea d̄m iesū
in nosti mentis mee ardore t̄e et corā te cōmū desi
derium meū. **O**ro te p̄ oīe bonit̄e t̄e cōmū michi
v̄tū et grāā huius s̄ssimū sacramenti meū et oīe
i auā meā suscipere ut i te ualeā in p̄t̄e p̄manere.

Hanc d̄m celebratur diligēter parando.
Accessu ad imolandum hoc sacratissimi corp̄s

et facerent dñi sacramēta sacerdos prius se diligē-
ter examinet et cui respondit sit cuius caritissime ex-
placet. **S**i ad hoc se i fine regionis cultorū inuenit
ad altare nō debet accedere nisi p̄ rōtionē et cōfessionē
firmū p̄positū emendandi se prius studeat expurgare
Si autē se ante secunde regionis inuenit si poterit
suas ad uolitionē suā reformatas et ordinatas affe-
derit facile se ad altitudinē p̄t disponere quippe q̄ p̄p̄
affectū idē euacuādo se tribuit p̄ desiderium suū dedit
eleuare. Cuius em̄ diuina bonitas affectū horū ingredit̄
qui nullo desiderio p̄p̄ maculat. **A**d uolens igit̄ tū de
uotione et feruore diuini amoris hoc fossimū officium fa-
ci debet p̄ficere p̄mittat aliquas orōes audientes quibus
se ad cōuentionē ap̄tore ualeat promouere. **N**am em̄ deu-
tio i altari cōducit si met̄ ad feruore nō ante p̄paret̄
Ad hoc p̄p̄ nū desiderantes unūquēq̄ m̄m i sua libe-
ra deuotione p̄ficere uoluerit nos multū p̄saluit in
accessū altaris more quorūdā occupare nō qd̄ p̄p̄rea
sine recollectione aliquis deberet accedere s̄ ut unus
quisq̄ possit sui deuotioni cōuenientibus exercitiis
sēu orationibz i secreto liberius uacare. **A**d p̄t̄ ele-
uationē m̄m i dñi iesu ante accessū altaris cele-
brantibz cupimus p̄suadere subiectā orationē ex ea q̄
sū feruit ab eis m̄d̄olantibz digressim̄ quā i merito
dñice passionis satis effusā credim̄. **A**ccessus itaq̄
ad altare tenobito deuotū cui uacat et libet poterit istā
uel similit̄ orationē p̄mittē uel quibz uoluerit se modis
p̄parare.

Ad ante accessū altaris

O summe sacerdos et uere pontifex iesu xpi qui
te obtulisti deo patri hostiā purā sanctā et im-

lata i ara crucis p nobis miseris peccatoribus quibus de-
disti nobis carne tua ad manducandum et sanguine tuo
ad bibendum et posuisti illud mysterium i virtute spiritus sancti
dicenti. **Hec** quotienscumque feceritis i membra mei memoranda
facietis. **Rogo** te p dolore vulnerum tuorum et p preciosissi-
mi sanguinis tui effusione innoxissimeque mortis virtute
de p ipsum corpus et sanguine tuo magno salutis nostre
premi. rogo p hanc miram et inenarrabilem charitatem qua
nos miseris et indignos sic amasti ut lavares nos a
peccatis nostris i sanguine tuo misereere mei et indulge-
re michi omnia peccata mea et doce me indignum servum tuum qui
etiam inter cetera dona tua ad officium sacerdotale vocare
dignatus es nullis meis meritis sed sola dignatione
mea tunc p spiritum sanctum tuum mysterium hoc ea tractare
reuerentiam et honorem deuotionem et timorem quibus oportet
et deest. **Fac** me obsecro de tanto mysterio illud semp
credere et intelligere sentire et firmiter tenere ducere et con-
gitare quod tibi placet et quod expediat saluti anime mee. **In-**
teret spiritus tuus bonorum i cor meum qui sonat ibi sine sono
et sine precepto verborum loquatur i me veritate tantorum mys-
teriorum. **Profunda** quippe sunt nimis et sacrosanta ve-
lamenta i pectore magna clemencia tua dulcissime dno
ihesu corde michi missarum solemnium puro corde et ma-
gna conscientia celebrare. **Oro** te p dulcedine sanctissimi
cordis tui amantissime saluatoris libera cor meum
ab omnibus vanis immundis noxiis et illicitis cogitatio-
nibus ut fiat dignum amoris tui habitaculum meum et sine
fine i eternum. **Rogo** te o amator hominum dulcissime
dno ihesu p omne virtute sanctissime passionis tue repelle
a me spiritum dacionis et superbie conuocorie et iudicij

libidinis et blasphemie et reple animam meam virtute chari-
 tatis et innocentie. **Rex** virtuti usque christe amator sancte castitate
 et integritate rogo te per sanctissimam virginitatem beatissime gem-
 tricis et intemerate virginis marie ac per corpus tuum reveren-
 tissimi pueritatis extingue in me vices celestibus benedictionibus famulans
 ardentes libidinis ut sit et permaneat in me inter totius pu-
 ritatis. **Morbificus** in me obsecro stimulos carnis et deest libi-
 dinositas concupiscentie et inordinabilis affectus et da mihi veram et pro-
 priam castitatem una cum ceteris donis tuis que tibi placeat in veritate
 ut tibi omni tempore immaculato corpore et mundo corde sacrificium acci-
 piat et sanguinis tui valeam offerre. **Al** **Quod** dicitur et vere
 factum est idipsum bonitatis tue confiteor quod non sum dignus acci-
 dere ad tantum mysterium propter nimiam peccata mea et multas
 reprobationes meas. **Red** pro christo et ex hoc corde meo credo
 et ore confiteor quia tu cum sis omnipotens potens me facere dignum
 qui salus iustificas ipsum et de mundo peccatis facis mundum.
Ideo per omnipotentiam meam te oro corde meo id digno famulo tuo
 veram contritionem propter peccata mea quocumque deuotionem et fer-
 uentissimam in tuo amore contemplationem ut hoc sanctissimum sacri-
 ficium cum timore et reuerentia cum puritate corde et fonte
 dulcium lacrymarum cum leticia spirituali et celesti gaudio cum
 humilitate et feruore charitatis tibi valeam offerre. **O**
 dulcissime dicitur usque corde meo in hac hora misericordiam tuam
 ut sentiat meam meam beatissime patris tui dulcedinem et
 sermone angelorum in carnis meo deuotionem et sumptus in te
 placida deuotionem. **Al** **Respice** a me dicitur usque cunctas
 iniquitates meas et tui amoris in me igne demerere accende.
Non nascaris mihi o usque ineffabile bonum neque multum
 dicitur usque meo super me commensurabile. **N**on enim in iustificatione
 bus meis offendo propter animum suum dicitur dicitur huiusmodi

tuis multis. **A**ufer a me dñe iesu cor lapideu et duru
et da m cor carneu et copuctu qd te timeat te amet
te sup oia diligat i te solo delectet te sequat te pferat
i eternu. **O** dulcissime dñe iesu rogo te p sacro
sacm mysteriu corpus et sanguis tu quia i calice tua
sca quotidie pasam et potam. abluim et sacrificam
atq unius sume diuinitatis tue ppropet efficiunt.
da m virtute tuas scas qbz ornati bona cōsacntia ad
altare tuū possim accedere ita vt hec sacramenta relis
ta fiat m salu et vito. **T**u em dixisti oie tuo sio et
sup benedictio. Panis que ego dabo caro mea i pro
mudi vita. **P**an qui madurauit ex hoc pane vinct
i eternu. **O** dulcissime panis sana palatu cordis mei vt
sentia suauitatis amouistui. **P**ana dñe cor meū ab
om laquore et nullā pter te sentiat dulcedine nullū
pter te qiat amor nullā pter te amet cōsolationē.
O iesu ^{supreme} panis vite et iunctu i te habeo de delectatione
m et om suauitate odorū qui nob de te p respicit et
i te nunqu deficiat cōcedat te cor meū abscro et dulci
dine suauitate tue repleat aia mea. **O** panis sac
o panis vine panis pulcher panis mudo q de celo
descendisti et dabo vita mudo veni i cor meū et mudo
me ab om equanitate uentis et spūib. **I**nter a auam
meā sana et sāsia me om tpe. **E**sto tutamen et
cōtinua salus corpus et aū meū. **R**epelle a me i fidia
pō m hostes vt sacramento corpus tu et sanguis tu
munty p te recto tramite sub regulari disciplina
pferat et ad regnū tuū p hac vita lety puenā.

Prohibitoris exorsatio.

Si autem her oratio nimis plura visa fuerit legat
partē quā voluerit qm ob id eā i paggphos bñct

districte ut tediū tollerem). Is vero q̄ nec totā nec p̄
legē vult frustra de p̄lixitate loquerit cū nec loq̄ā nec
breuē velle orare cōueniat. Medita an accessū altaris

D Eniq̄ p̄ meditando dūte passioē vel saltē unā
sacramētū articuli aut plurimū si affit t̄p̄orū o
portunitatē mentē deuoti hōiē mirabili operatioē
cōpūgit. si cōsuetudo sapide meditatioē habeat. Ba
pudā vobis dixerit meditando dūte passioē q̄ hōmō
purificat̄ p̄ verā mortificationē mox ut passioē dñi
cogitudo reuolue reperit i lacrymas sine volūta ex
solo amore resoluūt et ex nimio feruore desiderio
quasi i quēdā mentis excessū p̄parat. Cui hoc donū
accipit a dño nūq̄ melius ad celebrandū se p̄parare
poterit q̄ si an accessū altaris sp̄ de passioē dñi unū
ad unū articulū meditatio in lacrymis transcurrat.
Eūmēro cū missay celebratio i memoriā dūte passioē
nō p̄ ipm̄ redemptōre unū istūta sit nūq̄ se hōmō
ad illā melius et fructuosius p̄parat q̄ si p̄ medita
tioē ipm̄ amarissimē passioē feruētius cōdeserat.

Medita sub celebratioē sacerdotē ad deū deuotio

Quā quōta reuerētia deuotionē et puritatē mē
tē si potēt deo cōtāni debeat assidue quib̄
sermo exproret vel quib̄ illud capere potest
Ibi enī verū corp̄ et verū sanguis dñi m̄ ih̄u xp̄i
inestabili modo cōspicit̄ ibi dñi manifestat̄ verant̄ p̄s
adorat̄ ibi exeruit̄ angeloy iuisibilis suo regi assidē
cōmūdat̄ ibi deū et hōmō resū tota celestis curia ado
rat. Maxima ergo puritate mētib̄ maxima re
uerētia et humilitate op̄e cū tātē manifestat̄ deū
m̄ assidue in aliqd̄ i nobilē seruitūō veniat et cor p̄

offendat dñs usq̄ possit inuenire. Cedat hinc paul̄ ocs
mundi sollicitudines recedat ocs cogitatioes nihil hic
cogit. nisi qđ ad cōsumatiōem hñ m̄sterij p̄tinet
nihil d̄schu i m̄ct̄ nisi p̄ i p̄ntia s̄te maiestatis et
gl̄e dect. Hic em̄ nō humane v̄tutis officij sed
diuine maiestatis miraculū agit. patri dei filius
Imolatur corp̄ redēptoris m̄i i veritate sumit. i qua
cōs m̄e mysteriū celebrat. Hic igit̄ i altari sa
cerdos commemorat se iuisibili maiestati ass̄st̄ et ca
ueat se qđ aliunde cogitare.

¶ In celebratiōe m̄ct̄ diligēte seruet̄ custodia
Dost celebratiōem vel dñi corp̄s et sanguinis
cōmuniōem cōpotati deo grat̄ actōis deuot̄
tenet̄ referat se qđ p̄ totū dñi i cōcepta
puritate et deuotione mentis p̄ spirituale exercitiū
custodiat affectioes suas ignit̄ radis i deū dicit
et a se ip̄s nō sepestat. Studet an̄ oīa nichil
i hoc m̄do diligi s̄ cor suū oib̄ terrenis affectioib̄
penit̄ exuti ad diuinū amoris tendit̄ ingere
eleuare. Semp̄ cogit quō iā de corp̄ vitā suā
quasi de nouo i s̄o seruire gustat̄ i s̄t̄at se qđ
p̄ sepius iterata susceper̄ tanti hospit̄s h̄ndit̄
supponat. Deniq̄ p̄ dñi i laboib̄ sibi iunctis sepi
oratiōe aliquā i v̄tut̄ et unione illius sacra m̄ct̄
deo patri offert̄ quaten̄ seruet̄ p̄ s̄e cōmu
nionis et obedientie regularis exercitiū i diuino
amore aptius attendat. Et hūc diuinū amorē magi
me p̄ v̄tut̄ hūc venerabilis sacramenti cōsequim̄ si
i memoriā dñi passiois illo sepius cōmunicando p̄
cōp̄ctōis grat̄ renouem̄. Em̄no deuota mentis hōi

per communione huius sacratissimi sacramenti in firmitate
 diuini amoris efficaciter operatio attendit et abnegata
 sibi penitus in christum per gratiam unita transfertur. Quam
 ergo uniuersis sibi metipsum per veram resignationem ab-
 negatis in memoriam domini passionis se domino hostiam
 unam obtulerit tunc ad dignum obsequium magis dis-
 positus erit. ¶ Per priuatas missas rediit ad alla.

Quelectio missarum finita gratias actionibus
 ex more terminatis recedat ad alla monachorum
 et per missa oratione consueta et super ad matutinas paulisper
 scriptum recolligat et a seo proposito per seueritatem apostolicam
 attendat. Deinde consue ad dominum dicat. Oratio

Obscuro et dulcissime domine iesu per virtutem sanctissimi cor-
 poris et sanguinis tui quod accipere licet indignus corde
 michi amoris tui dulcedinem fratris dilectionis ser-
 uitate in temptatione fortitudinem in corde puritate et in motibus
 disciplina ut professioni mee te largiente satisfaciam et in
 tuo sanctissimo amore inquit perficiam. Deinde usque ad primum
 signum per choro legat aliquid bonum meditatur a oratione vel
 certe scribat et operi ex obedientia sibi merito fructus ipsius.

¶ Ad primum signum per choro an summa missa.

Quam primum signum in sonuerit ad horam que summe missae
 se ex more permittit mox reuoluit dimissis omnibus
 qui in manibus habuerit orationes paratorias ad chorum
 legat sicut ante matutinas in superioribus ordinatis sunt
 Postea vadat ad chorum cum reuerentia et maturitate
 inclinans et orans iuxta ritum superioribus positum.

¶ Ad summa missa. Consideratio quarta.

Sub compulsa ad summa missa poterit hora de
 seculo tunc debita legere et postea quantum permiserit

tempus aliqd de pbenio p uatis missis pposito ad memo-
ria reuocare. **S**uma em saluti me t merito pas-
sionis dñi nri ihu xpi posita e nec meritoria no-
bis aliqd op9 bonu credit qd tca9 dñe no offert.
Hui9 aut passionis memoria i relectatione missaru
pagit: ubi agn9 mon9 p nobis occisa ineffabili mys-
terio deo pñi immolatur. A solo igit saluatore nro
dño iesu xpo que passu p nobis credim9 salutem
uerant sperant. Et ideo quicqd i relectis ecclia populat
p ipm dari sibi a deo pte hui9t rogar. Huc itaq
respectu meriti dñe passionis renobis m9 deuota
i corde habeat sup quo totu missa officiu tag9 sup no-
lare i seruide lapide suauit9 uocatur. Quis em missa
uiderit sit i i sra dei ecclia dign9 ad meriti passio-
nis dñe om tpe refert9.

De iheros missa.

Agn9 aut itendim9 officiu missa p sigula exponi
em vniuersaqz m9m9 exposicioes coplures alioz
possit inuenire s; dare occasione meditandi deuota
trib9 m9m9 quos iterum desiderat9 istamari s; m9
Prima itaqz pte iheros et usu ad incarnatione dñi
meditatio pot9 reduci repetitioe in gloria ad ei9
natiuitate referre. Nichilomin9 qd conuincat iheros
secundu sensu litterale diligit9 debet9 spua9 ut dñe
nich9 tibi spirituale intelligencia possit inuenire.

Nich9 em frustra i diuino officio agit9 s; oia mysteria
et sumis arborib9 implent9.

De hieroselyson.

Rhieroselyson grec9 e et coposita ex noie et vbo et apd
reside fut dñi ductio9. Prima em a hieros qd
est dno hier9 i vobino dicit9 secunda ab eleco qd e
misericor eleco9 miserece i i pno pfer9. Unde fit

hyrcleyson q. dñe misere p. elisione p. hyrie. cleison qm
 vocalis an vocalis p. m. h. o. e. s. o. m. d. i. d. i. p. t. **¶** Ter itaq
 ad p. m. hyrcleyson dicitur ut qui filiu suu p. nobis ex
 mia charitate incarnari ex v. g. n. e. et mori voluit sua nob
 mia i. m. t. i. b. subuenire velit. **¶** Ad filiu quoq. t. h. u. s.
 viab. hyrcleyson dicitur i. quo ipm ut nobis subueniat
 oram. **¶** Ter et hyrcleyson ad spm scm p. ferim. i. quo
 ipm p. sua ineffabile bonitate i. m. m. aduocari h. u. i. t. i. m. e. a.

D E i. n. d. e. g. l. a. i. g. e. n. t. i. s. d. e. o. s. i. g. n. i. s. **¶** De t. r. i. n. i. t. a. t. e.
 m. i. o. d. i. c. i. t. i. q. u. o. p. a. t. r. e. t. f. i. l. i. u. t. s. p. m. s. c. m. v. n. i. s. o. l. u.
 v. e. r. u. d. e. u. i. t. r. i. n. i. t. a. t. e. p. s. o. n. a. r. u. m. t. v. n. i. t. a. t. e. s. u. b. s. t. a. n. c. i. e. c. o. n. s. i. s. t. i.
 m. u. r. C. o. n. s. e. q. u. i. t. e. r. s. u. b. i. p. o. h. y. m. n. o. a. n. g. e. l. i. c. o. o. p. o. r. t. e. t. u. n. d.
 b. i. t. a. v. a. l. d. e. e. t. d. e. u. o. t. i. o. n. e. t. a. d. s. i. g. i. l. a. v. b. a. v. t. i. t. a. d. i. x. e. r. i. m.
 s. i. g. i. l. a. t. i. b. e. r. i. t. i. i. n. q. u. o. b. o. n. e. v. o. l. u. n. t. a. t. i. s. h. o. d. e. b. i. d. o. m. p. r. o. d. p.
 m. i. t. t. i. t. e. t. d. e. u. s. v. a. r. i. e. s. s. e. n. t. i. a. s. h. u. i. l. i. t. a. n. o. b. i. s. a. d. o. r. a. t. i. s.

Q u. i. p. e. r. o. r. e. l. l. i. c. t. e. s. e. u. a. n. t. h. o. c. a. s. a. **¶** Ad r. e. l. l. i. c. t. a. s.
 r. e. v. o. c. a. t. e. p. s. e. n. t. i. s. a. d. d. e. u. m. s. t. a. b. i. d. i. u. i. s. r. e. v. o. l. u. t. a. m. e. t. h. e. l.
 a. l. i. u. n. d. e. r. o. g. i. t. e. s. i. d. a. u. s. c. u. l. a. t. i. s. a. d. v. b. a. s. a. c. c. e. d. e. n. s. i. s. s. u. i. d. e. s. i. d. e.
 r. u. i. d. i. e. r. e. c. o. r. d. a. n. s. d. e. o. v. i. s. s. e. n. t. i. s. **¶** Ad e. p. i. s. t. o. l. a. r. y.

Q u. i. l. e. g. i. t. e. p. l. a. d. i. l. i. g. e. n. t. e. r. a. d. o. i. a. d. e. b. e. t. i. d. e. t. d. e. o.
 c. u. m. m. a. x. i. m. o. f. e. r. u. o. r. e. s. p. i. r. i. t. u. s. g. r. a. t. i. a. g. e. r. e. q. u. o. d. d. e. s. e. r. t. o. i. n.
 d. a. y. o. p. l. o. t. e. t. p. e. n. i. t. e. n. s. t. u. o. s. e. x. g. e. n. t. i. b. e. r. r. o. r. e. a. d. s. u. a. m.
 f. i. d. e. m. t. a. m. i. s. e. r. i. c. o. r. d. i. t. v. o. l. u. i. t. v. o. c. a. r. e. **¶** Ad g. r. a. d. u. a. l. e.

A n. t. g. r. a. d. u. a. l. i. a. l. l. a. e. t. s. e. q. u. e. n. t. i. a. v. e. l. t. r. a. c. t. u. r. o. g. i. t. a. q. u. o. d.
 l. o. n. g. i. s. s. e. i. p. r. e. b. h. a. b. u. e. r. u. n. t. d. e. s. i. d. e. r. i. u. m. q. u. o. d. a. n. t. e. x. p. i. i. i. n. t. e. r. n. a.
 r. o. n. e. e. i. s. o. p. t. a. b. a. n. t. a. d. u. e. n. i. t. a. **¶** P. o. s. t. e. a. r. e. v. o. l. u. i. t. q. u. o. d. m. u. l. t. i. s. l. a.
 b. o. r. i. b. u. s. e. t. i. m. i. s. s. i. s. s. a. l. u. a. t. i. o. n. i. b. u. s. p. a. n. n. o. s. t. r. e. s. e. t. t. r. i. g. i. n. t. a.
 i. n. h. o. c. m. u. n. d. o. p. e. r. f. a. t. i. g. a. t. u. s. f. u. e. r. i. t. q. u. i. s. e. n. t. i. p. i. s. p. h. u. a. s. a.
 l. u. t. e. i. n. m. o. r. t. e. v. o. l. u. n. t. a. r. i. e. d. e. d. i. t. **¶** D. e. m. d. e. l. o. g. i. i. n. t. e. r. n. e. e. t. p. i. n.
 l. o. s. e. a. n. t. h. u. c. m. e. m. o. r. a. n. t. e. x. i. l. i. u. m. v. t. a. p. l. u. s. p. o. s. s. i. b. i. l. i. t. e. p. h. a. n. t.

meditationes p̄ntis misericordie ad diuinum amorem tuum inflammas
affectionem.

¶ Sub euāgelio.

Sub s̄o euāgelio eleuata mente ī dñm exultas age
gnas qm̄ te nasci ex christiano parentibus miris
pater voluit et quia te s̄o ac suauissime doctrine sue
participem fecit.

¶ Sub symbolo

Quoniam symbolū catholice fidei tenet: quā v̄ba et mys-
teria cū humili feruore spūs cōsidera te totū ī te
morē recolligere festina quatenus vocante ad fidē sine
tuo merito gratiā possis agere et ī spm̄ te p̄ amore spūs
eleuare. Cogita si potes immo quāp̄ potes q̄ magnū
exaltis et timentis sit decē filiū q̄ p̄ te imaginari voluit
q̄ dura et amara p̄ te tolerauit.

¶ Ad offertorium

Sub offertorio mēte tuā cū hostia cōsecranda ī oblationē
applicā qd̄ ibi agat: mystice pensa. Est cū hostia rō-
da et candida. In candore puritas īnocētia et passa hu-
manitas m̄ saluatoris deo p̄i p̄ uoluit cōtra oēs ip̄stas
tēb̄ m̄as offerenda p̄ontē. ī rōdēditate cōtinuata diuinitas
nobis ī p̄m̄ia p̄p̄ria offert. Dic ergo ad dñm.

¶ Oratio

Quod tibi offerā culpā deī m̄m̄i cōdegnū nō habeo ī sa-
crificiū meip̄m̄ tibi trade. Suscipe igit̄ s̄o pater ī uno
nō scissimē oblationē recipis et sanguis dñi m̄i ih̄s xpi vni
geniti filij tui m̄i tibi ī mundū cōtinuū et ī seculū p̄petuū et
da michi cōtinuū s̄o amoris tui dandū ut tibi placidū in-
giter possim exhibere famulatu.

¶ Oratio

Offero tibi oīpotētē deī v̄rā passionē et mortē eiusdem
dñi n̄r̄i ih̄s xpi p̄ peccā meib̄. p̄ s̄o romana et vni-
uersali eccl̄a p̄ sumo pontificē p̄ ep̄o n̄ro p̄ abbate n̄ro p̄
cōs̄crib̄ m̄is om̄ib̄ p̄ vniōis obseruatiōē n̄rē p̄ toto quoy
ordine n̄ro p̄ salute om̄i fideliū p̄ ḡsione ī p̄diciū et pro

redemptioe fidelium animarum in pennis purgatorij existit dicitur
tunc absente scilicet patre hac oblatione mea in unione charitatis
illa qua eundem dominum nostrum iesum christum in gremio pro nobis momentim
suscepisti et placuit tibi.

Sub p[er]facione

Sub p[er]facione mea mecum a te et omnibus ad
lepta erigere et ad laudanda d[omi]ni cu[m] suis angelis p[er]p[er]e
rare. Memeto quod p[er] meritum d[omi]ni possidens ad r[ati]o[n]em
h[uius] angelorum vocatus es et curra ut ad illud p[er] obscurandam
mandatorum p[er]uenias.

Ad s[er]m[onem]

Mente sursum elevata cu[m] suis amantissimis patre et filij
et sp[iritu] sancto unum deum et d[omi]num glorificas et manifestas
in suis angelis omni t[em]p[or]e humiliter adora.

De canone

Dicit sanctilogum sub canone meditatione d[omi]ni
passionis poterit assumere et ea p[er] singulos arti-
culos maiora p[er]cipiat deo p[er] te vel p[er] alios aut q[ui]bus
necessitate offerre. Dic ergo tali vel simili modo.

Pater offerre tibi sanguinem sudorem et lachry-
mas d[omi]ni mei iesu xpi amantissimi filij tui in illa cha-
ritate et unione qua semetipsum tibi volutate in martirij
pro nobis obtulit p[er] peccata mundi vel p[er] illo fr[atre] aut illa
vel illa merita et rogo te p[er] dolorem vulnerum eiusdem dul-
cissimi filij tui et p[er] frigidum sanguinem eius effusionem ac
insuetissimam mortem eius d[omi]ni misere mei vel illud aut
cetera de nobis hoc vel illud in p[er] eundem d[omi]num nostrum

**De rebus que p[er] arboris d[omi]ni passionis sicut d[omi]ni
poterit et est secundu[m] affectionem sue intentionis offerre ad
placitum**

Ad elevationem

Si elevatione corporis et sanguinis d[omi]ni mei iesu xpi
mensura tua in altioribus occupata non fuerit poterit
d[omi]ni ad d[omi]num q[ui] vocatur p[er] hoc modo.

Oratio

Tu rex glorie xpc. Tu pater sempiternus et filius. Tu
ad liberanda te. usq; in fine hanc em pte hincq; fact
thomas ~~legit~~ de aquino sub elevacione dixisse ad dnm legit.

Quoniam agnus dei carnis mentis tua. Ad agnus dei
ad dnm iesu signatam fidem subleua et ut te ad
parte ppetua suscipiat suppliat ora. Ad cu p cad more
ora reliquisti affectu digne. strabile ab eo pfectu fa ppo
fisi p sacre commomnt suscipiam pte. Ad ih missa e

Quando i fine te missa e carnis fac ut mens tua
in sac angelis reuertebis i celu subleuat. quaten
dum iesu i maiestate pudente p desideriu mercedis co
spicere que i sacramento missa ad ptem ia i terra no
vult aplius videre. attende itaq; desideriu tuu p yma
gine desolacionis more eoy qui sunt tibi separati ab
amicis. Dic ei go i corde tuo. Ad dnm

Ere dno meus ad celos rediit me desolatu i tra
dereliquit. Quid hic ago cu mortalibz q dnm
habeo i mortale. Cur illu no sequor. Hec michi qz
tristitia mea p langat e habitum cu habitatoribz hinc
bray multa i tra fuit aia mea. Cupio dissolui et co
cu xpc q qui me i fluc hanc liberabit de corpore
morte hinc. O amantissime dno iesu a spet mea o
deus et saluator aie mee trahc me post te pennis in
odore vnguentoy moy. O dulcis amor meus no obli
uiscaris mei i fine q dignetur mte mea ih freq
ter sustollere ut q te copialis videre i hac mortalitate
distitit nequeo salte affectu et desiderio i tuo scissimo
amore subleuaty te spu robur mercur i gloria co
mori. O salus mea o cor cordis mei amantissime ihu
no dereliquit me magis de spicant. iste in pparat ad

inter et dirige me sicut tua sanctissima voluntate ut tibi
veraciter valeam complere. Ad summa missa et hoc sequitur.

Post hunc hunc a summa missa immediate sequitur co-
munita reverentia superius descripta ad altaria
venit. orat et post motus habet decimum p. servare spm
ad dm̄ fide qd̄ reliquit e. ipse medietate huius ipse. Co-
gnita feditate p̄m̄ qm̄ a deo separata et ausu nō penitē
tēternū dānat. Quia igit̄ voluntatē huius fr̄missimo
p̄posito ad deū om̄o cōvertit et p̄m̄ cōsuetū p̄ virtutē
om̄i tpe vitare. De refectōe regulari. Cōsuetū v̄.

Quia vero supra ad refectōem p̄cipit i. fr̄m̄
egentē et paup̄ib̄ necessitatē paup̄ib̄ ex affri-
cōp̄tate et p̄ eis nō aliud nō possit dm̄ dep̄-
care. Cogita multos ibi thyanos cē h̄ lōge melio-
res quos dūca paup̄tas i. hac vita opprimat q̄m̄ nec
sicut ad vultū nōd̄r̄ine hac hora p̄cipit nec vestes
salutē tenuissime ad amictū corp̄is ministrat. Tu aut̄
monachū nō sicut cōp̄tor sicut optinuit cōdūg vestib̄
tāq̄l̄ p̄cipit ad m̄sā residet tibi tibi ad salutem p̄
fr̄es h̄ meliores appont. oīa vsq̄ ad m̄sā tibi idig-
no p̄cedi p̄ dei servos m̄sā ministrat. Cogita
igit̄ quē hoc opulentiā verū cōmonacho habitura
sit v̄m̄ qm̄ q̄ p̄ ingressū religionis paup̄tas p̄cipit
et nūc i. religione splēdidū seculi d̄m̄tib̄ opulēt
Quia igit̄ ut tamē beneficē dei nō sicut cōp̄tor v̄m̄
secundū regulā quā p̄cipit. Quia p̄ refectōib̄ monast̄-
r̄io tuo substantiā h̄ p̄cipit ut illis deī om̄p̄ v̄m̄ m̄
servicōd̄ tibi trahat cōm̄. De lectōe n̄sali.

Respondeat aut̄ ad m̄sā, it̄ edendū est cōp̄p̄tō
R̄oli h̄m̄d̄e respice h̄ p̄cipit tibi tibi app̄p̄m̄

ad utilitate nature daturat in humilitate et gratia
actione manducate. Quid lozat? ad mensa diligens
confidere ut quod admodum corpus suo cibo reficit et in eum
suo refectioe minime defraudet. Disce modo mod
liber edenda ad alestra frequenter erige et p verba
satis lectiois qd nobis manducantibus magis deest de
vina copulatione tenuitipm dulcat ista mare. Veng
em et iterum dei cultor quibus de amaritudine dicit
passionis de feruore divini amoris vel de regno pa
tris celestis et a it epulas legi aliqd audierit statim
ex nimio desiderio ingensat appetit amoris ardore
succendit nimia dulcedine copulsa ho lacrimat. Et
vete mod q dnm iesu veniet diligit mox ut non
ei audierit vel imagine crucifixe aspexerit copu
tionem resoluit et p affectu ad pedes vel a phrenis
illius elevat.

Ad grat.

Completa refectioe age grat dno et da sub ppa
omo vadis ad celestia mod tua suscipi dirige p
benefactoribus vinct et defunctis ibi rade. Si p grat
aliqua signata e orom p defunctis addideris bnficis.

De lectione regulari

Reduc de refectioe ad cella si no sit dies ieiun
vng consuetudine orandi ppa. deinde boni aliqd
ad edificatione lege meditare vel op qd tibi iur
tu e fac aut scribe. Si aut dies ieiunij fuerit af
supra volumine studij tui loco lectiois regulari ingred
sedo et alijs qd volueris sub silentio lege. Et ved
ad dicenda aliqd boni interrogat a psidente fueris
parat et vilia sine amoris alligatoibus hndit
respondetis. No utaris phyo sermone nec sermone

vanas curiositates in mundum profectus. Et si dicitur frater tuus
aut raris tuis sermonebus non inuoluitur sed in hunc
receptum panem simpliciter ex parte nisi forte p[ro]p[ri]e ex
consideratione te in sermone fuit longum.

De exortatione monachi p[ro] prandio usq[ue] ad vespas

Post lecturam ad cellam reuertens De custodia v[est]is
suis opib[us] tuis si aliqua oratione debet p[ro]mit
tere et in omnib[us] q[ue] frater dei angulum postulat
existens aut in illa non sit op[er]is si sit aliquid boni fa
cto maxime q[uo]d obedientia iungitur abbati. Tunc ora
tione scilicet lege aliquid boni aut meditare q[uo]d nulla mona
chi op[er]a a vesp[er]is facta a demonio. Sed de his suis locis
in sequentib[us] latius dicam. Cuius ut sup[er]ius expendis vult
q[uo]d de omnib[us] deo ratione tibi v[er]um est reddendum.

De irolatu celle et opib[us] in ea faciendis

Quia sunt loca in quor[um] aliquo monach[us] dormit
et deum amat frequenter debet inueniri. In cella
videtur in cella et suo t[em]p[or]e in refectorio. Magis aut
p[ro] reuerentia non p[ro]mittit q[uo]d de malis et regib[us] et gi
rouagis scriptu[m] e[st]. In circuitu ip[s]i ambulat. De v[er]o
aut iusto dicit ieremias. Dom[us] e[st] v[er]o in portauit
ingru[m] d[omi]ni ab adolescentia sua sedebit solitarius et
t[er]ribit q[uo]d leuauit se sup[er] se. Quor[um] aut[em] sunt opa
celle p[ro]p[ri]a p[ri]mo e[st] iussit t[em]p[or]e sermo e[st] vult
legere h[ab]ere e[st] meditationem op[er]ationem iustit[ie] quor[um]
e[st] frequenter dicit quib[us] dicitur quiescit. De his p[ro] q[ue]
dicit b[eat]us d[omi]nus. In cella p[ri]mo debet iussit t[em]p[or]e

Primo q[uo]dem scriptu[m] in celle habitando discipul[us]
suis t[em]p[or]e et h[ab]ere deuotionis op[er]as obedientie
non p[ro]p[ri]e dicitur e[st] scriptu[m]. Melior e[st] obedientia

¶ **S**ultorū vitime et insultat' magis q' offerre adipē. **H**ic
si tibi i cella aliqd ad operandū iunctū fuerit noli semitis ob
bedientiē quolibet occasione trāspredi s' stude op' tibi ipō
sitū pp' amorē dñi mī iesu xpi et meriti s' obediētie di
ligeriter operari. **H**ic quicquā amator hugo dicit. **L**ibent
esto i cella et s' age aliquid i ea qd edificat te et a maiorē
iudicat' reputat' q' tui iuris nō sit. cā exire sine licētia p'ar
naturē nōdē. **H**abes et de hoc s'issimē p'is mī benedicti p'hi
bithens' i regula qui tibi cōgressū et d'fensū interdicit sine licētia
¶ Secundo i cella debes vtilit' legere

Maxime deest monachū i cella q'stūm s'omp aliquid
bonū legere et se vtilit' i omib' occupat'. **L**ectio em' sacra
temptatōis diaboli superat carnis i'cordia sedat. mūdū s'ant
cōtēpnē ad celestia mētē deuare. **D**erant' em' dñi dixit di
uine scripturē amator ieronim'. **A**ma scientiā scripturay
et carnis vicia nō amabis. **N**ō sūt monachū oīa legenda oīb'
qm' qui adhuc i'funt' ē aīc nō nisi doctrinē simplicib' i'ibud'
Et hugo ait ad monachū simplicitatē amat'. **N**on legas
ad hoc vt doctior habearis mag' curiositatē legas q' nō edic
fiat qm' vana lectio vana cogitatōis generat et mentib'
extinguit deuotionē. **L**egenda sūt i'pt' simplicib' monachū
s'iphica nō alta deuota nō curiosa quātū' q' p'p' i'etern'
tarditat' nō sūt i' abozib' doct' i' vniū nō s'ant dissolut'
Qui aut' fortiores sūt aīc i'vniūcōis eis s'udia nō i' d'iam'
qm' oīa mūda sūt mūdū nihilq' neat lectū verat' deuot'
Derupt' nemo sibi vsurpet fortitudinē animi quā nō habet
s' i' discretione abbatis pōnit' q' ad libertatē lectōnis idone'
esse videat'. ¶ Tertio i cella meditandū oportūe debes i'p'p'
Quodamodū flōr de radice out' sic ex lectōne media
tio generat'. **S**i lectio vana fuerit etiā meditatio

fructuosa et inanis erit. Fructus enim lectiois meditatio est
et meditationis gemma oratio. Cura igitur sancta meditationis
oportune ipsius ut dicitur etiam aliqui mentis per fervorem divini
amoris in contemplatione elevare. Denique meditatio ipsa mentis
deurat et lectionis studium memorie commendat.

Quarto debet in cella seorsum orare.

Omnis nos sancti apostolus orandi sine intermissione iussit quod
sicut nobis necessarium est se habere ad vitam carnis sic
omnino necessaria est continua oratio ad sanitatem mentis. Nam sicut
lectio ad bonum iustitiam ita oratio a malo liberamus.
Dicit enim in primo evangelio domini. Orate ut non incidatis in temptationem.
Oratio namque mentis sursum refert carnalis concupiscentiam
et mundum extinguit motus istius demonem repellit. **Et** ut
se esse cum deo se orat. Dicit autem oratio tua pura simplex et
munda sit per fervorem amoris ad deum fusa et non esse non
poterit infructuosa. Quinto debet in cella deo deservire.

Omnis qui se a nihil mali committit. Bene quietus quod
omnibus mundi occupationibus contemnit. **Esto** quietus in cella
ut nulla hinc inde cogitatione vagaris. esto mente pura et
tranquilla ut sapida factio desuper mercaris. Dicit enim sanctus
in terminis prosper. Tranquilla et vacua puris sapientia mentis
inhibet et placidi pectoris hospes erit. **Et** iterum dicit. Deventari
legi possunt utrumque acti. De mundi a strepitu libera corda va
cent. **Et** mentis ergo puri studij ista iuncta. Iniqua diu
ni carnea vincit amor. **Consiste** igitur in cella actus et po
tius veritatem amanda cognoscere. **Mentis** enim tranquilla et diu
ne sapientie copax esse non poterit quam corpus in quietu existat.
Hic hugo dicit. In dormitorio esto quietus ne aliud per te existat
Evigilans autem sine dormire cupiens sepe occurrat tibi me
moriam bonitatis dei cum gratiam actione quam ipse super nos se

vigilat quatenus nos sibi humilit' seruientes ab ad nullo asse
diat. Cū p̄p̄o ad statū suū p̄iue aliquid de deo cogitando
vel meditando debet p̄mitte quatenus i cogitacionibz sanctis
suauiter valeat obdormire. **S**ualet enī vigilantiū occu-
patioē fuerit talis et dormientiū est requies talia et sop-
na erūt. Mens nāqz diuine fruētis amere nec dormiēt
nec vigilantiū amatoriū sui obliuisci poterit quēadmodū
sp̄nsa i cantūqz dicit. Ego dormio et cor meū vigilat.

Ad vesp̄as.

Consideratio septima.

Aditio p̄mo signa ad vesp̄as et dicitur ex more sit
nomen dñi benedictū cū ceteris p̄mitti solent scripta
sūt i negotiis secularibz cōparare et qd ab illis libe-
rū eē voluit se ad seruiciū sibi onp̄ de q̄ grad age.
Deinde recollige te ad exercitiū vel meditari de passione dñi
aliqd poteris deinde i sonitu secūdo ad r̄thorū vadis. **A**cc-
nāqz iudicio nullū inuicem p̄sentibzqz ad cōp̄tione et
mētis deuotionē meditare melior est q̄ illa q̄ ex passione
dñi nr̄i i xpi p̄cipit affert sumit exordium.

Ad vigilas martirorū.

Sub cōpulsu vigilantiū p̄ vesp̄as hora de sc̄a tunc
poteris p̄solue et postea de t̄m̄sa charitate dei qua
diligit fideles aiā aliquid vigitare. Deinde quādi poteris
cogita i quā magna sint desolatione sc̄e illi aiē i purga-
tione cōstitue q̄ magnū sit dolor spiritui a corp̄e sepato
et ad certū sui p̄cipij redire cupienti vultū suū
ditos nō posse p̄ amica fruicionē t̄m̄e. **S**ic q̄ i penit
et cruciatibz sibi grauissimū expectat. **T**anta enī e aiē
sepato i penit cōstitue et ad deū venire cupienti desolatio
tristitia et meror vt nullū tormentorū genū i hoc mūdo
nobis cogitū eī m̄stiae possit cōparari. **N**on ē mō more

cōpatis corpaliū mestic et desolationis ad statū spūs separā
 et i dilatione reuersionis ad suū p̄cipiū cōstitū. Quanti
 ergo potē desolationi fēdici acēq̄ i purgatorij parte gemē
 tū cōpatre et sedulā p̄ eis ad dnm̄ orōc̄ fide. **Nā** et
 si p̄ iusticiā suā ~~omnib~~ d̄ipokū ac̄ morib̄ patre illas a
 regno differat iestimabili t̄ cap̄ charitate amat. **Quid**
 ergo p̄ eis orādo nūc̄ boni fecerit gratiā d̄ipokū deo sa
 crificiū i pondit. **Et** si cū illuc̄ uenitū multiplicatū recipit
 quicquid hūc̄ i charitate p̄ illis fecisti. **Dicit** enī scriptura. **Non**
 et salubre ē p̄ defunctis orare ut a p̄m̄ soluant̄.

Trāsp̄ p̄ amicum vel alibi. Orā p̄ defunctis.

Quasiū uero p̄ amicum amicum vel aliu locū sepulch
 re mortuorū nō obliuiscit̄ sem̄ tuorū et om̄ fēdici de
 fūctoz̄ s̄ charitate motū illis cōpatre et eis apud dnm̄ tali
 uel simili modo studet̄ subuenire. **Oratio.**

Here fūctis ac̄ i s̄a pace requiesce. Qui uos re
 demit suo p̄p̄o sanguine dignet̄ uos a p̄m̄ libe
 rare et ad eternū gaudia p̄duc̄ ubi gaudeatis et exultatis
 ieternū benedicti. **Alia.**

Benedicat uos deus p̄r̄ qui uos creauit. **Benedicat** uos
 iesus christus qui uos suo p̄p̄o sanguine redemit
Benedicat uos spūs sc̄s̄ q̄ sua pietate et misericordia ab eterna
 damnatione uos p̄seruauit. **Amos. Vesp̄ l̄ca sequit̄ orōc̄.**

Obscuro et dulcissime dnm̄ iesu fili dei uini p̄ dolore
 uulnere tuorū et p̄ sc̄ssimi sanguinis tui effusione
 ac iudicissime merito tui uisū misere ac̄ ab̄ om̄ fēdiciū
 defūctoz̄ i p̄m̄ purgatorij exultabilis et da eis māsiōne
 lucis eternē cū oib̄ s̄o tuis. **Vesp̄ usq̄ ad cōp̄l̄.**

Post uesperas seu uigiliis mori. **Confidit̄ uiḡ**
 tuorū ad illā tuā cū orandib̄ et iudicandib̄

consuetudine reuertere ibiq; flexio genib; quas conseruatori-
tuo misericordissimo reddere qm te no salu a seculi vanita-
tib; clauder eripuit. h cha a multis malis et peccatis i
ordine custodiunt. Denide recogit quanta bona ~~corp~~ corpora-
lia et spualia pmo tibi pater nihil merenti exhibuit et
qd maximu e tibi fideliter i xpous amore psequendi scripsit
i pmiu pmisit. Esto gratus et sp i ozo vigilas vt i amore
dei dulciter ardeas.

Ad tena.

Hato nnt signo ad tena ad ornure du te humiliter
para et q superius ad pradui sequendum obser-
ua. Post tena ad alla tua redire poteris et orationi vel
meditationi ista dener signu pulsetur ad collatione.

Post tena audite signo collatione **Ad collatione.**
Spualis mox ad ea cu grauitate studias ornure
et lectioe dici vltima cu feruore spuis audire. Verbu
cu sic exhortatioe qd vltimo auditu fuerit michi p tota
nocte tuncus thorebit. Si aut ieiunium fuerit collatio
iter bibeda obseruari i refectione cofucit. Ad faciam
igit lectioe i omi loco esto intentus qm vbi vbi exhorta-
tioe facte cu attentione libent' accipit no pt fieri quip no
sepms cluetur.

Ad repletioe.

Quod ad repletioe dm exora quaten' oia
mundana et carnalia te semp faciat
repleat denuq; tibi i suo scissimo amore inquit
pmanere vt rursu p sentis vite repleto repli dei non
manifestu mercurio regardi et repleat cu oib; sps i dno
lectari. In fine aut repletioe cu pulsari signu age hie
salutatioe audieris vltima dei genitura et vigne mura
hinc saluabit vt te suis meritis p nob custodiat et p
tua salute apud filiu inquit dtedat. **Post repletioe.**

Finito copletorio more ad cellam redire et pmissis
 orationibus consuectis cura te ad recollectionem animi
 sequere diligentissime parare. De recollectioe p copletoria

Quoniam non possumus in uno statu Consideratio ix.
 mentis sancto inobiter dno pssere necessarium
 nobis e sem ppositio sepius renouare ut quoties
 p diem arado p deuia ptoz ab uno animi nri principio
 sumo deo recedim totiens p contritione et coputione ad illu
 emedatione firmis ppositio redeam. Hinc nobis sa pto
 ni ostendunt recollectionem p copletoria isphere et nos de
 negligentib p diem comissis examinare ut sanctitate ppo
 siti qd sancti debite et isfirmu nauim ad feruore spu p
 totinu recollectionis exercitiu renouem. Volens igit re
 nobita nri deuota se fructuose et vbi cotinuatione collige
 se i quibz debet principalit p ordine examinare. Ratio exactio

Divina in recollectioe obseruanda e ratio exactio p qua
 renobita an anulos mentis castigadu iubet reducere. scilicet
 se i die negligentem aut male vel min bene meminerit
 deliquendo comissis. Consy itaq ad dnm coplosis manibz
 ante lectu iacet et tali vel simili modo dicat.

Gracias ago tibi omnipotens et misericors deus p vniuersa be
 neficia tua q michi idigno ptoxi et nichil penitus
 merenti a iunctura mea vsq i hac hora exhibere digna
 te es qm qui nichil boni merui multa et innumerabilia
 beneficia tue dona suscepi. Vtina tibi sumus et innum
 tabili bono digne possim gratias agere vti i tuo ser
 uicio te puro corde et munda conspectu possim collan
 dare. Sed propterea isumitate est corrupcionis et mala
 consuetudine pualentibz qui tuo sissimo amori puro
 corde et conspectu iherere debui te multis negligentibz

et culpis iterū atq; iteq; offendi & quotiens scidū īternas
bonitatis tue īspirandū ad spū fervore renatū sū surgē
heu me toties dolo iterū corruisse.

Ere bone iesu quot culpas quot negligētiās quot vicia
hodie solū tūc quot vanas quot tūbiles quot pūctiosas
ī tā pauca horū cōptandū admisi quot iustitias et nomina
verba ppuli quot negligētiās et delicta ī meīs actōib;
hoc die ppetraui. **A** De m̄ misero qui nec unū quidē
breuissimū diem ī tuo sissimo seruiō p̄ferre sine cordis
īpūritate et negligētiā potū qui tot hodie culpas et īp̄fer
tiones varias cōmisi. Confiteor tue bonitatis o m̄issimū
deū aīā p̄mā mea q̄ ab icute m̄a etate tūc aut pe
des tuos o dulcissime iesu pono oēs negligētiās quas ho
die cōmisi veniā peto quā nō sū dignū accipere graciā
populo quā me ī vacuū toties factor accepisse. **O** amā
tissime dei et homī mediator iesu ih̄c noli me miserū
peccatore despici quē voluisti p̄o sanguine reparare
Confiteor tibi oēs negligētiās quas hodie quomodolibet
tūc et culpas quas cōmisi.

Hic renovata corā dno m̄te p̄stratū peccatores negli
gentiās ad memoriā reuocet et veniā humilit̄ postu
lans suā īp̄fectionē deplorēt. Maxīe aut̄ recogitat si
quāquā verbo vel facto offenderit si quid cōtra fr̄m dixē
rit si cōtra charitatē et reuerentiā aliquid cōmiserit vel
si scienter aliquid male cōtraxerit. Et ep̄dū ī quorūq;
se cōtra deū cōtra sc̄pm̄ cōtra pl̄atū cōtra p̄ximū
sive regulā vel statuta patrū deliquisse cognouerit ad
examen huius capituli reuocare studeat et de secretis ī
cōfessione astricta de publicis et regularib; trāspressōib;
ī p̄ximo capitulo se accusando expurgat̄ fidelit̄ et ex aīo

pponat. Debeat de commissis satisficere de contritis cavere
A Deinde adulat graue deū of. **De committendis.**
 fidentis periculi sine veniale fuerit sine mortale peccati
 Dicit enim iohannes gerson cancellarius parisiensis in tractatu
 de spiritali vita. Adco peccati etiam veniale gra deū ē qd ex
 sua iusticia hominem p illo posset dāpnare tēternū. Quod
 aut homini illud ad dāpnationē nō imputat nō de iusticia
 s de sua ipsius bonitate pcedit. Et diuus psal anselmus nos
 cōmonet q homo p toto mōdo nō debeat minimū peccati gra
 dei voluntatē facere cōmitti. Dicit enim beatus pater
 augustinus. Nullū peccati adeo veniale ē quin mortale fiat
 dū placet. Dicit. Non potest hoc vera ē sententia qm si pec
 catū veniale fuerit nūq̄ mortale fieri potest. Si aut mortale
 fit veniale nō fuit. Sed audi et intellige. Cōdo peccati ve
 niale p suā cōsiderationē mortale nō posse fieri s vni idēq̄
 peccati qd p̄ stare in charitate vni ex sola negligentia et
 infirmitate veniale solū efficit aliter quidē ex cōceptu et
 auersione dei i cōdo peccati mortale sine dubio q placet
 etiā iquantū peccati ē et cōtra deū merito imputat. **Henricus**
qui sep̄ ē pauidus. qui aut mentis ē dure corruet i
 malū. Qui minima peccata nō possit emēdare negli
 git paulatim i grauiora cadit. **¶** Emūero quātū dñi
 potenti deo peccati displicat subsequē vndicta manifestat
 Eocaus em peccatis cōtra dñm punitos grauit i sacris vo
 luntatib⁹ et gestib⁹ t̄asacti h̄us legim⁹ vt merito peccati fouca
 timēam. **¶** Quātū ei breuissima etiā auersi spūs cogi
 tatio displicat nobis p̄mū angeli casus declarat. Quātū
 se nūq̄ cōtra dñm supbūdo deidmā exhibuit peccati
 ifernū fuit. **¶** Quātū vero cōtra dñm sint vba oiosa et
 iudicia i vna scōz patris de peccati ifernū it loquentis

Duplici fere apparibus hystoria nos admonet sana mansuetudo
¶ Quam oportet deum vba mala et pniaosa offendant
i puero quing annoz blasphemate patuit que diaboli de pat
fimo rapit viuu ad thonu vt credit aspectant. **¶** Quam
vero displicat illi facta et negligentie cura sui offrau iustz
filij holi negligentibz et muni curabz sacrofor vnu.

¶ Quam displicat deo cha bona opa cetera soluta pmissa
obediend facta suo aspey suo nos facto edonut qui loci ad
fcha hz ppter ussu no ipone a quoy salitas pertauit. Et
de multis alijs similia legitur. **¶** Quam vero mala sed
deu offendat cu ex istis vt ita dixerim hystorijs possim
intelligi pauca exempla no opus e ptare.

Quam aut reuolua in i relectioibz suis deuoz se
pmissa vel qtuilibz alijs negligentibz sui peccatis qu
tunc grauibz conuicti inuenit assumat conuictioe sibi pos
sibile de pccatis emedanoz ppositu de futuris firmiter
cauenda et penitend de commissis. Assumat ergo qsilu sup
dicti collum et copuety dicat ad dnuo. **¶** Veritas pma

Quam deu meus cofiteor tue scilicet bonitati qd sic vel
sic contra tua voluntate peccauit de quo vehemet dolio
et ob id p te qui totz es boni affandi penitend humilz ego.

Quam deu meus q oia nosti tu scis q te. **¶** Veritas m
largiente bonu habeo ppositu et itudo te adiuuare
me p vrbz emdare i futuru. **¶** Causat aut pccu pccu
deu p aduictio inuictado. penit. vrbz penitna. fugendo.
fuga. occasione pccu custado. Idone p veritate tua dicat.

Quam deu meus bona habeo. **¶** Veritas inq.
voluptate qfessione pccoz meoz facendi secundum
mādam tuā et sū matris ecclesie p lora et tpe ex aū itoz
let sine fictione. **¶** Cuiusque had huius veritatis ex syn

veritate cordis sine falsitate ore et mente ad dnm pphetur
 quando adqz antea peccaverit in seculis et si in tali statu
 etia sine confessione i absentia sacerdotis decesserit sic tñ
 p i purgatorio satisfaciat qd peccato no cõplent. Quia
 aut easde veritate obstati voluntate peccandi qua actualiter
 delectat aut in quo pposito quo pccõy occasiones vitare cõ
 temptat ex pura mente veracit' dia' no potuit i statu dapna
 rous e que nec papa pt absolui.

Cautele future iditio.

Auidu qd i r'ollecione sua tenobite obseruadum
 p'scribit: iditio future cautele m'cipat. Penset
 qui fuerit sibi occasiones transgressionis p'bitte et facilius
 se custodiet a peccato future. Nūq' em p'm fonsa melius
 obstruit q' si peccati occasio vitat. Et dñs bernardus ait
 sup'uenientis siquidē nocti faciēda ē iditio sedm' dñm
 nro isthuc regulā sua excecra d'istibūdo. In his
 dñe debita rit' p'soluit: si spūs deo spūitu rōis subij
 nat' et si quid fuerit ihermissū neglectū vel ip'fortū
 modo tpe et loco nō maneat irrecōpensari.

Suffragiorū postulatio

Eten i r'ollecioe boni tenobite i deuota suffragioy
 postulatio quippe q' sua i'firmitat' optime i'telligit
 adiutoriu a factiorib' p'bit. Mox ergo ut r'ollecione
 sua cõplenerit se ad scām et iduindā trinitatē p'bit
 unāq' r'ouertit deinde genitricē dei beatissimā inuocat postea
 sidy omī p'ces et auxilia i'plorat. Et nō solū hie sumptū
 meminit s' orationes p' toto ordine et carā fundit.

Quiescēdu benedictio.

Quam i r'ollecioe i tenobite ad quiescēdu be
 nedictio qua se orob' munit et r'espōdicū p
 nocte diuine trinitati r'ouertit. Igit' ad somnū signū dōe

mitior aut tpe statuto locū quietis accedens signo sic
crucis se muniat et cū deuotione dicat. Benedictio p̄tra

Pax dñi nri ihu xpi meriti et integritas hie marie
sq̄ v̄ginis signū sic crucis v̄tus dñice passionis
benedictio custodia et meriti om̄i sc̄ȳ ageloy et cele
toy dei sint iher me et oca iuntes meos visibiles et
uisibiles hie et eternū. Amen. Oratio.

Quomodo me hoc nocte et oī tpe i vulneribz tuis
candēssime dñe iesu et rogo te p̄ meriti passionis
passionis tue miserece mei et custodi me ab om̄ibz
sedis et illusionibz tūm et pura mēte et mūdo
corpe disposere in vobis hōis rōsuoy et te cū feruē
spū rollaudāe. Pro quiete habenda discretio

Quāti et vltimū i recollectione cōmemorāda ē p̄ que
te habenda discretio vt quēadmodū tēnētibz iol
lectione hāc serotina nūq̄ p̄ca debet omitti sic etiā
nō velit cā i destructione sui capitis minū idēte p̄
longare. Cōplētis igit̄ cū discretione oibz desiderū fir
uoy i deū cū lacrymis si potest erigat nēti nō q̄fidat.
Ascendat vero frātū aliqd̄ de passione dñi vel de amore
iesu aut certe de glā celestis regni i memoria serū defrat
i quo dormit suauiter requiescat. Dicit nāq̄ bernardus
Ihu9 i sopnū ~~sed~~ de discret̄ aliquid tēti i memoria
vel i cogitatione d̄ quo placide obdormias qd̄ nō nūq̄ etiā
somniauē inuit qd̄ etiā euigilantē excipiat et i spū h̄st̄re
itentionis restituat. Sic tibi nox sicut dies illuminabit
et nox illuminatio tua erit i delictis tuis quatenū pla
cide obdormias i pace requiescat frātē qz euigilabis
et surgēs facilius eris ad redendū i id unde nō tōm̄ desat
sisti. Verūamen oibz hīs sq̄ ē adhibēda discretio ne aut

meditatio nimia somnū impedit crebrū destruat à soporū
 imoderate frequē meditationē penitus intermitat. **N**ā hac
 hora potius dormiendū ē monacho. p̄ meditando q̄tenus
 tpe subito sit ad surgēdū dispositus et ad diuinū officiū
 cū hilaritate animi bene ordinatq. **A**ffectus cū p̄ medita
 tionē nimis dflamata crebrū et saep̄ destruit et somnū ab
 oculis debiliū tollit. **S**it ergo breuis i lecto meditatio ubi
 capiti vel p̄ gratiā vel p̄ naturā nō adest magna fortitudo

De labore manuum. Consideratio decima

Quā sūssimū p̄ me benedictū i regula vinctes de
 laboribz manuum suay monachos veros cōmendat
 habet, asserit ut post finē diū de hoc sūssimo
 exercitio aliqd dixerim) visū nobis genui fuit. **M**ul
 tipharie siquidē hoc opū cōmendat a sūis p̄tibz legim)
 i quo illos p̄fuisse corā deo et hoībus nō mediocriter
 scim). **D**icit em̄ sūū aplū. **C**ui nō laborat nō mā
 ducat. **C**uid vero de hoc manuali exercitio iter
 doctissimos doctoz aug) senserit i libro de ope mo
 nachozū laudētissime ostendit. **R**etinet etiā illos sū
 simos p̄ctā i solitudine morātes operi manuum nō tēpi
 de iudasse legim) quaten) piculū oīz nō tēmerent
 et de suis laboribz vinctes exēplo bñssimi doctozis gē
 tū nemine grauavit. **V**tinā et nos fr̄i hoc sūū la
 boradi exercitiū pari cū illis intentione et benivolētia dig
 nemur assumere ~~et p̄ff. i laboribz nō meremur ac illis~~
~~immo et benivolētia dig. an. affim)~~ **V**t post finē la
 boris nō meremur cū illis sine fine i celest̄ patria regē
 tere.

Quattuor sūt monachi i labore obseruanda.

Quartū ad laborē monachū talē se exhibē d̄bita
 student ut meritū laboris corpalis p̄ meritū disso

lutione nō amittat. Multos enī iter monachos nō
rē ad labore exire terrim⁹ quos nichil aliud q̄ere
q̄ carnis solacia videm⁹. Ex his nō nulli ut se pore
ieiunij regularis māduādi occasiōe habeat labores
intiles et min⁹ mārios usurpat. laborant enī ut cō
cedant. Vnū proficit vel obfit monasterio nō curat
Alij ut hinc inde sine fine discipline quasi p̄ occasio
ne possint discurrere varios labores cōsueverūt ordinare
Alij ut vānis locutionib⁹ et leuitatib⁹ licent⁹ indulgeat
labores intiles renatio p̄curat. Alij ut hōies (nō dicit)
quos. seculares sibi notos et amicos et ad carnē nō ad
deū videre et alloqui quasi p̄ oportunitate sine suspi
tione valeant extrinos labores amant. Alij p̄ nichil
estabilitate nō valēt ī monasterio quiescere ~~fr̄~~ s̄
ad labores vident⁹ anhelare. Om̄ ip̄oz sic laboratū
nō ē sp̄nra ituro et ideo mercede labours optimā
nō attingit. Tu aut̄ fr̄at̄ cū ad labore vocaris intentio
ne tuā regularē iusticiam cura submitte. ut nichil
aliud q̄ dei honore obediētie meritū et vtilitate mo
nasterij diligas nihil p̄ter p̄fectū animi itendas. Exis
tens aut̄ ī labore noli feruore spū̄ ip̄udent extingere
noli spū̄ale cōsatiōis exercitiū obmittē. s̄ quatuor summa
cura diligenter v̄qz obseruare. In exteriori cōsatiōe
esto fidelis seruus et beniuolus ī interiori humilis et de
uotus ī locutiōe pacis et edificatorius ī morib⁹ cōpositus
et matur⁹. P̄ q̄mor her ī labore seruaueris ad cellam
melior semp̄ redibis. Ad extra sit monachus fidelis
beniuolus et seruus.

Primū ī labore renobite diligēter obseruādū ē ut ī
laborado fidele suo monasterio se semp̄ exhibeat

frō i seruido et ministrado sanctā grauiora portado ex
 charitate pueniat. et alijs se verbis et factis benignolū et
 tractabile ostendat. **Dicit** em̄ suū amatoz dei Bernardus.
Peruenit et prudēt animū ad deū se reparat labore nec
 tūcō dissolut. s; p̄ eū magis i seipm̄ colligit q̄ se per
 habet p̄ om̄ia nō tā qd̄ agit q̄ qd̄ agendo itendit. **D**e
 em̄ consummatio itendit finē quo d̄ quātū verus nitit̄
 i tantū eā firmū et fidelit̄ manib; opat̄. totus sui
 corpis sibi subiectō seruū in quo volūtas fiat vsū
 vsū exercitiū et exercitiū vices subministrat. **D**eus
 et fidelit̄ tenobit̄ qui deū i veritate diligit i labore sibi
 nō pot̄ s; cū tanto seruire hilariare et fidelit̄ opib;
 manū sibi dpositis cōsuevit ihibere tāp̄ si oēs d̄ mōs
 teris cōstitūto suo labore solus cogeret̄ nutrire. **S**icut
 em̄ prudētissimū animū totū se deo ipendit. quicqd̄ pro
 seruiorū ei necessitate corpali cū cōtinerit laborare.
Nā sicut spiritalia sine ~~cooperatio~~ cooperatio temporalū
 nō pnt̄ diu i religione subsistē ita ministratē seruicib;
 deo nōnā corpis p̄ deū serui dei nō dubito appellat̄
Et ergo quōd bonū tenobit̄ suis laborib; monasterio
 recta intentione p̄t̄ acquirere id totū se facit dno exhibē
Perceptū sic sibi monach; laborādū s; intelligat vt
 oīes monasterio missas et cetera s̄c̄a m̄sa eadē seruicia
 nullaten; omittat. **O**pus aut̄ manuale curiosū
 et p̄ria cōplacētis susceptū obediētie merito apud
 ceterū iudicē destituitur et tāp̄ otiosū et sine lūcha
 maioris p̄suptū rāhōm obnoxii habetur. **B**ed bonus
 tenobit̄ qui soli deo placere desiderat i oī surreptū
 otiosi verbi facti vel cogitatiois illud bernardi apud
 semetipm̄ dicit. **S**i modo esset mortuū faceret in hoc

fit qd mōt agris cogitas. vel dias. Quod si mōt mortuū
non ageret hoc qd mōt agris stultissimū est qui tibi oia mōtū
i tēcū mōtū tā audacter p̄mittit ad mōtū. Si aut
bonū mōtū ai sit necesse desiderat qd nō faceret si mōtū
iā adesset. nullo tpe agris. Quicqd cū mōtū sit post
mōtū sui bonū sit sine malū invenit.

Ad intra sit monachus humilis et devotus

Secundo monachus tpe laboris ad intra debet esse
devotus et humilis qm̄ si p̄fectū iternū fervore deser
pit nihil inuat qd p̄ labore exteriori acquirit. Et ergo
i laborando animū veracit̄ p̄ficiat gradus bonē volūtatis
i prima regione cōscriptis ad memoriā sēp̄ reducat
Meditationis de passione dñi sēd̄ fervore devocōnis
ordinet i quibz laboris suos p̄ possibilitate t̄c̄i laboribz
conformet. Sit i tōde sp̄ p̄ abnegationē sui humilis sit
i affectu p̄ fervore s̄c̄i cōpūctōis devotus quatenz labor
manū exterioris ad p̄fectū et utilitatē cōmunitatis p̄
ficiat et mōtū ab iterna dulcedine diuini amoris nō re
dat. Si labor fatigat operantē cōnobit̄ si estus vrit si
portare s̄c̄i opp̄mit recogit̄ quātos labores dñs iesus
p̄ nobis sustinuit et oia lenius portabit. Om̄s itaqz
duat ad dñm. Oratio laborantis

Odulissime et amantissime dñe iesu rex cali et ter
re qui p̄ mea redemptione natz de purissima virgi
ne maria triginta tribus annis t̄c̄e hōis deus et homo
quisatū cō q̄ magis i abulādo doredo et p̄dicādo labores
habuisti q̄ pro me sitim esuriem estū et frigis volūtate
et patient̄ sustinuisti p̄ abz oibz tibi grās ago. Suscipe
obsecro tātillos labores meos quātos m̄litos quos me
f̄c̄issime manifestat humiliter offerre i memoriā et honorē

om̄i labori tuoꝝ et ſiſſime paſſioꝝ me et placeat tibi i
vniõne illa qua deo p̄i ſiſſimi labores tui placuerunt. a

Renouat aut̄ renouata m̄ ſub labore ſi h̄p̄ p̄mi
ſerit p̄ncipales articulos d̄n̄ice paſſioꝝ. p̄m̄i cor̄ q̄ſi
xp̄o i paſſione p̄ſente cõmemorãdo. deinde ad genus
graũ agendo. 3° ſecundu eoy ſimilitudine miãny d̄ ip̄is
poſtulãdo. **C**õuerſationis quoꝝ ſcõꝝ pat̄ri a m̄t̄y
paſſioꝝ ad memoraũ reuert̄. et quãta m̄t̄ m̄ced̄ et
gloria p̄ ſuis laboribz p̄cipiant i patria p̄ſer̄.

In locu h̄c ſit monachy p̄uid et edificatorum

Quãd̄ obſeruãdu monachy i labore p̄cipit
i vt pauca et edificatorum loquat̄. Dicit eni loq̄ã
In m̄duloquo nõ deat̄ p̄m̄i. Nũq̄ loquat̄ ſine li
cẽtia monachy ſi ueritat̄ deſiderat ee bonz. Habita
vero licentia loquẽdi nõ loquat̄ niſi pauca et vtilia
ſciens vba oſioſa et ſcurrilia p̄ regula i om̄i loco et
t̄p̄e eſſe d̄n̄ata. Tale ſibi loquẽdi modũ d̄ om̄i loco et t̄p̄e
p̄ cõſpectioẽ iſt̄uat vt loquẽdo nemine offendat.
Audiat libentius q̄ libeat loqui nec oĩa dicit q̄ m̄d̄ ſug
gerit ſi ſtultoy i p̄p̄erũ p̄miſerit. Dicit etiam hugo dicit ad
monachy. Non oĩa q̄ ſc̄oſ offũd̄at̄ quaſi vob̄ ſine op̄culo
qd̄ ſtat̄ vt iclinat̄ offũdit̄ quicqd̄ i ſe colunt̄ et om̄i pul
uere et m̄mũd̄are parat̄. Diligent̄ tunc ne vny^l dicit̄
vel i diuertiã gloriã ſuã uideant̄ q̄ uere nec aliam qd̄ i te
cõmẽdabile laus̄ aut̄ gloriã uel alia i p̄rudet̄ uere
laus̄. Di tu tacet̄ de t̄p̄o et abſcondit̄. a plus placet̄ ſi
tu prodit̄ et cõmendat̄ t̄p̄m̄ uel ſc̄a t̄cã oibz et uide
berit̄. Verba oſioſa tunc quia d̄n̄ nõ adiungit̄ talia dila
bim̄ paulat̄ ad noua q̄ quibz generat̄. vel turbatorũ
vel diſſolutorũ vel cõſc̄iã grauit̄ cõroſionũ. Talis eſſe

In confatione sua ibi ut amore spualis meditationis te
se plus delectat silentium q̄ loquacitas.

In moribus sit rariata copositas et maturus.

Quarto monachus in laboribus q̄ extra in omni loco mo-
re suos iubet rariare et se dōbri et facti et ubi
vicia habet maturum exhibere. Sit in corde mundus et humilis
sit in sermone benignus. et vultus sit iustus modestus et gratus
sit in conversatione tota maturus et exemplaris. Tunc aut
homo facile ad normam discipline rariat si coram ipso
dōno omni tpe firmus habeat. ~~Quia dōno monachus ipse quo
tunc ad meliora desiderat tunc dissolutionem et idcirco
confationem vult. Conatus namq̄ firmus p̄ficiendi hoc habet
ip̄m et omnino rariare valde reddat dōbri respectu. Qui
aut firmus coram in melius p̄ficiendi non habet vultus non
pe dōno rariare quāvis hocq̄ videat et maturus. Cui
enim maturitas facta in ip̄o dissolutionem mentis
resoluit. ubi tunc discipline timor dei non habet. Et
tunc rariata in illis et extra se vultus et rariare
studeat in timore dōni vultus et rariare. Qui enim timor
dōni nihil ne gligat. Et amor dei non est omissus.~~

Aliter debet et q̄satio monachi ad alios habere

Quia vero de maturitate et rariare. Et
et rariatione monachi rariare hōibz servanda di-
vina opim' vultus nobis videt et quāmodo
se exhibere si quibus d. beat nō vultus dicant. Aliter
enim se plures suos exhibere p̄cipit atq̄ alij rariationibus
suis et secularibus se ostendere iubet. Pectori namq̄ vultus
tunc debet exhibere rariationem rariare charitatem iustitiam
atq̄ nō sicutudine secularibus ~~modestis~~ modestis pietatis
reddat itaq̄ monachis vultus qd̄ fundat et rariare

deo et hoibz veracit' r'pofiq. Quid debeat deo quid
 ve sibi in t'p'i fuperioribz e' fufficit d'ctū nūc p'pofita
 nobis p'f'equamur. Sic cōfano reuerēdalis erga

Primo cōfano monachi plato vice th'i
 debet cō reuerēdalis ad plato dicit i' fano
 mag' dno. Cui vob audet me audet et i' vob f'ent
 me f'ent. Monach' em q' obediētia et reuerētia abbas
 f'uo debet fubtrahit cōp'okū deo dūm d' f'rat. Nā f'unt
 pater m' f'olūm i' regula loquit' abbas vice th'i p'
 vere d' monach' r'p'ebat'. Cui f'quibz ergo regis alit'
 viciū d' f'p'at' regē q' p'uidubio r'p'ent. Sed d'c'
 m' hanc f'ater quare debet reuerētia plato h' f'ubtrahit
 que th'i viciū audis. f'of' f'ing' malū et tali off'io p'
 m' h'ū id'gnū ex'f'imat et p'p'ria l'it' tibi cō r'p'ent'
 putat. Non f'ic f'ater nō f'ic h' r'p'ent'ia m' f'it locū t'
 quo th'i viciū p'f'ed' et mittent' h' honore non
 v' nō m'ff'ū. Si v' th'i e' d'f'ip'at' r'f'idera f' ad
 quid v'neris et m'quid plato cō id'gno reuerētia m'
 gabis. Ad quid em v'neris. V'q' v' t' f'icidū cōd'
 l'ū et regula p'p' deū abnegat v' f'ub alteriū i'p'ria
 th'i milibz v' m'cedē p' h'ū c'v'na cō p'at' h' ex'
 p'ctō. Noli ergo frater noli coronā th'ne f'elicitat'
 tibi p'at' i' alia p'p' v'niū h'ū d'f'p'ia m' amittere
 quā nō deberet p' t'ō m'ūdo cōmutare. Memento qd'
 m'nt' habes nifi a deo cū f'olū debet quod e' et quod
 f'as v' volūtat' cū i' plato et f'icidū cū ordinatōne
 v'niū. Sed cū nō r'f'idas h' volūtat' dei p'f'ic' t' illig'
 r'ctori h'ō t'āq' v'icario cū m' h' f'ubdidisti debet h'ū
 l'it' obedire nō p' v'itā i'p'ria nō p'p'ria debet d'f'p'
 h'ic cū tibi nō l'eat p'f'ic' i' d'icū. In h'ā f'icidū

professione voluntate propria incassum non debere profici sed
abbati secundum regulam velle in omnibus obedire. Abbas
ergo voluntatis tue dominus non sua assumptione sed ordinatio-
ne dei cui et vivimus. Nec autem alienis contrariatio
domini tanto fuerit et facta quod fuerit partem non habeat
in regno dei et dei. Monachus itaque regulam dei et sui
abbatis professionem voluntatem proprie iam dominus non habet dominus
qui ~~se~~ si eandem voluntatem suam postea sibi usur-
paverit fuerit et facta quod committit. Nec salubrit
professionem ipse tracta licet si minus et contrarietate fuerit in
peccata. Abbas tunc o frater dei vivamus et in obedi-
entia premissa non ut frater sed deo debet respondere et hu-
mili reverentia loco dei exhibere. Quicquid enim rectori
a subditis respondit ad deum cui vivimus et proculdubio re-
fatur. Cum ergo prelati tuo te pro deum solum et ob nullam
aliam causam subditis tibi te ad hoc erga eum exhibere
studens ut te libere facere vel dimittit quicquid ei videtur
expedire iurare valeat et nullas animi tui insolentias
vel turbaciones omnino premissis. Nam si abbas tuus te
monachum suum timore compellit equitatis ordo violatur
et ubi est super magnum discipulum tibi in eundem peccat.
Fame igitur ne prelati reverentiam et honorem subtrahas
cum in illos conversando dominum offendas si pura et
cum sint reverentia accurre et eorum mandata secundum
regulam et regulam de omni obedire. Crede mihi frater quod
culpa si in prelati a subdito dimittit aut de prelati vita
aut de salute gravissime puniunt. Ad prelatum enim. Polite-
tanti expedire meos. Quicquid tibi prelati tui precepit
tibi reverentia debet suscipere ut credas deum illud sibi
inspirasse. Dei magis causa. Chaitatus ad frater.

Secundo consilio monachi erga fratres charitatem habere precipit. p. qua sola pax et concordia in monasterio habetur. Cogit se et i. corde suo inclinat re nobilita n. fidelis communi animi i. eterna felicitate letitia et gaudio mentis iugiter i. conditioni animorum i. quale dirigat ut ab amore futuri consocii cogitatio no recordat.

Item si te verbo aut facto quolibet offenderit si tibi i. aliquo molestus vel aduersarius fuerit noli motu sensualitatis i. ordinati ex eo pendere noli presentem cum infirmitate respicere si mentis tue oculos ad aie ipsius nobilitate subleua et quale sit tui habitum a eterne felicitatis gso. tuo pensa Ad hoc recipit coply de bono zelo monachoy sepius ad memoria debet reduci ut factus ad fraterd charitate de metipm valens exatit. Ante oia tunc ne displicentia contra fratrem suu admiseris qm qui primo suo frequet i. asat deu no amare manifeste respicit. Quisquis enim deu ex toto corde suo diligit displicentia contra fratrem suu fidelis no admittit. In tanta vero mentis eleuatione monachus debet consisti ut quicquid frater i. eu commiserit aie illius nature a peccando no possit remoueri.

Ad tertium consilio monachi ad iuriales miseria.

Tertio monachi consilio ad iuriales debet et ma fuita qd tui deum bene agit. si respicit communi fuita i. charitate et consortii sp. habeat. Ad hac animi ma suadentia respicenda conuoluit n. consilio sicut patru ad mente rebus desat reduci et n. quanta letitia suscipit iurialis fidelis cogitare. Studet i. primis imitari quanta possibile e saluatore n. m. d. n. i. x. p. q. no solu iurialis et i. humilis ipso miserrimo corde sustinuit h. i. p. m. q. suis p. sententia exorauit ut no periret. Hoc saluator

exempli sicut inuitas turias patens et mansueti solent
pro dei amore suscipi et ipsi turiores quod est apud amari
Ad hoc nobis gradus mansuetudinis ad metum reuocant
his uerbis breuiter edusi coluntur.

Apta. confusa. autis coluaria porta
Serua ~~apert~~ coposce uen penitit iactis
Compe presidens tamen se da sapienter
Ora ponde te metum cupiendo

Humilitas enim si uentem reuoluit possident turias amari
facit. Gradus uero humilitatis his uerbis coluntur

Ad duodecim gradus humilitatis

1. Iustorum gradum ym) timet. oporteret
Illeribus carnis submittit scena scindit

Terunt abbat supponit se reuoluit

Comitio spreto quartu penitit obidit

Abbat uoluit quibus petala uoluit

Pila et idem) colat se iudic) sextus

Quibus se uoluit fore se prim) dferio

11) fiat oritur) qd no) fert regula alle

Non loquit non) du) no) iterrogat aliter

Uoluit uoluit den) d) p) natu) charitinnu)

Undecim) loquit) rationis pauula. uba

Uoluit humu) sy) duodecim) uoluit flexo

De uoluit alit)

1) uoluit den). uoluit uoluit fac. h) uoluit aliter.

1) uoluit uoluit. uoluit uoluit h) uoluit h) uoluit.

1) uoluit uoluit. uoluit uoluit non. uoluit uoluit

1) uoluit uoluit. uoluit uoluit. uoluit uoluit

Nota. Peripsema legi et scribi debet no) peripsema sunt
aperiti legunt i) epistola ad romanos et dicit) limatua et

omnium rerum purgatio. **S**it consilia monachi ad scilicet modesta
uero consilio monachi ad scilicet debet et modesta
Quod nec familiaritas cum eis sit nimia nec elegancia
 difformis. Hinc hugo dicit. Cum huiusmodi quibus dicitur cum
 dicitur quod potest eis non bonum esse exemplum sunt deest seruum dei
 fidele honorum domini sui in obsequio promouere et honoracione
 eorum curare. Nec familiaris sibi cuiusque seruum etiam seruum.
 Nam si discretus fuerit ex hoc magis placitum si uero ipse huius
 fuerit apertus fuerit fugere. Nam sui suspiciosus. Et si seruum
 omni obsequiosus in obsequio huiusmodi esse uerax ualde
 uerbis sit ubi ma quasi in amicitia et obsequio alios.
 Paupertate amia. Sic castus in obsequio et ubique timoratus.

In obsequio autem ubique et bonis moribus fundandis opponi
 ubi illud clarissimum ac perfectissimum uocis clarissimum exemplum
 uis et consilio domini nostri ihesu christi quod hoc de reo missus
 est ut nos periret in uia ubique et erudiret nos suo exemplo
 sicut semetipsum. Quod ergo se monachus in uia ubique
 huius conformari per imitationem curauerit tanto illi in gloria eternae
 felicitatis perambulatio similior et propinquior erit. Quicquid
 ergo se in eis speret et quomodo se habuerit in obsequio sed
 euangelium et huius confirmatione uide. In omni sit optimus opti
 time se in obsequio gerat. Dicit ergo ad romanos. Si dominus meus
 usque adesset quod potius faceret ad hoc uel id in dicitur. Sicut
 optimi et faceret et loqueretur quae me in obsequio oportet per
 uerit imitari.

Quod dicitur

Consilia monachi omnium exercitiorum spiritualium. **Consilia**
Quod dicitur monachi omnium exercitiorum spiritualium duo
consilia. Primo in regum et sentimento differtio
 quae ut monachi differtio sue se et duo

litate pmaneat iudicij. **I**dem i desiderio et pmanere ve
medi ad consolatione alioru vt ppa sz ad melius d'p'd
cupiat et ab hoc conatu minime recedet. **A**d huc vero
p'ficiendi conatu quibz conata nunc suad ad monito
debat extendi que si aliq' d'k' miferit vob' transgressionem
et au' sue p'iculu' grauisima d'curt. **C**onuat aut' mo
nary ne q'sideratio p'p'e d'firmitatis conatu p'ficiendi abiq'
riat conuat ne conatu p'p'e d'firmitatis d'firmitas p'cipiat
sz hoc abo sic minus sibi obuertat vt m'p' ab d'ic' re
p'odat. **Q**uod si p'p'e d'firmitas nimia d'firmitas m'p'd
d'firmitas d'firmitas d'firmitas d'firmitas ad memoriam ill'
q' s'nt abbas b'uard' dixit. **R**espiciem' d'quit s'nt q'z
et si nihil sum' d'firmitas m'p' s'nt d'firmitas d'firmitas p'p'e
labere d' nobis. **H**ec due d'firmitas d'firmitas m'p'
et d'firmitas d'firmitas magna d' nobis d'firmitas d'firmitas
s'nt p'firmitas d'firmitas. **E**go s' p' p'p'e et d'firmitas. **C**on p'na
salus tua deus suscipit me. **C**on s'nt. **D**eniq' m'p'e
vni e' volent' se d' h'is d'firmitas d'firmitas v'lit' con
p'ave habere cor iord' d' et lib' d' et ab ad anxietate
vel curio' s'nti aliena. **S**piritus eius s'nt lib' d' et
g'ndij s'nt e' p' lib' d' et d' deo iord' d' diligit et vt
ita d'firmitas s'nt simili applaudit. **N**am s'nt m'p'e li
g'nta d'firmitas se ad v'lt' volado no' p' s'nt s'nt s'nt
m'nt radu' occupata se ad v'lt' no' p' d'firmitas.
Nec oportet s'nt m'nt frequenter d'firmitas. **A**lio
quing et v'lt' d'firmitas et v'lt' d'firmitas d'firmitas
laborat'. **D**israt ergo conu' d' s'nt s'nt h'is
m' moderamine sz d'firmitas et m'p'e o'is d'firmitas d'firmitas
qui p' d'firmitas et s'nt e' v'lt' v'lt' d'firmitas d'firmitas
p'firmitas referre. **C**onatu s'nt ad illud h'nt et amo

rem fidelit' dirigat et mentē d' p'fida humilitate figat
qm̄ nō facile a deo dereliquit' qui d' amore radicatus.

¶ Hinc ad est exercitiū spirituales clausuras
hinc ut fieri poterat dū raderet d' feto pantaleonis mar-
tyris hora p̄ma.

Incipit spiritualis exercitij compendium. Notandum hinc inde

Et si formula spiritualis exercitij ad edificandum christianum per nos edita. deuotio quibusque in omni uarietate possit apparere breuissimum ueremur tamen ne occupatio in re familiarum satis uideatur esse plura quorum dum cogitatio in disponendis negotiis subditorum continua sollicitudine extenditur facile animus in exercitijs spiritualibus etiam breuissimis fatigatur. Ne igitur monachi nostri qui uel exterioribus sunt dediti uel in spirituali consolatione minus deuoti occasione felicitatis ad arguendum excusationis solite possint confugere iussi sumus eandem traditionem abbreviare ut et maiorem in sua deuotione feruore firmos et minorem tepidi non amittant.

Sequitur tractatus exercitij spiritualis.

An te oculus et singulas hominum qualitates uenobis deuotio conatu suum in hunc finem studeat dirigere ut deum in corde suo per radicem beneficiorum eorum totis uiribus recipere possit magnificare. Tantus sit in eo deuotionis firmitas sicut ardor tanta copulatio tanta denique indata lacrymarum ut quicumque psallente uiderit ad magnificandum deum cuius exemplo uiuatur. Perinde ad charitatem proximi si quibus potest excitare meminerit quam amor in deum frustra dirigit si proximus odiat. Expulsi igitur cunctis displicentis spiritus reuersus ad deum uenobis deuotissimus oritur. Oratio

Omnipotens septentrione deus qui nos ad exercitium tue dilectionis multimoda reuocatione instruens te super omnia totis uiribus. et primum sicut nosmetipsos opte te amare precepisti. tu scilicet amoris ac proximi dilectionis uirtuti gratiam concede propitius ut repressis omnibus displicentibus

auersionis et iracundie motibus. te puro se corde sup oia
diligam et a dilectione sincera pximi nullatenus recedam
quatenus sicut mebru coheres mebro leso copatit ita me
mea pximu sincere diligens. mebru co veri capitis
mi iesu dñi mereat. Qui xai uiuit. **Alia. Oratio**

Obscuro sci patris omps aetne deus p virtute sci
sine passionis vniuenti filij tui dñi mi iesu dñi
illumina oculos cordis mei. vt spu copuctus qua sepe
i mandatis tuis offenderim videam et p manū tuā e
mudatus ab omi sorde peccati. nūq te demaxps offenda.

Post matutinas.

Fugitis matutinis adhuc i cella residens. vel etiā
cella positus. assumas tibi vere resignationis
affectu sic orans. **Oratio.**

Dne ihu xpc fili dei viui qui hora matutina
i maxima scissim cordis tui angustia constitutus
te post hñā orationē i voluntate dei patris tui plenissime
resignasti. concede michi i dñate illius charitatis tue
voluntate meā p tuo amore i oibz pfecte copnere
et me i dispositione voluntatis tue et eorum quos mi
pferisti omi tēpore veracit' resignare. Qui uiuit.

Post primas

Post primas in choru exiens locū capitulare igre
deus. ob memoria iudicissim saluatoris tui corā
pilato accusati. ad humili. castes confessionē formabis
affectu tuū sic orans ad dñm. **Oratio.**

Amadissime et dulcissime dñe iesu. qui hora
prima corā pilato falso accusatus. de dei filium
veraciter confessus es. miserere mi et concede michi
p inuocā tuā veri confessionis virtute vt verba qlibz

accusantiū me humiliter p̄ferā et nullis opprobrijs
ab interna mentis tranquillitate recedā. Qui vivis.

Post tercia ad mē. Post tercia.
reuerabiles quanta opprobria. quantas illu-
siones et irusiones sustinuerit inuocissimus dñs iesu
pro tua redemptione t̄ tua memoria assumas tibi deside-
riū sexti gradus humilitatis sic orant. Oratio.

Odulissime dñe iesu qui p̄ nobis miserabiliter
flagellatus illisq̄ inuisisq̄ spiritibus coronatus et insperato
hora tercia fuisti. Da mihi virtute om̄ passionū tuarū
p̄ salsissimi sanguinis tui effusione. p̄ tuo amore om̄ vilitate
et extremitate sp̄ cōtenti. quatenus iudicia peccatorū
meorū. me et indignū operariū tuū humiliter sentiam
et tui t̄ tuo s̄o seruicio nullatenus h̄pescā. Post tercia.

Post sextā dñm iesu crucē suā totā dñisq̄ h̄
uolante et t̄ ea deinde miserabiliter pendente
in totisq̄ penitentia ad articulis sp̄dera et ostēditur
ad desiderium septimi gradus humilitatis. ad ipsū cō-
feruore sp̄s ora. Oratio.

Odulissime dñe iesu q̄ p̄ nos miseris peccato-
ribus. post innumerabiles passiones tue dolens crucē
tuā mistissima genitricē tuā videntē ad locū mortis
tue portasti. t̄ qua crudeliter affixus filie et aceto po-
tatus ac derisus multipliciter fuisti rogo te p̄ dolore
vulnerū tuorū. Da mihi om̄ peccatorū meorū veniā s̄o cōp̄-
tionis gratiā. lachrymarū fontē p̄fide humilitatis v̄-
tute inq̄ amarissime passionis tue memoriā qua-
tenus de q̄d sū et valeo tibi sp̄ deseruiat et mentis mea
t̄ tuo amore inq̄ feruescat. Post nonā.

Post nonā memor esto dulcissimi iesu t̄ crucē mo-

rientis et patens in spiritu ad genua eius cum lacrimis
quanta potes deuotione gratias agere sic orabis. **Oratio**

Adoro te mihi o dulcissime dñe ihu xpc rex celi et
terre pro me misero in cruce moriente et gratias tibi
humiliter ago pro sancta passione tua et inuoluntissima
morte. O quid retribuam tibi amantissime saluator pro obsequio
quod retribuisti mihi. Ecce incipiam tibi offerre in tantis sanctissimis
vulneribus commorari inuoluntate commiseris. **Rogo** te pro
involuntissime morte tue virtute miserere mei sicut
tu solus. confige timore tuo cornua meae et omnia inordinata
motus in me committite ut fructus sanctissimi amoris tui
inflammatus et puro corde diligenti ore laudabilem confitear
ope pro virtute humili committatione sequar. **Obsecro** te
clementissime dñe ihu pro illa sanctissima corde tui agere
hanc quam sustinisti in cruce quam sanctissima anima tua expressa
in de corpore tuo miserere anime mee in expressu suo.

Altera prima post prandium.

Hora prima post prandium. nisi fueris exercitiis
sublimioribus occupatus pro cogitatione gratias fra
gilitate impetranda. tali vel simili modo ad dñm orabis

Dñe deus qui me ex magna pietate. **Oratio**
tua in primo parente de limbo terre creasti et
memor additionis humiliter te creatore meum in terra
humilitate glorificarem. da mihi obsecro fragilitatem
meam omni tunc veritate cognoscere quatenus dum considero
quod vilius et ipse nihil sum ex merito pro tuo tibi placere
meritar ex munere tuo. **Psalmus.**

Altera secunda

Hora secunda post meridiem renovata in deuotione
gratias agere pro virtutibus suis quibus in sancta vita

gione p̄sertim existens cōtra regulā peccavit ad
memoria sumam̄ reuocet cōsusu ad dnm̄ sic
oict.

Oratio

Omnipotens sempiternus deus qui nos miserōs
in peccatis mortuos. p̄ conuersionem et mortē
vngenti filij tui dñi n̄i ih̄u xpi ex sola miā
tua viuificā dignatus es cōcede m̄ p̄ virtutē
tuoctissime passionis ad om̄ p̄ccōz meoz idul
gētā ut tibi pura cōsuetū demerē p̄ merear fa
mulari. p̄ eudē dñm̄ n̄m̄.

Alia oratio

Hora oratio p̄ p̄cedū cōnobis n̄ fidelis
votum suoz que dño p̄misit et magis ab
dicandis ois p̄ccatis videlicet i rebz indignis. et vo
luntate meminerit et cōpūctus ad dñm̄ in favore
spūs sic orabit.

Oratio.

Om̄p̄s ac misericors deus qui vota famuloz tuoz
ex fidei deuotioe tibi oblata benigno fauore
sanctificas et suscipis. cōcede m̄ oia tibi p̄missa
p̄ dñi humilitate castitate obedientie et paup̄
tate tanta mentis puritate reddē ut ad regnū
tū spū pauperibz p̄missū merear et miserā
re p̄uenire p̄ dñm̄ n̄m̄.

Post vesp̄as.

Post vesp̄as q̄ vana sūt oia visibilia bonū
denobis n̄ cogit et nocte ad amorem in
visibilem bonoz eleuatz ad dñm̄ n̄ quāta deu
tione p̄t clamit.

Oratio.

Om̄p̄s sempiternus deus q̄ nos p̄ visibilia que
creasti ad cognitionē et amorem inuisibilem
trāsducere voluisti da m̄ p̄sentū vanitate in cog
nosce ut eternitate futurorū pura p̄ merear

mentē cogitare. ¶ dñs.

Alia.

Director tū sperātm deus sine quo nichil
ē valdū nihil sanctū multiplicā sup nos
misericordiā tuā ut te rectore te duce sic trāscam
p bona tyalia et nō amittam) eterna. ¶ dñs.

Deus qui diligētibz te bona invisibilia pā
drasti īfide cordibz nrō tu amorē affectū
ut te ī oibz et sup oīa diligentes pmissioes
tuas q omē desiderū superat cōsequamr. ¶ dñs

¶ Post cenā et collationē

Dost cenā sine collationē renovata fide
desiderū p bono zelo et maxime aīazū
quō p fervore charitatis īduat et oratū ad
dñm dicit.

¶ Oratio

Dne deus amator maximū fidetū aīazū
qui p salutē homī filium tuū mori ī cru
ce parricidū voluisti. da michi p exemplū eiusdē
fily tuī ī bono zelo sp p̄ficere et p salutē aīazū
nullos labores nulla adūsā formidāe quatenū
tū amoris īdō rebortū cōtradiētibz tibi opor
tuit resistere audeam et murū me pro dono tua
virtutū opponā. ¶ eūdē dñs

¶ ¶ quietorū

Dost cōp̄tōrū rōllētū viribz suis rōd
bina dicitū cordis sui secretū solus itro
cat omēs q curas et sollicitudines mūdi foras
derelinquat quatenū liber et absolutū ab oibz
cū dñō iesu p desiderū cōp̄tōrū merreat
colloqui cup p amorē ītendū dlat vīrī. Re
uorant itaq d̄ sūmā culpīs dīvīnīs ad memo
riā examīnīs sic dicit ad dñm ¶ Oratio

O clemētissime dñe ih̄u xpc qui p̄ m̄ā r̄dēptionē
sūbere mortem turpissimā voluisti. concede m̄
obsēro p̄ dolere vulnērū tuorū ac p̄ s̄ssimū sāguis
tui effusionē et inuēntissime mortē tuē v̄bitē om̄i p̄ccatō
meorū veniā ut mūdatis cōsuetudinibz tibi dēinceps p̄ de
sideriū amoris inq̄t. adherēā ī s̄ā religione quo
tidie p̄fēā et me tue s̄ssimē veldat. humiliter ī oibz
submittam

Ad filiū

Corpus et animā meā tibi dñe ih̄u xpc hac
nocte et om̄i tpe cōmēdo ī v̄bitē et unione
illius amoris qua dulcētā gēntis tuā ī gēnū marīā
pendēs ī cruce discipulo cōmēdasti ī qua me ob
sēro ab om̄ibz cōsidis atq̄ū serpentis custodias.
carnis illicitos motus deprimas turpia et mala s̄p̄
niā p̄cul abigās noctūis phantasmatā expellas q̄m̄
ī tua pace securū dormiā et ad laudes tuas dis
positū michi hōis hilarit̄ r̄surgā. Amen

Ad patrē

Dñe s̄ā patr̄ omnip̄s dñe deus qui nos ad
grām tuā ī passione v̄migeniti filij tui placidē
suscepisti suscipe obsēro clemēt. oīā bona op̄a que
te donante ī hoc die operatus sū verbis factis seu
cogitationibz ī v̄bitē et unione illius charitatis et
amoris qua suscepisti eundē filiū tuū pendēs et
mouente ī cruce p̄ nobis. Me tibi sancte patr̄ in
fide et unione illius charitatis hac nocte et om̄i
tēpore cōmēdo qua filius tuus dñs m̄ tibi marī
turus cā spirite suū ī cruce cōmēdauit.

Ad s̄ām marīā

Santa et immaculata dei genitrix h̄o maria

rogo te p̄ amara dulcissimi filij tui passionē et
 mortē nō me aspiciat miserū p̄dōre p̄t̄ imūdam
 cōsuetū meā. si memento te matrem eē miseri-
 cordi et ora p̄ me deū quē genuisti ut michi p̄t̄
 mea demerit indulgeat Amatorē me suū fructū
 efficiat ab omibz īsidijs et malis hac nocte custo-
 diat et p̄ mortē carnis aiam meā ad vitā eternā
 p̄ducāt. **T**uc p̄tionē beatissima v̄go maria me
 hac nocte et om̄ t̄p̄e cōmūto ī v̄bitē et v̄mone illius
 cōmissionis qua te dilectij filius tuus dñs n̄ ih̄s
 xp̄s cā moribz n̄ cōt̄ p̄dōm suo discipulo quā
 dant.

De memoria dñe passionis

Quoniam passio dñi n̄i ih̄s xp̄i sit ianua sa-
 lutis n̄e p̄ quā nobis regnū celoz pat̄
 at debem̄ nos quā possim̄ deuotione
 in ea frequēt̄ exercere quā facile p̄t̄ m̄r̄t̄ est
 f̄t̄i īp̄t̄abim̄ si p̄ amore cōpassionis ī v̄bitē vul-
 nera suoz dñi adorem̄. **V**idete te amobz fidelit̄
 qua passio se dulciter mouet exhortat et rogo ut
 memor b̄n̄f̄icij dei nullū diē penit̄ negligas ī quo
 nō gr̄as tuo saluatori p̄ amaritudinē sue passionis
 et mortis agas. **E**t si plixius quavis occasione nō
 p̄uales vno salte v̄to te grati exhibē īdeplori tuo
 nō recusēs. **D**ix̄ ip̄e dñs iesus reuelauit amatoz
 suis quibz voluit quā nichil gratius illi nichilq̄ v̄-
 lius nobis q̄ passionis et mortis eius memoria cū
 p̄ncip̄i animo recolere et alios ut eadē faciat adiu-
 uere. **A**mp̄e igit̄ verbū abbreviatū ne te oratio
 plixior faciat te desum̄.

Flexis ī terram genibz sit cōposita m̄bz dñi.

Oras ago tibi dulcissime dñe iesu p̄missis vul-
neribz doloribz et iurys inordinabile passionis
tue et mortis rogo te p̄ eandem mortē hā misere me int̄
et i hōia mortis mee.

¶ Vel sic.

Amarissime passioni et inordinabile morti tue dñe
iesu xpe immo compatere grās ago rogo te mi
serere mei.

¶ Vel sic.

Laudes benedico adoro te dñe iesu xpe rex alit̄
terre et grās ago tibi p̄ scā passionē tuā quā
me miserū a morte p̄ctua liberaſti. Rogo te p̄ v̄tū
eiusdem passionis tue fac me inordinabile morti tue
ichyā esse p̄cipem.

¶ Conclusio huius respondij p̄ iohāne h̄tmiū abbatē
quandā mensur.

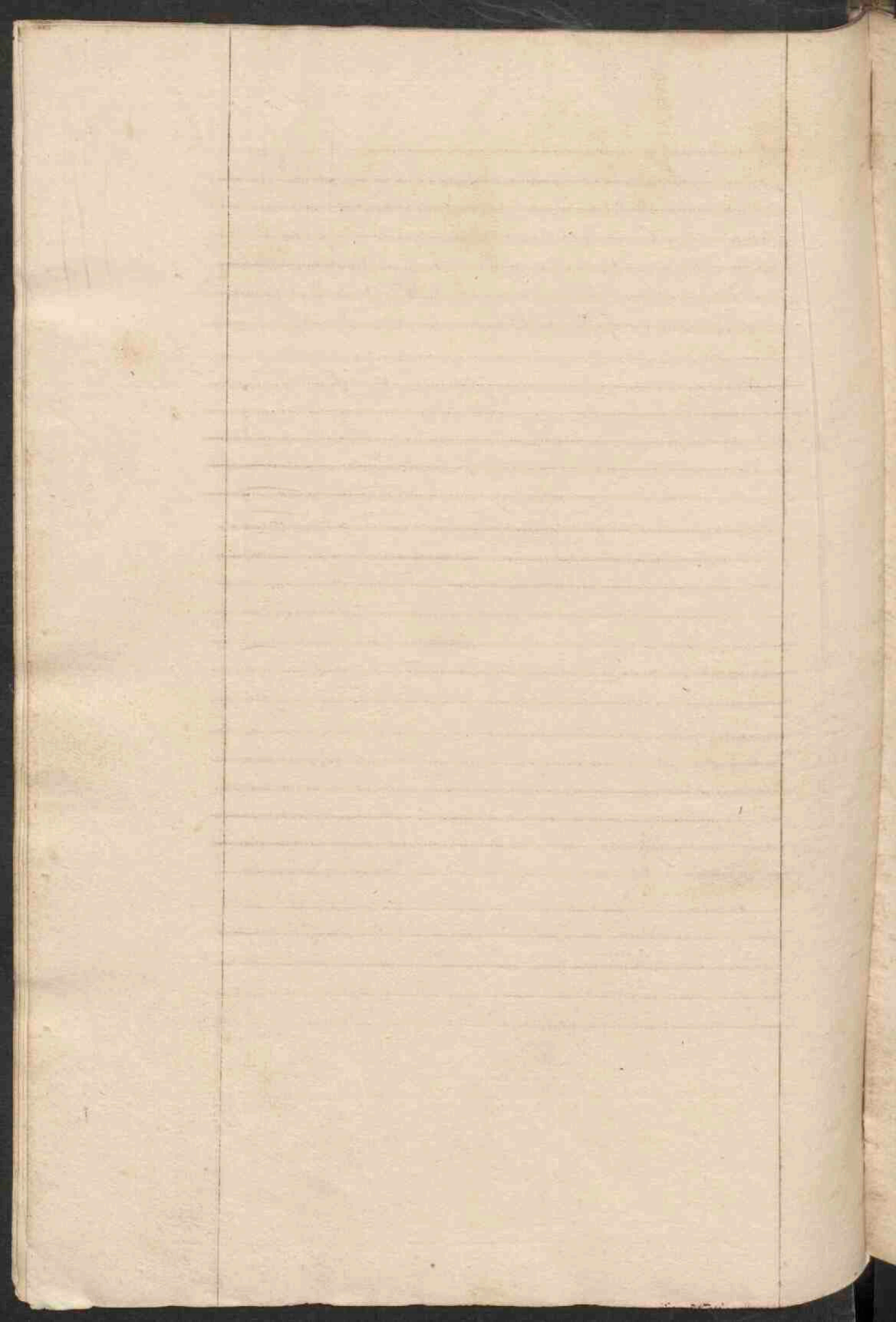
Et ne sim p̄lixior q̄ oportet huc finē i
pono respondio. P̄cepit enī michi vener
abilis ille cōs abbatē capituli nostri
annalis hōc loco vitare p̄lixitatē ne tepidi et mū
dani claustrales fastidiū vorent i causā. Si
vitā michi dederit vacuū curis quā se optam
dñe iesus conabor satisfacē et intentioni p̄rie et
petitioni aliene. Statu enī quibusdā hōis dicatis
virginibz populatibz norma tradē p̄ quā deuotq̄
quisq̄ conuicta i passionē dñi se possit contra oī
t̄ptatōes exercere i qua si paucis mensibz se ut
oportet exercitando p̄manserit paulatī ab huma
nitatē ch̄isti ad diuinitatē eius p̄ amoris radī
dulcius euolabit. Nā ad dei amorē p̄uenire capi
entibz sc̄aloz aditū dñe passionis cotinuatā medi
tatio refert quā dū mens p̄ cōpassionē et memo

via beneficiorum tanti amatoris copugit^r in lachry-
 mis estus desiderio ad amorem deuat. Nos ergo
 clausuales deo dicati quibus no vacat ibendere
 multo hoc parua suscipit i quibz licet no sit
 tendiu amoris totum poterit bi psecrabilibz e
 renouatur. fms huius

Explicit opendiu quotidiani spualis exercitii
p joane brennu abbate.

[Faint, illegible handwriting on a ruled page, possibly bleed-through from the reverse side.]

[Faint, illegible handwriting on lined paper]

Septem psalmi penitales francisci petrarche
oratoris eximij quos in miserijs suis composuit
multu notabiles ac deuoti felicio miramur

En michi misero quia iratu aduersum
 me constitui redemptore meo et lege
 sua contuārit neglecto. Per voti spote
 deserui et p̄ inuici longe late q̄ diuāty su
 d̄sp̄era q̄tibz et marcessa penetrari et vbiq; la
 bor et angustie Vniq; aut aliter ex gregibz bea
 toz et in lustra firaq; habitata mea In ma
 etatibz su voluntatibz misiq; su et in famul
 cubile meo strui Et obdormiui in interitu
 et speravi regem in tormento. Nūq; igit quā
 faria aut quo me in tante periculo veru
 sperare adolescentie mee conuertit omes Et
 factus sum naufrago similis qui mer subq;
 amiss̄ m̄dy exat̄ r̄at̄atq; vento et pelago
 Et longatq; su a portu et via salutis non
 apprehendo s̄ r̄ap̄or sinistrocsu Videro te
 nuū quāde s̄ q̄m̄ michi grauiq; duellu
 q̄ irasce michi met et amma meo su misiq;
 Irasce p̄vrat meo s̄ ingenti miserijs p̄uā
 te mole depress̄ sum nec est resp̄ādi long
 Depe fuga receptam et rotustu ingu et
 curē meditatq; su s̄ inheret ossibz & si michi
 tandem exidat a collo meo exidit rofist̄ s̄
 tu insserit alispe & si michi ser iussor et
 te deliga ut sero Et m̄tū timo q̄ libertus

mea meis manibz labefacta est **I**nste crucior consensu
labore torqor iustissio uicium michi procurari de
mend carthena mea ipse contexui et inidi volens
in insidias intras **P**etipa michi despo fuit hoste
gugenis etiam et pedibz meis obduolui sum Ego
at despoxi et inressi secunq et in portis meis
michi blanditq sum **C**redidi iuuentute deus
aderrae et seruitq sum quo me tuit in perus
Et dixi meum quid ante meum de extremis
rogitas habet etas quelibz suos frax **V**idet
deus ista sed uideret facilius erit ad ueniam
conuerti poteris ad eu tu uoles **M**ur confue
quessia sui uadecat paupus et inirit manq
foustra reluctanti **U**uo fugia non habeo na
ego uictus sum et refugia meu longe est
Moriar in peccate meis nisi auxilium michi ue
niat qo alto **N**am mercor fauor si tu domine
miserere et extendi manu puerenti **E**t memor
pmissiom tuaz eripe me de fauicibz inferni
Gloria patri et filio et spiritui sco **D**eus erat
in principio et nunc et se et in secula **27**

29
Auorabo que effendi nec timebo reuorabo
que abieri nec erubescu **S**peru pnta
restitua audebo uersu ex hys tenebris oculu
in celu attolle **M**ur habitat redemptor meq
qui potens est ad inferis eue **E**t gelidus ar
tubq spiritu infunde et exi te carente de
sepulchro **E**go autē in me perq si in illo
michi uita pmanet et salus mercorum **M**e
mpeorat moti uita pstat et restauorat quid

phibet sperare meliora **Audere** qui me respicit
 peccati mei grande nimis sed miseratio Domini
 immensa est. **Peccavi** misere peccata peccatoribus
 mulans et nichilmet hoste creverim. **Verè** enim
 uero omnes pedes meos una gutta ut tenuis
 eius sicut sanguis absterget. **Attende** uide
 michi genitrix frange sicut hoc domine et son-
 tus primum et ad amorem durissimo **fontes** lim-
 pidè scaturiat et descendant in uoluntate ubi
 trax aperit inuergit. **Et** diluam uariete uerit-
 te ut place tibi possit habitare mea dum michi
 displicet **fiat** michi penos misere meae
 recordando et per dum spes salutis appareat
Temperè leta cum tristibus sed miseracione tua
 et nunquam obliuiscar. **Ex** quibus me malo reuer-
 et animam meam non deseruet in percut michi
lugram penitens de remissis ad meliora sus-
 pitem demerpo metua semper de te nunquam
 desperem **fiat** michi thalamus meus purgatorum
 meu et lectulus meus lacrimarum mearum con-
 silius et in corde meo doleam suspiry preps
 uocua in tartara **Misere** domine misere et
 opus tuum ne desurias liberator meus et spes
 ultima **Gloria** patris et filii et spiritui sancto
Sicut erat in principio et nunc et semper in
Misere dolore meorum **duè** factus supuolu-
 tary sum et in reno prope meorum mar-
 tui miser **Et** quid restat amplius afflicto tempore
 in tunc abijt vitam in negotiis expendi **Mors**
 ante oculos meos adest et domum nouissima sepulchre

99

De curia domibz
 serua sola dom
 No?

et stridor ut gemitu gelsome uandiu deludet me
hodieus dies sub expectatoe crastini quando
impia ad te reuertit Diste iam fluctus at
perillas quibus illumina confusum cordis mei et
meritas laboribus impone utui intellam dederas Nur
ut bene egeris tribue uoluntate et in actu Dige
ne exprobratoe tui munus confundat. Erripe
me primo hosti tui et ne in subter in opus
manuum tuarum prohibe quia alter qui prohibet non
est Erripe me de supplicis etnis sit michi
paris peregrinatioe mee labor meus qui hic per
singulos dies oboreo. Reliquum in hac uita
et in hys tenebris exige priusquam ueniat
tempus exestat. Pedur me in uia ante solis
occasu aduerserisat em et nos est amica
pdonibus Coge me ad te si uorae par
est denique ut libet modo ne percam Gloria
patri et filio et spiritu sco Sicut dat in par hor
Gondan libet munere tuore deus ut 49
sit michi confusio ante oculos et rubor
in genis meis Tu em forte miserere ubi
non possum oblitu uidere omnium que michi
tribuisti largitor optime Tu michi celum et
stellas quid eni hoc miragebas tu michi vi
cissitudines tempore creasti Tu solem et
luna tu dies noctes q. tu lucem et tene
bras demuisti Nec est opus digitorum tuore
feritate et nubes tu feristi montes at maria
valles at planicies Nec intus uarys ferini

bus fraudasti. riuuq; utriusq; fueris. Deo
 casti. Herbis uiribusq; vestisti. riuuq; distixi
 isti. colles flumib; et siluas riuuq; folijs fru-
 tigato requiesq; pccasti. estugati vmbrae ac
 bore ad omni recessus amouisti. Orienti
 fontes lundos. esurienti lacryas ois generis
 et refectiois q; utriusq; alimenta. Quanti
 spemib; animantib; riuuq; et pelag; implesti. et
 riuuq; riuuq; aere quib; curra dnuuq; her-
 ouis pedib; subiecti. riuuq; ad oblectandos viciis
 amasti. horem. Mer. ninq; quib; ac mtrio q; et
 et singulis quada; urbuq; mtrio. Tu riuuq;
 hore per riuuq; creaturis tuis adornasti. tu
 mebra mtrio modis collocasti. Et illi impo-
 ar. senu. spiritus q; tui capere et riuuq;
 platur celestis statuisti. Adidisti autem in
 numeras quib; vita her. sicut oceanos
 et ne quoq; vite spem dedisti. Ostendisti via
 qua gradandu fuerit et aperuisti aditu
 in tabernacula tua monuisti quid riuuq;
 itaq; vnde declinandu sit. Depurasti riuuq;
 tui pccati ac duram gressu ois e speda
 contimplati es et errores meos obspicisti.
 Cadente sustentasti. labente spemisti. erran-
 tem diripisti. pccati sustentasti. suscipisti
 ti mortuus miserasti. et labores meos ubi
 non misericordia sed odio dignus eorum
 Et quib; meis meritis tui multo tui
 grandis ingratu et indignu her. amepi

2

per hys odibus quod tibi attribueri videtur
vere tamen vere misere et fuisse quia sine
te motior Ingratitudinis meare ne venimus
caris sed salua pro animam mea nil de gressu
viriq; sperante Gloria per et filio et spiritu
sancto Sicut erat in principio et nunc et se
Oratio mee in memoriam referunt et debent

by agitant immensum consilia quibus
in sompno et male michi est Somnus meus
illusoryq; prouocat varijs no michi quiete
s; labore afferens Signa pestiferi euentus
phibe quia aduentante morte est indurum
Dicit meos in amplexibus spem respice resurre
xit me tunc inuolens et anime mee hinc
exspirantem fugi Corpus nisi feruina deperisset
et curuata ingredior et dicit inuitus
aspicio Intus et extra michi su molestus
viresq; hoste domesticus inueni qui me
pessunda machinant pferuntibus clauis
genio patitur ingressi et murem custodia
deuota est Et ego sompno grauis atq;
intraus me tenebras nocte depressus sum
Nulla michi spes salute nulli presidium
aliunde sed in misericordia tua sperabo In
Gloria per et filio et spiritu scilicet Sicut
prouidentur me inimici mei punge
tes me cuspide intuleri obtrunqui infelix
vehement et contumaci vehement. Horror
morte superstitis michi prouidui in bono

In meo et dixi ecce profectum nec sum dicitur
 Nec speravi ad orientem nec vidi Aburum
 auxilium expectavi nec fuit dignum fuerit
 speravi postea fomentum cui iniquus vitam
 me destituit. repetente et pingui in terra fuit
 pectus. Signum videns qd debilis pectus
 pectus infulcrum. corruenti Epoham
 me dicitur multe. tate et ruore de forma
 uerum me. Vulnere by gressu confodere
 me femininum at nuda religere in dextro
 Caput et quinnu meo in pectore et subter
 procedit debarcati pl arabibus Ille vulnus
 sic patuit. Ille vite meo metuo ille mang
 tuus dne adhibe velocit. Vini em saluator
 ni et her assuriens ex alio tranisti et pectus
 et quia ego pmerui miserebere fortasse meo
 quieris in fine qui tu solus potens es
 psonbe leges morti que arabibus carnis
 ab interitu meo qui in te spes mea mag
 est que salui me facies et manibz impioze
 Clara petri et filio et spiritu sco. Et erit
 in pectus et nur et semp in

Egrediam stare du corruu de michi qd
 dicitur nimis illud fuit aruo et vnde
 Deducta su hancro du memini et conuulso
 gramit nur delusi expugnat in hancro
 Benoz in pectus fuit letus in carnis me
 et portu in repectibus pectus. Errospere
 P nebulas fectus su infulsa et tortuosas

viuendi quod et infernum intentes Nostri tu in
semp fueras fructu s; ad te p[ri]ncipiu venire t[er]re
deus ueroressi p[er] inextinguibiles a fructu S[er]uio
nisi infidias b[e]b[e]lib[us] pugnet ueroressi t[er]ra loquim
nec p[ro]p[ri]a s[er]uio d[omi]ni s[er]uio ueroressi odio michi s[er]uio
et ego ruita cu[m] fessiduo viny p[er]uore et aliud
non licet Noua p[ro]p[ri]a mod[us] ueroressi offit
et cu[m] u[er]a p[ro]p[ri]a uelut ad p[ro]p[ri]a u[er]a iam
offit ad ueroressi ueroressi et p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a d[omi]ni
quousq[ue] et q[ui]s erit finis p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
infidias p[ro]p[ri]a quod me p[ro]p[ri]a ueroressi et p[ro]p[ri]a
riliu[rum] erit Agnoui michi iam h[omi]n[is] p[ro]p[ri]a ueroressi
in deo et si p[ro]p[ri]a ueroressi illustrat claru[m] Aufer
a me d[omi]ne p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a et humilitate ueroressi
placente tibi Neq[ue] exaltat inuoluntate et michi de
me mentiar s; p[ro]p[ri]a in ueroressi tuo p[ro]p[ri]a
et umbra tenuis s[er]uio et s[er]uio an impetu ueroressi
toze Ita michi ueroressi ueroressi s[er]uio et in h[omi]n[is] opio
ne p[ro]p[ri]a sobrie ac salubris sub umbra tui
ueroressi h[omi]n[is] p[ro]p[ri]a moueo conu[er]sa et ludibru
p[ro]p[ri]a ueroressi meo ueroressi et ueroressi meo
operi me iam simulu ueroressi Et adq[ue] exar
ge no ualeo s; meo ueroressi ueroressi ueroressi
Nam d[omi]ne p[ro]p[ri]a ueroressi in sanguinib[us] et in luto
conu[er]sa ueroressi meo ueroressi Erige me ihu
xpe et misereor sustenta ne ueroressi sub ex
tremis Gloria p[er]i et filio et sp[iritu]i s[an]c[t]o Et
erit in p[ri]ncipio et n[un]c et s[er]uio
Sept[ua] psalmi p[ri]ncipales f[er]uio p[er]ueroressi ueroressi
epim[us] multa notabile ac deuoti finunt
felicit[er] Deo gratias Amen